

18.06.2012

Kokousaika 18.06.2012 16:00 - 17:18

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rautava, Risto	puheenjohtaja
Bryggare, Arto	varapuheenjohtaja
Ylikahri, Ville	varapuheenjohtaja
Asko-Seljavaara, Sirpa	
Hakola, Juha	
Helistö, Kimmo	
Kantola, Tarja	
Ojala, Outi	
Oker-Blom, Jan D	
Pajamäki, Osku	
Rauhämäki, Tatu	
Rissanen, Laura	
Sumuvuori, Johanna	
Holopainen, Mari	varajäsen

Muut

Krohn, Minerva	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Vapaavuori, Jan	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Hiltunen, Rakel	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Pajunen, Jussi	kaupunginjohtaja
Penttilä, Hannu	apulaiskaupunginjohtaja
Räty, Laura	apulaiskaupunginjohtaja
Viljanen, Ritva	apulaiskaupunginjohtaja
Korhonen, Tapio	rahoitusjohtaja
Ratasvuori, Eila	hallintojohtaja
Tulensalo, Hannu	henkilöstöjohtaja
Sarvilinna, Sami	kaupunginlakimies
Kari, Tapio	lehdistöpäällikkö
Peltonen, Antti	vs. päätösvalmisteluyksikön päällikkö
Hari, Olli	poistui 16:26, poissa: 731 - 756 §:t
Hyttinen, Hannu	kaupunginsihteer
Härmälä, Timo	kaupunginsihteer

18.06.2012

Matikainen, Kristiina	kaupunginsihteeri
Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
Sippola-Alho, Tanja	kaupunginsihteeri
Ryöti, Miliza	apulaiskaupunginsihteeri
Saarinen, Erja	apulaiskaupunginsihteeri
Nyfors, Maria	hallintosihteeri
Villeneuve, Anna	vs. hallintosihteeri

18.06.2012

§	Asia
724	Kj/1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
725	Kj/2 Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
726	Kaj/1 V Raide-Jokerin hankesuunnitelman käynnistäminen ja kaavoituksen aloittaminen
727	Kaj/2 V Vuokrauserusteet luovutettavaksi tuleville omakotitalotonteille
728	Kaj/3 V Herttoniemen asuntontin 43040/7 ja autopaikkatontin 43040/8 vuokrauserusteet
729	Kaj/4 V Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012
730	Kj/3 Nettobudjetoitujen yksiköiden, liikelaitosten sekä konserniyhteisöjen omistajapoliittiset linjaukset
731	Kj/4 Kaupunginvaltuuston 13.6.2012 tekemien päätösten täytäntöönpano
732	Kj/5 Jatkotoimenpiteet demokratia-ryhmän esitysten pohjalta
733	Kj/6 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
734	Kj/7 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
735	Ryj/1 Valtuutettu Jyrki Lohen toivomusponsi metron automatisoinnin ongelmista
736	Ryj/2 Lausunto yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevasta lainsäädännöstä
737	Ryj/3 Lausunnon antaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n lupahakemuksesta (Puuskaranta)
738	Ryj/4 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
739	Kaj/1 Kruununhaan, Punavuoren, Ullanlinnan ja Kaivopuiston eräiden tonttien rakennuskiellon pidentäminen (nro 12124)
740	Kaj/2 Vuosaaren kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan ym. alueiden asemakaavan ja korttelin nro 54202 ym. alueiden (Kallahdenniemi) asemakaavan muutoksen määrääminen osittain voimaan ennen lainvoimaisuutta (nro 11970)
741	Kaj/3 Omatoimiseen rakentamiseen vuokrattavien omakotitalotonttien varaaminen
742	Kaj/4 Toimistotontin 22392/2 varaaminen Pasilan konepajan alueelta NCC

18.06.2012

Property Development Oy:lle

743	Kaj/5	Laajasalon tontin 49112/4 varaaminen Asunto-oy Sarvastonkaarelle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun
744	Kaj/6	Asuntotuotantotoimikunnan pysyvän asiantuntijan vaihtuminen
745	Kaj/7	Poikkeamishakemus (Taka-Töölö, Töölönkatu 51 b)
746	Kaj/8	Poikkeamishakemus (Kulosaaren tontti 42027/2)
747	Kaj/9	Poikkeamishakemus (Suurmetsä, Vanha Aurinkomäentie 3)
748	Kaj/10	Poikkeamishakemus (Länsisatama, Juutinraumankatu 10)
749	Kaj/11	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
750	Stj/1	Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä
751	Stj/2	Virkojen perustaminen sosiaaliviraston vastaanottokeskustoimintaan
752	Stj/3	Valtuutettu Pekka Saarnion toivomusponsi: vapaalippuja kulttuuritilaisuuksiin
753	Stj/4	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
754	Sj/1	Valtuutettu Zahra Abdullan toivomusponsi maahanmuuttajalasten tutustuttamisesta suomalaiseen kulttuuriin
755	Sj/2	Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätöksestä, joka koskee tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttämistä
756	Sj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

18.06.2012

Kj/1

§ 724

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Rissasen (varalla Hakola) ja Sumuvuoren (varalla Pajamäki) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Rissasen (varalla Hakola) ja Sumuvuoren (varalla Pajamäki) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

18.06.2012

Kj/2

§ 725

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

18.06.2012

Kaj/1

§ 726

V Raide-Jokerin hankesuunnitelman käynnistäminen ja kaavoituksen aloittaminen

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto päättäne merkitä tiedoksi raportin Raide-Jokerin hankearviointi 2011 sekä Raide-Jokerin kehityskäytävä - maankäytön kehittämisperiaatteet ja todeta, että laaditut selvitykset muodostavat riittävän pohjan Raide-Jokerin hankesuunnittelun ja kaavoituksen aloittamiselle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raide-Jokeri Hankearviointi 2011 -raportti
- 2 Raide-Jokeri - maankäytön kehittämisperiaatteet

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Espoon kaupunkisuunnittelukeskus	Esitysteksti
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Esitysteksti
Liikennevirasto	Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto päättäne merkitä tiedoksi raportin Raide-Jokerin hankearviointi 2011 sekä Raide-Jokerin kehityskäytävä - maankäytön kehittämisperiaatteet ja todeta, että laaditut selvitykset muodostavat riittävän pohjan Raide-Jokerin hankesuunnittelun ja kaavoituksen aloittamiselle.

Tiivistelmä

Raide-Jokeri on pikaraitiotienä toteutettava seudullinen kehämäinen joukkoliikenneyhteys, joka kulkee Itäkeskuksesta Viikin, Oulunkylän, Pitäjänmäen ja Leppävaaran kautta Tapiolaan. Radan pituus on noin 25 km ja kustannusarvio noin 210 milj. euroa, minkä lisäksi varikosta koituisi noin 33 miljoonan euron kustannus. Valtion osuus aiesopimuksen perusteella olisi 30 % ja kuntien osuus jaettaisiin Helsingin ja Espoon kesken. Alkujaan vuonna 2009 valmistuneen alustavan yleissuunnitelman pohjalta laadittiin Raide-Jokerin yhdyskuntataloudellista kannattavuutta koskevat lisäselvitykset. Nykyisin busseilla liikennöitävän linjan siirtäminen raiteille ja sen 32 pysäkkiparin sekä asemanseutujen maankäytön kehittäminen mahdollistaa merkittävän kaupunginosien elinvoimaa parantavan täydennysrakentamisen. Raide-Jokerin hankesuunnittelu ja linjausta myötäilevän maankäytön suunnittelu ovat tärkeä osa metropolialueen liikennejärjestelmää ja samalla Helsingin nk. Esikaupunkien renessanssi -hanke- ja toimenpidekokonaisuutta.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että se tulee, mikäli valtuusto hyväksyy päätösehdotuksen, kehottaa kaupunkisuunnittelulautakuntaa käynnistämään Raide-Jokerin hankesuunnitelman laatimisen yhdessä eri osapuolten kesken sekä hankkeen ja sitä ympäröivän alueen maankäytön edellyttämien kaavamuutosten valmistelun.

Esittelijä

Raide-Jokerin alustava yleissuunnitelma valmistui vuonna 2009. Suunnitelmaa käsiteltiin kesäkuussa 2009 kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja HKL -liikelaitoksen johtokunnassa sekä Espoon kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Lautakuntien päätöksissä esitettiin Raide-Jokerin hankesuunnittelun käynnistämistä. HKL -liikelaitoksen johtokunnan päätösesitys oli varauksellisempi. Alustavassa yleissuunnitelmassa hankkeen hyötykustannussuhteeksi saatiin 0,7. Jotta hankkeita voidaan pitää taloudellisesti kannattavina, tulisi niiden hyöty-kustannussuhteen olla yhtä suuri tai suurempi kuin 1. Hyötykustannuslaskelmassa hanketta verrattiin kehitettyyn Bussi-Jokeriin. Muun muassa hankkeen matalasta kannattavuusluvusta johtuen sovittiin, että Raide-Jokerista tulee tehdä lisäselvityksiä ennen hankesuunnittelun aloittamista.

Raide-Jokerin alustavan yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen Helsingin seudulla on otettu käyttöön uusi liikennemallijärjestelmä ja myös hankearviointia koskevaa yleistä ohjeistusta on merkittävästi uudistettu. Raideliikenteen hyödyistä valmistui laaja erilliselvitys vuonna 2010 ja tutkielma pikaraitioteiden maankäyttövaikutuksista keväällä 2011. Myös hankkeen vertailuvaihtoehtona olevan Bussi-Jokerin liikenteen kehityksestä ja linjan kehittämissuunnitelmista on saatu uutta tietoa.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa HLJ 2011 Raide-Jokeri sisältyy vuoteen 2020 mennessä aloitettaviin hankkeisiin. Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-aiesopimus 2012-2015 linjaa, että valtio sitoutuu edistämään pääkaupunkiseudun metro- ja pikaraitioteiden suunnitteluvalmiutta tähdäten vuoden 2015 jälkeiselle kaudelle ja sitoutuu myös 30 %:n kustannusosuuteen. Aiesopimusmenettely on aikaan saanut sen, että valtio on nyt ensi kertaa hyväksynyt aiesopimukseen liittyneiden suurten kaupunkien pikaraitiotiehankkeet valtion osittaisen rahoituksen piiriin.

Raideliikenteen hyödyt -selvityksessä tuotiin esiin raideliikenteen vaikutuksia, jotka yleensä jäävät normaalin hankearvioinnin ulkopuolelle, mutta jotka tulisi huomioida raidehankkeista päätettäessä. Näitä vaikutuksia ovat muun muassa

- raideliikenteen maankäyttöä tiivistävä ja joukkoliikenteen käyttöä lisäävä vaikutus,
- pitkän aikavälin kaupunkirakenne- ja liikennejärjestelmävaikutukset,
- raideliikenteen vaikutus maan ja kiinteistöjen arvoon sekä
- vaikutukset raideliikenteen vaikutusalueen vetovoimaan, kaupunkikuvaan ja imagoon.

Raide-Jokerin hankearviointi

Kaupunkisuunnitteluvirasto, HSL ja Espoon kaupunkisuunnittelukeskus ovat teettäneet Raide-Jokerin hankearvioinnin.

Hankearvioinnin sisältö ja tavoitteet

Raide-Jokerin hankearvioinnin tavoitteena on ollut päivittää hankkeen liikenne-ennusteet ja liikenteelliset vaikutustarkastelut HSL:n uuden liikennemallijärjestelmän avulla, tarkentaa vertailukohtana olevan Bussi-Jokerin liikenteen kuvausta ja kehitysnäkymiä sekä osoittaa Raide-Jokerin rooli ja merkitys Helsingin seudun liikennejärjestelmässä ja yhdyskuntarakenteessa. Yhteiskuntataloudelliset arvioinnit on tehty liikenneviraston vuonna 2011 uudistaman ohjeen perusteella.

Hankkeen yleiskuvas

Raide-Jokeri on pikaraitiotienä toteutettava seudullinen kehämäinen joukkoliikenneyhteys, joka kulkee Itäkeskuksesta Viikin, Oulunkylän, Pitäjänmäen ja Leppävaaran kautta Tapiolaan. Radalla on vaihtoyhteydet metroon Itäkeskuksessa ja Tapiolassa sekä lähijunaliikenteeseen Oulunkylässä, Huopalahdessa ja Leppävaarassa

ja myös mm. Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän bussilinjoin. Radan pituus on noin 25 km ja sille on suunniteltu 32 pysäkkiparia, joiden keskimääräinen välimatka on noin 800 metriä. Raide-Jokerin rata sijoittuu ensisijaisesti omalle ajouralle, ja keskimääräinen matkanopeus on noin 25 km/h. Radan investointikustannusarvio vuoden 2009 kustannustasossa oli noin 210 milj. euroa, josta Helsingin osuus on noin 122 milj. euroa ja Espoon 88 milj. euroa. Varikon hinnaksi arvioitiin noin 33 milj. euroa. Aiesopimuksesta seuraa, että valtio tulee mukaan kolmanneksen rahoitusosuudella.

Raide-Jokerin linjaus

Hankearvioinnin tuloksia ja päätelmiä

Vaikutukset matkustamisen palvelutasoon

Raide-Jokeri parantaa Jokeri-linjan liikennöinnin täsmällisyyttä ja matkustusmukavuutta sekä lisää matkustajakapasiteettia. Täsmällisen liikennöinnin merkitys korostuu, sillä Jokeri-linjaa käytetään paljon myös lähijunaliikenteen syöttöyhteytenä. Eteläisen Leppävaaran, Laajalahden ja Pohjois-Tapiolan alueilla Jokeri-linjan palvelutaso paranee eniten, koska linja siirtyy lähemmäksi asukkaita ja työpaikkoja. Raide-Jokerin bussia korkeampi palvelutaso houkuttelee joukkoliikenteeseen myös uusia käyttäjiä.

Matkustajaennusteet

Matkustajamääräennusteiden ja kannattavuuslaskelmien ns. perusvaihtoehtona on ollut skenaario (HLJ 2035), joka sisältää HLJ-suunnitelman mukaiset ennen vuotta 2035 toteutettavat liikennehankkeet.

Raide-Jokerilla on ennustettu olevan vuonna 2035 noin 80 000 käyttäjää arkivuorokaudessa. Nykyisin Bussi-Jokeria käyttää arkisin noin 30 000 matkustajaa, ja nousijamäärä kasvaisi ennusteen mukaan busseilla liikennöitynä noin 45 000:een v. 2035. Ennusteen mukaan Raide-Jokerin käyttäjistä noin 4 % siirtyy henkilöautoliikenteestä, 2 % jalankulku- ja pyöräliikenteestä, noin 50 % Bussi-Jokerista ja loput muilta joukkoliikennelinjoilta. Merkittävä osa Raide-Jokerin matkustajista käyttää matkallaan myös metroa tai lähijunaa, mutta linjaa käytetään paljon myös paikalliseen liikkumiseen.

Vaikutukset joukkoliikenteen hoidon kustannuksiin

Raide-Jokerin liikennöinti maksaa noin 13,3 milj. euroa/v, joka sisältää varikkoinvestoinnin vuosittaiskustannuksen. Bussi-Jokerin liikennöinnistä säästyy noin 10,5 milj. euroa/v, joten liikennöintikustannukset kasvavat noin 2,8 milj. euroa/v. Raide-Jokeri kuitenkin lisää joukkoliikenteen käyttöä, mikä kasvattaa lipputuloja noin 2,4 milj. euroa/v. Näin ollen joukkoliikenteen hoidon nettokustannukset kasvavat vain 0,4 milj. euroa/v. Lisäksi Jokeri-linjan kunnossapitokustannukset kasvavat noin 0,4 milj. euroa/v. Raide-Jokeri vähentää lisäksi muun bussilinjaston matkustajakuormitusta, mistä voi syntyä liikennöintikustannussäästöjä.

Vaikutukset liikennejärjestelmään ja maankäyttöön

Raide-Jokeri parantaa joukkoliikenteen kilpailukykyä seudun poikittaisliikenteessä, joka on voimakkaasti kasvava liikkumissuunta, ja jossa joukkoliikenteen kulkutapaosuus on matala. Raide-Jokeri kytkeytyy useasta kohtaa seudun säteittäiseen raideliikenneverkkoon, jonka kehittäminen tuo selkeitä synergiahyötyjä myös Raide-Jokerin käyttäjille.

Raide-Jokeria pidetään seudullisen pikaraitioverkon ensimmäisenä toteutusvaiheena, jonka toteutumiseen muut pikaraitioliikenteen kehittämissuunnitelmat perustuvat. Sen asemat ja pysäkit muodostavat yhdyskuntarakenteeseen vetovoimaisia keskittymiä, jotka houkuttelevat paitsi asumista ja työpaikkoja myös erilaisia julkisia ja kaupallisia palveluja. Raide-Jokerin kehityskäytävän maankäytön kehittämisperiaatteista ja kasvupotentiaalista Helsingin alueella on tehty kaupunkisuunnitteluvirastossa erillisselvitys.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi selvityksen perusteella 22.11.2011 kokouksessaan Esikaupunkien renessanssi, Raide-jokerin kehityskäytävä - maankäytön kehittämisperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi. Periaatteet sisältävät kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen,

maisemaan ja yhdyskuntatekniseen huoltoon liittyviä periaatteita, joita kaavoituksessa ja muussa jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon.

Periaatteiden mukaan kaupunkirakennetta pyritään tiivistämään Raide-Jokerin kehityskäytävällä ja samalla tutkitaan kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä ja pyöräilyn sujuvia vaihtoyhteyksiä Raide-Jokerin suhteen sekä pysäkkien sijaintia. Maisemasuunnitteluun kiinnitetään erityistä huomioita. Yhdyskuntateknisen huollon osalta tarkennetaan varikon tilaohjelmaa ja vertaillaan varikkovaihtoehtojen toteutettavuutta sekä tarkennetaan maakaasuputkien siirto- ja suojaussuunnittelua.

Raide-Jokerin kehityskäytävässä on Helsingissä ja Espoossa nykyisin noin 170 000 asukasta ja 90 000 työpaikkaa. Käytävän maankäytön on arvioitu kasvavan noin 35 000 asukkaalla ja 47 000 työpaikalla vuoteen 2035 mennessä. Tästä kasvupotentiaalista on arvioitu Raide-Jokerin osuudeksi noin 23 000 asukasta ja 14 000 työpaikkaa. Maankäytön tehostuminen Helsingin seudun ydinalueella tiivistää seudullista yhdyskuntarakennetta, mikä vähentää liikkumistarvetta ja parantaa kestävien liikkumismuotojen käytön edellytyksiä ja kilpailukykyä.

Raide-Jokerin yhteiskuntataloudellinen kannattavuus

Yhteiskuntataloudelliset laskelmien laadinnassa on noudatettu Liikenneviraston vuonna 2011 julkaiseman "Liikenneväylien hankearvioinnin yleisohjeen" mukaisia periaatteita. Edelliseen hankearviointiohjeeseen verrattuna laskelmiin eniten vaikuttavat muutokset ovat diskonttauskoron laskeminen yhdellä prosenttiyksiköllä 4 %:iin sekä aika-, onnettomuus- ja päästökustannusten yksikköhinnan kasvattaminen 1,5 % vuodessa hankkeen oletetusta käyttöönottovuodesta alkaen.

Raide-Jokerin yhteiskuntataloudelliset vaikutukset on arvioitu sekä vuosina 2035 että 2020, jotta hyötyjen kehittyminen tulee huomioitua laskelmassa oikein. Hankkeen käyttöönottovuodeksi on laskelmissa oletettu 2020 ja hyödyt on laskettu 30 vuoden ajalta vuoteen 2050 saakka. Hankkeen kustannusennuste vuoden 2020 kustannustasossa on arviolta 285 milj. euroa ilman varikkoa. Yhteiskuntataloudellisissa laskelmissa varikkokustannus on sisällytetty liikennöintikustannusten vaunupäiväosuuteen. Jäännösarvoksi on laskettu 25 % investoinnista. Kannattavuuslaskelmassa Raide-Jokerin yhteiskuntataloudelliset hyödyt ovat vuoden 2020 skenaariossa noin 5,4 milj. euroa/vuosi ja vuoden 2035 skenaariossa noin 9,8 milj. euroa/vuosi. Vuoden 2020 skenaario sisältää vain Helsingin seudulla parhaillaan rakenteilla olevat liikennehankkeet täydennettynä HLJ-suunnitelman pienillä kustannustehokkailla hankkeilla (ns. KUHA-hankkeet). Kannattavuuslaskelmissa Raide-Jokerin investointikustannus on korjattu vuoden 2010 kustannustasoon.

Hankkeen yhteiskuntataloudellista peruslaskelmaa on täydennetty herkkyystarkasteluilla, joissa on arvioitu mm. liikennöinnin yksikkökustannusten, eri verkkovaihtoehtojen, maankäytön mitoituksen ja liikennöinnin nopeuden vaikutuksia hankkeen kannattavuuteen.

Raide-Jokerin hyöty-kustannussuhde on laadittujen analyysien perusteella noin 1,0. Herkkyystarkastelujen perusteella Jokeri-käytävän maankäytön tehostaminen kaupunkirakennetarkastelun mukaisesti 23 000 asukkaalla ja 14 000 työpaikalla nostaisi hyöty-kustannusluvun yli yhden. Myös Raide-Jokerin nopeuttaminen parantaisi hankkeen laskennallista kannattavuutta olennaisesti. Hankkeen kannattavuutta lisäisi myös se, että Raideliikenteen hyödyt -selvityksessä esitetyt hankearvioinnin ulkopuolelle jäävät vaikutukset otettaisiin huomioon arvioinnissa.

Raide-Jokerilla on laajempia vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmän pitkän aikavälin kehittämiseen, joita ei kannattavuuslaskelmassa ole kyetty arvioimaan. Myös useilla herkkyystarkasteluvaihtoehtoilla on kannattavuutta parantava vaikutus, joten Raide-Jokeria voi pitää yhteiskuntataloudellisesti perusteltuna investointina.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä on pyydetty talous- ja suunnittelukeskuksen, kiinteistölautakunnan, yleisten töiden lautakunnan, Liikennelaitos -liikelaitoksen sekä ympäristölautakunnan lausunnot, jotka ilmenevät päätöshistoriasta. Lausunnot ovat hanketta ja maankäytön kehittämistä tukevia. Esittelijän esitys on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen sillä lisäyksellä, että hankesuunnittelun ja Raide-jokerin kaavoituksen lisäksi myös kehityskäytävän maankäytön suunnittelu tulisi mahdollisimman pikaisesti aloittaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raide-Jokeri Hankearviointi 2011 -raportti
- 2 Raide-Jokeri - maankäytön kehittämisperiaatteet

Otteet

Ote
Espoon
kaupunkisuunnittelukeskus

Otteen liitteet
Esitysteksti

Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä
Liikennevirasto

Esitysteksti

Esitysteksti

Tiedoksi

HKL-Raitiliikenne
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rakennusvirasto
Talous- ja suunnittelukeskus
Ympäristökeskus

Päätöshistoria

Talous- ja suunnittelukeskus 1.6.2012

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että Raide-Jokeri on pikaraitiotienä toteutettava seudullinen kehämäinen joukkoliikenneyhteys, joka kulkee Itäkeskuksesta Oulunkylän, Pitäjänmäen ja Leppävaaran kautta Tapiolaan. Radalla on vaihtoyhteydet metroon Itäkeskuksessa ja Tapiolassa sekä lähijunaliikenteeseen Oulunkylässä, Huopalahdessa ja Leppävaarassa. Säteittäisiin bussilinjoihin on vaihtoyhteydet mm. Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän kohdilla.

Radan pituus on noin 25 km ja sille on suunniteltu 32 pysäkkiä, jolloin pysäkkiväli on keskimäärin noin 800 metriä. Raide-Jokerin rata sijoittuu ensisijaisesti omalle ajouralle, joko kadun keskelle tai sen viereen. Raide-Jokeri on mahdollista integroida Helsingin nykyiseen raitiotieverkkoon, mutta se edellyttää samaa yhden metrin raideleveyttä.

Nykyinen Jokeri-linja on ollut suosittu, mutta sen liikenteessä on esiintynyt ongelmia. Linjan täsmällisyys etenkin reitin loppupäässä on heikko ja tiheä vuoroväli aiheuttaa bussien ketjuuntumista. Ketjuuntumisen takia autot kuormittuvat epätasaisesti, mikä aiheuttaa ruuhka-aikoina kapasiteettiongelmaa.

Raide-Jokeri parantaa Jokeri-linjan liikennöinnin täsmällisyyttä ja matkustusmukavuutta sekä lisää matkustajakapasiteettia. Lisäksi Raide-Jokeri parantaa joukkoliikenteen kilpailukykyä seudun poikittaisliikenteessä, joka on voimakkaasti kasvava liikkumissuunta.

Helsingin strategiaohjelman 2009–2012 eräänä tavoitteena on kehittää liikennejärjestelmää kestävien liikennemuotojen edistämiseksi. Tämän ohjelman kohdalla on erikseen mainittu, että joukkoliikenteen

seudullisen palvelutason ja kilpailukyvyn parantamiseksi on tavoitteena mm. metro- ja raitioliikenneverkon laajentaminen, jonka yhdeksi toimenpiteeksi on puolestaan merkitty Raide-Jokerin suunnittelu pikaraitiotienä.

Raide-Jokeri on merkitty Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (HLJ 2011) hankkeeksi, joka parantaa erityisesti seudullista liikennejärjestelmää ja se tulisi aloittaa ensimmäisellä kaudella vuoteen 2020 mennessä.

Valtioneuvoston liikennepoliittisessa selonteossa eduskunnalle 2012 on Valtioneuvoston linjauksina ja keskeisinä toimenpiteinä mainittu mm. että valtio on valmis osallistumaan suurten kaupunkiseutujen (Helsingin, Turun ja Tampereen seudut) raideliikenneinvestointien rahoittamiseen. Lähtökohtana on, että kaupunkiratahankkeet toteutetaan 50–50-periaatteella valtion ja kuntien kesken. Valtio avustaa metron ja kaupunkiraitioteiden rakentamista 30 prosentin osuudella.

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa 2012–2015, joka on tarkoitus hyväksyä osapuolten lähiaikoina, on todettu, että valtio edistää mm. pääkaupunkiseudun metro- ja pikaraitiotiehankkeiden (valtion osuus 30 %) suunnitteluvalmiutta seuraavalle aiesopimuskaudelle.

Raide-Jokerin hankearvioinnissa tavoitteena on ollut päivittää mm. hankkeen liikenne-ennusteet, liikenteelliset vaikutustarkastelut HSL:n uuden liikennemallijärjestelmän avulla ja osoittaa Raide-Jokerin rooli ja merkitys Helsingin seudun liikennejärjestelmässä ja yhdyskuntarakenteessa. Yhteiskuntataloudelliset arvionnit on tehty liikenneviraston vuonna 2011 uudistaman ohjeen perusteella.

Raide-Jokerin kehityskäytävässä on Helsingissä ja Espoossa nykyisin noin 170 000 asukasta ja 90 000 työpaikkaa. Käytävän maankäytön on arvioitu kasvavan noin 35 000 asukkaalla ja 47 000 työpaikalla vuoteen 2035 mennessä. Tästä kasvupotentiaalista on arvioitu Raide-Jokerin osuudeksi noin 23 000 asukasta ja 14 000 työpaikkaa. Maankäytön tehostuminen Helsingin seudun ydinalueella tiivistää seudullista yhdyskuntarakennetta, mikä vähentää liikkumistarvetta ja parantaa kestävien liikkumismuotojen käytön edellytyksiä ja kilpailukykyä.

Raide-Jokerin liikennöinti maksaa noin 13,3 milj. euroa/v, joka sisältää varikkoinvestoinnin vuosittaiskustannuksen. Bussi-Jokerin liikennöinnistä säästyy noin 10,5 milj. euroa/v, joten liikennöintikustannukset kasvavat noin 2,8 milj. euroa/v. Raide-Jokeri kuitenkin lisää joukkoliikenteen käyttöä, mikä kasvattaa lipputulota noin 2,4 milj. euroa/v. Näin ollen joukkoliikenteen hoidon nettokustannukset kasvavat 0,4 milj. euroa/v. Lisäksi Jokeri-linjan

kunnossapitokustannukset kasvavat noin 0,4 milj. euroa/v. Raide-Jokeri vähentää lisäksi muun bussilinjaston matkustajakuormitusta, mistä voi syntyä liikennöintikustannussäästöjä.

Radan rakentamiskustannusarvio on noin 210 milj. euroa, josta hankearvion mukaan Helsingin puolelle sijoittuvien investointien osuus on noin 122 milj. euroa ja Espoon puolelle sijoittuvien osuus noin 88 milj. euroa. Lisäksi tarvitaan varikko, jonka kustannuksiksi on alustavasti arvioitu 33 milj. euroa. Kustannusten jaosta sovitaan myöhemmin Helsingin ja Espoon kaupunkien ja valtion kesken.

Raide-Jokerin hyöty-kustannussuhde on laadittujen analyysien perusteella noin 1,0. Herkkyystarkastelujen perusteella Jokeri-käytävän maankäytön tehostaminen kaupunkirakennetarkastelun mukaisesti 23 000 asukkaalla ja 14 000 työpaikalla nostaisi hyöty-kustannusluvun yli yhden.

Talous- ja suunnittelukeskuksen mielestä on erittäin tärkeää, että Raide-Jokerin kannattavuutta parannetaan maankäyttöä tehostamalla.

Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että koska Raide-Jokeri on kaupungin ja seudun kannalta strategisesti tärkeä hanke ja sillä on saavutettavissa merkittäviä hyötyjä, on hankesuunnitelman laatiminen sekä hankkeen edellyttämien kaavamuutosten valmistelu syytä käynnistää.

Lisätiedot

Viljakainen Juha, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 16.05.2012 § 303

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Päätös

Lautakunta päätti esittää lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että lautakunta pitää tärkeänä Raide-Jokerin hankesuunnitelman käynnistämistä ja siihen liittyvän kaavoituksen aloittamista.

Lisäksi lautakunta pitää tärkeänä selvityksessä ”Raide-Jokerin kehityskäytävä – maankäytön kehittämisperiaatteet” mainittujen viiden alueen kehittämistä.

Lahdenväylän kattamisen ohella tulisi selvittää Lahdenväylän muuttamista kaupunkimaiseksi kokoojakaduksi, jolloin täydennysrakentaminen väylän varteen olisi mahdollista.

Lautakunta pitää tärkeänä, että maankäytön kehittämishankkeet Raide-Jokerin yhteydessä tehdään yhteistyössä kiinteistöhallinnon kanssa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Tapio Laalo, maankäyttöinsinööri, puhelin: 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta (HKL) 04.04.2012 § 65

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Raide-Jokeri toteuttaa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa 2011 sekä Helsingin strategiaohjelmaa 2009-2012. Raide-Jokerin toteuttamisella saavutetaan suuria liikenteellisiä ja ympäristöllisiä etuja.

HKL:n ja HSL:n tekemän raitioliikenteen tuottamista koskevan sopimuksen piiriin kuuluu myös Helsingin rajan ylittävä tai kokonaisuudessaan erillisessä verkossa liikennöitävä raitiovaunuliikenne, ellei HSL kokonaisarvion mukaisesti toisin päätä. Näin ollen on luontevaa, että HKL osallistuu Raide-Jokerin hankesuunnitelman valmisteluun.

HKL katsoo, että Raide-Jokerin hankesuunnitelmaa laadittaessa on Raide-Jokerista tehtävä yhteensopiva Helsingin raitiotiejärjestelmän kanssa. Raidelevyden on oltava sama 1000 mm ja kaluston ulottuman tulee sallia vaunujen siirron Helsingin raitiotieverkossa. Raide-Jokerilta on oltava yhteys Helsingin raitiotiejärjestelmään. Tämä mahdollistaa muun raitiovaunuliikenteen korjaamotilojen sekä radan huoltoon tarkoitetun kaluston käyttämisen myös Raide-Jokerin kanssa.

Jos niin halutaan ja se katsotaan tarpeelliseksi, voidaan Raide-Jokerin kaluston hankinnassa hyödyntää HKL:n NRV 2010 raitiovaunuhankinnan optiota, jossa on varauduttu myös Raide-Jokerin kaltaisen pikaraitiotien vaatiman kahteen suuntaan ajettavien vaunujen hankintaan.

Raide-Jokerin suunnittelussa on varattava tila Raide-Jokerin kaluston omaa varikkoa varten. HKL:n nykyisten ja tulevien varikkolaajennusten yhteydessä ei ole varauduttu Raide-Jokerin kaluston säilyttämistä ja

päivittäishuoltoa varten. Nykyisiä ja tulevia varikoita voidaan käyttää kuitenkin vaunujen korjaamiseen ja laajempia huoltoja varten.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, projektipäällikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 03.04.2012 § 176

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Poikittaisen, sujuvan ja houkuttelevan joukkoliikenneyhteyden edistäminen pääkaupunkiseudulla on tärkeää. Tilastojen valossa toimiva ja nopea raideliikenneyhteys nostaa maan ja kiinteistöjen arvoa alueella. Lisäksi alueen saavutettavuus paranee ja työmarkkina-alue laajenee. Jatkosuunnittelua varten yleisten töiden lautakunta tekee muutamia nostoja.

Pikaraitiotie on uusi raidejärjestelmä, jonka toimivuudesta Suomessa ei ole vielä kokemuksia. Tätä on käytetty yhtenä perusteluna valittaessa muun muassa Östersundomiin raideliikennejärjestelmää, metroa. Pikaraitiotie palvelee hyvin alueen sisäistä liikkumista kaupunginosasta toiseen. Sen sijaan pidemmällä matkoilla se on melko hidas kulkumuoto.

Uuden raideyhteyden rakentaminen jo olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen on paikoin erittäin haastavaa. Halutulla tavalla toimiva pikaraitio tarvitsee oman, 7-8 metriä leveän tilan katupoikkileikkauksessa. Sen rakentaminen aiheuttaa katujen leventämistä ja uusia rinnakkaiskatuja, tunnelointia, kallioleikkauksia, pohjanvahvistuksia, tukimuureja, siltojen pidennyksiä ja levennyksiä sekä uusia kevyen liikenteen väyliä ja pysäköintialueita. Toteutus vaatii myös merkittävimpien johtojen ja putkistojen siirtämisen pois raiteiston alta sekä valaistuksen uusimista. Suunnitellulla reitillä tai aivan sen vieressä on jo nykyisellään erittäin ahtaita katutiloja, rakennuksia sekä suojeltuja luonto- ja kulttuurikohteita. Osa Raide-Jokerille alun perin varatusta liikennekäytävästä on myös ehditty ottaa muuhun käyttöön. Hankkeen on arvioitu helpottavan autoliikenteen painetta vain noin 1 % verran, joten maa-alaa ei vapaudu huomattavia määriä. Tällöin maankäytön osalta ei välttämättä päästä taustaselvityksissä esitettyjen

tunnuslukujen kaltaisiin tuloksiin, jolloin vapautuvaa maa-alaa voitaisiin käyttää rakentamiseen tai virkistykseen. Toimivan lopputuloksen saavuttamiseksi tulee jatkosuunnittelussa ottaa huomioon kaikkien katutilaan suunniteltujen toimintojen vaatima tila, myös talvikunnossapitoa ajatellen. Vain realistisella mitoituksella turvataan katuverkon sujuva toimiminen.

Sekä joukkoliikenteen että pyöräilyn lisäämiseksi on asemille rakennettava riittävät alueet liityntäpysäköintiä, pyörätelineitä ja pyörien säilytystä varten. Rakentamisen lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon ympärivuotinen ylläpito ja hoito.

Helsingin kevyen liikenteen väylien ylläpidon laatutasojen asettamisessa on korostumassa tarvepohjainen näkökulma. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että joukkoliikenteen pysäkeille ja terminaaleihin pyritään varmistamaan ylläpidon keinoin sujuvat ja esteettömät yhteydet kaikissa olosuhteissa. Jotta tähän päästään, tulee Raide-Jokeripysäkit ja terminaalit toteuttaa kaikkina vuorokauden- ja vuodenaikoina toimivina, täysin esteettöminä ratkaisuin. Esteettömän kulkuyhteyden aikaansaanti hissien ja liukuportaiden avulla ei riitä, sillä tekniset ratkaisut ovat arkoja ilkvallalle ja toiminnaltaan epävarmoja. Lisäksi etenkin hissit herättävät usein turvattomuuden tunnetta, keräävät ei-toivottua kokoontumista ja ovat nuhjuisia. Pysäkkien ja asemien hissi- ja porrasyhteyksien sijaan tulee jalankulkuliikenteen pääyhteyksien tasonvaihdot toteuttaa riittävän loivina luiskina.

Pitävä päätös Raide-Jokerin rakentamisesta tai rakentamatta jättämisestä tulee tehdä pian. Suunnitellulle linjaukselle sijoittuu monia nykyisiä rakenteita ja laitteita, joiden peruskorjaus on ajankohtainen. Muun muassa Maaherrantien osuudella on kaksi siltaa, joiden peruskorjauksella on kiire. Vantaanjoen ylittävä, vanha ratasilta on kapea ja erittäin heikkokuntoinen, ja siten sitä huolletaan säännöllisesti kahdesti vuodessa. Myös Lahdentien ylittävä silta on peruskorjauksiässä. Korjauksia ei kuitenkaan kannata tehdä, jos paikalle on suunniteltu suuria muutoksia nykyisiin siltoihin tai varaus uudelle sillalle. Tällöin nykyisille, huonokuntoisille silloille tulisi tehdä loppuunkäyttöpäätös. Päätökset toimenpiteistä tulee tehdä ripeästi, sillä siltojen peruskorjausta ei voi pitkittää enää kovin kauan. Peruskorjauksen lykkäännyttyä liiaksi siltoja ei voi enää kohtuukustannuksin korjata, vaan ne on uusittava kokonaan.

Pirkkolantiellä on uurnalehdon kohdalla heikkorakenteinen, törmäysriskialtis silta. Siltapaikalla alittavan kadun kaistojen muuttaminen on haasteellista eikä yleissuunnitelmassa ehdotettu pilarin siirtäminen ole välttämättä edes mahdollista. Jos liikenne viedään lähemmäs maatukia myös vapaakorkeus pienenee ja riski kiinniajoon kasvaa. Silta tulee uusittavaksi Raide-Jokerin toteutuessa.

Jatkosuunnittelussa tulee myös vielä kertaalleen tarkastella pysäkkien optimaalisin sijainti. Muun muassa poistettavaksi kaavaillun Takomotien pysäkin kohdassa sijaitsee Pitäjänmäen rantaradan eteläpuoleisen alueen suurin elintarvikekauppa ja sen vieressä leikkipuisto. Pysäkin poistamisella voi olla merkittävää vaikutusta alueen asukkaiden liikkumiseen.

Rakennusvirasto tekee mielellään kaavayhteistyötä jatkossa ja ehdottaa rakennusviraston edustajaa otettavaksi mukaan jatkotyön ohjausryhmään.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa hankesuunnitelman käynnistämistä ja kaavoituksen aloittamista edellä esitetyin huomautuksin.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Taru Sihvonen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
taru.sihvonen(a)hel.fi
Marko Jylhänlehto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
marko.jylhanlehto(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 27.03.2012 § 108

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Raide-Jokeri ja sen kehityskäytävän maankäytön suunnittelu toteuttavat sekä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita että Helsingin kaupungin strategiaohjelmaa.

Tarkistettujen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa on aikaisempaa vahvemmin hillittävä ilmastonmuutosta. Kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen kehitys tulee kääntää hajautumisesta kohti eheyttä. Asunnot, työpaikat ja palvelut on sijoitettava siten, että henkilöautoliikenteen tarve vähenee. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä on parannettava. Helsingin seudulla tulee edistää joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Helsingin strategiaohjelman 2009-2012 tavoitteena on kaupunkirakenteen eheyttäminen ilmastonmuutokseen vastaamiseksi. Tavoitetta toteutetaan mm. kaupunkirakennetta eheyttämällä

raideliikenneverkkoon tukeutuen, kaupunkirakennetta kehittämällä energiaa säästäväksi ja täydennysrakentamista edistämällä.

Raideliikenteen hyötyjä selvittäneessä raportissa todetaan, että raideliikenteen arvioidaan kasvattavan joukkoliikenteen kysyntää, pienentävän henkilöauton tarvetta ja vaikuttavan erityisesti kakkosauton hankintapäätökseen. Raideyhteyden luotettavuuden ja saavutettavuuden parantumisen arvioidaan houkuttelevan yrityksiä ja kotitalouksia yhteyden varrelle ja käyttäjiksi. Liikenne-ennusteiden mukaan Raide-Jokeri kytkeytyy merkittävästi metro- ja lähijunaliikennejärjestelmään.

Liikenteen ja maankäytön yhteensovittaminen

Bussi-Jokerin siirtäminen raiteille on yksi Helsingin seudun keskeisimmistä lähitulevaisuuden liikenneinfrastruktuurihankkeista. Poikittaisten joukkoliikenneyhteyksien parantamisen lisäksi Raide-Jokeri tukee esikaupunkien elinvoimaisuutta, johon Esikaupunkien renessanssi on tähdännyt usean vuoden ajan.

HSL:n selvityksessä Raideliikenteen hyödyt todetaan, että radan ja sen lähialueiden yhtäaikainen suunnittelu antaa parhaat edellytykset tehokkaalle maankäytölle. Raide-Jokerista ja Esikaupunkialueiden renessanssista onkin tulossa hyvä esimerkki liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhdistämisestä. Raide-Jokerin asemista tulisi luontevia solmukohtia, jotka houkuttelisivat asumista, työpaikkoja ja palveluja. Raideyhteyden tiivistävä maankäyttövaikutus toisi joukkoliikenteeseen uusia käyttäjiä.

Raide-Jokerin ympäristövaikutukset

Arvioiden mukaan bussiyhteyden korvaaminen raideyhteydellä vähentäisi Jokeri-Bussien määrää 50:llä. Raideyhteys vähentäisi lisäksi matkustuskilometrejä muilla bussilinjoilla ja lisäisi matkoja lähijunissa ja metrossa. Sujuva ja luotettava raideyhteys helpottaisi liikennereuuhkia. Hiilidioksidipäästöt vähenisivät noin 85%, typenoksidipäästöt noin 95% ja hiukkaspäästöt (PM) noin 70% Bussi-Jokeriin verrattuna.

Raide-Jokerin myötä liikenteen hiilidioksidipäästöt vähenisivät vuoden 2035 ennustetilanteessa noin 2000 tonnia/vuosi, mikä on noin 0,2% pääkaupunkiseudun ennustetilanteen mukaisista liikenteen päästöistä. Muiden päästöjen muutoksia ei ole arvioitu, koska yksikköpäästöjen muutoksista vuoteen 2035 mennessä ei ole olemassa kaikkien liikennemuotojen osalta selkeitä arvioita.

Vuonna 2009 valmistuneessa Raide-Jokerin alustavassa yleissuunnitelmassa käsitellään ympäristövaikutuksia (melu ja tärinä, maisema ja ympäristökuva, viheryhteydet ja ulkoilureitit,

kulttuurihistorialliset ja luonnon arvokohteet) vielä hyvin vähän. Jatkosuunnittelussa tulee lähialueille koituvat ympäristövaikutukset selvittää huolellisesti niin, että haitat mm. melu-, tärinä- ja estevaikutukset voidaan suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa torjua ja minimoida. Haittojen korjaaminen jälkikäteen on vaikeaa.

Raide-Jokeri saattaa paikoin tuoda esteitä Helsingin sormimaiselle viherverkostolle ja ulkoilureiteille. Viher- ja virkistysyhteyksien jatkuvuus tulee suunnitella hyvin. Toisaalta Raide-Jokeri poikittaisena joukkoliikenneyhteytenä tuo käyttökelpoisen mahdollisuuden viher- ja virkistysalueiden sekä urheilupuistojen ja –hallien saavutettavuuden parantamiseen kuten kaupunkisuunnitteluviraston selvityksessä Raide-Jokerin kehityskäytävän maankäyttö ja toiminnot osoitetaan. Raide-Jokerin kapasiteetin oletetaan bussiin verrattuna mm. helpottavan suurtenkin urheiluvälineiden ja –laukkujen kuljettamista.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen samaan aikaan joukkoliikenneyhteyksien parantamisen kanssa

Kaupunkisuunnitteluviraston selvityksessä Raide-Jokerin pysäkkien saavutettavuuden parantamisedellytykset kerrotaan, että kolmessa eurooppalaisessa maassa tehdyn tutkimuksen mukaan polkupyöräpysäköinnin parantaminen asemilla näkyi selvästi matkustajien mielipiteissä ja lisäsi pyöräilyä.

Raide-Jokerin ja ympäristön maankäytön suunnittelussa onkin parannettava pyöräily-yhteyksiä ja kevyen liikenteen reittejä asemille sekä kehitettävä turvallista pyöräpysäköintiä asemien yhteyteen. Raide-Jokeri on tärkeä Helsingin poikittaisen työmatkaliikenteen kannalta. Tutkimusten mukaan 80% nykyisen Bussi-Jokerin arkikäyttäjistä on säännöllisiä työ- ja opiskelumatkalaisia. Käyttäjistä noin 2/3 on naisia. Hyvällä suunnittelulla on mahdollista parantaa samaan aikaan sekä joukkoliikenteen palvelutasoa että edistää pyöräilyä ja kävelyä.

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Pirkko Pulkkinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31518
pirkko.pulkkinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 22.11.2011 § 370

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Hankenro 1103_6

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti muuttaa asioiden käsittelyjärjestystä siten, että liikennesuunnittelupäällikön asia 1 Raide-Jokerin hankepäätöstä valmistelevat lisäselvitykset sekä hankesuunnittelun ja kaavoituksen aloittaminen käsitellään yleiskaavapäällikön asian 1 Esikaupunkien renessanssi, Raide-Jokerin kehityskäytävä - maankäytön kehittämisperiaatteet jälkeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti merkitä tiedoksi raportin "Raide-Jokerin hankearviointi 2011".

Lisäksi lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se kehottaisi kaupunkisuunnittelulautakuntaa käynnistämään Raide-Jokerin hankesuunnitelman laatimisen sekä hankkeen edellyttämien kaavamuutosten valmistelun.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Olli-Pekka Poutanen

Lisätiedot

Heikki Hälvä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37142
heikki.halva(a)hel.fi
Kangas Lauri, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37455
lauri.kangas(a)hel.fi
Oikarinen Ilkka, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
ilkka.oikarinen(a)hel.fi

Liikennesuunnittelupäällikkö/y 02.09.2011

HEL 2011-003010 T 08 00 02

Päätös

Liikennesuunnittelupäällikkö päätti tilata Strafica Oy:ltä Raide-Jokerin hankearviointityön hintaan 25 000 euroa + alv 23 %.

Kyseessä on Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Espoon kaupungin ja Helsingin kaupungin yhteinen hanke. Hankkeen kustannuksista HSL maksaa 10 000 euroa + alv 23 % ja Espoon kaupunkisuunnittelukeskus 5 000 euroa + alv 23 %, jolloin Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston osuudeksi jää 10 000 euroa + alv 23 %.

Kustannukset maksetaan talousarvion konsulttipalveluihin varatuista määrärahoista, kirjanpidon tililtä 4341-7241-51100-7218-K1103-8180.

Laskutuksessa käytetään viitettä Konsu 11/L007/Hälvä.

Päätöksen jakelu:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637
Alvno
F102012566

18.06.2012

- liikennejärjestelmätoimisto/Heikki Hälvä
- hallinto-osasto/Sari Oivo

Päätöksen perustelut

Tilaus tehdään suoramarkkinoina, koska kilpailuttamisella ei arvioitu saavutettavan merkittävää hyötyä. Strafica Oy on erikoistunut joukkoliikennehankkeiden hankearviointeihin ja ollut mukana hankearvointiohjeiden laatimisessa.

Lisätiedot

Hälvä Heikki, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37142
heikki.halva(a)hel.fi

18.06.2012

Kaj/2

§ 727

V Vuokrausperusteet luovutettavaksi tuleville omakotitalotonteille

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2012-007529 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttiluettelo
- 2 Sijaintikartat
- 3 Otteet asemakaavoista

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan seuraavat tontit omatoimiseen pientalorakentamiseen lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2080 saakka seuraavin ehdoin:

1

Vuosivuokrat määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana

tonteilla	28318 / 8-17	33 euroa
tonteilla	28325 / 1-4	33 euroa
tonteilla	28326 /1-8	33 euroa
tonteilla	28328 / 1-18	33 euroa
tonteilla	28329 / 1-8	33 euroa
tonteilla	39333 / 2-3	31 euroa
tontilla	40028 / 19	28 euroa

tonteilla	41033 / 16-18	32 euroa
tonteilla	41034 / 12-13	32 euroa
tonteilla	41038 / 17-18	32 euroa
tonteilla	41040 / 33-34	32 euroa
tonteilla	41041 / 9-10	32 euroa
tonteilla	41048 / 1-4	32 euroa
tonteilla	41049 / 1-5	32 euroa
tontilla	41088 / 27	31 euroa
tontilla	41250 / 6	31 euroa
tonteilla	45570 / 3-4	30 euroa
tonteilla	45571 / 1-2	30 euroa
tonteilla	45573 / 1-10	30 euroa
tonteilla	47212 / 1-7	29 euroa
tonteilla	47248 / 1-5	29 euroa
tonteilla	47249 / 1-9	29 euroa
tontilla	47250 / 1	29 euroa
tonteilla	47251 / 1-7	29 euroa
tonteilla	47355 / 2-10	27 euroa
tonteilla	47356 / 1-7	27 euroa

2

Maanvuokrasta ei myönnetä arava- tai korkotukialennusta.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia omakotitalotonttien vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

Kaupunki tarjoaa vuokralle noin 100 omakotitalotonttia omatoimiseen rakentamiseen vuonna 2012. Tontit sijaitsevat Maunulassa, Tapaninkylässä, Suutarilassa, Puistolassa, Myllypurossa, Mellunkylässä ja Kivikossa. Alustavan aikataulun mukaan tontit ilmoitettaisiin haettaviksi syys - lokakuussa 2012. Hakuaikaa olisi hieman yli kuukausi. Tontinvaraajat olisivat selvillä joulukuussa 2012 - tammikuussa 2013.

Samalla esitetään vahvistettavaksi vuokrausperusteet kaikille Maunulan asemakaavan nro 11570 mukaisille omakotitalotonteille, vaikka osa tonteista on haettavissa vasta myöhemmin.

Edellinen varauskierros

Vuonna 2010 tarjottiin vuokralle 65 omakotitalotonttia. Hakemuksia saapui kaikkiaan 1 322 kpl. Tontit arvottiin helsinkiläisten lapsiperheiden kesken. Viimeinen tontinsaaja oli arvonnassa sijalla 136.

Tontinvaraajien valintamenettely

Tontinvaraajat on tarkoitus valita arpomalla kuten edelliselläkin kerralla. Hakemuksen voivat jättää helsinkiläiset lapsiperheet.

Vuokrattavaksi esitettävät tontit

Syys -lokakuussa haettavaksi suunnitellut tontit (104 kpl) ovat yhden perheen eli omakotitalotontteja. Tonttien pinta-alat ovat 237 m² - 751 m² ja rakennusoikeudet 110 k-m² - 260 k-m².

Samalla esitetään vahvistettavaksi vuokrausperusteet muillekin Maunulan asemakaavan nro 11570 mukaisille omakotitalotontteille, vaikka osa tonteista on haettavissa vasta myöhemmin. Nämä vuonna 2013 Maunulasta haettavaksi suunnitellut tontit (28 kpl) ovat myös yhden perheen eli omakotitalotontteja. Tonttien pinta-alat ovat 372 m² - 741 m² ja rakennusoikeudet 85 k-m² - 245 k-m².

Tonttien rakennettavuus

Esirakentamisesta ja kunnallistekniikan puuttumisesta johtuen osa tonteista on rakennettavissa vasta vuonna 2013.

Ehdotetut vuokrausperusteet

Tontteille esitettävien vuokrausperusteiden mukaan vuosivuokrat määräytyvät pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa 27 - 33 euroa.

Hintatasossa 04/2012 (ind. 1863) laskettu kerrosneliömetrihintaa on 503 - 615 euroa.

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen osalta vuokraa ei peritä.

Omakotitalotonttien maanvuokriin ei ole vuoden 1993 jälkeen myönnetty arava- tai korkotukialennusta. Tämä ei kuitenkaan estä korkotukilainan myöntämistä, koska lainoituksen ehtona oleva enimmäishinta/maanvuokra ei koske omakotitalotontteja. Päätösehdotuksen mukaan arava-/korkotukialennusta maanvuokraan ei myönnetä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen (1.10.1980, asia nro 18) mukaisesti asuntotontin vuosivuokra on 4 % laskennallisesta hinnasta.

Tonttien vuosivuokrat ovat n. 2 000 – 6 000 euroa. Vuokran määrään vaikuttavat rakennusoikeus ja tontin sijainti.

Maanvuokran teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin on 2,01 – 2,46 e/kk/as.m².

Esittelijän kannanotto

Ehdotetut vuokrausperusteet noudattavat alueilla vakiintunutta tasoa. Tonttikohdaiset tiedot, sijaintikartat ja otteet asemakaavoista ovat liitteinä 1 - 3.

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttiluettelo
- 2 Sijaintikartat
- 3 Otteet asemakaavoista

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 31.05.2012 § 317

HEL 2012-007529 T 10 01 01 02

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokraamaan seuraavat tontit omatoimiseen pientalorakentamiseen lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2080 saakka seuraavin ehdoin:

1

Vuosivuokrat määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana

tonteilla	28318 / 8-17	33 euroa
tonteilla	28325 / 1-4	33 euroa
tonteilla	28326 / 1-8	33 euroa
tonteilla	28328 / 1-18	33 euroa
tonteilla	28329 / 1-8	33 euroa
tonteilla	39333 / 2-3	31 euroa
tontilla	40028 / 19	28 euroa
tonteilla	41033 / 16-18	32 euroa
tonteilla	41034 / 12-13	32 euroa
tonteilla	41038 / 17-18	32 euroa
tonteilla	41040 / 33-34	32 euroa
tonteilla	41041 / 9-10	32 euroa
tonteilla	41048 / 1-4	32 euroa
tonteilla	41049 / 1-5	32 euroa
tontilla	41088 / 27	31 euroa
tontilla	41250 / 6	31 euroa
tonteilla	45570 / 3-4	30 euroa
tonteilla	45571 / 1-2	30 euroa
tonteilla	45573 / 1-10	30 euroa
tonteilla	47212 / 1-7	29 euroa
tonteilla	47248 / 1-5	29 euroa
tonteilla	47249 / 1-9	29 euroa
tontilla	47250 / 1	29 euroa
tonteilla	47251 / 1-7	29 euroa
tonteilla	47355 / 2-10	27 euroa
tonteilla	47356 / 1-7	27 euroa

2

Maanvuokrasta ei myönnetä arava- tai korkotukialennusta.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia omakotitalotonttien vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Risto Lehtonen, kiinteistölakimies, puhelin: 310 36617
risto.lehtonen(a)hel.fi

§ 728

**V Herttoniemen asuntontin 43040/7 ja autopaikkatontin 43040/8
vuokrauserusteet**

HEL 2012-006806 T 10 01 01 02

43. kaupunginosan (Herttoniemi) korttelin nro 43040 tontit nro 7 ja 8; Abraham Wetterin tie 12 ja 18

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan 43. kaupunginosan (Herttoniemi) korttelin nro 43040 tontit nrot 7 ja 8 lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2075 saakka seuraavin ehdoin:

1

Asuntontin 43040/7 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 25 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liike- tai niihin verrattavien tilojen osalta esitetään perittäväksi samaa maanvuokraa kuin asuntotontilta.

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 13 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa.

2

Asuntontin vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tontille rakennettavien asuintalojen rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille rakennettavien asuntojen rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä (korkotukea).

3

Autopaikkatontin 43040/8 (LPA) vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 1 euron suuruista tonttinelioetrihintaa.

4

Muuten noudatetaan tonttien vuokrauksessa tavanomaisia asuntotonttien ja autopaikoitusalueiden vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kopio asemakaavan nro 11921 kaavakartasta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan 43. kaupunginosan (Herttoniemi) korttelin nro 43040 tontit nrot 7 ja 8 lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2075 saakka seuraavin ehdoin:

1

Asuntotontin 43040/7 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 25 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liike- tai niihin verrattavien tilojen osalta esitetään perittäväksi samaa maanvuokraa kuin asuntotontilta.

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 13 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa.

2

Asuntotontin vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tontille rakennettavien asuintalojen rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille

rakennettavien asuntojen rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä (korkotukea).

3

Autopaikkatontin 43040/8 (LPA) vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 1 euron suuruista tonttinelioetrihintaa.

4

Muuten noudatetaan tonttien vuokrauksessa tavanomaisia asuntotonttien ja autopaikoitusalueiden vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

Varauspäättös

Tontti 43040/7 on varattu asuntotuotantotoimikunnalle ensisijaisesti ikääntyville suunnattujen valtion tukemien vuokra-asuntojen suunnittelua varten.

Varauspäättöksen mukaan tontin suunnittelu ja toteutus on koordinoitava ja sovitettava yhteen korttelin muiden rakentajien kanssa. Korttelin muiden rakennuttajien kanssa on sovittava pysäköinti- ja muista yhteisjärjestelyistä ja näistä aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

AK-tonteilla 43040/1 - 6 ja AK-1 tontilla 43040/7 on oikeus kustannuksellaan sijoittaa autopaikkoja LPA-tontille 43040/8 tonttien kaavamuutoksen mukaisten kerrosalojen mukaisessa suhteessa. Kaupunki vuokraa LPA-alueen em. tonttien omistajalle ja haltijalle kaavamuutoksen mukaista autopaikoitusta varten pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kaupungin tavanomaisin maanvuokrausehdoin ja kiinteistölautakunnan päättämin lisäehdoin.

Koska LPA-tontin rakentaminen on tarkoitus aloittaa lähiaikoina ja asuntotontin rakentaminen vuoden sisällä, tulisi tonteille vahvistaa vuokrausperusteet.

Asemakaava- ja tonttiedot

Voimassa olevan asemakaavan mukaan tontti 43040/7 kuuluu asuinkerrostalojen (AK-1) korttelialueeseen, johon saa sijoittaa ensisijaisesti senioriasuntoja ja/tai vanhusten palveluasuntoja sekä palveluasuntoihin liittyviä palvelutiloja, ja tontti 43040/8 autopaikkojen (LPA) korttelialueeseen. Suurin sallittu kerros-luku asuntotontilla on V - VIII, ja tontin rakennusoikeus on 4 400 k-m² (tonttitehokkuus e = 1.85).

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Ehdotetut vuokrausperusteet

Tontille 43040/7 rakennetaan valtion tukemia senioreille suunnattuja vuokra-asuntoja sekä nuorten kehitysvammaisten aikuisten asuntoryhmä apu- ja yhteistiloineen. Ottaen huomioon saman korttelin tonttien kerrosneliöperusteiset myyntihinnat sekä vastaavanlaisen AK-tontin vuokrausperusteet esittelijän mielestä tontin 43040/7 vuosivuokra tulisi määrätä pitäen perusteena asuntotilan osalta virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 25 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa. Kerrosneliömetrihintaa vastaa nykyhintatasossa (3/2012, ind.1857) 464 euroa/k-m².

Ehdotuksen mukaan asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa. Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liiketaitiin verrattavien tilojen osalta ehdotetaan perittäväksi samaa maanvuokraa kuin asuntotontilta.

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien julkisten palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 13 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa.

Vertailutietona on todettavissa, että Herttoniemen AK-tontin 43011/27 vuokrausperusteeksi on vahvistettu virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaava 26 euron suuruinen kerrosneliömetrihintaa asunto- sekä monikäyttötilan kerrosalan osalta. Tontille rakennetaan nuorille tarkoitettuja vuokra-asuntoja.

Vielä voidaan todeta, että tontin 43040/7 kanssa samassa korttelissa sijaitsevat AK-tontit 43040/5 ja 6 on vuonna 2010 luovutettu myymällä vapaarahoitteista vuokra-asuntotuotantoa varten, jolloin hintana on pidetty 530 euroa/k-m², nykyhintatasossa 567 euroa/k-m².

Valtion asuntolainan tai korkotuen turvin rakennettavalta kohteelta vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tontille rakennettavien rakennusten rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille rakennettavien rakennusten rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä.

Kaupunginvaltuuston 1.10.1980 (asia 18) tekemän päätöksen mukaisesti asuntotontin vuosivuokra on 4 % tontin pääoma-arvosta.

Tontin laskennallinen rakennusoikeuden pääoma-arvo nykyhintatasossa (3/2012, ind.1857) olisi tällöin asuintilojen osalta ilman alennuksia noin 464 euroa/k-m². Maanvuokran teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin on valtion asuntolainan tai korkotuen kestäessä 1,55 euroa/kk/m² ja tämän jälkeen 1,93 euroa/kk/m².

LPA-tontin 43040/8 vuosivuokran ehdotetaan perustuvan tavanomaisesti virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaan 1 euron suuruiseen tonttineliohintaan.

Vuokra-ajaksi ehdotetaan noin 60 vuotta, eli 31.12.2075 päättyvää vuokratuottoa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kopia asemakaavan nro 11921 kaavakartasta

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 16.05.2012 § 296

HEL 2012-006806 T 10 01 01 02

Kiinteistökartta J4 S2, Abraham Wetterin tie 12 ja 18

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokraamaan 43. kaupunginosan (Herttoniemi) korttelin nro 43040 tontit nrot 7 ja 8 lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2075 saakka seuraavin ehdoin:

1

Asuntotontin 43040/7 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 25 euron suuruista kerrosneliohintaan.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liike- tai niihin verrattavien tilojen osalta esitetään perittäväksi samaa maanvuokraa kuin asuntotontilta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 13 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa.

2

Asuntotontin vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tontille rakennettavien asuintalojen rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille rakennettavien asuntojen rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä (korkotukea).

3

Autopaikkatontin 43040/8 (LPA) vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa 1 euron suuruista tonttinelio-metrihintaa.

4

Muuten noudatetaan tonttien vuokrauksessa tavanomaisia asuntotonttien ja autopaikoitusalueiden vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Miia Pasuri, kiinteistölakimies, puhelin: 310 73889
mii.pasuri(a)hel.fi

§ 729

V Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Annina Ala-Outinen, suunnittelija, puhelin: 310 78050
annina.ala-outinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ehdotus MA-ohjelmaksi 2012
- 2 Arviointiraportti MA-ohjelmakausi 2008-2011
- 3 Lausuntoyhteenveto ja -vastine
- 4 Rakennuslautakunnan lausunto
- 5 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lausunto
- 6 Vuokralaisneuvottelukunnan lausunto
- 7 Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausunto
- 8 Vanhusneuvoston lausunto
- 9 Vammaisneuvoston lausunto
- 10 Helsingin Kaupunginosayhdistykset ry lausunto lausunto vuoden 2012 MA-ohjelmaluonnoksesta
- 11 Oulunkylä-Seuran lausunto
- 12 Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan lausunto Helsingin MA-ohjelmasta vuodelle 2012
- 13 Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan lausunto
- 14 HOASin lausunto
- 15 Nuorisoasuntoliitto ry lausunto
- 16 Uudenmaan Asuinkiinteistöyhdistys ry lausunto
- 17 Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto
- 18 Helsingin Yrittäjät ry:n lausunto
- 19 Helsingin seudun kaupakamarin lausunto MA-ohjelma luonnoksesta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneenä hyväksyä Helsingin kaupungin maankäytön ja asumisen toteutusohjelman (MA-ohjelma) 2012 seuraavat asunto- ja maapoliittiset päämäärät ja tavoitteet:

PÄÄMÄÄRÄ I MAANKÄYTTÖ

Maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä.

Tavoite 1 Maapolitiikka

Maapolitiikan tavoitteena on varmistaa kysyntää vastaava asuntotonttitarjonta sekä eheä yhdyskuntarakenne.

Kaupunki hankkii yhdyskuntarakentamiseen soveltuvaa maata omistukseensa vapaaehtoisin kaupoin kohtuulliseen käypään hintatasoon. Tarvittaessa kaupunki voi turvautua myös muihin lainsäädännön suomiin maanhankintakeinoin kuten lunastukseen ja etuosto-oikeuteen.

Asemakaavojen muutosalueilla voidaan tarvittaessa tehdä maankäyttösopimuksia. Asemakaavoittamattomilla alueilla maankäyttösopimuksia tehdään vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi tilanteissa, joissa merkittävä osa sopimuskorvauksesta suoritetaan kaupungille tärkeänä raakamaana.

Tavoite 2 Tontinluovutus

Tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään kolmen vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallintamuotojakauman mukaan. Varauskannan tulee mahdollistaa kolmen vuoden asuntorakentaminen myös kaupungin omana tuotantona.

Kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja 325 000 k-m².

Tontinluovutuksen tapoja tulee tehostaa kehittämällä hinta- ja laatukilpailumenettelyä sekä keventämällä kilpailutusprosesseja.

Tavoite 3 Yleissuunnittelu

Valtuustokaudella 2013 - 2016 laaditaan uusi yleiskaava, jonka tavoitteena on tiivistyvä yhdyskuntarakenne ja elinvoimainen monikeskuksinen kaupunki.

Tavoite 4 Kaavavaranto

Asemakaavavaranto pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään viiden vuoden asuntotuotannon ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan. Vuosittain laaditaan asemakaavoja asuntotuotantoon 450 000 k-m².

Kaupungin eri hallintokuntien välistä yhteistyötä jatketaan ja edistetään asuntotuotannon suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvoittamiseksi. Kumppanuuskaavoitusta kehitetään edelleen.

PÄÄMÄÄRÄ II ASUNTOTUOTANTO

Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Asuntotuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma.

Tavoite 5 Asuntotuotannon määrä

Helsingissä rakennetaan vuosittain 5 000 asuntoa.

Tavoite 6 Maanomistus ja asuntotuotanto

Vuosittainen asuntorakentamisen tuotantotavoite maanomistajittain on

- kaupungin omistamalle ja luovuttamalle maalle 3 600 asuntoa
- valtion omistamalle ja luovuttamalle maalle 400 asuntoa
- yksityiselle maalle 1 000 asuntoa

Tavoite 7 Hallinta- ja rahoitusmuodot

Helsingissä jatketaan tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtävästä asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla.

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain on

- 20 prosenttia valtion tukemia ARA-vuokra-asuntoja, joista vähintään 500 toteutetaan tavallisina vuokra-asuntoina
- 40 prosenttia eli 2 000 Hitas-, osaomistus- ja asumisoikeusasuntoa
- 40 prosenttia eli 2 000 sääntelemätöntä vuokra- ja omistusasuntoa

Helsingin kaupunki edellyttää, että valtio sitoutuu noudattamaan omalla ja luovuttamallaan maalla ohjelman mukaista asuntotuotannon hallintamuotojakaumaa. Yksityisen maanomistuksen osalta hallintamuotojakauman toteutumista ohjataan maankäytösopimuksilla.

Projektialueilla ja täydennysrakentamiskohteissa hallinta- ja rahoitusmuotojakauma määritellään tontinluovutuksen yhteydessä siten, että taataan kaupunkirakenteen monipuolisuus. Aluetasoinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma tulee valmistella virastojen välisenä yhteistyönä.

Tavoite 8 Kaupungin oma asuntotuotanto

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa. Tavoitteena on vuosittain rakentaa 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa (50 prosenttia tuotannosta), 600 välimuodon eli Hitas-, asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa (40 prosenttia) ja 150 vapaarahoitteista asuntoa (10 prosenttia).

Tavoite 9 Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus asuntotuotannosta turvataan.

Kerrostalotuotannossa Hitas-omistusasuntotuotantona toteutettavien tonttien asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60 - 70 prosenttia toteutetaan perheasuntoina (50 - 60 prosenttia valmistuneista asunnoista). Kerrostalotuotannossa sääntelemättömään omistusasuntotuotantoon luovutettavilla tonteilla tontin asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 40 - 50 prosenttia toteutetaan perheasuntoina (30 - 40 prosenttia valmistuneista asunnoista). Pientalotuotannossa asunnot tulee valtaosin toteuttaa perheasuntoina. Tiiviissä kaupunkipientalotuotannossa voidaan kuitenkin toteuttaa pienasuntoja kun se on tarkoituksenmukaista. Huoneistotyyppijakauman ohjaus perustuu ensisijaisesti tontinluovutusehtoihin. Valtion ja yksityisten tahojen omistamalla maalla käytetään asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta.

PÄÄMÄÄRÄ III ASUINALUEET

Erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina, ja niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella.

Tavoite 10 Saavutettavuus ja kaupunkirakenteen toiminnallinen eheys

Kaupunkirakenteen toiminnallista eheyttä vahvistetaan sekä rakentamalla uusia kaupunginosia että suunnitelmallisesti sijoittuvalla täydennysrakentamisella. Palveluiden ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta parannetaan kehittämällä joukkoliikenneyhteyksiä sekä kävely- ja pyörätieverkostoja. Uusien alueiden suunnittelussa on

kiinnitettävä erityistä huomiota julkisten ja yksityisten palveluiden oikea-aikaiseen toteutukseen ja tarkoituksenmukaiseen sijoittumiseen alueille.

Tavoite 11 Asuinalueiden elinvoimaisuus ja täydennysrakentaminen

Edistetään kestävästä kaupunkikehityksestä tiedostaen alueiden erilaisuus ja eriytymiskehitys. Asuntorakentamisesta 30 prosenttia toteutuu täydennysrakentamisena.

Jatketaan täydennysrakentamisen edistämistä yhteistyöprosessia ja kannustimia kehittämällä.

PÄÄMÄÄRÄ IV ASUNTOKANTA

Huolehditaan asuntokannan kunnosta sekä edistetään energiatehokkuutta asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään tukemalla erilaisten talotyyppien rakentamista, omatoimista rakennuttamista sekä erilaisten asumiskonseptien toteuttamista. Parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Tavoite 12 Asuntokannan kehittäminen

Asuntokannan ja asuinympäristöjen kunnossapitamisesta huolehditaan ja pyritään laajentamaan elinkaariasumiseen soveltuvaa asuntokantaa. Kaupungin toimin edistetään peruskorjaustoimintaa sekä hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Esteettömyyden osalta noudatetaan rakentamismääräyskokoelman vaatimustasoa. Esteettömyyden toteuttaminen ratkaistaan parhaalla mahdollisella tavalla erilaisten suunnittelukohteiden kuten townhouse-rakentamisen erityispiirteet huomioiden.

Tavoite 13 Kaupungin oma asuntokanta

Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) huolehtii omistamansa asuntokannan ylläpidosta, arvon ja kunnan säilymisestä sekä vuokratason kohtuullisena pitämisestä. Asukasvalinnassa pyrkimyksenä on monipuolinen ja alueellisesti tasapainoinen asukasrakenne. Tavoitteena on myös asukastyytyväisyyden pysyminen korkeana.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ulkopuolelle jäävän asunto-omaisuuden hallintaa parannetaan keskittämällä omistajahallintoa, kehittämällä ylläpidon, vuokrauksen ja asukasvalintojen käytäntöjä sekä selkeyttämällä omistajaohjausta.

Käyttö- ja luovutusrajoituksista vapautuva asuntokanta säilytetään vuokra-asuntokäytössä ja Helsingin kaupungin omistuksessa.

Tavoite 14 Asuntorakentamisen kehittäminen

Kaupunki kehittää asuntorakentamista edistäen asukaslähtöisyyttä, ekologisuutta sekä muunneltavuutta. Asuntorakentamista kehitetään ottaen huomioon eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet, jotta asuntotarjonta vastaisi paremmin eri ryhmien muuttuviin tarpeisiin. Kaupunkimaisten pientalojen ja kerrostaloasumisen kehittämistä jatketaan ja tuetaan näiden kohteiden toteuttamismahdollisuuksia. Edistetään omatoimista rakentamista ja rakennuttamista, ryhmärakennuttamista sekä uusiutuvien ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien rakennusmateriaalien käyttöä.

Tavoite 15 Energiatehokkuus

Kaupunki edellyttää luovuttamiensa asuntotonttien osalta A-luokan energiaterhokkuusvaatimusten täyttymistä.

Kaupungin omistamassa asuntokannassa energian ominaiskulutusta vähennetään vuoden 2005 tasosta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Kaupungin oman asuntokannan peruskorjaustoiminnassa pyritään tavoitteellisesti C-energialuokkaan.

Kaupunki edistää osaltaan uudenlaisten ympäristö- ja energiategnologioiden käyttöönottoa mm. asuntorakentamisen kehittämishankkeilla yhteistyössä yritysten sekä tutkimus- ja kehittämistahojen kanssa. Kaupunki rohkaisee ja neuvoo asunto-osakeyhtiöitä toteuttamaan kaupungin asettamia energiansäästötavoitteita.

Tavoite 16 Asumisen pysäköintiratkaisut

Autottomien ja vähäautoisten asuntokohteiden kaavoitusta ja rakentamista edistetään hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä. Asuintalojen autopaikkojen kustannuksia pyritään kohdentamaan paremmin autopaikkojen käyttäjille.

PÄÄMÄÄRÄ V ASUKKAAT

Turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Tavoite 17 Asukasrakenteen monipuolisuus

Lapsiperheille sopivia asuntoja rakennetaan riittävästi uusille alueille sekä täydennysrakentamiskohteisiin. Esteettömiä asumisvaihtoehtoja lisätään täydennysrakentamisalueilla. Vieraskielisen väestön asumisen tukemiseksi kehitetään edelleen asumisneuvontaa ja parannetaan eri asumisvaihtoehtoja tiedottamista.

Tavoite 18 Opiskelija- ja nuorisoasunnot

Lisätään asuntomarkkinoille tulevien nuorten kaupunkilaisten kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tarjontaa. Tuotantotavoite on noin 200 opiskelija- ja nuorisoasuntoa vuosittain. Opiskelija- ja nuorisoasuntoja pyritään toteuttamaan myös käyttötarkoituksen muutosten kautta olemassa olevaan kiinteistökantaan.

Tavoite 19 Erityisryhmien asuminen

Erityisryhmille kohdennettujen valtion tukemien vuokra-asuntojen tuotantotavoite on noin 300 asuntoa vuosittain. Erityisasumisen strategista suunnittelua tehostetaan ja vanhan asuntokannan muuntomahdollisuudet selvitetään systemaattisesti osana palveluasumisen uustuotannon tarvetarkastelua.

Esittelijä

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmalla luodaan suuntaviivat kaupungin harjoittamalle asuntopolitiikalle. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet kaavoitukselle, asuntotonttien luovutukselle, kaupungin omalle asuntotuotannolle sekä kaupungin asunto-omaisuuden käytölle ja hoidolle. Lisäksi MA-ohjelmaan sisältyy laadullisia, mm. asuntorakentamisen kehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Ehdotus MA-ohjelmaksi 2012 on asian liitteenä 1. Ohjelma sisältää päätösehdotukseen nostetut ohjelmakauden päämäärät ja tavoitteet sekä niiden perustelut. Ohjelma on laadittu talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolla yhteistyössä keskeisten hallintokuntien edustajista muodostetun MA-ohjelmasihteeristön kanssa.

Edellinen maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2008 - 2017 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.2.2008. Ohjelman toteutumista on seurattu vuosittain ja seurannasta on raportoitu kaupunginvaltuustolle. Seurantaraportin 2012 asemesta asian liitteeksi on laadittu kulunutta ohjelmakautta 2008 - 2011 tarkasteleva arviointiraportti.

Kevätkaudella 2011 seurantaraportin valtuustokäsittely toimi samalla uuden MA-ohjelman lähetekeskusteluna. Luonnos maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaksi 2012 valmistui syyskaudella 2011.

Luonnoksesta pyydettiin lausunnot laajalta joukolta lautakuntia, neuvottelukuntia ja ulkopuolisia asiantuntija- ja toimijatahoja. Lautakuntien lausunnot sisältävät asian päätöshistoriaan ja ulkopuolisten lausunnot ovat asian liitteinä. Asian liitteenä on myös lausunnoista laadittu yhteenveto.

MA-ohjelman 2008-2017 arviointi

Asuntotuotanto

Ohjelmakaudella alkoi 14 574 asunnon tuotanto ja valmistui kaikkiaan 11 642 asuntoa. Aloituksista laskettu keskimääräinen vuosituotanto on siten 3 643 asuntoa ja valmistuneista laskettu 2 911 asuntoa vuodessa, vastaten 73 % ja 58 % asetetusta 5 000 asunnon tavoitteesta. Ohjelmakauden alkuvuodet olivat hiljaisia kansainvälistä rahoituskriisiä seuranneen taantuman vuoksi, mutta vuosien 2010 ja 2011 virkistynyt asuntotuotanto korjasi tilannetta.

Keskimääräisestä vuosituotannosta tarkasteltu hallintamuotojakauma osoittaa, että valtion tukemien ARA-vuokra-asuntojen tuotanto asettui lähelle 20 % tavoitetta (alkaneet 914 asuntoa eli 25 % kaikista alkaneista ja valmistuneet 625 asuntoa eli 21 % kaikista valmistuneista). Valmistuneiden asuntojen osalta absoluuttinen lukumäärä jäi kuitenkin kauas 1 000 ARA-vuokra-asunnon vähimmäistavoitteesta. Mainittakoon lisäksi, että koko ohjelmakauden ajan ARA-vuokra-asuntojen tuotanto painottui selkeästi erityisryhmien asuntoihin ja opiskelija- ja nuorisoasuntoja valmistui yli niille asetetun tavoitteen. Tavallista ARA-vuokratuotantoa on pääsääntöisesti rakennuttanut vain kaupungin asuntotuotantotoimisto.

Välimuodon eli asumisoikeusasuntojen ja Hitas-omistusasuntojen yhteenlaskettu osuus jäi puoleen niille asetetusta 40 % tavoitteesta ollen 18 % aloituksista ja 17 % valmistuneista asunnoista.

Sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistus- ja vuokra-asuntojen tuotanto puolestaan ylitti sille asetetun 40 % osuuden sekä aloituksissa (57 %) että valmistuneissa asunnoissa (62 %). Tämä selittyy valtion elvytystoimena myöntämän 10 vuoden korkotukilainan avulla rahoitettujen vuokra-asuntojen runsaalla tuotannolla. Valtion tuesta huolimatta näiden vuokra-asuntojen asukasvalintaan tai vuokratason ei kohdistu sääntelyä.

Kaupungin oman asuntotuotannon osalta kuluneen ohjelmakauden tavoite oli mahdollistaa 1 250 asunnon rakentaminen vuosittain. Tarkoitus on ollut, että vuoteen 2017 päästäessä kaupungin oma tuotanto olisi 1 500 asuntoa vuodessa.

Kaupungin omana tuotantona kuluneella ohjelmakaudella käynnistyi yhteensä 2 462 asunnon rakentaminen, mikä vastaa keskimäärin 615 asunnon aloitusta vuodessa (49 % tavoitteesta). ARA-vuokra-asuntojen osuus on noin 50 %. Toteutuneen tuotannon vähäisyyttä selittää ARA-kelpoisten tonttien niukkuus, asuntotuotantotoimistolle varattujen tonttien rakentamiskelpoisuuden viivästyminen sekä omalta osaltaan urakkakilpailuissa saatujen tarjousten liian korkea hintataso, jonka vuoksi urakoita on jouduttu kilpailuttamaan kahteen kertaan.

Ohjelmakauden aikana asuntotuotantotoimiston keskeisiä kehittämisteemoja olivat lisäkerrosrakentaminen, kaupungin kiinteistöyhtiöiden täydennysrakentamismahdollisuuksien selvittäminen, rakentamisen energiatehokkuuden kehittäminen, julkisivuarkkitehtuurin kehittämishankkeet, uudet asuntokonseptit sekä rakennusalan harmaan talouden torjuntaan liittyvät kehittämistoimet.

Asuntorakentaminen keskittyi voimakkaimmin Arabianrannan, Hermannin, Viikin ja Vuosaaren alueille. Kaupunkirakennetta täydentävää asuntorakentamista toteutettiin Alppikylään, Ormuspeltoon, Myllypuroon, Pasilan konepajan alueelle, Ilmalaan, Lauttasaareen, Konalaan ja Pitäjänmäkeen. Uusina alueina ohjelmakaudella avattiin Kalasatama ja Jätkäsaari.

Kumppanuusmenettelyjen kehittäminen

Ohjelmakaudella käynnistettiin kumppanuusmenettelyjen kehittäminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen rajapintaan. Erityyppisten kumppanuusjärjestelyjen avulla pyritään aiempaa paremmin hyödyntämään yksityisen osapuolen asiantuntemus ja tuotekehityksen resurssit.

Ohjelmakauden alussa kehittämisen kohdealueiksi valittiin Kruunuvuoren ja Kuninkaantammen projektialueet. Kruunuvuorenrannassa lähtökohtana on ollut kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymä asemakaavaluonnos, jonka pohjalta kiinteistövirasto järjesti tontinvarauskilpailun laatukilpailuna. Kuninkaantammen projektialueella järjestettiin vastaavan tyyppinen laatukilpailu Honkasuon Haapaperhosen alueella vuonna 2010. Kumppanuuskaavoitukseen on pilottikohteeksi lisäksi valikoitumassa Kuninkaantammen Palettilammen ympäristö, jonka asemakaavoitus käynnistyy vuonna 2012.

Tontinluovutuksen tapoja on kehitetty mm. kokeilemalla suunnittelumenettelyä, jossa hankkeen toteuttaja tilaa viitesuunnitelman usealta eri suunnittelijalta ja hankkeen suunnittelutehtävä annetaan parhaaksi arvioidun suunnitelman tekijälle. Lisäksi uusina varausmuotoina on otettu käyttöön kehittämisvaraus

asumisratkaisujen kehittämiseksi ja aluevaraus aluekehittämiseen ja kaavatalouden hallintaan.

Kaavatalouden hallinnan parantamiseksi on lisäksi perustettu työryhmä, jonka loppuraportti ehdotuksineen valmistuu keväällä 2012.

Täydennysrakentamisen edistäminen

Ohjelmakaudella käynnistettiin ns. täydennysrakentamiskampanja, jonka tarkoitus oli etsiä keinoja tunnistaa ja hyödyntää täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja edistää myös yksityisten asunto-osakeyhtiöiden omaehtoisia lisä- ja täydennysrakentamishankkeita.

Osana kampanjaa selvitettiin kaupungin oman asuinkiinteistökannan täydennysrakentamisen mahdollisuudet. Selvityksen perusteella näiden asuinkiinteistöyhtiöiden alueella olisi laskennallisesti mahdollisuudet toteuttaa jopa 2 000 uuden asunnon rakentaminen.

Teoreettisia täydennysrakentamismahdollisuuksia on kartoitettu rakennusmaavarantoaineiston avulla. Kaupunkisuunnitteluvirasto on lisäksi laatinut alueellisia täydennysrakentamisselvityksiä useille alueille. Konalassa ja Mellunkylässä on selvitysten lisäksi laadittu nykyisten tonttien lisärakentamisesta viitesuunnitelmia siten, että niiden pohjalta taloyhtiöt voivat tehdä päätökset lisärakentamisen edellyttämän asemakaavamuutoksen käynnistämisestä.

Täydennysrakentamiskampanjaa toteuttamaan perustettiin täydennysrakentamistyöryhmä. Työryhmä selvitti täydennysrakentamisen prosessiin liittyviä ongelmakohtia ja etsi niihin ratkaisuja. Työryhmän puitteissa luotiin yhteistyössä Kiinteistöliiton kanssa täydennysrakentamisen verkkosivusto, joka tarjoaa tietoa ja apua taloyhtiöille erityisesti kerros- ja rivitalotonttien lisärakentamisesta.

Täydennysrakentamistyöryhmän työskentelyn päätyttyä talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolle perustettiin täydennysrakentamisprojekti vuonna 2011. Projektin ajankohtaisiin töihin kuuluu mm. kaupungin omien kiinteistöyhtiöiden täydennysrakentamisen koordinointi sekä edellä mainitun verkkosivuston täydentäminen.

Täydennysrakentamistyöryhmän loppuraportti on asian oheismateriaalina.

Asumisen vaihtoehtojen kehittäminen

Kuluneella ohjelmakaudella käynnistettiin määrätietoinen asumisen vaihtoehtojen kehittäminen. Kerrostaloasumisen kehittämiseksi käynnistettiin Kehittyvä kerrostalo -ohjelma vuonna 2009. Ohjelman

tavoitteena on monipuolistaa kerrostaloasuntotarjontaa, lisätä kerrostaloasumisen kiinnostavuutta sekä tukea kerrostalorakentamisen kohtuuhintaisuutta ja energiatehokkuutta. Ohjelmaan oli vuoden 2012 alkuun mennessä hyväksytty 12 hanketta, joista esimerkkinä Jätkäsaareen ja Kalasatamaan erilaisille kohderyhmille suunnatut autottoman asumisen konseptit sekä ryhmärakennuttamisen hankkeet.

Omatoimisia ryhmärakentamisen ja -rakennuttamisen hankkeita edistettiin mm. asettamalla ne etusijalle tonttien luovutuksessa soveltuvissa paikoissa. Ohjelmakaudella 2008 - 2011 Helsinkiin valmistui useita omatoimisen rakennuttamisen kohteita: omakoti- ja paritaloja, rivitalokohteita sekä yksi seniorikerrostalo.

Kaupunkimaisen pientaloasumisen kehittämisessä avainasemassa oli Helsinki-pientalokonseptin ja ns. townhouse-konseptin kehittäminen. Vuonna 2009 luovutettiin ensimmäiset omakotitontit, joilla edellytettiin käytettävän Helsinki-pientalomallistoa. Townhouse-konseptin osalta on laadittu laaja raportti rakentamistyyppin määrittämiseksi ja mahdollisuuksien kartoittamiseksi sekä toteutettu arkkitehtuurikilpailu Jätkäsaareessa ja Kruunuvuorenrannassa.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa laadittu selvitys Townhouse-rakentaminen Helsingissä on asian oheismateriaalina.

Energiatehokkuuden parantaminen

Ohjelmakaudella perustettiin asumisen energiatehokkuustyöryhmä, jonka tehtävä oli laatia ehdotus kaupungin omistaman asuntokannan ja kaupungin asuntotuotannon energiatehokkuuden toimenpideohjelmaksi.

Asumisen energiatehokkuustyöryhmän loppuraportti on asian oheismateriaalina.

Kiinteistölautakunta on ohjelmakaudella ottanut tontinvarauksissaan käyttöön ehdon, jonka perusteella Kaupunki luovuttaa asuntotontteja vain A-energialuokan hankkeille. Energiatehokkuus on ollut yhtenä kriteerinä myös useissa tontinluovutuskilpailuissa.

Vuonna 2011 myönnettyistä asuintalojen rakennusluvista 62 % myönnettiin A-tehokkuusluokan kohteille. Vuoden 2012 rakennusvalvontataksoja vahvistettaessa taksaan lisättiin lupamaksujen alennukset erittäin energiatehokkaille uudishankkeille. Rakennusvalvontavirastoon on lisäksi palkattu energia-arkkitehti, jonka tehtäviin kuuluu mm. rakennuslupaa hakevien neuvonta energiatehokkuusasioissa.

Asuntotuotantotoimisto on laatinut energiatehokkuustavoitteet omille uudis- ja korjausrakentamishankkeilleen. Ohjelmakaudella valmisti ensimmäinen asuntotuotantotoimiston rakennuttama matalaenergiatalo. Vuonna 2011 asuntotuotantotoimiston uudiskohteista 68 % saavutti lupavaiheessa A-energiatehokkuusluokan.

Energiatehokkuuden parantaminen on nostettu kaupungin omistamien asuntoyhtiöiden yhtiökokousohjeeseen, jossa yhtiöiltä edellytetään sitoutumista kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen tavoitteisiin, MA-ohjelman tavoitteisiin sekä yhtenäistä ja vertailukelpoista energian kulutuksen seurantaa. Heka ja sen alueyhtiöt selvittävät yhteistyössä asuntotuotantotoimiston kanssa järjestelmällisesti mahdollisuudet parantaa rakennusten energiatehokkuutta peruskorjausten yhteydessä.

Hitas-järjestelmän uudistaminen

Ohjelmakaudella toteutettiin Hitas-järjestelmän uudistus, jossa jälleenmyyntihinnan sääntely muutettiin määräaikaiseksi. Vuonna 2011 tai sen jälkeen valmistuneet Hitas-kohteet vapautuvat 30 vuoden jälkeen sääntelystä automaattisesti. Vanhemmat asuntoyhtiöt voivat saada vapautuksen hakemuksensa perusteella 30 vuoden kuluttua viimeisen rakennusvaiheen valmistumisesta.

Uudistuksessa päätettiin myös Hitas-rajahinnan käyttöönottamisesta. Rajahinta lasketaan kaikkien Hitas-yhtiöiden keskineliöhintojen perusteella neljännesvuosittain. Omistaja voi myydä asuntonsa joko laskennallisella jälleenmyyntihinnalla tai rajahinnalla riippuen siitä, kumpi on hänelle edullisempi.

Asuntomarkkinoiden voimakas kysyntä ja korkeat hinnat näkyvät myös uusien Hitas-asuntojen kysynnässä. Voimakkain kysyntä kohdistuu keskeisille alueille, jotka ovat haluttuja sijaintinsa vuoksi ja joilla Hitas-hinnan ja sääntelemättömän markkinahinnan välinen ero on suurin. Hitas-tonttien luovutusehtoihin lisättiin vuonna 2011 velvoite myydä asunnot arvontamenettelyä käyttäen. Arvonnan tavoite on turvata Hitas-asunnon hakijoille tasapuoliset mahdollisuudet asunnon saamiseen.

Kaupungin asunto-omaisuus ja asunnonvälitys

Ohjelmakaudella valmisteltiin kaupungin aravakiinteistöyhtiöiden sulautuminen yhteen pääomayhtiöön, Helsingin kaupungin asunnot Oy:öön. Alueellisten kiinteistöyhtiöiden tilalle perustettiin 21 alueyhtiötä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi sulautumisen edellyttämät muutokset kaupungin vuokralaisdemokratiasääntöön syyskaudella 2011.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kuluneen ohjelmakauden aikana kiinteistöviraston asunto-osasto välitti kaikkiaan 12 261 asuntoa yhteensä 24 746 henkilölle (keskimäärin 3065 asuntoa vuodessa). Välitetyistä asunnoista 930 oli uudiskohteissa.

Kaupungin vuokra-asuntoa hakevien talouksien rakenne on pysynyt melko samanlaisena, mutta hakemuksien määrä on ollut kasvussa. Tyypillisin hakijakotitalous on yhden hengen ruokakunta, jolla on erittäin kiireellinen asunnon tarve. Asunnon saaneista yhden hengen hakijatalouksien osuus on pienempi kuin asuntoa hakeneista. Asunnon saaneista yli 80 % kuuluu erittäin kiireellisesti asunnon tarvitsevien ryhmään. Lähtään valtaosa asunnon hakijoista on 18 - 34-vuotiaita ja asunnon saaneista 60 % kuuluu tähän ikäryhmään.

Vuonna 2010 kaupungin vuokra-asunnossa asui 15 % helsinkiläisistä. Kaupungin vuokra-asuntojen asukkaissa on suhteellisesti enemmän lapsia, mutta vähemmän eläkeikäisiä ja työikäisiä (25 - 44-vuotiaita) kuin Helsingin väestössä keskimäärin. Vaihtuvuus kaupungin asunnoissa on selkeästi alhaisempi kuin muilla vuokra-asuntoja tarjoavilla yhteisöillä.

Kaupungin asunnonvälityksen periaatteet tarkistettiin ja vahvistettiin kaupunginhallituksessa vuonna 2010.

Kotikaupunkina Helsinki - ehdotus maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaksi 2012

Nyt käsillä oleva ehdotus MA-ohjelmaksi 2012 perustuu seuraavaan asumisen ja maankäytön visioon:

"Helsinki on hyvinvoivan ja kasvavan metropolin ydin, joka tarjoaa asukkailleen laadukasta asumista viihtyisässä urbaanissa ympäristössä. Kaupunginosista muodostuu kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti vetovoimainen Helsinki, jossa asuminen, arjen palvelut ja työpaikat ovat hyvin saavutettavissa. Asuinalueiden suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon keskeisiä periaatteita ovat sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys."

Ohjelmaehdotuksessa kuvataan tulevan ohjelmakauden lähtökohtia seuraavasti:

"Helsinki on tällä hetkellä monen murroksen edessä, ja kaupunkirakenne on muuttumassa voimakkaasti. Vuosaaren satama on avautunut ja satamalta vapautuneilla kantakaupungin kupeessa olevilla ranta-alueilla on alkanut asuntorakentaminen. Suunnittelu on käynnistynyt myös Helsingin liitosalueilla, ja kaupunkimainen asuminen laajenee tulevaisuudessa itäsuunnassa Östersundomiin. Monet esikaupunkivyöhykkeen kaupunginosat ovat puolestaan muuttumassa

entistä painokkaammin ikääntyvien asukkaiden asuinalueiksi, ja asuntokannan peruskorjaukset ovat näillä alueilla ajankohtaisia.

Helsingin asuntotuotannon korkean tavoitteen saavuttaminen edellyttää riittävää yleis- ja asemakaavatasoista varantoa, korkeaa tontinvaraustasoa, hyvää hallintokuntien yhteistyötä sekä myönteistä talous- ja rahoitustilannetta. Samanaikaisesti kun ranta-alueilla rakennetaan uusia kaupunginosia, on kiinnitettävä huomiota myös esikaupunkialueen rakentamisen ja kehittämisen mahdollisuuksiin. Kaupungin sisällä eriarvoistuminen on huolestuttavassa määrin lisääntynyt yhteiskunnallisten erojen kasvaessa, ja eriytymiskehitys heijastuu myös asuinalueille. Asumisen hintataso on entistä korkeammalla ja kaupunginosien väliset erot ovat kasvamassa niin vuokratason kuin asuntojen hintatasonkin osalta. Asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuotojakautuksen ohjaaminen koko kaupungissa ja aluetasolla on edellytys tasapainoisen kaupungin rakentumiselle.

Asuntopoliittisen ohjauksen ensisijainen tarkoitus on turvata tavallisten helsinkiläisten asumisen mahdollisuudet, ja kaupungin tulee omilla toimillaan edistää kohtuuhintaista asumista. Asuntotuotantoa ja asuinalueita suunniteltaessa tulee huomioida myös asumisen erityistarpeita. Suunnittelussa tulee huomioida lapsiperheiden, ikääntyneiden ja asuntomarkkinoille tulevien nuorten tarpeet sekä pienten asuntojen kysyntä, jota vauhdittaa yhden hengen kotitalouksien kasvava määrä.

Ohjelmassa tarkastellaan Helsinkiä paitsi kasvavana pääkaupunkina, myös osana neljän kaupungin muodostamaa pääkaupunkiseutua sekä 14 kunnan muodostamaa Helsingin seutua. Seudullisen yhteistyön tarve kasvaa jatkuvasti kun alueen väestö sekä liikennevirrat kasvavat."

Ohjelmaehdotus sisältää 19 tavoitekohtaa, joiden avulla ohjataan kaupungin maankäyttöä, asuntotuotantoa, kaupunkirakenteen ja asuinalueiden kehitystä, asuntokannan ylläpitoa ja kehittämistä sekä turvataan eri väestöryhmien asumisen mahdollisuudet Helsingissä.

Täytäntöönpano ja seuranta

Mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen MA-ohjelmaksi 2012, kaupunginhallitus määrittelee tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet ja nimeää niiden vastuutahot erillisellä täytäntöönpanopäätöksellä.

Kuluneella ohjelmakaudella aloitettua seurantaraporttikäytäntöä jatketaan myös tulevilla ohjelmakaudella. MA-ohjelman seurannan yhteydessä seurataan myös pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämistä sekä seudullista kaavoitus-, tontti- ja asuntotuotantotilannetta.

Seurantamittarit ja muut arvioinnissa noudatettavat kriteerit ja menetelmät on esitetty MA-ohjelmaehdotuksessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Annina Ala-Outinen, suunnittelija, puhelin: 310 78050
annina.ala-outinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ehdotus MA-ohjelmaksi 2012
- 2 Arviointiraportti MA-ohjelmakausi 2008-2011
- 3 Lausuntoyhteenveto ja -vastine
- 4 Rakennuslautakunnan lausunto
- 5 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lausunto
- 6 Vuokralaisneuvottelukunnan lausunto
- 7 Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausunto
- 8 Vanhusneuvoston lausunto
- 9 Vammaisneuvoston lausunto
- 10 Helsingin Kaupunginosayhdistykset ry lausunto lausunto vuoden 2012 MA-ohjelmaluonnoksesta
- 11 Oulunkylä-Seuran lausunto
- 12 Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan lausunto Helsingin MA-ohjelmasta vuodelle 2012
- 13 Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan lausunto
- 14 HOASin lausunto
- 15 Nuorisosasuntoliitto ry lausunto
- 16 Uudenmaan Asuinkiinteistöyhdistys ry lausunto
- 17 Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto
- 18 Helsingin Yrittäjät ry:n lausunto
- 19 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto MA-ohjelma luonnoksesta

Oheismateriaali

- 1 Asumisen energiatehokkuusryhmän loppuraportti
- 2 Täydennysrakentamistryhmän loppuraportti
- 3 Townhouse-rakentaminen Helsingissä
- 4 Keskipinta-alatryhmän raportti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 04.06.2012 § 687

Pöydälle 04.06.2012

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 18.6.2012 asti.

07.05.2012 Pöydälle

23.04.2012 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi

Annina Ala-Outinen, suunnittelija, puhelin: 310 78050
annina.ala-outinen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 22

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa Maankäytön ja asumisen toteutusohjelman (Ma -ohjelman) 2012 luonnoksesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta pitää Ma -toteutusohjelman 2012 -luonnoksessa esitettyä visiota oikeasuuntaisena. Tavoitteena on kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti vetovoimainen Helsinki, jossa asuminen, arjen palvelut ja työpaikat ovat hyvin saavutettavissa. Asuinalueiden suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon keskeisiä periaatteita ovat sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys.

Asuntopolitiikalla vaikutetaan toimivaan yhdyskuntarakenteeseen, sosiaalisesti tasapainoisen väestörakenteen muodostumiseen, asuntojen saannin turvaamiseen ja kohtuullisiin asumiskustannuksiin. Asumisen ja maankäytön suunnittelulla luodaan edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnille, palvelujen toteutukselle ja saavutettavuudelle.

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012 on voimassa olevan maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 2008 - 2017 tarkistus. Sosiaalilautakunta keskittyy lausunnossaan niihin muutoksiin, joita on tapahtunut verrattuna vuoden 2007 tilanteeseen. Sosiaalilautakunta

antoi 4.9.2007 (§ 359) lausunnon nyt voimassa olevan ohjelman luonnoksesta. Ohjelman hyväksymisen jälkeen sosiaalivirastossa on hyväksytty palvelustrategia 13.1.2009 ja palveluverkon linjaukset 23.3.2010. Nämä ovat nyt annettavan lausunnon lähtökohtia.

Asuntotuotannon määrälliset tavoitteet

Toimenpideohjelmaluonnoksessa asuntotuotannon tavoitteena on edelleen rakentaa vuosittain 5 000 asuntoa. Asuntotuotanto on ollut matalalla tasolla, mutta viime vuonna alkoi lähes 5 000 asunnon rakentaminen. Helsingissä jatketaan tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtäävää asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla. Asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoitteita on tarkistettu. Valtion tukeman vuokra-asumisen tuotantotavoitteita on nostettu korvaamaan mm. sääntelystä vapautuvaa kantaa ja erityisasumisen ja opiskelijoiden osalta tavoitteita on tarkistettu lähemmäs toteutumaa. Vuoden 2011 seurantaraportissa arvio erityisryhmien vuokra-asunnoista on 700 mukaan lukien opiskelijoiden vuokra-asunnot. Nyt ohjelmassa on erikseen tavoitteet asumisoikeus-, nuoriso- ja opiskelija-asunnoille. Tavoitteena on, että vuosittaisesta asuntotuotannosta 20% ja vähintään 1 000 asuntoa toteutetaan valtion tukemina vuokra-asuntoina, joista 700 rakennetaan tavallisina vuokra-asuntoina ja loput lainsäädännössä määritellyille erityisryhmille.

Sosiaalilautakunta pitää ohjelmaluonnoksessa asetettuja määrällisiä tavoitteita oikeansuuntaisina ja hyvänä sitä, että tavoitteiden toteutumisen arvioinnille on asetettu seurattavat määrälliset mittarit. Olennaista on huolehtia siitä, että asetettuihin tavoitteisiin päästään.

Sosiaalilautakunnan käsityksen mukaan jatkossa on erityisen tärkeä huolehtia asetettujen asuntojen määrällisten ja hallintamuotojen tavoitteiden toteutumisesta, koska ohjelmaluonnoksessa esitetyn arvion mukaan tulevan 10 vuoden aikana lähes 8 000 vuokra-asuntoa vapautuu sääntelystä Helsingissä. Näistä yli puolet on muiden kuin kaupungin omistuksessa. Menneiden 25 vuoden aikana vastaava luku on ollut noin 4 500 asuntoa ja tästä kaupungin omassa kannassa vajaa 700.

Ellei kiihtyvää vuokra-asuntojen vapautumista kompensoida tavoitteen mukaisella uudistuotannolla, tulee kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saanti vaikeutumaan entisestään. Sääntelyn purkautuminen vaikuttaa koko pääkaupunkiseudun asuntokannan rakenteeseen. Helsingin kaupungin omistuksessa olevassa asuntokannassa sääntelystä vapautuminen ei aiheuta muutoksia asukkaiden kannalta.

Sosiaalisen eheyden ja segregaatian ennaltaehkäisyn näkökulmasta asuntotuotannolle asetetut hallinta- ja rahoitusmuotojen tavoitteet ovat

sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan oikeansuuntaiset. Tätä tukee myös tavoite, että asuntorakentamisesta 30 % toteutuu täydennysrakentamisalueilla.

Kotona asumisen tukeminen

Ohjelmaluonnoksen mukaan tavoitteena on vahvistaa kaupunkirakenteen eheyttä toisaalta rakentamalla uusia kaupunginosia ja toisaalta suunnitelmallisella olemassa olevaan asuntokantaan sijoittuvalla täydennysrakentamisella. Muun muassa palvelujen saatavuuden parantamiseen tähdätään kehittämällä joukkoliikenneyhteyksiä sekä kävely- ja pyörätieverkostoja.

Sosiaaliviraston palvelustrategisena tavoitteena on niin sanottujen raskaan hoivan palvelujen vähentäminen ja kevyiden kotona selviytymistä tukevien palvelujen lisääminen. Palveluja järjestettäessä tavoitteena on kotona asumisen tukeminen asiakaskohtaisesti räätälöityjen palvelujen avulla. Monituottajamallin mukaisesti sosiaaliviraston järjestämisvastuulla olevia palveluja voidaan tuottaa kaupungin omina, ostoina, kumppanuussopimuksin tai yksityisinä esimerkiksi palvelusetelien avulla. Asumisen tukipalveluissa on tärkeää huomioida erilaiset tukimuodot. Tuen vahvuuden on vaihdeltava tarpeen mukaan, ja ennaltaehkäisevä ote sekä itsenäisen asumisen mahdollistaminen ovat keskeisessä asemassa.

Sosiaalilautakunnan mielestä on hyvä, että ohjelmaluonnoksessa huomioidaan sosiaali- ja terveystoimen palvelurakennemuutos ja tarve esteettömään asumiseen sekä arkiympäristöön erityisesti väestön ikääntyessä. Siten ohjelman toteutumista arvioitaessa tulee huomioida myös julkisten ja lähipalvelujen saavutettavuus sekä asuntojen ja asuinympäristön esteettömyys.

Ohjelmassa otetaan kantaa myös siihen, että monet asuinalueet ovat uuden haasteen edessä väestön ikääntyessä ja todetaan, että alueen asuntokantaa ja väestörakennetta voidaan tasapainottaa asuntopoliittisin keinoin. Harkitulla täydennys- ja lisärakentamisella voidaan tukea eri väestöryhmien asumisuria ja mahdollistaa elinkaariasuminen omalla asuinalueella. Myös asuntokannan kunnossapidon osalta asetettu tavoite laajentaa elinkaariasumiseen soveltuvaa asuntokantaa ja edistää kaupungin omilla toimenpiteillä peruskorjaustoimintaa sekä hissien rakentamista ovat oikean suuntaisia tavoitteita. Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttaminen toimii keinona toteuttaa sosiaaliviraston tavoitetta kotona asumisesta niin pitkään kuin mahdollista.

Valtion tukema vuokra-asuntotuotanto erityisryhmille

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Sosiaaliviraston järjestämisvastuulla olevien asumispalvelujen edellyttämät asunnot sisältyvät ohjelmassa valtion tukeman vuokra-asumisen tuotantotavoitteisiin. Ohjelman mukaisena tavoitteena on myös tehostaa erityisasumisen strategista suunnittelua. Vanhan asuntokannan muuntomahdollisuudet selvitetään systemaattisesti osana palveluasumisen uustuotannon tarvetarkastelua.

Tarkistettavassa Ma- ohjelmassa tavoitteena on ollut, että valtion tukemia vuokra-asuntoja tuotetaan vuosittain keskimäärin 1 000 asuntoa, näistä nimetyille ryhmille (erityisryhmät, itsenäistyvät nuoret, opiskelijat, seniorit) noin puolet ja vaikeasti asutettaville asunnottomille, asumisessaan tukea tarvitseville ja muille erityisryhmille keskimäärin 25 % valtion tukemasta vuokra-asuntotuotannosta.

Luonnoksessa Ma – 2012 ohjelmaksi erityisryhmille tarkoitetun asuntotuotannon tavoitteeksi on nyt asetettu keskimäärin 300 asuntoa vuosittain. Tähän sisältyy myös pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen tarvittavat uudet asunnot. Määrällisiin tavoitteisiin luetaan sekä uudet asunnot että käyttötarkoituksen muutoksen kautta toteutettavat valtion tukemat uudet vuokra-asunnot.

Ohjelmaluonnoksessa ei ole asetettu määrällisiä tavoitteita nimetyille ryhmille. Senioriasuntojen uustuotantoon luovutetaan tontteja yleisten tontinluovutusperiaatteiden mukaisesti.

Sosiaalilautakunta toteaa, että vuoden 2012 erityisryhmien asumista koskevat tavoitteet ohjelmaluonnoksessa ovat oikean suuntaisia. Määrällistä asuntotuotantotavoitetta erityisryhmille tulee kuitenkin tarkentaa siten, että pitkäaikaisasunnottomuuden ja kehitysvammaisten kehittämishankkeilla sekä vanhusten ja lapsiperheiden palvelurakenteen uudistamisella on edellytykset toteutua ohjelman kautta.

Valtion pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman osana toteutetaan valtion, kuntien, kirkon ja järjestöjen kanssa laaja-alainen hanke nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi. Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemisessä keskeisessä asemassa ovat uusien nuorisoasuntojen rakentaminen ja asumiseen liittyvät tukipalvelut. Tavoitteeseen vastaaminen vaatii sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan opiskelija- ja nuorisoasuntojen tuotantotavoitteen nostamista esitetystä 250 asunnon vuositavoitteesta.

Erityisryhmille kohdennetuissa asunnoissa etusijalla ovat kaikkein vaikeimmassa asumistilanteessa olevat asukasryhmät, joilla asumiseen liittyy tuen ja palvelujen tarve ja asunnoilta edellytetään erityisratkaisuja. Sosiaalihuollon asiakkaan sosiaalihuollon tarpeiden mukainen asuminen järjestetään nykyisin sosiaalihuoltolain tai sosiaalihuollon erityislakien nojalla.

Kaupungin tulee omilla toimillaan vaikuttaa erityisryhmille kohdennetun asuntokannan kohtuuhintaisuuteen asukkaiden itsenäisen toimeentulon mahdollistamiseksi. Tärkeää on huomioida olemassa olevan asuntokannan tehokas käyttö ja muuntomahdollisuudet sekä edistää virastojen yhteisiä käytäntöjä.

Erytisryhmille kohdennetun rakentamisen ja ympäristön tulee vastata Helsingin kaupungissa olevaa tavanomaista tasoa huomioiden asumisen erityisvaatimukset. Käytännössä kohtuuhintaisen asumisen ongelmaksi voi muodostua kalliit rakentamiskustannukset erityisesti uusilla asuinalueilla ilman kaupungin kehittämiskäytöksiä. Edellytyksenä erityisryhmille kohdennettujen kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuottamiseksi on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Aran) tuki rahoitukseen.

Erytisryhmien uutta asumista toteutetaan luovuttamalla tontteja tai integroimalla erityisasumista normaaleihin valtion tuella rakennettaviin vuokrataloihin. Osoitettaessa kaupungin maalta tontteja yleishyödyllisille yhteisöille valtion tukemaan vuokratuotantoon, luovutukseen tulee voida sisällyttää ehto. Tämän mukaan tontille rakennettavaan vuokrataloon voidaan sijoittaa kaupungin tai muun yhteisön ylläpitämiä erityisryhmille suunnattuja asumisyksiköitä tai varata osuus asunnoista erityisryhmien itsenäiseen asumiseen, mikäli tällaiselle on tarvetta. Osuuksista päätetään hankekohtaisesti tontinluovutuksen yhteydessä. Yksittäisessä hankkeessa osuus voi olla tarpeen mukaan ja aluekohtaisen harkinnan mukaan se voi olla korkeintaan 20 %.

Asunnottomille, mielenterveyskuntoutujille ja monisairaille alle 65-vuotiaille kohdennettu asuminen

Asunnottomuuden vähentäminen edellyttää kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon tason pitämistä korkeana. Asunnottomuuden vähentämiseen ja ehkäisemiseen tähtäävää työtä tehdään asumis- ja velkaneuvonnan avulla.

Pitkäaikaisasunnottomien määrä on laskenut Helsingissä vuosina 2008-2010 noin 200 henkilöllä. Aran tilastojen (Selvitys 4/2011 23.3.2011) mukaan loppuvuodesta 2010 pitkäaikaisasunnottomia oli 1 400. Todettakoon, että sosiaalivirasto on asuttanut eri vuokrasuhteisiin asumismuotoihin ohjelmakauden 2008-2011 aikana 676 pitkäaikaisasunnottomia. Sosiaalilautakunta pitääkin tärkeänä, että asunnottomien tilastointiin liittyvät kriteerit selvitetään yhteistyössä Aran kanssa.

Valtioneuvosto on tehnyt 15.12.2011 periaatepäätöksen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman jatkamiseksi vuosille 2012-2015. Ympäristöministeriö valmistelelee parhaillaan valtion ja

kuntien välistä aiesopimusta, minkä jälkeen asia valmistellaan kaupunginhallitukselle päätettäväksi. Hallitusohjelman 2011–2015 linjausten mukaisesti pitkäaikaisasunnottomuus pyritään poistamaan vuoteen 2015 mennessä. Helsingin kaupungin ja ympäristöministeriön uutta aiesopimusta koskevissa neuvotteluissa lähtökohtana on ollut noin 1000 asunnon osoittaminen pitkäaikaisasunnottomien käyttöön vuosina 2012–2015. Tulevan ohjelmakauden on tarkoitus painottaa kevyemmän tuen tarpeessa oleviin ryhmiin ja vähintään puolet asuntopaikoista toteutetaan hajalleen sijoitettuina tukiasuntoina.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen liittyvät sopimukset pitävät lähivuosina korkeana erityisryhmille tarvittavien vuokra-asuntojen kokonaismäärän. Erillisten hankkeiden ja tukiasuntojen lisäksi kaupungin oman asunnonvälityksen kautta pyritään asuttamaan 50 pitkäaikaisasunnottomaa vuosittain. Myös muiden erityisryhmien kuten mielenterveyskuntoutujien sekä alle 65 -vuotiaiden monisairaiden asuminen kotona avohuollon tukitoimin edellyttää nopeasti saatavilla olevia kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Riittävät kotiin järjestettävät tukipalvelut, avohuollon palvelut sekä saumaton hoitoketju eri osapuolten välillä sairaalasta kotiuttamisvaiheessa vähentävät palveluasumisen tarvetta. Helsingissä on myös tavoitteena rakentaa asuntokohde moniongelmaisille nuorille, jotka ovat syrjäytyneitä tai vakavassa syrjäytymisvaarassa ja joille nykyisessä palveluvalikossa ei ole sopivia palveluja.

Kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen kehittämishanke

Kehitysvammahuollon asiakkaiden määrä on Helsingissä tällä hetkellä noin 1 900 ja vuonna 2025 heitä arvioidaan olevan noin 80 asiakasta enemmän. Kehitysvammaisten palvelujen tarpeessa olevien määrä kasvaa maltillisesti, mutta lähivuosina rakennettavien uusien asuntojen määrä on laitoshoidon purkamisen vuoksi aiempaa korkeammalla tasolla.

Kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen kehittämishankkeen (Soslk 27.5.2008; valtioneuvoston periaatepäätös 21.1.2010) tavoitteena on laitusrakenteen purkamisen lisäksi tuottaa asumispalveluihin jonottaville kehitysvammaisille henkilöille uusia asumisen ratkaisuja.

Kehitysvammaisten asumisyksiköitä toteutetaan Aran tuella eri puolille Helsinkiä erillisinä yksiköinä omalle tontille tai osaksi kiinteistö-yhtiöiden rakennushankkeita. Asunto voi olla ryhmäkoti, asuntoryhmä tai erillisasunto. Vuosina 2012–2022 kehitysvammaisten asumiseen tarvitaan sosiaaliviraston arvioiden mukaan 273 asuntoa asuntoryhmiin sijoittuneena sekä 15 ryhmäkotiasuntoa, joissa on yhteensä 273 asuntopaikkaa.

Lastensuojelun asumisyksiköt ja nuorten tukiasuminen

Lastensuojelun tarve on kasvanut voimakkaasti viime vuosina Helsingissä. Vuonna 2010 lastensuojelun asiakkaana oli helsinkiläisistä 0-17 -vuotiaista 9,0 %. Myös lastensuojelun strategisena tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen, avohuollon vahvistaminen sekä huostaan otettujen lasten asumisen järjestäminen pääasiallisesti perhehoidossa. Uusien ammatillisten perhekotien ja toimintaan sopivien asuntojen tarve on vuodesta 2012 alkaen enintään yksi asunto vuodessa kymmenen vuoden ajan.

Oman perheen ulkopuolelle sijoitetun nuoren tullessa täysi-ikäiseksi kunta on velvollinen järjestämään tukiasunnon. Tukiasuntoaikoja on tällä hetkellä Helsingissä noin 300. Helsingissä kehitetään toimintamallia, jossa asukas voisi jäädä asumaan asuntoon tuetun asumisen jakson päättymisen jälkeen. Tällaisessa tilanteessa tukiasuntotoiminnalle tulee osoittaa uusi korvaava asunto kaupungin asuntokannasta. Oikeus jälkihuollon tuettuun asumiseen päättyy viimeistään, kun asiakas täyttää 21 vuotta. Tukiasunnosta nuoret siirtyvät pääsääntöisesti muihin vuokra-asuntoihin. Kaupungin tavallisesta vuokra-asuntokannasta varataan vuosittain 60 asuntoa tukiasunnosta siirtyville nuorille. Lisäksi Nuorisosäätiön kanssa on sovittu 20 asunnon käytöstä jatkoasunnoiksi, joista vapautuu käytännössä vuositasolla 2–3 asuntoa uusille asukkaille.

Sijoitetuille nuorille jatkoasuntojen ja lastensuojelun avohuollon nuorille tuetun asumisen tarjoamisen sekä nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemisen tulee olla yksi keskeisistä tavoitteista kaupungin vuokra-asuntojen välityksessä. Tarve tukiasunnosta poismuuttaville nuorille on 100–120 jatkoasuntoa vuosittain. Lisäksi lastensuojelun avohuollon nuorille pitää pystyä tarvittaessa tarjoamaan tuettua asumista huostaanoton ja sijoituksen sijaan. Tällaisten asuntojen tarve vuositasolla on noin 50.

Vanhusten hoiva- ja palveluasuminen

Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneiden kotona asuminen sitä tukevien palvelujen avulla. Helsingissä on kehitetty monipuolisia vanhustenkeskuksia.

Helsingin kaupungilla on vuoden 2011 tietojen mukaan yhteensä 4 966 erilaista ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan vanhuspaikkaa. Paikkamäärä vastaa noin 12,5 prosenttia 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmästä. Ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan tarjonnan osalta kaupungin oma osuus pyritään pitämään nykyisellä tavoitetasolla eli noin 3 600 asiakaspaikassa, mikä vastaa sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallista tavoitetta vuoteen 2012 mennessä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaupungin omana tuotantona ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon asiakaspaikkamäärä 3 600 asiakaspaikkaa näyttäisi riittävän tämän vuosikymmenen loppuun saakka, jolloin hoivapaikkatarve alkaa nousta väestön ikääntymisen myötä. Palveluasuntoaikoja Helsingin kaupungilla on yhteensä 2 804 vanhukselle, joista kaupungin omia palvelutalopaikkoja on hieman yli puolet. Lisäksi vanhustenkeskuksissa on 260 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa, jotka ovat kotona asumista tukevia, kuntoutumista, toimintakykyä kehittäviä ja omaishoitoa mahdollistavia paikkoja.

Vuosina 2012–2020 vanhusten palveluasumisen paikkoja lisätään maltillisesti purkamalla vanhoja laitosrakenteita sekä käyttötarkoitusten muutoksilla. Vanhusten asuntotarpeen lisääntyminen ajoittuu Helsingissä erityisesti vuosille 2020–2040, jolloin yli 75-vuotiaiden asukkaiden määrä kasvaa merkittävästi. Parhaillaan selvitetään mm. sairaalakäytöstä vapautuneiden kiinteistöjen soveltuvuutta palveluasumiseen. Tarkoituksena on luopua nykyisten vanhusten asuintalojen vuokrauksesta siinä vaiheessa, kun kiinteistöjen Ara-rahoitukseen perustuvat rajoitukset poistuvat. Asuintalokiinteistöt eivät rakenteiltaan mahdollista muistisairaiden ja fyysisesti toimintarajoitteisten vanhusten ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon järjestämistä turvallisesti.

Tulevaisuudessa yksityisen palvelusektorin osuus vanhustalujen tuottamisesta tulee todennäköisesti kasvamaan, ja tontteja tarvitaan myös yksityisten palveluasumisyksiköiden rakentamiseen.

Terveysvaikutusten arviointi

Ohjelmalla on vaikutuksia fyysiseen ja sosiaaliseen elinympäristöön, elinoloihin ja toimeentuloon. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti herkkiin väestöryhmiin. Jos ohjelmaa ei ole, riskinä on kaupungin eri toimijoiden ristikkäiset vaikutukset ihmisten hyvinvointiin, terveyteen ja toimintakykyyn. Esimerkiksi palvelut ja erityisryhmille kohdennettu asuminen eivät voi sijoittua melulle tai muulle haitalle alttiisiin kohteisiin. Ilman ohjelman tavoitteita ja kaupungin toimenpiteitä ei toteudu ihmisten oikeus esteettömään ympäristöön ja terveyden ylläpitoon omaehtoisesti.

Lopuksi

Sosiaalilautakunta pitää välttämättömänä Ma-ohjelmassa kestävän kehityksen tavoitteita sosiaalisen ja alueellisen eriytymisen kehityksen pysäyttämiseksi ja tulevien sukupolvien, lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lasten ja nuorten kuuleminen aluesuunnittelussa on tärkeää toteuttaa systemaattisesti koulujen ja päiväkotien kanssa yhteistyössä. Nykytilanteessa sosiaalilautakunta toteaa, että sosiaaliviraston palvelustrategian mukainen palvelurakenteen

keventäminen on voimakkaasti riippuvainen Ma-ohjelmassa asetettujen kaupungin asuntopoliittisten määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumisesta. Laadullisista, rakennettuun ympäristöön liittyvistä tavoitteista tärkeimpänä sosiaalilautakunta pitää elin- ja asuinympäristön esteettömyyttä asuinalueiden ja palveluverkon suunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Käsittely

07.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä lisäsi päätösehdotuksensa viimeiseen, Lopuksi -nimiseen kappaleeseen ensimmäisen virkkeen jälkeen seuraavan tekstin: "Lasten ja nuorten kuuleminen aluesuunnittelussa on tärkeää toteuttaa systemaattisesti koulujen ja päiväkotien kanssa yhteistyössä."

17.01.2012 Pöydälle

13.12.2011 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Inkeri Rehtilä, erityisasiantuntija, puhelin: 310 62841
inkeri.rehtila(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 25.01.2012 § 7

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle MA-ohjelman 2012 luonnoksesta seuraavan lausunnon:

MA-ohjelmassa esitetään hyviä ja kannatettavia maankäytön ja asumisen tavoitteita, joiden taustalla on hyvin analysoitua laaja-alaista ja pitkän aikavälin tutkimustietoa Helsingin ja ympäristökuntien kehityksestä.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että MA-ohjelman käytännön toteuttamisesta vastuussa olevat toimivat saman suuntaisesti ja että toteuttamista koskevat prosessit ovat selkeitä.

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1500 asuntoa vuodessa

Kaupungin oman (ATT:n) tuotannon tavoite on 1500 asuntoa vuodessa, josta 750 asuntoa tulee toteuttaa ara-vuokra-asuntoina.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Koko asuntotuotannon määrällinen tavoite Helsingissä on 5000 asuntoa vuodessa. Tästä määrästä laskennallisesti noin 3600 asuntoa toteutettaisiin kaupungin maalle, 400 asuntoa valtion maalle ja 1000 asuntoa yksityiselle maalle.

Asuntotuotantotoimiston käynnistynyt kokonaistuotanto on ollut vuosina 2009-2011 keskimäärin 919 asuntoa vuodessa. Asuntotuotantotoimisto pyrkii rakennuttamaan kaikki saamansa tontit viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun ne ovat tulleet rakentamiskelpoisiksi.

Tavoitteita vähäisempi tuotanto on johtunut siitä, että kaupungin omaan asuntotuotantoon ei ole pystytty osoittamaan tarpeellista määrää rakentamiskelpoisia tontteja, kunnallistekniikan rakentaminen ja maaperän kunnostus eivät ole olleet riittävän nopeita, sekä siitä, että urakkakilpailut eivät ole toimineet riittävän hyvin korkeasuhdanteen aikana tai urakkakilpailuihin osallistuminen ei ole kiinnostanut rakennusliikkeitä.

MA-ohjelmassa todetaan, että asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä.

Kaupungin oman tuotannon määrällisten tavoitteiden, jotka valtuusto on hyväksynyt maankäytön ja asumisen ohjelmassa, tulisi olla kaikkien asianosaisten hallintokuntien tavoitteena.

Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuototavoitteet

Asuntokaavoista kaupungin omistamalle maalle tulisi kaavoittaa huomattavasti yleisiä tavoitteita enemmän säännellylle asuntotuotannolle mahdollisia tontteja, jotta MA-ohjelman eri hallintamuodoille osoitetut tuotantotavoitteet toteutuisivat. Yksityiselle maalle rakentuva asuntotuotanto on lähes yksinomaan muuta kuin säänneltyä tuotantoa.

Kaupungin maan tuotantojakauman tulisi poiketa melko paljon koko tavoitteellisesta tuotannon jakaumasta eli sen tulisi olla seuraavan suuntainen:

- 25 prosenttia tai vähintään 900 valtion tukemaa vuokra-asuntoa
- 25 prosenttia eli 900 asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntoa
- 25 prosenttia eli 900 hitas- ja osaomistusasuntoa
- 25 prosenttia eli 900 sääntelemätöntä asuntoa

eli yhteensä 3600 asuntoa.

Varattaessa tontteja tulisi siis noudattaa pääpiirteittäin edellä olevaa jakaumaa, joka olisi syytä sisällyttää myös ohjelman

kaupunginvaltuuston päättämiin tavoitteisiin. Jos tavoite jää määriteltäväksi virastojen yhteistyöllä vasta varausten valmisteluvaiheessa on mahdollista, että ne eivät pääse riittävästi vaikuttamaan muuhun valmisteluun.

Vuosituotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoitteissa on muutettu tavoitteita eriyttämällä opiskelija-asunnot pois ara-vuokratuotannosta ja siirtämällä asumisoikeustuotanto pois välimallintuotannosta. Lisäksi kaupungin tulisi pyrkiä edesauttamaan sitä, että myös yksityisten omistamilla alueilla toteutettaisiin osaltaan hallintamuotojen tavoitteita.

Opiskelija- ja nuorisoasumisen erottamisella ns. normaalista ara-vuokratuotannosta on haluttu vahvistaa tavallisen ara-vuokratuotannon toteuttamisedellytyksiä, mikä on erittäin tarpeellista.

Tavallisia ara-vuokra-asuntoja on rakennettu viime vuosina hyvin vähän. Ara-vuokratuotantoa estävät lisäksi usein alueelliset syyt kuten ara-tuotannon osuuden alueellinen rajoittaminen, suurten vuokraohteiden välttäminen, alueilla jo ennestään olevien vuokra-asuntojen määrä sekä liian kalliit rakennuskustannukset.

Lisäksi on ennustettu, että seuraavan kymmenen vuoden aikana Helsingissä vapautuu lähes 8000 vuokra-asuntoa ara-sääntelystä vapaille markkinoille, josta kaupungin vuokra-asuntoja on noin 2900.

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen määrä tulee mitä todennäköisemmin seuraavina vuosina näin ollen entisestään vähenemään. Tulevaisuudessa tavallisen ara-vuokratuotannon toteutus tulee olemaan entistä selvemmin kaupungin oman tuotannon varassa, kun eräät aiemmin myös ara-vuokra-asuntoja toteuttaneet yleishyödylliset toimijat ovat tehneet strategisia linjauksia ja siirtyneet asuntosijoittajiksi.

Uusia vuokra-asuntoja voidaan rakentaa hyvin vähän vuokratulovaltaisille täydennysrakentamisalueille. Jotta sosiaalisen eheyden tavoite toteutuu, tulee vetovoimaisille projektialueille rakennuttaa valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa 30 % alueen koko asuntomäärästä.

Asumisoikeustuotanto tulisi säilyttää välimallituotantona. Asumisoikeustuotannon lukeminen välimallin-hallinta- ja rahoitusmuotoon yhdessä hitas-omistusasumisen kanssa antaa joustoa toteuttajalle mm. epävarmassa rahoitus- ja markkinointitilanteessa erityisesti täydennysrakentamisalueilla.

Asumisoikeustuotannolle tulisi valtion toimesta varata vuokra-asumisesta erillinen myöntämisvaltuus ja sen toteuttamismahdollisuudet olisi syytä turvata ainakin

pääkaupunkiseudulla. Tänä syksynä asumisoikeushankkeet eivät saaneet korkotukipäätöksiä aikataulussa ja hankkeiden lähdöt olivat epävarmoja ja niitä jouduttiin siirtämään.

Asuntotuotantotoimikunta esittää, että alueelliset prosentuaaliset hallintamuototavoitteet tulee laatia projektialueittain etupainotteisesti ja niiden toteutumisesta tulisi seurata. Lisäksi tulisi laatia selvitys, miten koko Helsingin hallintamuotokuva voidaan saada MA-ohjelman tavoitteen mukaiseksi, huomioiden merkittävä täydennysrakentamisvolyymi sekä yksityinen ja kaupungin maanomistus.

Rahoitus- ja hallintamuodot täydennysrakentamisalueilla

Tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtäävä asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittaminen tarkoittaa vuokratulovaltaisilla täydennysrakentamisalueilla omistustuotannon painottamista lisärakentamisen hallintamuotona.

Näillä samoilla alueilla vanhan asuntokannan jälleenmyyntihinnat ovat hieman yli puolet uusien asuntojen rakentamiskustannuksista. Hitasasuntojen myyntihinnan sääntely on tällöin tarpeetonta. Säätelemätöntä omistusasumista tulisi näillä alueilla suosia ja siten lisätä omistusasuntojen houkuttelevuutta.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että täydennysrakentamisalueilla voitaisiin rakennuttaa kaupungin omana tuotantona säätelemätöntä omistusasuntotuotantoa ns. omakustannushintaan vuokratonteille. Tämä ensimmäisen myyjän hintasäädely tuotanto tulisi erottaa markkinahintaisesta säätelemättömästä omistusasuntotuotannosta ja se tulisi laskea välimuodon hallintamuodoksi.

Asemakaavoituksen vaikutukset kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteutumiseen

Kaavoituksen tulee mahdollistaa hyvän kaupunkiympäristön lisäksi kohtuuhintainen asuntotuotanto tiiviissä ja laadukkaassa urbaanissa kaupunkirakenteessa, missä autopaikoitus sijoittuu luontevimmin kannen alle tontille. Yksityiskohtaiset, laatua nostavat kaavamääräykset yhdessä muiden määräysten ja tonttiolosuhteiden kanssa aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia asuntorakentamiselle. Erityisesti maanalainen autopaikoitus, rakennusten monimuotoisuus ja kaavoissa määritellyt yhteistilavelvoitteet vaikeuttavat valtion rahoituksen saantia kohteille.

Pysäköinnin laskentaohjeesta tulevaa autopaikoituksen määrää tulisi voida tarkastella kriittisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon kustannusten kannalta erityisesti silloin, kun kohteet sijaitsevat hyvien liikenneyhteyksien varrella. Raideliikenteen asemien ympärillä ja

muiden liikenteen runkolinjojen solmukohtissa esimerkiksi 1000 metrin säteellä voitaisiin noudattaa selvästi pienempää pysäköintimitoitustasua. Myös rakentamis- ja elinkaarikustannuksiltaan kalliit kannenalaiset pysäköintiratkaisut tulisi pyrkiä korvaamaan toisilla ratkaisuilla varsinkin täydennysrakentamisalueilla.

Asuinkortteleiden kaavojen yleistä määräysten sallivuutta tulisi lisätä ja yksityiskohtaisuutta vähentää. Massoittelun tulisi olla peruslähtökohdiltaan selkeätä ja kaavoihin merkityn rakennusalan tulisi mahdollistaa erityyppisiä asuntoratkaisuja. Yhteistilojen määriä ei tulisi merkitä kaavoihin velvoittavina määräyksinä vaan mahdollisuuksina. Nämä toimenpiteet lisäisivät kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytyksiä ja parantaisi asukaslähtöisten ja uudentyypisten asuntojen ja muiden laatutavoitteiden toteuttamista.

Asemakaavoituksen tulisi huomioida MA-ohjelman hallintamuototavoitteet kohtuuhintaisen asuntotuotannon osalta.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että kaupungin oman tuotannon 1500 asunnon tavoite kirjataan myös kaavoituksen tavoitteeksi, joka tarkoittaa noin 140 000 k-m² vuositavoitetta, josta 750 ara-vuokra-asunnon tavoitteen tulisi olla ensisijainen.

Kumppanuuskaavoitus

Kumppanuuskaavoituksella voidaan parantaa asemakaavojen taloudellisuutta ja teknistä toteuttamiskelpoisuutta. Samaan tavoitteeseen päästään myös perinteisellä asemakaavoituksella, jossa kaavoituksen työkaluna hyödynnetään toteutettavuuden osalta kokeneiden asuntosuunnittelijoiden viitesuunnitelmia, rakentamiskelpoisuus on selvitetty etukäteen ja jossa asemakaavat tehdään määräyksiltään riittävän yleispiirteisiksi.

Kumppanuuskaavoitus on hyvä vaihtoehto laajoissa kohteissa, joissa on useita kaavallisia vaihtoehtoja. Kunnallistekniikan suunnittelu ei nykyisin käynnisty ennen kaavojen vahvistumista. Kunnallistekniikan ja katurakentamisen tulisi tapahtua pian kaavojen vahvistumisen jälkeen, jotta kumppanuuskaavoitus olisi toimiva rakentamisen aikataulutuksen suhteen. Muuten kumppanuuskaavoitus voi pitkittää hankkeen aikatauluja rakennuttajan osalta ja nostaa rakennuttamisen kustannuksia suunnittelun osalta.

Laadukas lisärakentaminen osaksi kaupungin täydennysrakentamisstrategiaa

Erot Helsingin asuinalueiden välillä ovat syventyneet, jos alueita vertaillaan toisiinsa asukkaiden verotettavan kokonaistulon osalta. Lähiöiden välillä on suuriakin mahdollisia ja sosiaalisia eroja.

Tulevat vuodet osoittavat kehittykö reunavyöhykkeille uudentyyppisiä ja vahvoja ytimiä vai perustuuko reuna-alueiden kehitys autokaupunkimaiseen alhaisen tehokkuuden rakenteeseen.

Täydennysrakentamisella myös alueen sosiaalisia tavoitteita voidaan huomioida asuntojakaamaa tasapainottamalla ja asuntojen hallintamuotoja monipuolistamalla. Kaupunkirakenteelliset, ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset tarpeet lähiöiden kehittämisessä ovat siten pitkälti yhdenmukaiset ja periaatteessa toteutettavissa.

Täydennysrakentamisella pyritään tasapainottamaan alueiden eriarvoistumista. Hiipuvilla alueilla täydennysrakentamisella voidaan nostaa alueen yleistä imagoa ja parantaa kaupunkikuvaa, kun hallintamuotoja monipuolistetaan ja asuntojen laatutasoa nostetaan.

Uudet kohteet täydennysrakentamisalueilla mitoitetaan huomioiden myös oletettujen tulevien asukkaiden maksukyky ja alueen yleinen vanhojen asuntojen hintataso. Hiipuvilla alueilla asuinrakennuksista tulee näin helposti huomattavasti vaatimattomampia kuin esim. uusien satama-alueiden vastaavista omistuskohdeista. Omistusasuminen tulee tehdä haluttavaksi, eikä hiipuvien alueiden kohdalla niiden houkuttelevuuden suhteen ole helppoja ratkaisuja. Jotta täydennysrakentamisella pystyttäisiin oikeasti ehkäisemään alueiden eriytymistä, pitäisi täydennysrakentamisalueilla olla mahdollista panostaa sekä kaupunkikuvaan että asuntoihin enemmän kuin mitä alueen yleinen hintataso edellyttää. Näin voidaan toimia vain kohdentamalla kustannuksia nykyisestä poikkeavalla tavalla.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että täydennysrakentamiskohteissa voitaisiin asuinrakennuksille myöntää tietyillä edellytyksillä erityinen "Laadukas lisärakentaminen" –status.

Tämä status oikeuttaisi rakennuttamaan esimerkiksi vähemmän yhteistiloja ja autopaikkoja, kuin mitä kaava edellyttää, tai se mahdollistaisi vapautuksen kohteen muilta, kaupungin omilta sisäisiltä määräyksiltä. Näin kustannuksia voitaisiin kohdentaa paremmin aluetta ja asukasta parhaiten palveleviin asioihin ilman, että asuntojen hinnat nousevat liikaa.

Laadukas lisärakentaminen –päätöksen tulisi olla samalla tavalla periaatteellinen päätös, kuin mitä on tehty päätös ullakkorakentamisen tulkinnoista kantakaupungissa. Laadukas-lisärakentaminen -statuksen voisivat kuitenkin saada ainoastaan esim. täydennysrakentamisprojektin hyväksynnän saaneet kohteet erikseen sovituilla alueilla.

Tontinluovutuksen keinot varmentaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon rakentuminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Tonttipolitiikalla tulee varmistaa kohtuuhintaisen asuntorakentamisen edellytykset. Korkeasuhdanteessa urakkakilpailu toimii kaupungin oman tuotannon kannalta heikommin kuin matalasuhdanteessa. Korkeasuhdanteessa urakoitsijoiden kiinnostus omaan tuotantoon on suurinta ja kaupungin toiminta merkittävänä maanomistajana ja tonttienjakajana saa silloin erityisen suuren merkityksen. Kiinnostus kaupungin asuntorakentamisurakoita kohtaan on ollut alhaista, mikä on näkynyt erittäin voimakkaasti nousseina urakkahintoina.

Jotta urakoitsijat olisivat kiinnostuneita tarjoamaan omaa vapaarahoitteista asuntotuotantoon matalakatteisempia asuntorakentamisurakoita, tulee urakoitsijoiden oman vapaarahoitteisen asuntotuotannon tonttien saamisen ehtona olla kaupungin oman kohtuuhintaisen asuntorakentamistuotannon urakkakilpailuissa pärjääminen. Tätä varten tulisi luoda oma järjestelmänsä.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että kaupungin oman kohtuuhintaisen tuotannon 1500 asunnon tavoite kirjataan myös tontinluovutuksen tavoitteeksi. Tämä tarkoittaa noin 140 000 k-m² vuositavoitetta kaavatuotannolle, josta 750 vuokra-asunnon tavoite olisi ensisijainen. Lisäksi olisi tutkittava mahdollisuuksia kehittää varausjärjestelmää niille rakennusliikkeille, jotka ovat pärjänneet ATT:n urakkakilpailussa.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauma

Helsingin asuntokunnista lapsiperheitä on vain 18 %. On tärkeää pyrkiä monipuolistamaan asuntojakaamaa niin, ettei väestön ikäjakauma entisestään yksipuolistu. Perheasuntoja tulee tehdä kaikkiin hallintamuotoihin. Perheasuntojen 40-50 % osuutta uudistuotannossa tulee pitää vähimmäismääränä, sillä kaikki perheasunnot eivät tule lapsiperheiden käyttöön.

Myös vapaarahoitteisessa omistus- ja vuokra-asuntokohteissa tulee olla riittävä määrä perheasuntoja, vaikka hitas-omistusasunnot ovatkin lähempänä keskituloisen perheen ostokykä.

Perinteisten ydinperheiden määrä kuitenkin vähenee jatkuvasti ja ydinperheen rinnalle on syntymässä uusien perhemuotojen kirjo mm. uusioperheet ja monen sukupolven perheet.

Uusioperheissä lapsia on usein enemmän kuin perinteisissä ydinperheissä. Näissä uusioperheissä kaikki perheeseen kuuluvat eivät aina asu samassa paikassa. Lähinnä lasten vuoro-, viikonloppu- ja satunnainen asuminen tekevät perheen koosta kausiluonteista ja muuttuvaa.

Perhemuotojen monipuolistuminen koskee myös sukupolviasumisen uusia muotoja. Aikuistuvat lapset on yksi näistä ryhmistä. Väestön ikääntymisen ja muuttoliikkeen takia myös isovanhempien tarvitsema väliaikainen tai pysyvä asuminen seuraavan sukupolven luona lisääntyy.

Näihin uudentyypisiin haasteisiin tulisi kiinnittää huomiota ns. normaalituotannon ohella, jotta asuntojen tilajakauma vastaisi mahdollisimman hyvin muuttuvaa kysyntää.

ATT kehittää uusia asumiskonsepteja myös uusille perhetyypeille. Ensimmäinen yhteisöllinen, pientiloilla joustavaksi tehdyt asunnot ns. ATT City-talo on rakenteilla Helsingin Kalasatamaan.

Yhteistyö erityisesti Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja asunto-osaston kanssa on tärkeää, jotta asuntotyyppistöä voidaan edelleen kehittää asukaskokemusten kautta ja jotta asukasvalinnat voidaan kohdentaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Kaupungin eri hallintokuntien yhteistyötä asuntotuotannon prosessien sujuvoittamiseksi

Asuntotuotannon prosessin kuvaaminen ja sen sujuvoittaminen raakatonttimaasta asunnoksi on oleellinen keino parantaa mahdollisuuksia saavuttaa MA-ohjelman määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.

Kaupungilla on keinoja parantaa prosessia ja löytää hintoihin vaikuttavia yksittäisiä tekijöitä. Monista laadullisista, hyvistäkin tavoitteista on tullut ohjeita ja myöhemmin kaupungin omia määräyksiä, joita ei voida enää kohdekohtaisesti tulkita esim. asuintalon sijainti tai asumiskonseptin vaatimukset huomioiden.

Tällaisia kustannuksiin selkeästi vaikuttavia määräyksiä autopaikkojen lisäksi ovat mm. kaavojen yhteistilamääräykset. Yhteistilojen määrä on viimeisten kymmenen vuoden aikana enemmän kuin kaksinkertaistunut, kun tarkoitetaan yhteistilojen pinta-alan suhdetta asuntopinta-alaan.

Erityisesti tämä rasittaa pienten kohteiden, kuten täydennysrakentamiskohteiden taloutta. Pienissä kohteissa yhteistilamäärä voi nousta jopa 20 prosenttiin asuinpinta-alasta, johtuen määräysten mitoitusohjeista.

Prosessiin liittyvänä käytännön ongelmana voidaan mainita myös tonttien maaperään ja pohjavesiolosuhteisiin liittyvät ongelmat sekä meluhaitat. Tulisi pystyä kehittämään selkeä toimintajärjestelmä esim. nuhjaantuneen maan ja ohjearvon ylittävän, mutta kynnyksarvon alittavan likaantuneen maan läjitykselle.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa työryhmän asettamista kuvaamaan asuntotuotantoketjua, sen ongelmakohtia erityisesti kohtuuhintaisen ja laadukkaan asuntotuotannon näkökulmasta. Tarkoituksena olisi löytää normitalkoiden hengessä koko tuotantoprosessia nopeuttavia ja tehostavia sekä myös kustannuksia alentavia toimenpiteitä, jotta laadukas, kohtuuhintainen ja asukaslähtöinen helsinkiläinen asuntotuotanto olisi tulevaisuudessakin mahdollista.

Asuinrakentamisen laatu ja kehittäminen

Monipuolinen asuntotyyppi, asuntojen kehittäminen asukaslähtöisesti, muuttuvan yhteiskunnan tarpeet huomioiden, rakennusten energiatehokas ja teknisesti kestävä sekä hyvä ulkoarkkitehtuuri tukevat kaupungin yleistä kehitystä ja menestystä eri sektoreilla.

Omaleimainen ja tasapainoinen urbaaniympäristö tulee olla Helsingin kaupungin vetovoimatekijä myös tulevaisuudessa. Siihen MA-ohjelma antaa hyvät puitteet.

21.12.2011 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Henna Helander, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32399
henna.helander(a)att.hel.fi

Talous- ja suunnittelukeskus 5.1.2012

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Asuntotuotantotavoitteet kaupungin talouden näkökulmasta

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että maankäytön ja asumisen toteutusohjelmalla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin. Toteutusohjelmalla on vaikutusta rakennettuun ympäristöön sekä sosiaaliseen ja taloudelliseen kaupunkirakenteeseen ja kaupungin talouteen.

Toteutusohjelman maapolitiikan tavoitteena on, että tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään kolmen vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan. Tavoitteena on, että kaupunki luovuttaa vuosittain asunto-tuotantoon tontteja 325 000 kem². Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että talousarviossa 2012 kiinteistöviraston sitova tavoite on luovuttaa asuntorakennusoikeutta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

225 000 kem². Taloussuunnitelmavuodelle 2013 tavoite on 235 000 kem² ja vuodelle 2014 tavoite on 250 000 kem².

Talousarviossa ja -suunnitelmissa kaupungin kasvun tarpeet on turvattu osoittamalla asuntotuotannon edellyttämälle esirakentamiselle, infrastruktuurille ja alueiden palvelurakentamiselle tarvittavat investointimäärärahat sekä ohjaamalla hallintokuntien ja virastojen toimintaa sitovien ja muiden toiminnallisten tavoitteiden avulla siten, että asuntotuotannon tavoitteet toteutuvat.

Asuntotuotannon tavoitteesta 30 % sijoittuu täydennysrakentamisalueille, joten aluerakentamisprojekti alueiden ulkopuolelle sijoittuvalla rakentamisella on tärkeä merkitys asuntotuotantotavoitteen saavuttamisessa. Kun täydennysrakentaminen kohdistuu usein alueille, jotka edellyttävät kallista esirakentamista ja mittavia yhdyskuntateknisten laitteiden ja johtojen siirtoja, on asuntotuotannon käynnistäminen näillä alueilla sopeutettava kaupungin talouden mahdollisuuksiin. Investointitalouden suunnittelua ja mahdollisesti tarpeellista alueiden priorisointia varten olisi ohjelmassa määriteltävä täydennysrakentamisalueet luonnoksessa esitettyä tarkemmin.

Kaupungin maaomaisuudesta saatavat myyntitulot ovat asuntotuotannon edellyttämien investointien kannalta rahoituksellisesti tärkeitä vuokratonttien kohtuullisen tuottotavoitteen ohella. Vuokratonttien yhteydessä tulisi tarkastella myös nk. kynnysrahan käyttöönottoa ja vuokrien perimistä etukäteen. Tällä tavoin saataisiin osaltaan rahoitettua alueiden rakentamisen alkuvaiheeseen sijoittuvia kalliita investointeja.

Asuntotarjonnan vaikutukset elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin

Maankäytöllä ja asuntotarjonnalla vaikutetaan olennaisesti yritysten toiminta-edellytyksiin sekä työvoiman saatavuuteen ja liikkuvuuteen. Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa ja sen seurannassa tulee ottaa huomioon myös elinkeinopoliittiset vaikutukset.

Yritysten kilpailukyky työvoimasta heikkenee, kun asumisen hinta nousee yritysten palkanmaksukykyyn nähden liian korkeaksi. Jo tällä hetkellä on nähtävissä, että asumisen kalleus ja kohtuuhintaisten (vuokra-, omistus- ja ns. välimuotoa edustavien) asuntojen puute vaikeuttavat työvoiman saantia erityisesti pienipalkkaisilla palvelualueilla. Erityisesti tämä tulee korostumaan, jos työperäistä maahanmuuttoa pystytään edistämään tavoitteiden mukaisesti.

Asumisen korkean hinnan ja riittämättömän asuntotarjonnan seurauksena monet työntekijät sekä yrityksissä että julkisella sektorilla

joutuvat valitsemaan asuinpaikkansa yhä kauempaa Helsingistä. Tämä vaikuttaa negatiivisesti veropohjaan ja sitä kautta kaupungin kilpailukykyyn.

Talous- ja suunnittelukeskus katsookin, että maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012:ssa esitetyt keinot asumisen hinnan hillitsemiseksi on syytä käyttää mahdollisimman täysimääräisesti. Yhtenä olennaisena tekijänä on kaavoituksen joutuisuus ja riittävä kaavavaranto. Tämän lisäksi kaupungin omaan tuotantoon osoitettavien rakentamiskelpoisten tonttien riittävydestä tulee huolehtia. Kilpailua asuntorakentamisessa tulee pyrkiä lisäämään tarjoamalla toteuttamismahdollisuuksia myös pienille ja keskisuurille toimijoille nykyistä enemmän. Lisäksi on tärkeää, että kaupunki omilla toimenpiteillään mahdollistaa myös erilaisten asuntojen pienimuotoisen tuottamisen.

Kaupungin oman asuntotuotannon osalta vuosittaisen 5 000 uuden asunnon tuotantotavoitteen toteutumisen varmistaminen mahdollisimman täysimääräisenä on tärkeää. Valtion tukeman vuokratuotannon taso tulee toteuttaa sovitun tason mukaisesti. Lisäksi on käytettävä kaikki mahdolliset keinot toteuttaa myös kohtuuhintaista omistusasuntorakentamista.

Täydentävän kaavoituksen ja täydennysrakentamisen osalta tulee pyrkiä MA 2012 -ohjelman mukaisesti kokonaistarkasteluun yksittäisten suunnittelukohteiden erikseen tarkastelemisen sijaan. Asumisen lisäämisen yritysalueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä tulee perustua tarkkaan arviointiin siitä, mi-ten yritysten toimintaedellytykset ja toimintaympäristö tämän seurauksena muuttuvat. Yritystoiminnalle epäedullisia ratkaisuja tulee välttää.

Uusien alueiden suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota sekä julkisten että yksityisten palvelujen toisaalta oikea-aikaiseen ja toisaalta tarkoituksenmukaiseen sijoittumiseen alueille. Elinkeinopoliittisesti on tärkeää varmistaa erilaisten palveluyritysten mahdollisuudet sijoittua sinne, missä asuntotuotantoa kasvatetaan. Tällä on merkitystä paitsi palvelujen saatavuuden myös ympäristön kannalta. Ns. kivijalkaliiketilat mahdollistavat parhaimmillaan monipuolisen lähipalvelujen tarjonnan. Niiden toteutuminen edellyttää kuitenkin sitä, että jo suunnitteluvaiheessa tunnistetaan mm. tarkoituksenmukainen mitoitus ja eri palvelutoimintojen tiloille asettamat vaatimukset. Lisäksi on tärkeää kehittää uudenlaisia toimintamalleja, joilla turvataan sekä alueen asukkaiden palvelut että yritysten liiketaloudelliset intressit.

Kaupungin kilpailukykyyn kannalta on ensisijaista, että kaupungin verotuloja pyritään yksiselitteisesti kasvattamaan. Tämän vuoksi on välttämätöntä huolehtia siitä, että veronmaksukykyisille asukkaille on

tarjolla riittävästi kooltaan ja hallintamuodoiltaan monipuolista asuntotarjontaa. Kaupungistumisen myötä asuntoihanteet ja asukkaiden tarpeet muuttuvat. Lapsiperheiden ihanne tulevaisuudessa voi hyvinkin liittyä ekologisuuteen ja saavutettavuuteen. Eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet tuleekin analysoida huolellisesti, jotta asuntotarjonta vastaisi jatkossa paremmin niin yksineläjien kuin perheidenkin muuttuviin tarpeisiin. Erityisesti veronmaksukykyisten lapsiperheiden muutttoa pois Helsingistä voidaan ehkäistä ainoastaan huolehtimalla siitä, että tarjolla on riittävästi kohtuuhintaisia tilavia asuntoja myös lapsiperheille. Nykyinen määritelmä perheasunnon koosta ei välttämättä vastaa perheiden todellista asumisväljyyden tarvetta nykypäivänä.

Osaavan työvoiman saatavuuden kannalta on olennaista edistää myös opiskelijoiden asumismahdollisuuksia Helsingissä. Kaupunki on elinkeinopolitiikan kehittämisvalinnoissaan painottanut Helsingin kehittämistä viihtyisänä opiskelijakaupunkina.

Uudenlaisten ympäristö- ja energiateknologioiden käyttöönottoa kaupungissa tulisi edistää ja näin lisätä alan yritysten liiketoimintamahdollisuuksia. Helsingin tulisiikin lisätä yhteistyötä yritysten ja tutkimus- ja kehittämistahojen kanssa asuntorakentamisen kokeilu- ja kehittämishankkeissa

Asuntopolitiikan yhteisvastuullisuus pääkaupunkiseudulla

Helsingin seutu ja erityisesti pääkaupunkiseutu muodostavat yhtenäisen asuntomarkkina-alueen, jossa asuntotarjonnan rakenteella on suuri merkitys koko seudun ja yksittäisten kuntien menestykseen. Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaan tulisi lisätä vertaileva tarkastelu pääkaupunkiseudun asuntotuotannon tavoitteista ja toteutumasta.

MAL-neuvottelukunta on tammikuussa 2008 hyväksynyt Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen toteutusohjelman (MAL-2017). Asunto-tuotannon keskimääräinen vuosittainen tavoite 12 000 – 13 000 asuntoa perustuu 19.6.2007 hyväksytyyn kaupunkiseutusunnitelmaan. Ohjelmassa on asetettu määrällisten asuntotuotantotavoitteiden lisäksi seudullisen yhteisvastuullisen asuntopolitiikan tavoitteet.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan välinen aiesopimus asunto- ja tonttitarjonnan lisäämiseksi allekirjoitettiin 18.1.2008. Tuossa yhteydessä sovittiin seudullisen yhteisvastuullisen asuntopolitiikan toteuttamisesta mm. siten, että kaikki seudun kunnat sitoutuvat asuntotuotannossaan vuosittain 20 prosentin aravuokratuotanto-osuuteen.

Helsingin MA-ohjelma 2008 – 2017 noudattaa sekä kokonaistuotannossa että aravuokratuotanto-osuudessa aiesopimusta. Vantaan asunto-ohjelma on laadittu vuosille 2009 – 2017, ja ohjelman toimenpiteet ajoittuvat valtuustokaudelle 2009 – 2012. Ohjelman tarkistus tehdään siis mahdollisesti seuraavan valtuustokauden alussa vuonna 2013. Myös Vantaa on asuntotuotantotavoitteessaan sitoutunut aiesopimuksen kautta tuotantotavoitteisiin jo vuodesta 2008 alkaen.

Espoossa ei ole erillistä asunto-ohjelmaa, vaan asuntotuotantotavoitteet määritellään vuosittaisessa taloussuunnitelmassa valtuuston asettamina valtuustokauden tavoitteina. Teknisen ja ympäristötoimen taloussuunnitelmaan on kirjattu tavoitteeksi luoda edellytykset 2 500 asunnon vuosituotannolle, josta 20 % on valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa.

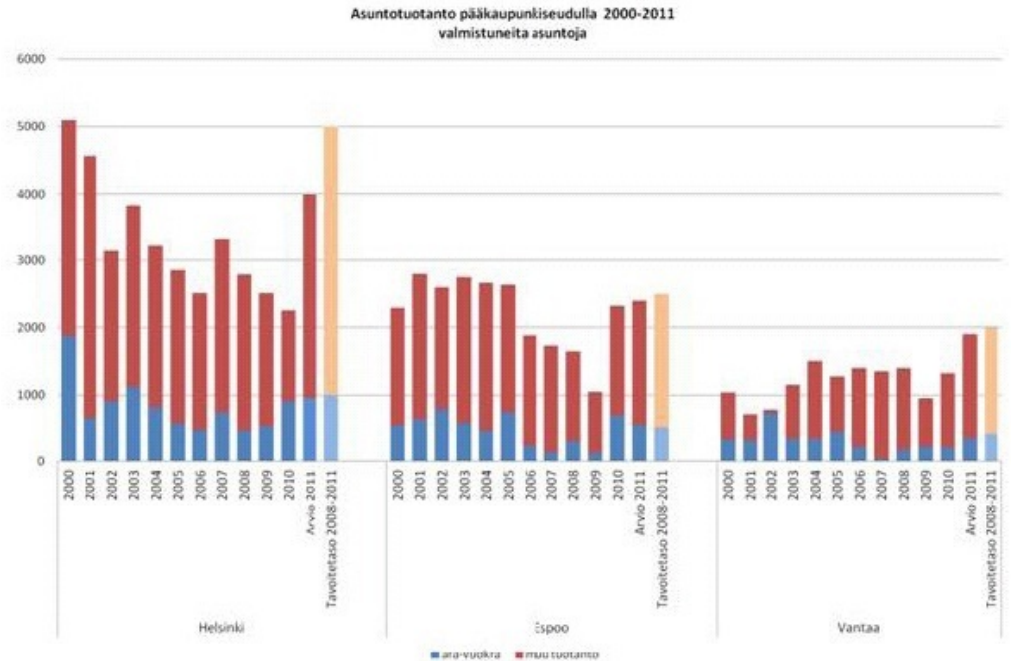
Aiesopimuskauden 2008-2011 asuntotuotannon tavoitteet ja toteutunut tuotanto Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Vuoden 2011 luku on arvio.

	Asunto- tuotantotavoite vuodessa	Toteutunut asuntotuotanto keski- määrin vuo- dessa	ARA- vuokratavoite vuodessa	Toteutunut ara- vuokratuo- tanto keski- määrin vuo- dessa	Aravuokra- tuotannon osuus 2008 - 2011 ko- konaistuot- annosta
Helsinki	5 000	2 890	1 000	708	25,0
Espoo	2 500	1 444	500	411	22,0
Vantaa	2 000	1 397	400	230	17,0

Pääkaupunkiseudun asuntotuotantolukuja tarkasteltaessa voidaan todeta, että Helsingissä kokonaisasuntotuotanto on jäänyt eniten jälkeen aiesopimuksessa sovitusta tasosta. Huomattavaa on kuitenkin, että aravuokratuotannon osuus on nykyisellä aiesopimuskaudella 2008 – 2011 ollut Helsingissä 20 prosentin tavoiteosuutta huomattavasti suurempi, 25 prosenttia.

Vantaalla ja Espoossa vuosittainen asuntotuotanto on taantumavuoden 2009 jälkeen nousemassa hyvin lähelle tavoitetasoa. Vantaalla aravuokratuotantoa on toteutunut vuosina 2008 – 2011 kuitenkin vain hieman yli puolet määrällisestä tavoitteesta. Myös aravuokratuotannon osuus kokonaistuotannosta on jäänyt jälkeen tavoitteesta, 17 prosenttiin. Espoossa aiesopimuskaudella 2008 – 2011 aravuokratuotannon osuus valmistuneista asunnoista on 22 %.

Valmistuneet asunnot Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 2000-2010 sekä ennuste vuodesta 2011

Tavoiteltaessa seudullista yhteisvastuuta asuntopoliitikassa tulee Helsingin seudun kuntien sitoutua pitkäjänteiseen ja aluerakennetta tasapainottavaan asuntopoliittikkaan. Helsingin näkökulmasta keskeistä yhteisvastuullisuudessa on pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin. Pääkaupunkiseutu ei voi kehittyä tasapainoisesti, jos kaikki kunnat eivät ota yhtä suurta vastuuta asuntotuotannon monipuolisuudesta sekä erilaisten asukasryhmien asumismahdollisuuksien turvaamisesta. Ara-vuokratuotannon osuuden tulisi olla kaikissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa samalla tasolla.

Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että asuntotuotannon hallintasuhde- ja rahoitusmuoto-jakauman säilyttäminen ennallaan (20 % ara-vuokra, 40 % välimuoto, 40 % säätelemätön) olisi luontevaa. MA-ohjelman luonnoksessa ara-vuokratuotannon osuus on opiskelija- ja nuorisoasunnot mukaan lukien 25 %. Naapurikunnissa ara-vuokratavoite on 20 %. Aiempi jakauma on ottanut hyvin huomioon erilaisia asumistarpeita ja mm. tarjonnut kohtuuhintaisia asumisvaihtoehtoja ara-vuokratuotannon ohella vastaamalla asumisoikeus- ja hitas-asuntojen suureen kysyntään. Opiskelijoille ja nuorisolle sekä muille erityisryhmille kohdennettu ara-vuokratuotanto on tärkeää ja voidaan nykyiseen tapaan sisällyttää valtion tukemaan 20 %:n vuokra-asuntotavoitteeseen. Nykyisellä hallintasuhde- ja rahoitusmuotojakaumalla voidaan saavuttaa kaupunginosien monipuolinen asukasrakenne ja samalla mahdollistaa kaupungin talouden kestävä pohja.

Lopuksi talous- ja suunnittelukeskus korostaa, että kohtuuhintaisten asuntojen lisäksi tarvitaan asumisen korkeaa laatua, monipuolisia asumisvaihtoehtoja sekä työpaikkojen ja palvelujen hyvää saavutettavuutta, jotta Helsinki säilyttäisi asemansa vetovoimaisena asuinpaikkana kaikkien ammattiryhmien keskuudessa.

Lisätiedot

Rinkineva Marja-Leena, elinkeinojohtaja, puhelin: 09 310 2505
marja-leena.rinkineva(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.12.2011 § 684

Pöydälle 13.12.2011

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 2012 luonnoksesta seuraavan lausunnon:

MA-ohjelmassa on esitetty laajasti kaupungin maankäyttöön liittyviä tavoitteita asumisen näkökulmasta. Visio pitää sisällään tärkeitä tavoitteita liittyen uusien asuntojen rakentamiseen, nykyisten asuntojen parantamiseen sekä asuinympäristön ja arjen laatuun. Rakennusviraston tehtävät liittyvät moniin ohjelman aiheista.

Maankäyttö

MA-2012 ohjelman luonnoksen ja seuraavan valtuustokauden 2013–2016 aikana laadittavan yleiskaavan yhtenevänä tavoitteena on asuinalueiden tiivistäminen. Tiivistämisellä on vaikutuksia yleisiin alueisiin ja niiden palveluihin, kuten esimerkiksi asukkaiden ajoneuvojen pysäköintiin, katuverkoston toimivuuteen ja viheralueiden palveluiden määrään, laatuun ja saavutettavuuteen.

Eräänä yleiskaavan tavoitteena mainitaan monikeskuksinen kaupunki. Jotta tämä päämäärä toteutuisi ollen kestävä sekä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti, vaatii se investointeja raideliikenteen lisäksi myös toimivaan muuhun joukkoliikenteeseen ja -katuihin, pyöräilyyn ja jalankulkuun.

Taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä kaupungin luomisessa korostuvat yhteistyöverkostot ja uusien ratkaisuiden mahdollistaminen. Yleisten töiden lautakunnan mielestä rakennusviraston merkitys sekä suunnitteluun osallistuvana asiantuntijana että toteuttajana on avainasemassa pyrittäessä näihin tavoitteisiin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

MA-2012 ohjelman luonnoksessa mainitaan, että Helsingissä on havaittavissa kaupunginosien eriarvoistumista, jota pyritään korjaamaan täydennysrakentamisella. Eriarvoistumisen pysäyttämiseksi on tärkeää luoda toimivia käytäntöjä asuinympäristön, joka muodostuu sekä julkisesta että yksityisestä ympäristöstä, toteuttamiseksi ja kunnossapidämiseksi. Pelkällä asuntorakentamisella ei aikaansaada viihtyisää kaupunkia. Hyvä kaupunkiympäristö katuineen ja viheralueineen ei saa vaarantua täydennysrakentamisen vuoksi myöskään viereisissä kaupunginosissa, jonne rakentaminen ei yllä. Kaupunkirakennetta tiivistettäessä olevien lähivirkistysalueiden merkitys kasvaa, joten niiden säilyminen ja kehittäminen sekä viheryhteyksien jatkuvuus tulee turvata. Olemassa olevan kaupunkiympäristön omaleimaisuus, viihtyisyys tai kulttuuriarvot eivät saa vaarantua.

Tiivistäminen lisää katu- ja viheralueiden käyttöä ja niiden rakentamisen ja hoidon laatuvaatimuksia. Käyttöpaineen ohjaus ja jakaminen tasaisesti täydennysrakennettaessa edellyttää laajempaa katu- ja viheralueverkoston tarkastelua kuin varsinaisen kohdealueen. Rakentamisen aiheuttamiin muutoksiin on varauduttava myös kohdealueen vaikutuspiirissä olevilla alueilla.

Myös viheralueiden ja muun julkisen kaupunkiympäristön jatkuva kehittäminen, kunnostus ja hoito vähentää eriarvoistumista. Nämä alueet ovat kaikille avoimia ja omalta osaltaan mahdollistavat monipuolisen asukasrakenteen tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Tämä edistää myös toiminannallisesti eheän kaupungin kehittämistä. Vajaasti rakennetut tontit on pidettävä alueen omistajan taholta asiallisessa kunnossa siihen asti kun tontti rakennetaan kaavan mukaisesti.

Ekologinen ja energiatehokas rakentaminen kytkeytyy tiiviisti yleisiin alueisiin. Esimerkiksi hulevesien hyödyntäminen viheralueiden ylläpidossa ja kaupunkiympäristön kasvillisuuden oikeanlainen sijoittaminen suotuisan mikroilmaston luomiseksi edistävät näitä tavoitteita.

Kävely- ja pyörätieverkoston jatkuva kehittäminen yhdessä toimivan joukkoliikenteen kanssa korostuvat myös rakennusviraston tavoitteissa ja ohjelmissa. Yleisten töiden lautakunnan mielestä näiltäkin osin toimivan kaupungin hoitaminen ja vaaliminen taloustilanteen ailahteluista huolimatta turvaa tasapuolisesti kaupungin kehittymisen ja omalta osaltaan estää eri kaupunginosien eriarvoistumista.

Uusien asuinalueiden, kuten Jätkäsaari, Kalasatama, kruunuvuorenranta ja Östersundom, suunnittelu ja rakentaminen luovat paineita hyvän kaupunkiympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja

hoitoon. Yleisten alueiden osalta tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kaupungin sisäisten prosessien tarkistamista. Jotta suunnittelu ja toteuttaminen pysyvät alueiden rakentamisen aikataulussa, tulee maankäytön suunnittelun prosesseja pyrkiä keventämään ja nopeuttamaan. Tavoitetta 13 tulee täydentää siten, että selvitetään mahdollisuus vähentää taloyhtiöille kaavoituksessa asetettuja velvoitteita ja säädellä niitä alueittain.

Tavoitetta 6 tulee täydentää siten, että yksittäisen rahoitustyyppin rakentamisen viivästyminen ei saa johtaa muiden rahoitustyyppien hidastamiseen, vaan niitä päin vastoin tulee kiirehtiä, jotta määrällisessä tavoitteessa pysytään.

Tavoitteeseen 9 tulee lisätä, että perinteisen kantakaupungin lähialueita kehitetään tiivistyvänä kantakaupunkina tavoitteena kaupunkimainen rakennustapa ja sitä tukeva liikenne- sekä palveluverkko ja tarvittavat viheralueet.

Esteettömyys

Rakennuspaikka, sen ympäristö ja maaston muodot luovat lähtökohdat esteettömän asuinalueen suunnittelulle. Kaavoitusvaiheessa voidaan vaikuttaa tulevien rakennusten tarkoituksenmukaiseen sijoitteluun ja kaavamääräyksillä sekä rakentamistaohjeella luoda edellytykset esteettömän alueen rakentumiselle. Rakennuslainsäädäntöön on kirjattu monia kohtia, jotka edellyttävät esteettömiä asuin- ja toimimisympäristöjä, mutta kohtien tulkinnanvaraisuus on hidastanut esteettömyyden toteutumista.

Yleisten töiden lautakunnan hyväksymien Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksien (15.11.2011) mukaisesti tulisi esteettömyys liittää yhdeksi seurattavaksi mittariksi Maankäytön ja asumisen ohjelmaan. Esteettömyyslinjauksissa on tarkemmin määritelty seurattavat osa-alueet.

Esteettömyyskriteerit (voimassa olevat esteettömyys- ja rakentamistaohjeet) otetaan käyttöön yleis- ja asemakaavoituksessa sekä niihin liittyvissä ohjeissa: katutilojen mitoitus, rakennusten ja katujen väliset suhteet sekä esteettömyysvaatimusten aiheuttamat vaikutukset pihojen kokoon (mm. miten sisäänkäyntien esteettömyys toteutetaan, jos rakennus sijoitetaan kiinni katulinjaan). Kaavoitukselle laaditaan ohje esteettömyyden näkökohtien huomioimisesta.

Yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä tehtävää esteettömyyssuunnittelua korostetaan ja kaavaselostukseen lisätään oma kohta esteettömyydelle.

Uusilla kaava-alueilla määritellään kavasuunnittelun yhteydessä ne alueet, reitit ja kohteet, joilla edellytetään esteettömyyden erikoistasoa, esimerkiksi vanhusten palvelutalon sijoittelussa tulee erityisesti huomioida esteettömyys. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa tulee huomioida esteettömään liikkumiseen tarvittavan tilan varaaminen. Erikois- ja perustason kriteerit on määritelty SuRaKu- projektissa ja ne toimivat pohja-aineistona Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa

Liikkumisesteisten selviytyminen joukkoliikenteeseen tukeutuvassa kaupunkirakenteessa tulee ottaa huomioon. Liikkumisesteisille varatut pysäköintipaikat tulee turvata kaavoitusvaiheessa. Tavoitteeseen 15 tulee lisätä liikkumisesteisille tarkoitettujen pysäköintipaikkojen tarve.

Luonnoksessa todetaan, että esteettömyysmääräykset eivät saa asettaa rajoituksia monimuotoiselle asumiselle. Mahdolliset ristiriidat monimuotoisen asumisen ja esteettömän asumisen välillä eivät ilmene luonnoksesta. Esteettömästä rakentamisesta on olemassa määräykset, joita pitää noudattaa.

Esteettömyystavoite tulee sisällyttää rakennusten tontin vuokraus- ja luovutusehtoihin. Esteettömyyden toteuttamisedellytyksistä tulee huolehtia myös kaavoituksessa sekä alue-, liikenne- ja rakennussuunnittelussa.

Asuinympäristön esteettömyyden osalta yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa lisätään (reitti kulkee esimerkiksi kauppakeskuksen tai muun palvelun kautta).

Energiansäästö

Kaupunginvaltuuston hyväksymä energiansäästötavoite on kunnianhimoinen ja tärkeä tavoite. Sen toteutumisen seuraaminen ja käytäntöjen kehittäminen, etenkin nykyisen rakennuskannan energiatalouden parantamiseksi vaatii yhteistyön tiivistämistä hallintokuntien välillä.

Käsittely

16.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 6 loppuun seuraavan tekstin " Kaupunkirakennetta tiivistettäessä olevien lähivirkistysalueiden merkitys kasvaa, joten niiden säilyminen ja kehittäminen sekä viheryhteyksien jatkuvuus tulee turvata. Olemassa olevan kaupunkiympäristön omaleimaisuus, viihtyisyys tai kulttuuriarvot eivät saa vaarantua."

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 11 loppuun seuraavan tekstin " Tavoitetta 13 tulee täydentää siten, että selvitetään mahdollisuus vähentää taloyhtiöille kaavoituksessa asetettuja velvoitteita ja säädellä niitä alueittain."

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 11 jälkeen kaksi uutta kappaletta, jotka kuuluivat seuraavasti:

"Tavoitetta 6 tulee täydentää siten, että yksittäisen rahoitustyyppien rakentamisen viivästyminen ei saa johtaa muiden rahoitustyyppien hidastamiseen, vaan niitä päin vastoin tulee kiirehtiä, jotta määrällisessä tavoitteessa pysytään."

Tavoitteeseen 9 tulee lisätä, että perinteisen kantakaupungin lähialueita kehitetään tiivistyvänä kantakaupunkina tavoitteena kaupunkimainen rakennustapa ja sitä tukeva liikenne- sekä palveluverkko ja tarvittavat viheralueet."

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 8 loppuun seuraavan tekstin " Vajaasti rakennetut tontit on pidettävä alueen omistajan taholta asiallisessa kunnossa siihen asti kun tontti rakennetaan kaavan mukaisesti. "

13.12.2011 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Jaakko Haapanen, arkkitehti, puhelin: 310 38607
jaakko.haapanen(a)hel.fi
Jussi Luomanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Pirjo Tujula, projektinjohtaja, puhelin: 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 15.12.2011 § 642

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunginvaltuuston helmikuussa 2008 hyväksymässä Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa 2008 - 2017 (MA-ohjelma) on määritelty

Helsingin kaupungin tämän hetken keskeisimmät asuntopoliittiset tavoitteet. MA-ohjelmaa on tarkennettu ja muutettu hyväksymisen jälkeen useaan otteeseen seurantaraporttien käsittelyn yhteydessä. MA-ohjelmasta seurantapäätöksineen on muodostunut varsin vaikeaselkoinen kokonaisuus, joten tavoitteiden selkeä ja mahdollisimman yksiselitteinen määrittely ja kuvaaminen ovat tarpeen. Nyt käsiteltävänä olevassa MA-2012 -luonnoksessa on selventämiseen pyritty ja kohtuullisesti onnistuttukin.

Tulevan 10 vuoden asuntotuotannolle asetettavat laadulliset ja määrälliset tavoitteet on MA-ohjelma 2012 -luonnoksessa jaettu 18 erilliseen tavoitteeseen. Voimassa olevaan MA-ohjelmaan nähden uusia tavoitteita ovat mm. maankäytölle asetettavat tavoitteet, jotka koskevat erityisesti kaavoitettujen tonttien (kaavavaranto) ja asuntotuotantoon varattujen tonttien määriä. Näiden tavoitteiden määrittelyä strategisella tasolla voidaan pitää positiivisena. Tavoitteita käsitellään jäljempänä tarkemmin.

MA-ohjelman 2012 -luonnos (jäljempänä ohjelmaluonnos) on kokonaisuudessaan liitteenä nro 1.

Asuntotuotannon määrälliset tavoitteet ja asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma

Määrällisistä tavoitteista yleisesti

Ohjelmaluonnoksen mukaan asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena pidettäisiin edelleen 5 000 asunnon vuotuista tuotantoa. Tästä määrästä laskennallisesti noin 3 600 asuntoa toteutettaisiin kaupungin maalle, 400 asuntoa valtion maalle ja 1 000 asuntoa yksityiselle maalle. Kaupungin oman (Att:n) tuotannon tavoitteena olisi edelleen 1 500 asuntoa vuodessa.

Ohjelman tarkastelujakso on kymmenen vuotta eli 2012 - 2021. Valtiolla ei ole asuntotuotantoon soveltuvaa maata kuin noin 150 000 k-m², joten se riittää 400 asuntoa/vuosi (n. 36 000 k-m²/vuosi) vauhdilla neljäksi vuodeksi tai kymmenessä vuodessa 170 asuntoon vuodessa. Yksityisen maan osalta tilanne lienee samankaltainen: 1 000 asuntoa/vuosi vauhtia ei voida kovin montaa vuotta jatkaa. Vasta Östersundomin alueen käyttöönotto voi tuoda lisää yksityistä maata asuntorakentamiseen. Jos 5 000 asunnon tavoitteeseen halutaan päästä, tulisi kaupungin maalle rakentaa 3 800 - 4 000 asuntoa vuodessa.

Helsingin kaupungissa asuntotuotanto on ollut viimeisen 10 vuoden aikana luokkaa noin 3 000 asuntoa vuodessa. Vain vuonna 2010 päästiin tätä merkittävästi korkeampiin lukuihin, johon keskeisenä syytä oli valtion elvytystoimet rakennusalan työllisyyden turvaamiseksi. Vaikka tulevien vuosien asuntotuotannon edellytykset ovatkin uusien

projektialueiden rakentamisen käynnistymisen jälkeen hyvät, voidaan asuntotuotannolle asetettua 5 000 asunnon tavoitetta pitää erittäin haastavana. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi mm. tehokasta kaavoitusta, kunnallistekniikan ja muiden tonttien rakentamiskelpoisuuteen liittyvien toimenpiteiden nopeaa toteuttamista sekä suotuisaa taloudellista suhdannetta, korkeaa asuntojen kysyntää sekä alueellisesti ja rahoitus- ja hallintamuodoltaan monipuolista asuntotuotantoa.

Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauman tavoitteet

Ohjelmaluonnoksessa määritellään koko asuntotuotannon jakauma seuraavasti:

”Vuosituotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoite on:

- 20 prosenttia tai vähintään 1 000 valtion tukemaa vuokra-asuntoa
- 20 prosenttia eli 1 000 asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntoa
- 20 prosenttia eli 1 000 hitas- ja osaomistusasuntoa
- 40 prosenttia eli 2 000 sääntelemätöntä asuntoa”

MA-ohjelmasta poiketen ohjelmaluonnoksessa opiskelija- ja nuorisoasunnot ja asumisoikeusasunnot on eriytetty omaksi ryhmäkseen, joiden osuus kokonaistuotannosta olisi 1 000 asuntoa vuodessa eli 20 % kaikista asunnoista. Näin ollen asumisoikeustuotanto on siirretty pois MA-ohjelman mukaisesta välimuodon osuudesta ja opiskelija-asunnot pois ARA-tuotannon osuudesta.

Uusi jaottelu tukee ns. normaalin ARA-tuotannon toteutusedellytyksiä, koska erityisryhmille suunnattua ARA-tuotantoa ei luettaisi ARA-tuotannon osuuteen, vaan sitä käsiteltäisiin omana ryhmänään. Tätä voidaan pitää perusteltuna mm., koska viime vuosien ARA-tuotanto on painottunut varsin voimakkaasti erityisryhmille ja normaalia ARA-tuotantoa on toteutunut kysyntään nähden hyvin vähän. Normaalin ARA-tuotannon määrän nostaminen tulevina vuosina on perusteltua korkean kysynnän lisäksi myös kaupungin elinkeinopoliittisten tavoitteiden tukemiseksi. Riittävä kohtuuhintainen vuokra-asuntotarjonta on välttämätöntä työvoiman liikkuvuuden turvaamiseksi.

Opiskelija- ja nuorisoasuntojen erottaminen normaalista ARA-tuotannosta omaksi ryhmäkseen on sinällään luontevaa, koska kyse on erityisryhmälle suunnatusta asumismuodosta, joka poikkeaa asuntoratkaisuiltaan ja asukaskunnaltaan huomattavasti normaalista ARA-tuotannosta. Sen sijaan asumisoikeustuotannon erottaminen välimuodon tuotannosta, johon jo nykyisellään kuuluu ARA-tuotannon ja sääntelemättömän asuntotuotannon välimaastoon sijoittuva säännelty asuntotuotanto, ei välttämättä ole kovin luonteva ratkaisu.

Lisäksi opiskelija- ja nuorisoasunnoille ja asumisoikeusasunnoille esitetty 1 000 asunnon tuotantotavoite olisi suhteellisesti hyvin korkea verrattuna esim. Hitas-tuotannon tavoitteeseen.

Ohjelmaluonnosta kehitettäessä voisi olla järkevää tutkia vaihtoehtoa, jossa asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma säilytetään ennallaan (20 % ARA-vuokra, 40 % välimuoto, 40 % sääntelemätön), mutta opiskelija- ja nuorisoasuntojen osuus laskettaisiin kuuluvaksi välimuodon asuntotuotantoon. Opiskelija- ja nuorisoasuntojen sijoittaminen välimuodon osuuteen olisi perusteltua ottamalla huomioon mm. se, ettei välimuotoon nykyisellään kuuluvia osaomistusasuntoja ja ns. välimallin vuokra-asuntoja todennäköisesti seuraavien vuosien aikana juurikaan toteudu. Näin ollen 2 000 asunnon laskennallinen vuotuinen asuntomäärä jakautuisi käytännössä Hitas-tuotantoon, asumisoikeustuotantoon sekä opiskelija- ja nuorisoasuntotuotantoon.

Selkeä pääpaino välimuodon tuotannossa on syytä tulevaisuudessa pitää Hitas-tuotannossa kohtuuhintaisen omistusasuntotarjonnan varmistamiseksi. Uusille kantakaupunkimaisille projektialueille toteutettaville Hitas-asunnoille on suuri kysyntä. Esimerkiksi Jätkäsaaren ensimmäisiin Hitas-kohteisiin asuntojen hakijoita on ollut noin 1 000 - 2 000/kohde, eikä asunnoista kiinnostuneiden määrän voida arvioida ainakaan merkityksellisesti vähenevän myöskään tulevina vuosina.

ARA-tuotantona toteutettavien asuntojen tuotantotavoite on edelleenkin alhainen verrattuna kysyntään, mutta varsin korkea verrattuna aiempaan tuotantoon sekä todennäköisiin tuotantomahdollisuuksiin. ARA-tuotannon toteuttamiseen liittyy lukuisia haasteita, joista keskeisin lienee usein liian korkeiksi muodostuvat rakennuskustannukset. Korkeat rakennuskustannukset johtuvat mm. vaikeista pohjarakentamisolosuhteista, kalliista autopaikoituksesta ja muista kaavaratkaisuista sekä matalasuhdannetta lukuun ottamatta vaikeasta urakkatarjoustilanteesta jne. Tämän lisäksi ARA-tuotannon toteutusedellytyksiin vaikuttaa kaupungin tavoite luoda rahoitus- ja hallintamuotojakaumaltaan tasapainoisia alueita alueellisen segregaaation ehkäisemiseksi. Alueilla, joilla on jo nykyisin runsaasti ARA-vuokra-asuntoja, ARA-tuotannon toteuttamismahdollisuudet ovat siis usein varsin rajalliset.

Rahoitus- ja hallintamuotojakauma yksityisellä ja valtion maalla

Ohjelmaluonnoksessa todetaan valtion maalle toteutettavan asuntotuotannon tuotantojakaumasta seuraavaa:

”Helsingin kaupunki edellyttää, että valtio sitoutuu noudattamaan omalla ja myymällään maalla ohjelman mukaista asuntotuotannon

hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa. Yksityisen maanomistuksen osalta jakauman toteutumista ohjataan maankäyttösopimuksilla.”

Valtion maan osalta ohjelmassa esitettyä tavoitetta voidaan pitää hyvänä, vaikkakaan aiemmat kokemukset eivät ole rohkaisevia valtion maita hallitsevien yksiköiden luovuttaessa maitaan pääosin eniten tarjoaville. Valtion maan osuus kokonaistuotannossa on kuitenkin ollut melko vähäinen ja osuus tulee todennäköisesti pysymään alhaisena myös tulevaisuudessa.

Yksityisessä omistuksessa olevat tontit ovat myös pääsääntöisesti ohjautuneet markkinoiden mukaan vain kovanrahan tuotantoon. Vain matalasuhdanteessa rakennusliikkeiden huonoimpia tontteja on saatu ARA-tuotantoon, esim. nuorisoasunnoille.

Vain harvoissa kohteissa on mahdollisuus tehdä kaavoituksen yhteydessä yksityisten maanomistajien kanssa maankäyttö- tai aluevaihtosopimuksia, ja niissäkään ei aina ole mahdollista edellyttää esim. ARA-tuotantoa. Käytännössä maankäyttösopimuksilla voidaan pyrkiä ARA-tuotannon toteutumiseen vain tilanteissa, joissa kaavoitetaan laajoja alueita yksityistä maata. Tällöin kaupunki voisi esim. pyrkiä ottamaan maankäyttökorvauksen tonttimaana, jonka kaupunki voi myöhemmin luovuttaa ARA-tuotantoon.

Edellä mainittuun viitaten voidaankin todeta, ettei valtion tai yksityiselle maalle todennäköisesti tulevaisuudessa toteuteta juurikaan ARA - tuotantoa, joka asettaa paineita nostaa ARA-tuotannon osuutta kaupungin maalla.

Rahoitus- ja hallintamuotojakauman alueellinen määrittely

Alueellisten tuotantojakaumien osalta todetaan ohjelmaluonnoksessa seuraavaa:

”Projektialueilla ja täydennysrakentamiskohteissa jakauma määritellään tontinluovutuksen yhteydessä siten, että taataan kaupunkirakenteen monipuolisuus. Aluetasoinen jakauma valmistellaan virastojen välisenä yhteistyönä.”

Toisin kuin kaupungin aiemmissa asuntopoliittisissa ohjelmissa MA-ohjelmasta on puuttunut alueellisten tuotantotavoitteiden määrittely. Ohjelmaluonnoksen mukaan määrittely jätettäisiin nytkin tontinluovutusten, eli käytännössä tonttien varaamisen yhteyteen. On kuitenkin selvää, että pitkäntähtäimen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää suunnitelmallisuutta, joten asemakaavoitusta ja tontinluovutusta varten tulee laatia selkeät alueelliset rahoitus- ja hallintamuototavoitteet. Tähän onkin projektialueilla hyvät mahdollisuudet. Ongelmallisempia ovat täydennysrakentamisalueet,

joilla esim. ARA-tuotannon edellytykset tulee ratkaista pitkälti tapauskohtaisesti ottamalla huomioon tonttien sijainti esim. peruspiiratasolla ja tonttien sijoittuminen kaupunkirakenteeseen (tonttien lähialueet).

Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa käsiteltäessä on syytä korostaa, että kokonaistavoitteisiin pääseminen edellyttää kaupungin maalle toteutettavalta asuntotuotannolta kokonaistavoitteesta poikkeavaa jakaumaa, koska ARA-tuotantoa toteutuu yksityiselle ja valtion maalle todennäköisesti hyvin vähän ja esim. Hitas-tuotanto toteutetaan pelkästään kaupungin maalle.

Koska valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa on monesti vaikea sijoittaa täydennysrakentamisalueille, tulisi suurilla projektialueilla ARA-tuotannon osuuden olla noin 25 - 30 %. Tavoite vastaa varsin pitkälle kaupungin 2000-luvun alun asuntopoliittista tavoitetta, jolloin ARA-tuotannon alueellisena ylärajana pidettiin 33 %:n osuutta. Tulevaisuudessa alueellisen ylärajan määrittelyssä tulee huomioida alueiden erityispiirteet. Esimerkiksi kantakaupunkimaisilla projektialueilla ARA-asuntokannan osuus voi lähtökohtaisesti olla esikaupunkien lähiöalueita korkeampi.

Asuntotuotannon määrällisten ja jakaumatavoitteiden edistäminen

Asemakaavoitus ja kumppanuuskaavoitus

Seuraavien vuosien asemakaavoituksella tulee olemaan ratkaiseva merkitys asuntotuotannon määrällisten sekä hallintamuotojakaumalle asetettävien tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Riittävän kaavoitetun tonttivarannon lisäksi laadittavien asemakaavojen tulee olla myös sisällöltään sellaisia, että ne luovat edellytykset kohtuuhintaiselle ja rakennusteknisesti riskittömälle rakentamiselle.

Asemakaavat tulee laatia ottamalla huomioon erityisesti kaavoitettavan alueen sijainnin asettamat taloudelliset ja muut realiteetit. Näin ollen asemakaavoja laadittaessa tulee huomioida mm. kaavoitettavalle alueelle rakennettavien asuntojen oletettu realistinen myyntihinta ja vuokrataso, jotka asettavat keskeisen rajoitteen sille, kuinka korkeaksi tonttien rakennuskustannukset voivat nousta, jotta hankkeet olisivat vielä toteutuskelpoisia. Mikäli esimerkiksi omistusasuntohankkeen rakentamiskustannukset ylittävät tai ovat hyvin lähellä oletettua asuntojen myyntihintaa, tontit eivät ole rakennuttajien ja rakentajien kannalta kiinnostavia ja tontit jäävät helposti toteutumatta tai niiden toteutus viivästyy merkittävästi. Vastaavasti ARA-asuntojen rakentamisen korkea hinta johtaa helposti kohtuuttomiin asumiskustannuksiin.

Asemakaavoituksessa tulisikin jatkossa kiinnittää erityistä huomiota asemaavasta ja sen määräyksistä aiheutuviin tonttien rakentamiskustannuksiin ja siihen, mikä on näiden suhde asuntojen markkinahintaan/-vuokraan. Myös kaupungin tonttihinnoittelussa huomioidaan edellä mainitut tekijät.

Asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden saavuttamista voidaan tukea tontinluovutuksella mm. kumppanuuskaavoitusta lisäämällä. Kumppanuuskaavoituksella voidaan pyrkiä parantamaan asemakaavojen taloudellisuutta ja teknistä toteutuskelpoisuutta. Kumppanuuskaavoitus mahdollistaa myös talosuunnittelun aloittamisen jo kaavoitusvaiheessa. Tällöin rakennusluvut ovat haettavissa heti asemakaavan voimaan tulon jälkeen, mikä nopeuttaa rakentamisen aloittamista. Kumppanuuskaavoituksen sujuvoittamiseksi on lisäksi kehitettävä itse kaavoitusmenettelyä Kruunuvuoren Borgströminmäen alueen kokemusten pohjalta.

Jotta kumppanuuskaavoituksella voidaan aidosti nopeuttaa asuntohankkeiden toteutumista, tulisi kaavoitetut tontit saada rakentamiskelpoiseksi viimeistään noin puolen vuoden kuluessa asemakaavan voimaantulosta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että alueiden katu- ja infrasuunnittelu sekä tonttien esirakentamisen suunnittelu ja osin myös näiden toteuttaminen aloitetaan hyvissä ajoin jo kaavoitusvaiheessa. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että kadunrakentamiselle ja tonttien esirakentamiselle osoitetaan vuosittain riittävät määrärahat.

Asuntotuotannon edistäminen täydennysrakentamisalueilla

Projektialueiden lisäksi myös täydennysrakentamisalueilla tapahtuvalla rakentamisella tulee olemaan merkittävä rooli asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Kuten jo edellä on todettu, täydennysrakentaminen sijoittuu kuitenkin usein alueille, jolla ARA-tuotannon lisääminen ei välttämättä ole perusteltua.

Näille alueille tulisikin toteuttaa välimuodon tuotantoa, joka saattaa kuitenkin erityisesti Hitas-tuotannon osalta osoittautua markkinoitavuudeltaan haastavaksi. Täydennysrakentaminen onkin usein varsin hidasta. Vaikeasti markkinoitavilla alueilla voitaisiin täydennysrakentamisen edistämiseksi ja asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden tukemiseksi harkita mallia, jossa kaupunki sääntelisi ainoastaan asuntojen ensimmäisen luovutuksen hinnan, jonka jälkeen asunnot olisivat asukkaiden vapaasti myytävissä (ns. ½-Hitas) ilman hinta- tai muuta sääntelyä.

Asuntojen jälleenmyynnin sääntelyn poistaminen todennäköisesti lisäisi kiinnostusta asuntoja kohtaan ja helpottaisi siten asuntojen markkinointia, joka puolestaan nopeuttaisi hankkeiden rakentumista.

Menettely olisi lähtökohtaisesti perusteltu alueilla, joilla uudishankkeen arvioitu Hitas-hinta on lähellä alueen asuntojen markkinahintaa, eli alueilla, joissa ei ole odotettavissa merkittävää asuntojen arvonnousua. Menettelyä kokeiltiin onnistuneesti edellisen laman aikana mm. Kivikon, Viikin ja Vuosaaren alueilla.

Kaupungin oman tuotannon kehittäminen

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että kaupungin tuotantotavoite olisi 1 500 asuntoa/vuodessa, joista 750 asuntoa olisi ARA-tuotantoa, 600 asuntoa välimuodon tuotantoa ja 150 asuntoa sääntelemätöntä tuotantoa. Kaupungin omalle tuotannolle asetettavat tavoitteet säilyisivät siten nykyisellään. Esitetyt tavoitteet merkitsevät käytännössä sitä, että Att vastaa lähes kokonaan kaupungin maalle rakennettavan ARA-tuotannon toteuttamisesta.

Kaupungin oman tuotannon osuus kokotuotannosta on syytä pitää korkeana, kuten ohjelmaluonnoksessa esitetään. Myös kaupungin tuotantotavoitteiden saavuttaminen on erittäin haastavaa mm., koska Att:n pääasialliseen tuotantoon, eli ARA-tuotantoon, hyvin soveltuvia tontteja on nykyisellään ja todennäköisesti myös tulevaisuudessa niukasti. Kiinteistötoimen, kaavoittajan ja Att:n välistä yhteistyötä onkin tarpeen tiivistää ARA-tuotantoon soveltuvien tonttien löytämiseksi ja kaavoittamiseksi.

Edellä mainittu ns. ½-Hitas -malli voisi tukea hyvin erityisesti Att:n tuotantotavoitteita. Tällaiset hankkeet tulisi kuitenkin lukea Att:lle asetettuihin välimuodon tavoitteisiin, koska rakennuttajan kannalta hanke vastaa perinteistä Hitas-tuotantoa.

Att:n tuotannon kannalta yksi keskeinen ongelma on viime vuosina ollut kilpailukykyisten urakkatarjousten puute. Tämä on osaltaan johtanut siihen, että useiden hankkeiden aloituksia on jouduttu lykkäämään. Att:n toiminta perustuu tällä hetkellä kokonaisurakkakilpailutuksiin, joiden etuna esim. osaurakointiin verrattuna on rakennuttajan kannalta vähäinen työmäärä ja selkeät vastuusuhteet.

Kokonaisurakoinnin vaihtoehtona on kuitenkin viime vuosina rakennusosalalla yleistynyt osaurakoihin perustuva projektinjohtourakointi, jossa projektinjohtourakoitsija jakaa talonrakentamishankkeen useisiin pienempiin osaurakoihin, jotka kilpailutetaan erikseen. Koska suuret hankekokonaisuudet jaetaan pienempiin osiin, voivat myös pienemmät urakoitsijat osallistua tarjouskilpailuihin. Mallin etuina ovatkin erityisesti osaurakkakilpailuilla saavutettavat kustannussäästöt sekä joustavuus. Osaurakointiin perustuva toimintamalli edistää myös rakennusalan kilpailua. Mainittujen etujen vuoksi voisi olla perusteltua, että myös Att kokeilee

tulevaisuudessa projektinjohtourakointia tai muuta osurakoihin perustuvaa mallia omien asuntorakentamishankkeiden toteutuksessa.

Att:n urakkatarjoustilannetta voidaan pyrkiä parantamaan tulevaisuudessa myös tontinluovutuksen keinoin. Rakennusliikkeiden kiinnostusta Att:n järjestämiä urakkakilpailuja kohtaan voidaan pyrkiä lisäämään esim. siten, että kaupunki varaa vuosittain muutamia asuntotontteja Att:n urakkakilpailutuksissa pärjänneille rakennusliikkeille. Tässä mallissa kaupunki siis varaisi tontin/tontteja rakennusliikkeille, jotka ovat tiettyä ajanjaksona, esim. kalenterivuoden aikana, voittaneet Att:n järjestämiä urakkakilpailuja. Mallin tulee kuitenkin perustua selkään pisteytysjärjestelmään tulkintaongelmien välttämiseksi ja rakennusliikkeiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi. Pisteytysjärjestelmässä tulisi esim. määrittää eri pisteet erikokoisille urakoille. Myös muista kuin voittaneista tarjouksista voisi saada etua, jos tarjous on ollut aidosti kilpailukykyinen ja lähellä voittanutta tarjousta. Tämä parantaisi todennäköisesti mallin kannustavuutta.

Maankäytön tavoitteet

Ohjelmaluonnoksen mukaan kaavoituksen maankäytöllisenä tavoitteena on pitää kaavavaranto tasolla, joka mahdollistaa vähintään viiden vuoden asuntotuotannon ohjelmassa määritellyn rahoitus- ja hallintamuotojakauman mukaan. Lisäksi vuosittain tulisi laatia asemakaavoja asuntotuotantoon 450 000 k-m², eli noin 5 000 asunnon rakentamista vastaava määrä.

Asemaakaavoitukselle asetettuja määrällisiä tavoitteita voidaan pitää sinänsä hyvinä. Kaavoitettujen tonttien varanto on syytä pitää korkeana, koska tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen on hidasta. Puhtaasti määrällisten tavoitteiden rinnalle kaavoitukselle tulee asettaa myös laadullisia tavoitteita, jotta laadittavat asemakaavat olisivat toteutuskelpoisia.

Ohjelmaluonnoksessa kiinteistötoimen osalta maankäytön tavoitteeksi on kirjattu seuraavaa:

”Tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään kolmen vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallintamuotojakauman mukaan.

Kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja 325 000 kem².

Jatketaan ja edistetään kaupungin eri hallintokuntien yhteistyötä asuntotuotannon suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvoittamiseksi. Kehitetään edelleen kumppanuuskaavoitusta.”

Kaupungin maalta tulisi mainitun tavoitteen mukaisesti olla varattuna tontteja kolmen vuoden tuotantoa vastaava määrä eli 10 800 asuntoa vastaavat tontit. Tontinvarauskanta onkin ollut viime vuosina tätä suuruusluokkaa. Toisaalta on kuitenkin syytä todeta, että varattuina olevista tonteista varsin suurta osaa ei ole saatu rakentamiskelpoiseksi varausaikana, joka on yleensä noin kaksi vuotta.

Tonttien luovutustavoite 325 000 k-m²/vuosi kaupungin maalta vastaa noin 3 600 asuntoa. Kuten ohjelmaluonnoksen taulukosta selviää, on asuntotontteja luovutettu vain noin 150 000 k-m²/vuosi vastaavasti. Luovutusten yli kaksinkertaistaminen ei liene mahdollista lähivuosina ja tuskin pysyvästi myöhemminkään. Luovutettavien tonttien määrän osalta olennaista ei ole kiinteistötoimen kyky luovutuksiin, vaan luovutettavan materiaalin eli rakennuskelpoisten tonttien puute. Kiinteistötoimen omilla keinoilla ei sille asettua luovutustavoitetta voida toteuttaa. Tavoite tulisikin ehkä selkeämmin asettaa yleistavoitteeksi eikä vain maapolitiikan otsikon alle.

Ohjelmaluonnoksessa todetaan edellä mainitun lisäksi, että kaupungin maapoliittisena tavoitteena on hankkia maata kaavoitettavaksi asuntotuotantoon, jolloin voidaan varmistaa maankäytön suunnittelu ja asuntotuotannon ohjaus kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Kaupungin maanhankinta voi tulevaisuudessa kohdistua laajemmassa mittakaavassa vain Östersundomin alueelle. Tähän tuleekin varata riittävät resurssit. Lisäksi yhtäkään maapoliittisen lainsäädännön mahdollistamista maanhankinnan keinoista ei tulisi rajata ehdottomasti pois. Vain näin voidaan varmistaa kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden toteutuminen pitkällä tähtäimellä. Kiinteistölautakunta on syksyllä 2009 tehnyt kaupunginhallitukselle esityksen mm. maankäytösopimuksissa sovellettavien periaatteiden tarkistamiseksi, mutta esitys ei ole toistaiseksi edennyt lopulliseen päätöksentekoon.

Maankäytölle asetettavien tavoitteiden käsittelyn yhteydessä on syytä myös todeta, että viime vuosina kiinteistötoimelle asetetut maanmyyntitulotavoitteet ovat olleet erittäin korkeita (80-100 milj. euroa/vuosi) eikä tavoitteisiin ole päästy. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi käytännössä, että kaupunki luovuttaisi nykyvolyymilla yli puolet tonteista myymällä. Mikäli maanmyyntitavoitteet säilyvät kutakuinkin nykyisellä tasolla, tavoitteiden saavuttaminen tulee olemaan erityisen haastavaa, kun otetaan huomioon mm. ohjelmaluonnoksessa ehdotettu asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma.

Mikäli lähivuosina tarvitaan maanmyyntituloja selvästi enemmän kuin nykymenttelyllä saavutettaisiin, voitaisiin harkita tonttien luovuttamista myymällä myös valtion tukemassa ja muussakin kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa. Tämä on yleinen käytäntö muissa Suomen

kunnissa. Tällöin tosin tulevien vuosikymmenten maanvuokratulot jäisivät saamatta. Välimuotona voitaisiin harkita suurehkon etukäteisvuokran perimistä sekä vastaavasti alhaisempia vuosivuokria.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Helsingin asuntokanta on kerrostalo- ja pienasuntovaltaista. Helsingin asumisväljyys (34,2 h-m²/henkilö) ja asuntojen keskikoko (62 h-m²) on muuta Helsingin seutua ja muuta maata pienempi. Syinä tähän ovat muun muassa asuntokannan kerrostalovaltaisuus (noin 86 % asuntokannasta kerrostaloissa) ja asuntojen korkea hintataso. Helsingissä asunnot ovat keskimäärin noin 400-450 euroa/h-m² kalliimpia kuin Espoossa ja jo noin 1 000 euroa/h-m² kalliimpia kuin Vantaalla.

Lisäksi Helsingin pienasuntovaltaisuuteen, asuntokannan alhaiseen keskipinta-alaan ja alhaiseen asumisväljyyteen on syynä asuntokannan monipuolinen rahoitus- ja hallintamuotojakauma. Helsingin kaupungin asunnoista noin 45 % on vuokra-asuntoja ja noin 45 % omistusasuntoja. Jakauma on muita pääkaupunkiseudun kuntia huomattavasti tasapainoisempi. Vuokra-asunnot ovat kuitenkin keskimäärin omistusasuntoja huomattavasti pienempiä ja vuokra-asunnoissa asutaan keskimääräistä ahtaammin. Tämä vaikuttaa osaltaan siihen, että Helsingin koko asuntokannan keskipinta-ala ja tilastollinen asumisväljyys jää jälkeen naapurikuntien ja koko Suomen vastaavista luvuista.

Helsingin asuntokunnista on tällä hetkellä yhden ja kahden hengen asuntokuntia noin 80 %. Kolmen hengen ja tätä suurempien asuntokuntien osuus on siis vain noin 20 % kaikista asuntokunnista. Suurten asuntokuntien osuuden ei väestöennusteissa arvioida merkittävästi lisääntyvän myöskään tulevaisuudessa. Asuntopoliittisin keinoin tulisikin pyrkiä edistämään lapsiperheiden asumismahdollisuuksia Helsingissä ja tällä tavoin tasapainottamaan kaupungin väestörakennetta. Riittävällä perheasuntotuotannolla voidaan pyrkiä tasapainottamaan myös seudullisia asuntomarkkinoita.

Helsingin asuntokannasta tällä hetkellä noin 40 % on perheasunnoiksi luokiteltavia, jos perheasunnoksi katsotaan 3 h + keittiö asunnot ja tätä suuremmat asunnot. Helsingin kaupungin viimeisen kymmenen vuoden asuntotuotannosta perheasunnoiksi luokiteltavia on ollut puolestaan noin 45 % kaikista asunnoista. Kaikkien valmistuneiden asuntojen keskikoko on vuosina 2000 - 2009 ollut noin 73 h-m². Huomion arvoista on, että asuntotuotannon keskikoon kasvaessa asuntotuotantomäärät ovat olleet viime vuosina laskusuunnassa.

Perheasunnoiksi soveltuvia asuntoja on siis tällä hetkellä asuntokannassa suhteellisesti tarkasteltuna varsin runsaasti verrattuna

lapsiperheiden ja suurten asuntokuntien määrään. Myös uudistuotanto on viimevuosina painottunut suhteellisesti varsin voimakkaasti perheasuntotuotantoon. Tätä voidaan pitää positiivisena, koska riittävällä perheasuntotuotannolla voidaan pyrkiä hillitsemään perheasuntojen hintojen nousua ja parantaa lapsiperheiden asumismahdollisuuksia Helsingissä. Kysyntään nähden alhainen pienasuntotuotanto on kuitenkin osaltaan johtanut kiristyneeseen markkinatilanteeseen pienasuntojen segmentissä. Tästä kertoo osaltaan pienasuntojen perheasuntoja nopeampi hintojen nousu sekä keskimääräistä lyhyemmät myyntiajat. Voidaankin arvioida, että asumisuraansa aloittavien nuorten, yksinasuvien sekä muiden pienasuntojen tarvitsijoiden asema asuntomarkkinoilla on tällä hetkellä hyvin vaikea.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjauksessa luovutaan nykyisin voimassa olevasta ohjausmallista, joka perustuu hankkeen asunnoille asetettavalle keskikokovaatimukselle, eli ns. 75 h-m² keskipinta-alasääntöön. Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että keskipinta-alasääntelyn tilalla kokeillaan ns. joustavan huoneistotyyppijakauman ohjausmallia, joka perustuu 31.3.2011 työnsä päättin keskipinta-alatyöryhmän ehdotukseen. Ohjausmallin keskeisenä tavoitteena ei ole asuntotuotannon tilastollisen keskipinta-alan tai asumisväljyyden kasvattaminen, vaan riittävän perheasuntotuotannon turvaaminen ja asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden tukeminen mahdollistamalla kysyntää paremmin vastaavan huoneistotyyppijakauman toteuttamisen.

Uudessa ohjausmallissa tontin asemakaavan mukaisesta (asuin)rakennusoikeudesta tietty kaupungin määräämä prosenttiosuus (esim. 50 %) osoitetaan perheasunnoille. Perheasunnon määritelmänä käytettäisiin makuuhuoneeksi soveltuvien huoneiden määrää. Perheasuntona pidettävässä asunnossa tulisi olla vähintään kaksi makuuhuoneeksi tarkoitettua huonetta. Lisäksi vain perheasunnoiksi tarkoitettujen asuntojen keskipinta-alaa (esim. 80 h-m²) säädelletäisiin. Ohjausmalli voitaisiin muotoilla tontinvarausehtona esim. seuraavasti:

”Tontin asemakaavan mukaisesta asuinrakennusoikeudesta vähintään 50 % tulee toteuttaa perheasuntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 80 h-m².”

Kuvatussa ohjausmallissa tietty prosenttiosuus tontin rakennusoikeudesta jää siis kokonaan sääntelyn ulkopuolelle hankkeen toteuttajan vapaasti määriteltäväksi. Ohjauksesta vapaa osuus kompensoisi osaltaan perheasuntojen toteutusvelvoitteesta aiheutuvia markkinointiriskejä. Säädetyllä osuudella huoneistotyyppijakauma on joustava, koska perheasunnoiksi tarkoitettujen asuntojen

huoneistotyyppijakaumaa ohjataan vähimmäiskeskipinta-alalla eikä valmiiksi annetulla huoneistotyyppijakaumalla.

Uutta ehdotettua ohjausmallia voidaan pitää kannatettavana ja sitä onkin syytä kokeilla. Keskipinta-alasääntelystä poiketen mallin ohjausvaikutus kohdistuu suoraan perheasuntojen määrän turvaamiseen, jolloin ohjauksen vaikutusten ennakointi perheasuntojen tuotantomäärien kannalta helpottuu huomattavasti. Lisäksi ohjausmalli on keskipinta-alasääntelyä joustavampi ja mahdollistaa myös pienasuntojen rakentamisen ilman, että hankkeen toteuttaja joutuu rakentamaan pienasuntojen vastapainoksi merkittävän määrän ylisuuria ja kalliita asuntoja. Kun hankkeessa voidaan aidosti toteuttaa myös pienasuntoja, voidaan usein vaikeammin markkinoitavien perheasuntojen neliöhintoja jyvittää pienasuntojen neliöhintoihin, jolloin suurien asuntojen kokonaismyyntihinta voidaan pyrkiä pitämään maltillisena. Ohjausmalli tukisi myös asuntotuotannon määrällisiä tavoitteita, koska pienasuntojen toteutusedellytykset paranisivat. Keskipinta-alasääntöön (75 h-m²) verrattuna asuntoja syntyisi karkeasti arvioiden omistusasuntotuotannossa noin 10 - 20 % enemmän riippuen pitkälti siitä, kuinka suureksi perheasuntojen osuus ja niiden keskipinta-ala määritetään.

Tässä yhteydessä on myös syytä todeta, etteivät alueen tilastollinen asumisväljyys tai asuntojen keskipinta-ala välttämättä ole paras mahdollinen asumisen tason indikaattori varsinkaan, jos asuntotuotannon tavoitteena pidetään monipuolista rahoitus- ja hallintamuoto- sekä huoneistotyyppijakaumaa. Tämä voidaan selkeästi havainta esim. 2000-luvun alun merkittävimmillä projektialueilla Viikissä ja Arabianrannassa. Molemmilla alueilla asuntokannan tilastollinen keskipinta-ala on selkeästi alle kaupungin viimeisen 10 vuoden asuntotuotannon keskiarvon (Viikki n. 65 h-m² ja Arabianranta n. 62 h-m²). Asumisväljyys on puolestaan Viikissä noin kolme neliötä henkilöä kohti alhaisempi kuin kaupungissa keskimäärin ja Arabianrannassakin vain keskimääräistä tasoa. Edellä mainittu johtuu erityisesti kyseisten alueiden asuntokannan tasapainoisesta rahoitus- ja hallintamuotojakaumasta. Alueilla on esim. runsaasti pieniä opiskelija-asuntoja, jotka laskevat alueiden asuntokannan tilastollista keskipinta-alaa. Alueiden alhainen asumisväljyys taas selittynee pitkälti lapsiperheiden suurella osuudella.

Mainittuun viitaten voidaankin todeta, ettei asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman tai keskikoon ohjaamisen perusteluna tulisi ainakaan ensisijaisesti pitää asuntojen tilastollisen keskikoon tai asumisväljyyden kasvattamista, joilla nykyisin käytössä olevaa keskipinta-alasääntelyä on usein perusteltu. Mikäli kaupunki onnistuu säilyttämään asuntokannan monipuolisen rahoitus- ja hallintamuotojakauman ja houkuttelemaan lapsiperheitä asukkaiksi,

todennäköistä on, että asuntotuotannon tilastollinen keskipinta-ala kasvaa vain hyvin maltillisesti ja tilastollinen asumisväljyys saattaa jopa kääntyä laskuun. Tältä osin voidaan esim. todeta, että kolmen hengen perheiden tulisi laskennallisesti asua keskimäärin n. 102 h-m² asunnossa, jotta päästäisiin edes kaupungin keskimääräiseen asumisväljyyteen. Tämä ei kuitenkaan liene realistista ottaen huomioon Helsingin asuntojen hintataso ja tulevien vuosien asuntotuotannon kerrostalovaltaisuus.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että perheasuntojen (3 h + keittiö tai suurempia) osuus asuntotuotannosta olisi 40 - 50 %. Käytännössä siis perheasuntotuotanto pyrittäisiin säilyttämään viime vuosien tasolla, mutta tuotantomäärille sallittaisiin vuotuista vaihtelua. Perheasuntojen tuotantomäärä onkin syytä pitää korkealla tasolla myös jatkossa. Ohjelmaluonnoksessa esitettyä tasoa voidaan pitää hyvänä lähtökohtana ja se antaa myös mahdollisuuden pienasuntojen rakentamiseen.

Helsingissä arvioidaan seuraavien vuosien aikana valmistuvan keskimäärin noin 600 - 700 pientaloasuntoa vuodessa, eli varsin paljon. Nämä asunnot ovat todennäköisesti käytännössä kaikki perheasunnoiksi soveltuvia. Pientalotuotanto luokin hyvän pohjan tulevien vuosien perheasuntotarjonnalle erityisesti suurten perheasuntojen segmentissä.

On kuitenkin selvää, että ohjelmaluonnoksessa asetetun perheasuntotavoitteen saavuttaminen edellyttää perheasuntojen rakentamista myös kerrostalotuotannossa. Kerrostaloissa perheasuntotuotantoa on syytä painottaa erityisesti Hitas-tuotantoon, joka on tilastojen valossa lapsiperheiden suosiossa. Hitas-asunnot ovat kohtuuhintaisia ja sijoittuvat kohtuullisesti hinnoitelluille vuokratonteille, jolloin lapsiperheillä on aidosti varaa myös suurempien asuntojen ostamiseen. Ohjelmaluonnos lähteekin siitä, että Hitas-tuotantona toteutettavien hankkeiden asunnoista noin 50 - 60 % olisi perheasunnoiksi luokiteltavia. Säätelämättömässä omistusasuntotuotannossa osuus olisi puolestaan 30 - 40 %. Tätä voidaan pitää hyvänä lähtökohtana, mutta tarvittaessa osuuksia tulee nostaa, mikäli perheasuntojen tuotantomäärät jäävät pidemmällä aikavälillä asetetusta tavoitteesta.

Huoneistotyyppijakauman ohjauksen tulisi kohdistua pääsääntöisesti vain omistusasuntotuotantoon. Poikkeustapauksissa ohjausta tulee kuitenkin voida käyttää myös vuokra- ja asumisoikeustuotannossa, mikäli ohjaukselle on erityiset perusteet. Tällöin ohjauksen mitoitusta tulee olla omistusasumiseen nähden hyvin maltillinen, jotta ohjaus ei muodostu hankkeiden toteutuksen esteeksi. Esim. vuokra-asuntotuotannossa isoille perheasunnoille on todennäköisesti vain

vähän kysyntää, koska isoissa asunnoissa kokonaisvuokra muodostuu usein hyvin korkeaksi.

Perheasuntotuotantotavoitteen toteutumisen seurannassa on syytä kiinnittää huomiota vain ns. normaaliin asuntotuotantoon, koska esim. pientasuntovaltaiset opiskelija- ja nuorisoasuntohankkeet vääristävät tilastoja huomattavasti. Lisäksi seuranta on syytä tehdä useamman vuoden keskiarvona. Mikäli ohjausmalli otetaan käyttöön, on myös syytä seurata tarkasti asuntotuotannon huoneistotyyppikohtaisten pinta-alojen ja asuntojen asuttavuuteen liittyvien tekijöiden kehittymistä, jotta mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua.

Ohjauksen tulisi perustua kaupungin maalla tontinvarausehtoihin ohjauksen joustavuuden säilyttämiseksi. Yksityisellä maalla ohjauksen tarve tulee harkita tapauskohtaisesti ja asemakaavaan perustuvaa ohjausta tulee käyttää harkiten.

Muita huomioita

Ohjelmaluonnoksen sisältämät kartat ovat osin vaikealukuisia, koska valittujen väriskaalojen ääripäät ovat kuvissa aivan samanvärisiä.

Ohjelmaluonnoksessa kerrotaan, että seudun laskennallisessa kaavavarannossa olisi Helsingissä vajaasti rakennetuilla pientalotonteilla käyttämätöntä rakennusoikeutta 800 000 kerrosneliometriä. Suuruusluokka vaikuttaa uskottavalta, koska useille vanhoille pientaloalueilla on laadittu asemakaavat vasta niiden rakentamisen jälkeen, ja tonttien täydennysrakentaminen on vaikea eikä siihen usein ole edes kiinnostusta.

Vajaasti rakennetuilla kerrostalotonteilla olisi tilaston mukaan 900 000 miljoonaa kerrosneliötä. Tämä ei vaikuta uskottavalta, vaan luku vaatisi tonttikohtaisen tarkistamisen. Asian merkitys ei ole kovin suuri, koska vain 20 % eli 180 000 k-m² on oletettu tästä varannosta toteutuvan.

Tarkasteltaessa valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa erityisryhmille (Tavoite 18) todetaan, että valtion ja kuntien välisen aiesopimuksen mukaisesti pitkäaikaisasunnottomille on sopimuksen mukaan voitu luovuttaa 750 asuntoa kolmessa vuodessa. Pitkäaikaisasunnottomien määrä oli vähentynyt tänä aikana 200 henkilöllä ja oli loppuvuodesta 2011 yhä 1400 henkilöä.

"Hyötysuhde" oli siis 2/7,5, mikä on varsin hyvä. Aiemmissa arvioissa hyötysuhde on ollut luokkaa 1/10, ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksissä on tullut esiin huonompiakin hyötysuhteita asunnottomuuden vähentämisessä.

Ohjelmaluonnoksessa todetaan edelleen, että hallitusohjelmassa on todettu, että pitkäaikaisasunnottomuus pyritään poistamaan vuoteen 2015 mennessä. Edellä mainitulla hyvällä hyötysuhteella tavoitteen toteuttaminen merkitsisi em. 750 asunnon eli 250 asuntoa vuodessa vauhdin sijaan 5250 asuntoa eli 1050 asuntoa vuodessa. Jos vauhti pysyisi em. 250 asuntona, toteutuisi tavoite laskennallisesti vuoden 2015 sijaan vuonna 2035. Hallitusohjelman tavoite on siis perin ”tavoitteellinen” ainakin Helsingin osalta.

Laskelmat asunnottomuudesta ovat toki teoreettisia, mutta ehkä ne selventävät ongelman vakavuutta ja keinojen vaatimatonta tehoa. Ilmiön luoteen mukaan käy näet niin, että kun nykyiset asunnottomat on asutettu, on jonossa taas miltei yhtä suuri joukko, jos muut olosuhteet pysyvät ennallaan.

Ohjelmassa todetaan useissa kohdissa, että kaupungin tulisi edistää omatoimista rakennuttamista. Tämä toiminta on joutunut suuriin vaikeuksiin ja useat hankkeet ovat viivästyneet ja jopa pysähtyneet, koska rakennusteollisuus ja pankit ovat asettaneet toiminnan kyseenalaiseksi ja hankkeiden ja niihin halukkaiden asukkaiden lainoitus on lähes pysähtynyt. Jotta hakeet voisivat lähteä liikkeelle, tulisi kaupungin vielä pohtia, voidaanko hankkeille ja niihin osallistuville antaa lainoja ja takauksia. Useimmiten hankkeille riittäisi vain rakennusaikainen lainoitus ja toiminta olisi kaupungille käytännössä riskitöntä, kun lainoja tai takauksia annettaisiin rakennusten edistymisen tahdissa.

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Sami Haapanen, kehittämislakimies, puhelin: 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi
Tuomas Kivelä, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2011 § 405

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

MA-ohjelman päämäärät

MA-ohjelman maankäyttöä koskevana päämääränä on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä. Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Uustuotannossa varmistetaan asuntojen monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma. Asuinalueiden osalta pyritään siihen, että erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina, ja että niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Määrällisten tavoitteiden lisäksi maankäytössä, kaavoituksessa ja rakentamisessa tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota asuinalueiden laatuun ja houkuttelevuuteen.

Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella. Asuntokannan kunnosta huolehditaan sekä edistetään energiatehokkuutta asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään tukemalla erilaisten talotyyppien rakentamista, omatoimista rakennuttamista, erilaisten asumiskonseptien toteuttamista sekä parantamalla asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen ja edistämällä hissien rakentamista. Päämääränä on turvata eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Päämäärät oikeansuuntaisia

MA -ohjelmassa 2012 esitetyt päämäärät ovat oikeansuuntaisia ja tukevat yleis- ja asemakaavoituksessa käytettyjä maankäytön suunnittelun periaatteita. Ohjelma on jäsenelty numeroituihin päämääriä tukeviin tavoitteisiin. Esitystapa on selkeä ja helpottaa kokonaisuuden hahmottamista. Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnossa otetaan tavoitteiden osalta kantaa ensi sijassa niihin, joihin vaikutetaan maankäyttöratkaisuilla. Muiden osalta kiinnitetään huomiota riskeihin, jotka toteutuessaan saattavat kääntyä ohjelman päämääriä vastaan.

On ensiarvoisen tärkeää, että kaupunki pyrkii toimillaan mahdollistamaan asuntotuotannon riittävän tason talouden suhdannevaihteluista riippumatta. Asuntomarkkinoiden toimivuus on aluetalouden perustekijä, joten kysymys on myös kansantaloudellisesti merkittävästä asiasta. Asuntomarkkinoilla on tärkeä rooli

työmarkkinoiden toimivuuden kannalta. Toimivat asuntomarkkinat edellyttävät pitkällä tähtäyksellä riittävää rakentamisen volyyymiä, jotta hinta □ ja vuokrataso pysyisivät kohtuullisina eivätkä hinnat Helsingissä enää nousisi keskimäärin enempää kuin valtakunnallisesti.

Ohjelmassa pyritään vaikuttamaan useisiin päämääriin, joihin vaikutetaan maankäytön suunnittelun keinoin. Verrattuna aiempiin asunto-ohjelmiin, korostetaan vahvemmin kokonaisvaltaista alueiden kehittämisen näkökulmaa. Taustalla on pyrkimys ehkäistä alueellista eriarvoistumista. Tähän vaikutetaan mm. suunnitelmallisella täydennysrakentamisella, raideliikenneyhteyksiä parantamalla ja kaupungin investointien oikeatahtisella suuntaamisella.

Maankäyttöä koskevat tavoitteet

Tavoite 1. käsittää maapolitiikalle, tontinluovutukselle asetetut määrälliset vuositavoitteet ja mm. kumppanuuskaavoituksen jatkamisen. Tavoitteet ovat kannatettavia. Kumppanuuskaavoituksen edistämiseksi voidaan hyödyntää Kruunuvuorenrannan suunnittelusta saatuja kokemuksia.

Tavoitteeksi 2. asetetaan, että valtuustokaudella 2013 - 2016 laaditaan uusi yleiskaava. Tavoitteena on tiivistyvä yhdyskuntarakenne ja elinvoimainen monikeskuksinen kaupunki.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa käynnistetään yleiskaavatyön ohjelmointi ja laatiminen vuonna 2012. Yleiskaavan tarvetta perustelevat useat strategiset lähtökohdat, joista asuntorakentamisen edellytysten varmistaminen on yksi tärkeimmistä. Uuden yleiskaavan kautta luodaan asemakaavoituksen toimintaedellytykset nykyisten yleiskaavavarantojen loppuessa. Pääosa Yleiskaava 2002 mukaisesta varannoista on jo otettu asemakaavoituksen piiriin. Yleiskaavan valmistelu kestää useita vuosia ja toteutuneeseen asuntoon kuluu parhaassakin tapauksessa useita vuosia, joten yleiskaavan laadinta on myös asuntopoliittisesta näkökulmasta ajankohtaista.

Tavoitteen 3. mukaan asemakaavoja laaditaan asuntotuotantoon 450 000 kem² vuosittain. Ohjelmassa tulisi harkita, onko pelkkien määrällisten vuositavoitteiden asettaminen oikea keino 4. mukaisten tuotantotavoitteiden (5000 asuntoa vuodessa) edistämiseksi vai tulisiko näiden rinnalla arvioida myös pidemmän aikavälin keskiarvoa. Olennaisempaa olisi varmistaa tuotantomäärän mahdollistava riittävä asemakaavavaranto pidemmällä aikavälillä ja tasaisesti jakautuneen tuotannon edellytykset. Merkittävä osa kerrosalasta syntyy käytännössä suurista asemakaavakohteista, joiden toteuttamisedellytykset voivat lykkääntyä kaupungin toimista riippumattomista syistä. Tämä vaikuttaa kaavojen käsittelyn edellytyksiin ja päätöksenteon ajoitukseen.

Pidemmän aikavälin tavoitteenasettelua korostava ajattelutapa ilmeneekin MA-ohjelman toteutuksen seurannan osalta siten, että tuotannon toteutumista seurataan useamman vuoden keskiarvona. Olisi johdonmukaista, että myös laadittavalle kerrosalalle asetettua tavoitetta väljennettäisiin tai se asetettaisiin niin, ettei sen saavuttaminen olisi yhtä riippuvainen ulkoisista tekijöistä. Ratkaisuna voisi olla muutaman vuoden aikatahtäimellä varmistaa, ettei tavoitteen 5. mukainen luovutuskelpoinen varanto merkittävästi vähenisi.

Jatkossa on myös mahdollista, että entistä suurempi osuus tonttikohtaisesta täydennysrakentamisesta mahdollistetaan asemakaavamuutoksia kevyemmin poikkeamismenettelyllä. Näin synnyttävä varsin nopeasti ja pienin kynnyskustannuksin toteuttava asuntorakentamispotentiaali on perusteltua ottaa huomioon kerrosalataavoitteen toteutumisen seurannassa siten, että se rinnastetaan asemakaavoituksella tuotettuun asuntokerrosalaan.

Muut tavoitteet

Tavoitteen 6. mukaan vuosituotannossa hallinta- ja rahoitusmuototavoitteesta 20 % tai vähintään 1000 asuntoa on valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa, 20 % asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntotuotantoa, 20 % hitas- ja osaomistusasuntoa sekä 40 % sääntelemätöntä asuntotuotantoa. Opiskelija- ja nuorisoasunnot eivät aiemmista ohjelmista poiketen kuulisi enää valtion tukemaan vuokra-asuntotuotantoon, vaan erilliseen 20 % tavoitteeseen. Toisin kuin muille hallinta- ja rahoitusmuototavoitteille, valtion tukemalle vuokratuotannolle on esitetty tavoite, joka vähintään on saavutettava. Tämä on omiaan lisäämään ns. tavanomaista valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa.

Tavoitetta 20% (1000) asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasunnosta voidaan pitää kaupungin tasapainoisen asuntotuotannon jakauman näkökulmasta korkeana. Toisaalta tavoitteen sisäisessä jakaumassa voidaan vain 250 opiskelija- ja nuorisoasunnon vuotuista tavoitetta pitää alhaisena. Lautakunta katsookin, että asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntojen kokonaistavoitteen mahdollisesta laskusta huolimatta opiskelija- ja nuorisoasuntojen määrällistä tavoitetta tulisi nostaa.

Hallinta- ja rahoitusmuotoja koskevaan kokonaistavoitteeseen pyrkiminen voi muodostua ongelmalliseksi talouden matalasuhdanteen aikana, jolloin vapaarahoitteisen tuotanto hidastuu tai pysähtyy ja säännellyn tuotannon toteuttamista tuetaan valtion erityistoimin. Riskinä on, että suurten rakentamisalueiden yhtä hyvin kuin täydennysrakentamisalueiden väestörakenne vinoutuu vain säännellyn tuotannon toteutuessa. 1990-luvun laman aikana rakennetuilla uusilla alueilla on tästä esimerkkejä. Etenkin kaukana keskustasta olevilla

alueilla säännellyn tuotannon keskittymisellä on ollut aluevaikutuksia, joita on ollut korjata jälkeenpäin. Segregaation ehkäisyyn tarkoitettua MA-ohjelman kohdat eivät välttämättä tällaisessa tilanteessa riittävästi varmistamaan tasapainoista kehitystä.

Myös kaupungin omalla tuotannolla tulisi voida olla mahdollista tasoittaa suhdanteiden aiheuttamia määrällisiä ja tuotantomuotojen vaihteluita. Tavoite 7. koskee kaupungin omaa asuntotuotantoa hallinta- ja rahoitusmuotojen osalta. Tavoitteena on vuosittain rakentaa 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa (50 % tuotannosta), 600 välimuodon asuntoa (Hitas-, asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa), eli 40 % tuotannosta sekä 150 vapaarahoitteista asuntoa vuodessa.

Hitas-asuntojen osuutta saattaisi olla perusteltua kasvattaa yli MA-ohjelmassa esitetyn. Muutos aiempaan MA-ohjelmaan, jossa asumisoikeustuotanto on siirtynyt opiskelija- ja nuorisoasuntojen kanssa saman tavoitekohdan alle, onkin myönteinen Hitas-tuotannon kannalta. Hitas-tuotannon toteuttamisen tulisi olla jatkuvaa ja vakaata. Lisäksi saattaisi olla perusteltua määritellä vähimmäismäärä myös Hitas-asuntojen vuosittaiselle tuotannolle, kuten valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon osalta on tehty. Hitas-omistusasuntotuotanto on helsinkiläinen perinteinen asumismuoto, jolla perheiden ja keskituloisten on ollut mahdollista hankkia asunto keskeisiltä tai muutoin halutuilta paikoilta. Hitas-rakentamisella voi olla merkitystä myös silloin, kun muu omistustuotanto ei suhdannesyistä toteudu. Jos taantuman oloissa sääntelemätöntä tuotantoa ei toteudu, kaupungin tulisi voida korvata vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa Hitas-tuotannolla. Erityisesti tällä voi olla merkitystä vanhenevien asuinalueiden täydennysrakentamisessa.

Tavoitteessa 8. ehdotetaan siirtymistä huoneistotyyppijakaumaan perustuvaan asuntokokojen ohjaukseen. Tällä pyritään toteuttamisen joustavuuden lisäämiseen, ja samalla turvaamaan riittävä perheasuntojen tarjonta Helsingissä. Malliin sisältyy ehdotus, jossa Hitas-omistusasuntotuotannossa painotetaan perheasuntojen osuutta siten, että asuinrakennusoikeudesta toteutetaan keskimäärin 60–70% perheasuntoina. Lähtökohta on kannatettava. Yksinomaan asuntojen keskipinta-alaan perustuvaa ohjausta korvaamaan kehitetyn uuden ohjauskeinon vaikutuksia tulee seurata huolella ja tavoitteita tulisi tarvittaessa myös voida muuttaa. Riskinä voi olla, että tuotanto painottuu jatkossakin lähinnä pieniin perheasuntoihin eikä tilavia perheasuntoja seudullista kysyntää vastaavasti käytännössä uudestaan ohjausmallin pohjalta synny. Pääasiallisen ohjauksen tulisi uudessakin mallissa perustua ensisijassa asemakaavaan.

Tavoitteet 9. ja 10 koskevat asuinalueiden saavutettavuutta, elinvoimaisuutta ja täydennysrakentamista. Asuntorakentamisesta 30

% edellytetään toteutuvan täydennysrakentamisalueilla. Ei ole tarkoituksenmukaista, että täydennysrakentamisalueiksi katsottaisiin vain kaupungin toteutusprojektien ulkopuoliset alueet. Esimerkiksi Myllypurossa ja Vuosaarissa projektimaisesta toteutusmuodosta huolimatta rakentaminen on selkeästi olemassa olevan rakenteen täydentämistä. Täydennysrakentamisalueet tulisi määritellä kaupungin hallintokuntien kesken yhteisesti rakentamisen luonteen mukaan, jotta olisi mahdollista luoda yhteinen tavoitteenasettelu sekä kaavoituksen että toteuttamisen osalta. Esimerkiksi alueet, joilla perusinfrastruktuuri on valmiina eikä merkittäviä kynnysinvestointeja ole tarpeen tehdä, tulisi määritellä täydennysrakentamisalueiksi. Määritelmällä on merkitystä myös melumääräysten tulkinnan kannalta.

Tavoite 14. käsittää energiatehokkuutta koskevia tavoitteita. Kaupunki edellyttää asuntotonttien osalta A-luokan energiatehokkuusvaatimusten täyttymistä. Erittäin tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, ettei synnytetä ratkaisuja, joilla on kielteisiä sosiaalisia asumisolosuhteita heikentäviä vaikutuksia (mm. asuntojen valoisuuden väheneminen jne.).

Tavoite 15. koskee asumisen pysäköintiratkaisuja, joiden joustavuuden lisääminen on monesta syystä kannatettavaa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota täydennysrakentamisen edellytyksiin ja uusien talo- ja rakennustyyppien suunnittelun mahdollistamiseen. Pysäköinnin uudelleenjärjestely varsinkin täydennysrakentamishankkeiden yhteydessä on haastavaa. Autopaikat vievät merkittävästi tilaa ja niiden toteuttaminen on taloudellisesti vaikea yhtälö. Asemanseutujen ja joukkoliikenteen runkolinjojen varaan täydennysrakentaminen on tärkeä strateginen tavoite Helsingin maankäytössä. Kaupunkisuunnitteluvirasto on parhaillaan uudistamassa autopaikkojen laskentaohjeita.

Kokonaisuutena ohjelman tavoitteet ovat maankäytön suunnittelun kannalta erittäin haastavia. Toimivien, ohjelman toteuttamista aidosti tukevien seurantamittareiden kehittämiseen tulee siksi kiinnittää erityistä huomiota.

Käsittely

13.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Lasse Männistön vastaehdotus:

Lisätään kappaleen 12 loppuun seuraavat lauseet:

Tavoitetta 20% (1000) asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasunnosta voidaan pitää kaupungin tasapainoisen asuntotuotannon jakauman näkökulmasta korkeana. Toisaalta tavoitteen sisäisessä jakaumassa voidaan vain 250 opiskelija- ja nuorisoasunnon vuotuista tavoitetta pitää alhaisena. Lautakunta katsookin, että asumisoikeus-, opiskelija-

ja nuorisoasuntojen kokonaistavoitteen mahdollisesta laskusta huolimatta opiskelija- ja nuorisoasuntojen määrällistä tavoitetta tulisi nostaa.

Kannattajat: Stefan Johansson

Mari Holopaisen vastaehdotus:

MA-ohjelman päämäärät alaotsikon alle ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään lause: Määrällisten tavoitteiden lisäksi maankäytössä, kaavoituksessa ja rakentamisessa tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota asuinalueiden laatuun ja houkuttelevuuteen.

Kannattajat: Lasse Männistö

Lasse Männistön vastaehdotus: Muutetaan kappaleen 9 toinen lause kuulumaan seuraavasti: Ohjelmassa tulisi harkita, onko pelkkien määrällisten vuositavoitteiden asettaminen oikea keino 4. mukaisten tuotantotavoitteiden (5000 asuntoa vuodessa) edistämiseksi vai tulisiko näiden rinnalla arvioida myös pidemmän aikavälin keskiarvoa.

Kannattajat: Silvia Modig

Lautakunta hyväksyi vastaehdotukset yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Rikhard Manninen, yleiskaavapäällikkö, puhelin: 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi
Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Olavi Veltheim, asemakaavapäällikkö, puhelin: 310 37340
olavi.veltheim(a)hel.fi
Riitta Jalkanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 37293
riitta.jalkanen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 13.12.2011 § 366

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle maankäytön ja asumisen toteutusohjelman luonnoksesta 2012 seuraavan lausunnon.

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma on laadittu vuodelle 2012. Nykyisen ohjelman 2008-2017 hyväksymispäätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kaupunginhallitus päätti, että ohjelman toteutumisen

seurannasta raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain. Kolmeen valtuustolle esitettyyn seurantaraporttiin on koottu arvokasta tietoa. Seurantaraporttien käsittelyn yhteydessä MA-ohjelman tavoitteita on täsmennetty ja tehty toivomusponsia.

Ympäristölautakunnan mielestä uuteen asiakirjaan 2012 voitaisiin lisätä lyhyt arvio ohjelman 2008-2017 toteutumisesta ja pääasiallisista tarkistamistarpeista. Uudesta asiakirjasta tulisi myös selvästi käydä ilmi, että kysymyksessä on keväällä 2012 valtuuston käsittelyyn tuotava pidempiaikaisen ohjelman tarkistus sekä se, milloin ohjelmaa 2008-2017 aiotaan seuraavan kerran tarkistaa.

Maankäyttö ja asuinalueet

MA-ohjelman 2012 luonnoksessa on hyvä visio ja erittäin hyviä maankäyttöä ja asumista koskevia päämääriä ja tavoitteita. Niihin on otettu aikaisempia ohjelmia enemmän mukaan myös ympäristönäkökulma. Taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden lisäksi visiossa voitaisiin mainita kulttuurinen kestävyys. Ympäristölautakunta toteaa, että selkeiden toimenpiteiden ja vastuutusten puuttuessa ohjelma on kuitenkin luonteeltaan enemmän tavoite- kuin toteutusohjelma.

Helsingin maankäytön pariaatteena on tiivis, joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Kaupunkirakenteen tiivistäminen ja uusien alueiden rakentaminen joukkoliikenteellä, erityisesti raideliikenteellä saavutettaviksi on kaupungin strategiaohjelman, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kestävä kehityksen mukaista.

Tiivistyvä kaupunki luo haasteita turvata kaupunkilaisten lähivirkistysalueet. Ympäristölautakunta näkee tärkeänä, että MA-ohjelmaan sisällytetään selkeät tavoitteet turvata uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä riittävästi lähivirkistysalueita, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Uutta, vuosina 2012-2016 valmistettavaa yleiskaavaa varten aiotaan selvittää mm. mahdollisuuksia moottoriteiden muuttamiseksi bulevardimaisiksi kaduiksi ja siten uusien rakentamisalueiden löytämiseksi väylien varsilta. Kaupunkirakenteen hallittu tiivistäminen ja onnistuneiden suunnitteluratkaisujen löytäminen edellyttävät entistä enemmän kaupungin eri virastojen asiantuntijoiden yhteistyötä maankäytön suunnittelun alusta alkaen.

Ympäristövaikutusten tunnistaminen ja arviointi jo kaavoituksen alkuvaiheessa edistävät asuntotuotantohankkeiden sujuvaa etenemistä. Selvitettäviä kysymyksiä ovat pilaantuneen maan lisäksi

esimerkiksi liikenteen melu- ja ilmanlaatuhaittojen minimointi ja torjuminen. Kaupunkirakennetta tiivistettäessä meluntorjuntatarpeet koko ajan kasvavat. Meluntorjuntaratkaisut tulee tehdä jo kaavoitusvaiheessa. Niiden jättäminen rakennuslupavaiheeseen on aiheuttanut rakennusvalvontaviranomaiselle joissakin tapauksissa hankalia tulkintaongelmia ja siten kohtuuttomia viiveitä hankkeiden toteuttajille. Tulevaisuuden merkittävimmän asuntotuotantoalueen, Östersundomin, yhteisen yleiskaavan hyväksyminen ja toteuttaminen saattavat viivästyä useita vuosia, mikäli alueen suunnittelussa ei oteta huomioon Natura-alueita ja niiden luontoarvojen turvaamista.

Kaupunginvaltuuston käsitellessä MA-ohjelman 2008-2017 seurantaraporttia hyväksyttiin mm. toivomusponsi, jonka mukaan Kvsto edellyttää, että kunnallistekniikan rakentaminen aikataulutetaan kaavojen vahvistumiseen niin, että kaavat ovat toteutettavissa mahdollisimman pian niiden vahvistuttua. Tämä on yksi esimerkki maankäytön suunnittelu- ja toteutusprosessien sujuvoittamistarpeesta. Ympäristölautakunta esittää, että Helsingissä perustetaan kehittämisprojekti, jossa esimerkkikohteiden kautta selvitetään maankäytön suunnittelu- ja toteutusprosessien parantamista.

Energiatehokkuus

MA-ohjelman tavoitteena on olemassa olevien alueiden omaleimaisuuden vaaliminen sekä uusien rakennettavien alueiden identiteetin kehittäminen. Ohjelman 2008-2017 uusimmassa seurantaraportissa kerrotaan, että MA-ohjelman tarkistamisen yhteydessä vuonna 2012 tullaan yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa tekemään arvio asuinalueiden suunnittelu- ja toteutusratkaisuista. Ohjelman 2012 luonnoksesta ei käy ilmi, onko arviolla tavoitteena vaikuttaa tarkistettavana olevaan ohjelmaan.

MA-ohjelman luonnoksessa energiatehokkuustavoitteiksi esitetään

- Kaupunki edellyttää luovuttamiensa asuntotonttien osalta A-luokan energiatehokkuusvaatimusten täyttymistä.
- Kaupungin omistamassa asuntokannassa energiankulutusta vähennetään vuoden 2005 tasosta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Ympäristölautakunta toteaa, että energiatehokkuustavoitteiden asettaminen ja toteutuskeinojen löytäminen kuuluvat myös maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaan. Tavoite A-energialuokasta on ollut tavoitteena jo keväästä 2011 alkaen. 20 prosentin vähennystavoite puolestaan on täysin epärealistinen, ellei sille suunnitella toteutusohjelmaa. Helsingin hallintokuntien yhteisessä asumisen energiaverkossa todettiin, että 9 prosentinkaan säästötavoitetta

kaupungin asuinrakennuksissa ei saavuteta vuoteen 2016 mennessä ilman lisätoimenpiteitä.

Maankäytön ja asumisen toteuttamishjelma ja Helsingin parhaat energiatehokkuuskäytännöt –työryhmän ehdotukset

Helsingin kaupunginjohtajan asettaman ns. PEK-työryhmän raportti on valmistunut ja on samaan aikaan lausuntokierroksella MA-ohjelman luonnoksen kanssa. Työryhmän tehtävänä oli kartoittaa energiatehokkuus- ja energiansäästötoimenpiteitä koskevat parhaat käytännöt, joilla voitaisiin tukea kaupungin energiapoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Ympäristölautakunnan mielestä MA-ohjelman valmistelussa tulisi selvittää, mitä PEK-työryhmän ehdotuksista voitaisiin ottaa huomioon MA-ohjelmaa tarkistettaessa.

Kaupungin suurimmat vaikutusmahdollisuudet ovat rakennusten lämmitykseen ja liikenteeseen liittyvissä ratkaisuissa. Suurin yksittäinen sektori energiankulutuksessa on rakennusten lämmittäminen. Vanhan rakennuskannan korjaaminen energiataloudellisesti nykyaikaiseen kuntoon edellyttää laajoja yksityisiä investointeja.

Uudisrakentamisen energiatehokkuuden ohjaus tulee kiristymään seuraavan kerran vuonna 2012 voimaan tulevien uusien rakentamismääräysten myötä.

Lähiöiden energiaviisaaseen korjaamiseen liittyy suurin yksittäinen mahdollisuus energiatehokkuuden parantamiseksi Helsingin kaupunkialueella. Työryhmä esittää energiarenessanssia lähiöille. Siinä peruskorjattaisiin lähiöitä ja kortteleita yhteisprojekteina, jolloin kokonaiskustannukset ja yksittäisten kohteiden riskit laskisivat. Työryhmä esittää energiaviisaiden korjaushankkeiden rahastoa.

Työryhmä huomauttaa, että nykytavoite kasvattaa jatkuvasti asumisväljyyttä on ristiriidassa energiatehokkuuden parantamisen kanssa. Työryhmä ehdottaa myös kaupungin vuokra-asuntoihin ns. vihreää vuokrasopimusta, johon liittyisi huoneistokohtainen energiankulutuksen mittarointi ja laskutus. Näin vuokralaisia kannustettaisiin energiatehokkuuteen.

Energiatehokkaassa kaavoituksessa rakennusten sijoittelulla, muodolla ja suuntauksella voitaisiin vaikuttaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeeseen.

Pysäköintiratkaisut

Autopaikkojen kustannusten siirtäminen kohdentumaan yhä enemmän suoraan autopaikkojen käyttäjille on erittäin kannatettavaa. Vähäautoisten tai autottomien kortteleiden ja tonttien toteutumista ja

käyttöä tulee seurata ja kokemuksia hyödyntää. Myös yhteiskäyttöautoille tulee varata pysäköintipaikkoja.

Toteutusohjelman seuranta

MA-ohjelman liitteessä 2. kerrotaan toteutusohjelman seurantamittareista ja toteutumisen arvioinnista. Ympäristölautakunta huomauttaa, että kaikilla seitsemällä seurantamittarilla arvioidaan ohjelman määrällisten tavoitteiden toteuttamista. MA-ohjelmaluonnoksen tavoitteet kohdistuvat myös asuin- ja elinympäristön laatuun. Raportissa mm. todetaan, että monipuolisempi asuntotarjonta ja viihtyisämpi tai turvallisempi asuinympäristö olisivat vaikuttaneet noin joka toisen pääkaupunkiseudulla ja pääkaupunkiseudulta ympäristökuntiin muuttaneen kotitalouden muuttopäätökseen. Laadullisten mittareiden asettaminen on vaikeaa, mutta laadullisten tavoitteiden saavuttamista tulisi kuitenkin pystyä arvioimaan.

Käsittely

13.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Kati Vierikko: Otsikko: Maankäyttö ja asuinalueet

Uusi kappale viidennen (5) kappaleen, joka päättyy "...alueidenkäyttötavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaista" jälkeen:

Tiivistyvä kaupunki luo haasteita turvata kaupunkilaisten lähivirkistysalueet. Ympäristölautakunta näkee tärkeänä, että MA-ohjelmaan sisällytetään selkeät tavoitteet turvata uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä riittävästi lähivirkistysalueita, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Kannattajat: Lauri Alhojärvi

Vastaehdotus:

Kati Vierikko: Kuudennen (6) kappaleen, joka päättyy "...yhteistyötä maankäytön suunnittelun alusta alkaen" perään täydentävä lause:

Erityisesti on tarkasteltava asumisen vaikutusta ja yhteensopivuutta alueen muihin maankäytön muotoihin. Viranomaisyhteistyöllä ja riittäväillä selvityksillä voidaan huomioida ennakkoon rakentamisen aiheuttamat haitalliset vaikutukset luontoon ja ympäristöön tai mahdolliset ristiriidat muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Kannattajat: Lauri Alhojärvi

Vastaehdotus:

Kati Vierikko: Luvun

Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma ja Helsingin parhaat energiatehokkuuskäytännöt –työryhmän ehdotukset

Kappaleen 19, joka päättyy "...Energiatehokkaassa kaavoituksessa rakennusten sijoittelulla, muodolla ja suuntauksella voitaisiin vaikuttaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeeseen" jälkeen täydentävä virke:

Jatkossa tulisi kaavoituspäätösten käsittelyssä selkeämmin ja kattavammin selvittää ja päätöksissä huomioida kaavaehdotusten ja niissä esitettävien vaihtoehtojen kokonaisvaltaiset vaikutukset toimintojen energiankäytön tehokkuuteen sekä kaavaehdotuksen alueen toiminnoissa että yleisemmin yhdyskuntarakenteessa. Selvitysten ja arvioiden sopivassa laajuudessaan tulisi rutiininomaisesti koskea kaikkia kaavoituksen tasoja.

Kannattajat: Lauri Alhojärvi

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Otsikko: Maankäyttö ja asuinalueet Uusi kappale viidennen (5) kappaleen, joka päättyy "...alueidenkäyttötavoitteiden ja kestävä kehityksen mukaista" jälkeen: Tiivistyvä kaupunki luo haasteita turvata kaupunkilaisten lähivirkistysalueet. Ympäristölautakunta näkee tärkeänä, että MA-ohjelmaan sisällytetään selkeät tavoitteet turvata uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä riittävästi lähivirkistysalueita, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Jaa-äännet: 3

Ei-äännet: 5

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kuudennen (6) kappaleen, joka päättyy "...yhteistyötä maankäytön suunnittelun alusta alkaen" perään täydentävä lause: Erityisesti on tarkasteltava asumisen vaikutusta ja yhteensopivuutta alueen muihin maankäytön muotoihin. Viranomaisyhteistyöllä ja riittäväillä selvityksillä voidaan huomioida ennakkoon rakentamisen

aiheuttamat haitalliset vaikutukset luontoon ja ympäristöön tai mahdolliset ristiriidat muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Jaa-äännet: 5

Ei-äännet: 3

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

3. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Luvun

Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma ja Helsingin parhaat energiatehokkuuskäytännöt –työryhmän ehdotukset Kappaleen 19, joka päättyy "...Energiatehokkaassa kaavoituksessa rakennusten sijoittelulla, muodolla ja suuntauksella voitaisiin vaikuttaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeeseen" jälkeen täydentävä virke: Jatkoksa tulisi kaavoituspäätösten käsittelyssä selkeämmin ja kattavammin selvittää ja päätöksissä huomioida kaavaehdotusten ja niissä esitettävien vaihtoehtojen kokonaisvaltaiset vaikutukset toimintojen energiankäytön tehokkuuteen sekä kaavaehdotuksen alueen toiminnoissa että yleisemmin yhdyskuntarakenteessa. Selvitysten ja arvioiden sopivassa laajuudessaan tulisi rutiininomaisesti koskea kaikkia kaavoituksen tasoja.

Jaa-äännet: 6

Ei-äännet: 2

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

22.11.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Pirkko Pulkkinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31518
pirkko.pulkkinen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 13.12.2011 § 305

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle luonnoksesta maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaksi 2012 seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Maankäytön ja asumisen toteutusohjelman luonnoksessa (MA-ohjelma) tavoitteet on esitetty maankäytön, asuntotuotannon, asuntokannan ja asukkaiden näkökulmasta.

Maankäyttö

Ohjelmassa maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Tavoitteena on maapolitiikan keinoin varata riittävästi tontteja ja luovuttaa niitä asuntotuotantoon, jatkaa ja edistää eri hallintokuntien yhteistyötä asuntotuotannon suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvoittamiseksi sekä kehittää edelleen kumppanuuskaavoitusta. Tavoitteena on laatia valtuustokaudella 2013–2016 uusi yleiskaava, jonka tavoitteena on tiivistyvä yhdyskuntarakenne ja elinvoimainen monikeskuksinen kaupunki. Tavoitteena on myös ylläpitää kaavavarantoa vähintään viiden vuoden asuntotuotanto-ohjelmaa varten.

Terveyslautakunta katsoo, että maankäytön tavoitteissa, kuten asuntotonttien luovuttamisessa, tiivistetyn yhdyskuntarakenteen ja elinvoimaisen monikeskuksisen kaupungin tavoittelemisessa ja asemakaavoja laadittaessa, tulee ottaa huomioon ikääntyneiden ja muiden toimintakyvyltään heikompien väestöosien ja erityisesti lapsiperheiden tarpeet siten, että esteettömyys ja palvelujen saavutettavuus toteutuu kaikissa maankäytön suunnittelun vaiheissa.

Asuntotuotanto

Ohjelman asuntotuotannon tavoitteena on, että asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Uustuotannossa varmistetaan asuntojen monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma. Tavoitteena on rakentaa Helsingissä vuosittain 5 000 asuntoa. Asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla jatketaan tähtäämällä tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen. Vuosituotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoitteena on toteuttaa 20 % valtion tukemia vuokra-asuntoja, 20 % asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntoja, 20 % hitas- ja osaomistusasuntoja sekä 40 % sääntelemättömiä asuntoja.

Kaupungin oman tuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa, joista 750 on valtion tukemaa vuokra-asuntoa, 600 välimuodon eli Hitas-,

asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa ja 150 vapaarahoitteista asuntoa. Asuntotuotannon huoneistotyyppijakaumaa tullaan ohjaamaan siten, että perheasuntojen osuus tulee olla 40–50 % valmiista asunnoista.

Terveyslautakunnan näkemyksen mukaan asuntotuotannon tulee rakentaa enemmän sellaisia asuntoja, jotka kooltaan sekä hallinta- ja rahoitusmuodoltaan soveltuvat iäkkäille, sairaalahoidosta kotiutettaville tai toimintakyvyltään muutoin rajoittuneille henkilöille.

Asuinalueet

Ohjelman tavoitteiden mukaan erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina ja niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella. Tavoitteena on saavutettavuus ja kaupunkirakenteen toiminnallinen eheys, jota vahvistetaan rakentamalla uusia kaupunginosia ja täydennysrakentamisella sekä lisäämällä palvelu- ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta joukkoliikenneyhteyksillä sekä kävely- ja pyörätieverkostoilla. Asuntorakentamisesta 30 % toteutuu täydennysrakentamisella.

Terveyslautakunnan näkökulmasta edellä esitetyt tavoitteet ovat oikean suuntaisia. Täydennysrakentamisella tulee tuottaa palvelujen lähelle esteettömiä asuntoja, joilla voidaan korvata ikäihmisille soveltumattomia, kaukana palveluista sijaitsevia vanhoja asuntoja. Keskeiset palvelut pitää saavuttaa joukkoliikenteen sekä turvallisten ja esteettömien kevyen liikenteen yhteyksien avulla. Erityisesti terveysasemien sijaintia on tarkasteltava suhteessa joukkoliikenneyhteyksiin niin, että ne ovat kaupunkilaisten saavutettavissa nopeasti ja vähin vaihdoin. Täydennysrakentamisen yhteydessä pitää varmistaa, että asuntojen välittömässä läheisyydessä on riittävästi esteettömiä ulkoilureittejä ja viheralueita.

Asuntokanta

Ohjelman tavoitteena on huolehtia asuntokannan kunnosta sekä edistetään energiatehokkuutta. Uudisasuntojen rakentamisessa ja vanhojen kunnostuksessa tulee kiinnittää aikaisempia vuosikymmeniä enemmän huomiota rakentamisen laatuun, rakennusmateriaalien huolelliseen käsittelyyn sekä oikeanlaiseen ilmastointiin. Näin voitaisiin välttää home- ja kosteusvauriot, joita on ilmaantunut runsaasti 1900-luvun loppuvuosikymmeninä rakennetuissa taloissa. Asuntorakentamista kehitetään erilaisilla talotyypeillä, omatoimisella rakennuttamisella ja erilaisten asumiskonseptien toteuttamisella. Asuntokantaa kehitetään mm. laajentamalla elinkaariasumiseen soveltuvaa asuntokantaa ja rakentamalla hissejä. Kaupunki ylläpitää

omaa asuntokantaansa. Kaupunki kehittää asuntorakentamista edistäen asukaslähtöisyyttä, ekologisuutta sekä muunneltavuutta. Kaupungin omistamassa asuntokannassa energian kulutusta vähennetään vuoden 2005 tasosta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Autottomien ja vähäautoisten asuntokohteiden kaavoitusta ja rakentamista edistetään hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä.

Terveyslautakunta pitää em. tavoitteita keskeisen tärkeinä, joten niiden toteutuminen pitää varmistaa. Asuntojen kehittämisessä tulee ottaa huomioon väestön vanheneminen ja asuntojen muuttuminen yhä enemmän hoidon ja hoivan ympäristöiksi.

Asukkaat

Ohjelman tavoitteena on turvata eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä pienten asuntokuntien määrän kasvuun. Asuntorakennetta monipuolistetaan mm. lisäämällä esteettömiä asumisvaihtoehtoja täydennysrakentamisalueilla. Erityisryhmille kohdennetaan valtion tukemia vuokra-asuntoja noin 300 asuntoa vuosittain. Erityisasumisen strategista suunnittelua tehostetaan ja vanhan asuntokannan muuntomahdollisuudet selvitetään systemaattisesti osana palveluasumisen uustuotannon tarvetarkastelua.

Terveyslautakunnan näkökulmasta ikääntyneiden ja erityisryhmien, kuten vammaisten asuntojen kehittämisen ja lisäämisen tulee olla yksi keskeisistä asumisen ja maankäytön toteutusohjelman tavoitteista. Terveyskeskuksen asiakaskunnasta ikääntyneiden, kotihoidon asiakkaiden ja mielenterveyspotilaiden asumisolot tulee järjestää siten, että sopivien asuntojen avulla voidaan vähentää laitoshoidon ja palvelun tarvetta. Mielenterveyspotilaille soveltuvien asuntojen tarve on kasvava.

Terveyslautakunta painottaa maankäytön ja asumisen toteuttamishjelmassa ikäihmisten ja erityisryhmien kotona asumisen ja hoitamisen edistämisen tärkeyttä samoin kuin palvelujen saavutettavuuden ja asuinympäristön terveyttä edistävien ominaisuuksien turvaamista. Nämä keskeiset tavoitteet tulee esittää MA-ohjelman tavoitteissa selkeästi kaikkien ohjelman osa-alueiden osalta.

Terveysvaikutusten arviointi

Maankäytön ja asumisen toteuttamisessa ikäihmisten ja erityisryhmien kotona asumisen ja hoitamisen edistämällä sekä turvaamalla

palvelujen saavutettavuutta ja asuinympäristön terveyttä edistävien ominaisuuksia aikaansaadaan merkittäviä terveyshyötyjä väestölle.”

Käsittely

13.12.2011 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti kokouksessa ehdotustaan seuraavasti:

1. Lausunnon 3. kappaleeseen (Maankäyttö-otsikon jälkeiseen toiseen kappaleeseen) lisättiin sanojen "ja muiden toimintakyvyltään heikompien väestönosien" jälkeen sanat: " ja erityisesti lapsiperheiden
2. Lausunnon 8. kappaleeseen (Asuinalueet- otsikon jälkeiseen toiseen kappaleeseen) lisätään toiseksi viimeiseksi virkkeeksi seuraava lause: "Erityisesti terveysasemien sijaintia on tarkasteltava suhteessa joukkoliikenneyhteyksiin niin, että ne ovat kaupunkilaisten saavutettavissa nopeasti ja vähin vaihdoin. "
3. Lausunnon 9. kappaleen (Asuntokanta-otsikon jälkeisen ensimmäisen kappaleen) ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään seuraava virke: "Uudisasuntojen rakentamisessa ja vanhojen kunnostuksessa tulee kiinnittää aikaisempia vuosikymmeniä enemmän huomiota rakentamisen laatuun, rakennusmateriaalien huolelliseen käsittelyyn sekä oikeanlaiseen ilmastointiin. Näin voitaisiin välttää home- ja kosteusvauriot, joita on ilmaantunut runsaasti 1900-luvun loppuvuosikymmeninä rakennetuissa taloissa."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Asuntolautakunta 24.11.2011 § 133

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa MA-ohjelmaluonnoksesta 2012 seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Vuokra-asuntokanta on supistunut

Vuokra-asuntojen tarjonnalla on suuri elinkeino- ja työvoimapoliittinen merkitys. Vuokra-asuntojen suhteellinen osuus Helsingin asuntokannassa on kääntynyt laskuun. Vuonna 2000 vuokra-asuntojen osuus oli 47 % ja omistusasuntojen osuus 43 % asuntokannasta. Tultaessa vuosikymmenen loppupuolelle omistus- ja vuokra-asuntojen osuudet olivat yhtä suuret eli 45 % Helsingin asuntokannasta. Koska vuokra-asuntojen uudistuotanto on ollut vähäistä, on vuokra-asuntokannan osuuden pieneneminen jatkunut edelleen.

Uustuotannon vähäisyyden lisäksi vuokra-asuntokantaa on pienentänyt aravavuokra-asuntojen poistuminen vuokra-asuntomarkkinoilta niiden vapauduttua käyttö- ja luovutusrajoituksista. Vuoden 2010 loppuun mennessä rajoituksista on vapautunut yhteensä noin 4 500 vuokra-asuntoa, näistä kaupungin omia 677.

Tulevan kymmenen vuoden aikana vapautumisen tahti kiihtyy siten, että vuodesta 2011 alkaen vuoteen 2021 vapautuu kaikkiaan noin 8 000 asuntoa, joista kaupungin omia noin 2 900. Voidaan arvioida, että ainakin osa vapautuneista asunnoista päättyy myynnin kautta omistusasunnoiksi ja katoaa näin vuokra-asuntomarkkinoilta. Vuokra-asuntoina pysyvien osalta vapautuminen merkitsee usein vuokratason huomattavaa nousua. Vuokra-asuntojen vapautumisella käyttö- ja luovutusrajoituksista on siten merkittävä vaikutus asuntokannan rakenteeseen ja vuokra-asuntojen tarjontaan.

Kaupunki on tehnyt päätöksen omistamiensa, rajoituksista vapautuvien vuokra-asuntojen säilyttämisestä pääsääntöisesti vuokra-asuntokäytössä ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistuksessa. Suurin osa rajoituksista vapautuvista vuokra-asunnoista on kuitenkin muiden kuin kaupungin omistuksessa, eikä kaupungilla ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa näiden omistajien vapautuvan vuokra-asuntokannan säilymiseen vuokra-asuntoina. Olisi tärkeää löytää keinoja ja vaikutusmahdollisuuksia, joilla turvattaisiin myös muun aravavuokra-asuntokannan säilyminen vuokra-asuntokäytössä jatkossa.

Tavanomaisten aravavuokra-asuntojen lisäksi kaupunki omistaa noin 13 600 vuokratyössä olevaa asuntoa. Kanta koostuu sekä vapaarahoitteista että säännellyistä asunnoista. Asuntoja käytetään palvelussuhde- ja erityisryhmäasuntoina. Pieni osa asunnoista on vuokrattu vapaille markkinoille. Näitten asuntojen hallintaa pyritään tulevaisuudessa keskittämään kehittämällä hallintoa, omistajaohjausta ja operatiivisia prosesseja. Asuntokannan koko on merkittävä, ja onkin tärkeää luoda erillinen strategia sen omistamisesta ja käytöstä tulevaisuudessa.

Aravavuokra-asuntojen kysyntä ja tarjonta

Helsingin kaupungin alueella on viime vuosina ollut kasvava kysyntä kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista. Vuoden 2010 asuntomarkkinaselvityksen mukaan oli Helsingin kaupungin alueella yhteensä yli 24 000 aravavuokra-asunnon hakijaa. Helsingin kaupungin omien vuokra-asuntojen rekisterissä oli vuoden 2010 lopussa yhteensä 20 700 aktiivia hakemusta. Asuntomarkkinatilanteesta johtuen on kaupungin vuokra-asuntojen kysyntä ollut jatkuvassa kasvussa. Tällä hetkellä kaupungin hakijarekisterissä on yhteensä 23 700 aktiivia hakemusta.

Asunto-osasto on välittänyt asuntoja noin 3 000 vuosittain, määrä ei ole kasvanut. Uudistuotannon osuus tarjonnasta on viime vuosina ollut noin 300 asuntoa, niin myös kuluvana vuonna. Asunnon saaneiden osuus hakijoista vuonna 2010 oli 6,4 %, mikä tarkoittaa merkittävää laskua vuoden 2005 tasosta (10,7 %). Asuntomarkkinatietojen mukaan muilla yleishyödyllisillä vuokranantajilla tilanne on samankaltainen; vuokra-asuntojen kysyntä on kasvanut jatkuvasti, käyttöasteet ovat historiallisen korkealla tasolla ja vaihtuvuus on ollut aiempaa vähäisempää, mikä merkittävästi vaikeuttaa jonossa olevien kotitalouksien asuntojen saantia.

Asiakassegmentti on vakiintunut

Hakijoiden määrän kasvusta huolimatta ei kaupungin vuokra-asuntojen hakijarakenne ole juurikaan muuttunut. Viime vuosina on asunnon hakijoista ja saaneista yli 60 % ollut alle 34-vuotiaita nuoria aikuisia. Yksinään asuntoa hakevien osuus on vakiintunut noin 60 %:iin ja lapsiperheiden osuus hieman yli 20 %:iin hakijoista. Lapsiperheistä hieman yli puolet on yksinhuoltajaperheitä.

Asunnonhakijoiden joukossa on perinteisten ydin- ja yksinhuoltajaperheiden rinnalle tullut näistä poikkeavia perhetyyppejä, kuten erilaisia uusioperheitä ja yhteisöllistä asumista etsiviä hakijatalouksia, joiden osuuden voidaan tulevaisuudessa odottaa kasvavan. Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon määrän lisäksi tulisi kiinnittää huomiota muuntojoustavan, monipuolisen ja erilaisille perhetyypeille, erilaisiin elämäntilanteisiin soveltuvien asuntotyyppien ja tilaratkaisujen tuottamiseen. Tällä tavalla turvattaisiin erilaisten väestöryhmien ja asuntokuntien mahdollisuus asua Helsingissä.

Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon tukeminen on tärkeää

MA-ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi tuottaa vähintään tuhat asuntoa valtion tukemina ns. aravavuokra-asuntoina, joista 700 rakennetaan tavallisina vuokra-asuntoina, jotka on tarkoitettu kaikille helsinkiläisille. Kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa tarvitaan

mahdollistamaan pieni- ja keskituloisten kotitalouksien asuminen kaupungissa. Tämän tavoitteen toteuttaminen on tärkeä elementti kaupungin elinkeinostrategiassa.

Kaupungin oman tuotannon tavoitteena on rakentaa 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa vuodessa. Käytännössä kaupunki on ollut lähes ainoa tavanomaisten vuokra-asuntojen tuottaja, ja tältä osin tavoitteen toteuttaminen jäänee Asuntotuotantotoimiston vastuulle. Viime vuosina oma tuotanto on jäänyt jälkeen asetetuista tavoitteista. Valmistuneiden vuokra-asuntojen määrä on ollut noin 300 asuntoa vuositasolla. Asuntotuotantotoimiston edellytykset tuottaa tavoitteen mukainen asuntomäärä riippuu tonttien saatavuudesta ja rakentamisen hintatasosta. Rakentamisen hintataso riippuu suhdanteista, eikä siihen voida vaikuttaa. Tonttien tarjontaa kaupunki voi sen sijaan omilla toimillaan edistää. Asunto-osasto huomioi korkotukipäätösten valmistelussa asuntolautakunnalle yksityiselle maalle toteutettavien hankkeiden soveltuvuuden kyseiselle alueelle.

Myös muut yleishyödylliset toimijat tulisi saada mukaan ara-vuokra-asuntotuotantoon. Tähän keinoina ovat yleishyödyllisyyslainsäädännön ja valtion tukijärjestelmän kehittäminen sellaiseksi, että se kannustaa näitä toimijoita.

Loput 300 asuntoa tuotetaan ns. erityisryhmille. Tämä osuus tuotannosta toteutunee tavoitteen mukaisesti. Asunto-osasto valmistelee asuntolautakunnan päätettäväksi erityisryhmien korkotukihakemukset. Tällöin hankkeiden osalta tarkistetaan, että hanke on kaupungin strategioiden mukainen.

Asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasunnot

Asumisoikeusasuntojen kysyntä on ollut jatkuvasti korkealla tasolla. Kaupungin asuntomarkkinassa tämän hallintamuodon tarjontaa onkin syytä tukea. Valtion korkotuki asumisoikeuteen oli hallituksen vaihdon myötä pitkään pysähtynyt. Viimeisten tietojen mukaan korkotukipäätöksiä on saatu ja pysähtyneet hankkeet ovat lähteneet liikkeelle. Myöntämisvaltuus on kuitenkin otettu vuokra-asuntorakentamisen puolelta ja valtuutuksen riittävyys asumisoikeustuotantoon voi olla riski tulevaisuudessa. Asumisoikeustuotannolle tarvitaan siis oma, erillinen myöntämisvaltuus tuotannon edellytysten turvaamiseksi. Tilannetta on syytä seurata ja pyrkiä tarvittaessa vaikuttamaan asiaan poliittisin keinoin.

Asunto-osaston rekisterissä enemmistö asunnonhakijoista on nuoria aikuisia. Opiskelija- ja nuorisoasuntojen tuotanto tarjoaa mahdollisuuden tämän ryhmän asunnontarpeen tyydyttämiseen. Lisäksi opiskelija-asumisen tukeminen on tärkeää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden takia. Opiskelija-asuntoja tuotetaan kohtuullisen

paljon lähitulevaisuudessa. Tarjonta ei tähän mennessä ole vastannut kysyntään. Tämän vuoksi suuri osa opiskelijoista joutuu hankkimaan asunnon muilta markkinoilta, ja syksyisin on ollut suuri kysyntäpiikki. Asunto-osasto on organisoinut yhdessä opiskelijajärjestöjen kanssa määräaikaisen tilapäismajoituksen asunnottomille opiskelijoille kahtena viime syksynä. Toivottavasti kasvava tarjonta poistaa tilapäismajoituksen tarpeen.

Hitas-tuotanto on laadukasta ja kohtuuhintaista

MA-ohjelman mukaan tuhat asuntoa tuotetaan Hitas- ja osaomistusasuntoina. Käytännössä osaomistusasuntojen tuotanto on hiipunut, koska tuottajilla ei ole kiinnostusta tähän hallintamalliin. Näin tämä välimallin tuotannon osa jää hitas-tuotannon varaan. Kahden viime vuoden aikana hitas-työryhmässä on ollut yhteensä 38 hanketta, joissa on ollut asuntoja 1 155. Asuntojen määrä on siis ollut vuositasolla noin 600. Hitas-asuntojen määrää tulisi siis kasvattaa noin 400:lla nykytasosta, jotta ohjelman tavoite toteutuisi.

Hitas-järjestelmä tuottaa Helsingin markkinoille kohtuuhintaisia ja laadukkaita asuntoja. Kysyntä onkin ollut jatkuvasti korkealla tasolla, jopa niin, että ostajat on jouduttu valitsemaan arvonnalla. Tämän tuotantotavan tukeminen on tärkeää, koska sen avulla voidaan lisätä kohtuuhintaista tarjontaa ja samalla kasvattaa olemassa olevaa hitas-asuntokantaa. Sen tuottama laatu on parantanut kaupunkikuvaa ja asumisen tasoa. Haasteena on rakennuttajien kiinnostuksen herättäminen tähän tuotantomalliin. Erityisesti keskituloisille ja lapsiperheille suunnattu Hitas-tuotanto tukee kaupungin elinkeinopolitiikkaa.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Helsingin asuntokanta on pienasuntovaltainen, ja kaupungissa asutaan ahtaasti verrattuna muuhun maahan ja läntiseen Eurooppaan. Linjaus luopua Helsingin asuntotuotannon ohjauksessa koko tuotantoa koskevasta keskipinta-alatavoitteesta on kuitenkin kannatettava. Tontinluovutusehtoihin perustuvan, joustavan huoneistotyyppijakauman ohjausmallin keskeisenä tavoitteena on perheasunnoiksi soveltuvien asuntojen määrän kasvu. Huoneistotyyppijakauman ohjaus koskee lähtökohtaisesti vain omistus- ja osaomistusasuntotuotantoa, mutta voidaan kohdentaa myös muihin rahoitus- ja hallintamuotoihin, jos se on tarpeen huoneistotyyppijakauman monipuolistamiseksi. Perheasuntojen osuudeksi uudistuotannossa tavoitellaan 40 – 50 %. Lapsiperheiden asumismahdollisuuksia ja perheasuntojen tarjontaa onkin syytä aktiivisesti parantaa, jotta perheiden muutto kehyskuntiin ei kiihtyisi. Perheet voidaan pitää kaupungissa jos hintatasoltaan edullista tuotantoa on riittävästi tarjolla.

Perheasunnolla tarkoitetaan tässä yhteydessä vähintään kahden makuuhuoneen asuntoa. Käytännössä asunto on siis kolme huonetta ja keittiö. Toivottavasti linjaus tuottaa kuitenkin valtaosin riittävän suuria asuntoja. Perheen käsite on hieman ongelmallinen, koska ydinperheiden määrä on suhteellisen pieni, alle viidesosan kysynnästä. Tulevassa tuotannossa olisi hyvä tiedostaa kysynnän rakenteen muutos, jotta asuntojen käytettävyys vastaisi mahdollisimman hyvin kotitalouksien tarpeita. Kaupungin oma Asuntotuotantotoimisto onkin tehnyt avauksen tässä asiassa luomalla mm. city-talokonseptin, jonka tilaohjelmassa on huomioitu erilaisten kotitalouksien tarpeet suunnittelemalla huoneistoja, joiden muuntojoustavuus on tavanomaista parempi.

Segregaation torjuminen

Eriarvoistuminen eli segregatio tarkoittaa sitä, että köyhyys ja sosiaaliset ongelmat kasautuvat tietyille asuinalueille. Samalla hyväosaiset hakeutuvat omille alueilleen. Kun uustuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma, voidaan optimistisesti arvioida, että segregaaation vaara uusilla asuinalueilla voidaan torjua, mikäli nämä periaatteet toteutuvat. Segregaation riski on suurin vanhoilla vuokrataloalueilla, erityisesti lähiöissä. Viime aikoina tutkijat ovat olleet huolissaan tiettyjen alueiden kasvavasta segregatiokehityksestä ja varoitelleet viranomaisia yhteiskunnallisista uhkista, joita tämä kehitys tuo tullessaan. Huonoja esimerkkejä löytyy monista muista Euroopan maista. Meillä Suomessa ongelmat eivät ole vielä kärjistyneet, emmekä voi puhua slummeista.

Segregaation torjuminen on tärkeää. Sitä ei voida kuitenkaan tehdä yksistään asuntopoliittisin keinoin, asuntoviranomaisten toimesta, vaan se edellyttää laaja-alaisempaa interventiota eri sektoreiden yhteistyönä. Asunto-osaston vaikutusmahdollisuudet ovat asunnonvälityksen strategiassa. Asuntoja tarjottaessa kiinnitetään huomiota talojen ja alueiden asukasrakenteisiin, ja heikkoja alueita vahvistetaan. Maahanmuuttajien keskittymistä on seurattu jo parin vuoden ajan, ja löydettyjä keskittymiä puretaan ja hajasijoittamista jatketaan. Segregatio on muutakin kuin maahanmuuttajien keskittymistä. Asunto-osasto on kiinnittänyt huomiota myös köyhyys- ja syrjäytymisilmiöihin, jotka näkyvät asumishäiriöinä, turvattomuuden kokemuksena ja levottomuutena. Asian seuraaminen on edellyttänyt tiivistä yhteistyötä kiinteistöyhtiöiden kanssa. Yhteistyö on ollut tiedon vaihtoa alueiden kehityksestä, sekä yhteisen strategian toteuttamista asunnonvälityksessä, jossa kiinteistöyhtiöillä on merkittävä rooli asunnonvaihtojen toteuttajina.

Kaupungin oman vuokra-asumisen imago

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Joka kuudes helsinkiläinen asuu kaupungin vuokra-asunnossa. Se on siis hyvin tyypillinen helsinkiläinen tapa asua. Tehdyissä tyytyväisyysmittauksissa on ilmennyt, että kaupungin vuokra-asunnoissa asuvat ovat pääsääntöisesti varsin tyytyväisiä asumiseensa. Yleinen mielikuva kaupungin vuokra-asunnoista on kuitenkin ollut negatiivisempi. Mielikuvat ovat syntyneet muun muassa median kielteisen uutisoinnin kautta. Uutisointi on kuitenkin kohdistunut usein suuriin vuokrataloalueisiin, eikä pelkästään kaupungin vuokrataloihin.

Vuokra-asumisen imagoa on tärkeä kehittää, koska mielikuvat vaikuttavat kysynnän rakenteeseen. Hyvä imago on tärkeä myös asukkaiden itsetunnon ja monipuolisen asukasrakenteen säilyttämisen kannalta. Imagon rakentamisen perusta on itse tuote, asunto ja asumisen palvelut. Mielikuvakampanjan tulee näin perustua asukkaiden palvelukokemuksiin ja hyvään tiedottamiseen.

Asuntorakentamisen ja kaupunginosien kehittäminen on menestystekijä

Asuntopolitiikan kannalta on olennaista millaisella asuntotarjonnalla kaupungin menestyksen edellytykset luodaan. Asuntotarjonta ja asumisen laatu ovat tässä keskeisiä. Asuntopolitiikalla vaikutetaan tulevaisuuden väestörakenteeseen ja tuetaan työ- ja elinkeinopolitiikkaa ja kilpailukykyä.

Siksi asuntorakentamisen ja kaupunkiympäristön laatua tulee jatkuvasti kehittää. Ohjelmassa on avattu perusteellisesti niitä mahdollisuuksia ja keinoja, joilla asumista ja asuinympäristön laatua sekä kaupungin vetovoimaisuutta ja elinvoimaa parannetaan. Kaupungin hyvinvoinnin ja kasvun perusta on hyvän urbaanin asuinympäristön luominen ja vaaliminen.

Käsittely

24.11.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että otsikon "Vuokra-asuntokanta on supistunut" alla olevan neljännen kappaleen ensimmäiseen lauseen toinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: "rajoituksista vapautuvien vuokra-asuntojen säilyttämisestä pääsääntöisesti vuokra-asuntokäytössä". Lisäksi esittelijä lisäsi otsikon "Aravavuokra-asuntojen kysyntä ja tarjonta" alla olevan toisen kappaleen viimeisen lauseen loppuun seuraavaa: ",mikä merkittävästi vaikeuttaa jonossa olevien kotitalouksien asuntojen saantia."

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Merja Liski, tutkija, puhelin: 310 34184

merja.liski(a)hel.fi

Leijo Markku, osastopäällikkö, puhelin: 310 34159

markku.leijo(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 24.11.2011 § 90

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Nuorisolautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsinki on nuorten kuntalaisten asumisen tasapainoisen järjestämisen kannalta vaikea kaupunki. Pienistä kohtuuhintaisista ja –vuokraisista asunnoista, jotka sijaitsevat järkevien liikenneyhteyksien varrella, on jatkuvaa niukkuutta. Helsingissä tulee vuosittain asuntomarkkinoille tuhansia uusia oman kaupungin asukkaita ja samaan aikaan kotimaasta ja ulkomailta saapuu runsaasti opiskelijoita kilpailemaan rajallisesta asuntotarjonnasta.

Kaupunki kumppaneineen on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana pystynyt tuottamaan uusia nuorisoasuntoja ja opiskelija-asuntoja jopa yli tavoitetason. Viime vuonna näitä asuntoja valmistui noin 550. Kuitenkin näiden asuntojen valmistumisen vuosittainen vaihtelu on suurta. Esimerkiksi vuonna 2008 nuoriso- ja opiskelija-asuntoja ei tuotettu käytännössä lainkaan.

Nuorisolautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki tuottaa jatkuvasti sekä uusia nuoriso- ja opiskelija-asuntoja että lisää nykyisestä asuntokannasta kohdennettuja asuntoja asuntomarkkinoille tuleville nuorille. Varsinkin nuorisoasuntojen merkitys nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä on huomattava. Niillä voidaan tukea nuorten itsenäistymisen mahdollisuuksia että syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tilanteiden vakiinnuttamista. Lisäksi lautakunnan mielestä uusien nuorisoasuntojen sijoittelulla esimerkiksi täydennysrakentamisalueille voidaan vaikuttaa tasapainottavasti vanhojen alueiden asuntokantaan ja väestörakenteeseen. Uusien nuorten asukkaiden mukana on mahdollista tuottaa elävämpää kaupunkirakennetta, jossa uudenlaisten kohtaamisen areenoiden kehittelyn kautta voidaan organisoida asukkaiden tarpeiden mukaista yhteistoiminnallisuutta. Lautakunta toivoo kiinnitettävän erityistä huomiota nuorten tukiasuntojen riittävyteen. Lisäksi nuorisolautakunta painottaa nuorten näkemysten kuulemista nuorten asumisratkaisujen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Opiskelija- ja nuorisosasunnoille asetettu yhteinen tuotantotavoite tulisi jakaa ohjelmassa asuntotyypikohtaisiin tuotantotavoitteisiin.

Käsittely

24.11.2011 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tiihonen Tuomas: Lisätään lausuntoon uusi kohta (4):

Opiskelija- ja nuorisosasunnoille asetettu yhteinen tuotantotavoite tulisi jakaa ohjelmassa asuntotyypikohtaisiin tuotantotavoitteisiin.

Kannattajat: Sandberg Johanna

Vastaehdotus:

Perälä Erkki: Vastaehdotus:

"... elävämpää kaupunkirakennetta." jälkeen:

"Lautakunta toivoo kiinnitettävän erityistä huomiota nuorten tukiasuntojen riittävyteen."

Kannattajat: Ahola Riku

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Lauri Siurala

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

§ 730
Nettobudjetoitujen yksiköiden, liikelaitosten sekä konserniyhteisöjen omistajapoliittiset linjaukset

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2012-006501 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Matti Malinen, konserniyksikön päällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Omistajapoliittiset linjaukset_tarkistus 2012.pdf

Otteet

Ote

Helsingin Bussiliikenne Oy
HKL-Liikelaitos

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen hyväksyä kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevien omistajapoliittisten linjausten tarkistamisen liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus hyväksyi 26.4.2011 (431 §) kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevat omistajapoliittiset linjaukset kehotuksin talous- ja suunnittelukeskusta valmistelevaan yhteistyössä kaupungin asianomaisten muiden yksiköiden kanssa hyväksytyjen linjausten mukaiset jatkotoimenpiteet.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 14.5.2012 merkitä tiedoksi selostuksen vaihtoehtoisista toimista Helsingin Bussiliikenne Oy:n talouden järjestämiseksi. Konsernijaosto on osavuosisraporttien yhteydessä toistuvasti edellyttänyt yhtiöltä toiminnan kannattavuutta parantavia toimenpiteitä, joita yhtiössä on myös toteutettu. Tehostamistoimista huolimatta yhtiö on joutunut turvautumaan omistajan lisärahoitukseen maksuvalmiutensa turvaamiseksi.

Kaupunginvaltuusto päätti 23.5.2012 ylitysoikeuden myöntämisestä vuoden 2012 talousarvioon 8 000 000 milj. euron pääomallinen myöntämiseksi Helsingin Bussiliikenne Oy:lle. Kaupunginhallitus päätti lainan myöntämisestä kaupunginvaltuuston em. päätöksen toimeenpanopäätöksessään 28.5.2012 .

Esittelijä toteaa, että Helsingin Bussiliikenne Oy:n taloudellinen tilanne vaatii kaupungilta yhtiön omistajana toimenpiteitä. Yhtiön taloudellisen tilanteen vaatimien vaihtoehtojen järjestelyjen selvittämiseksi Helsingin Bussiliikenne Oy:tä koskevaa omistajapoliittista linjausta (pidetään nykyisellään / omistus pohjaa laajennetaan) on perusteltua tarkistaa siten, että linjaus ei rajaa myöskään yhtiön omistusjärjestelyjen selvittämistä. Yhtenä vaihtoehtona on myös perusteltua selvittää, onko kaupungin tuottamien joukkoliikenteen operointipalvelujen (metro-, raitio-, ja bussiliikenne) konsernirakenteen muutoksilla saavutettavissa synergiahyötyjä, joilla voidaan parantaa myös kaupungin tuottaman bussiliikenteen kilpailukykyä ja kannattavuutta.

Konsernijaosto päätti 30.8.2010 merkitä tiedoksi HKL-liikelaitoksen hallintomallivaihtoehtoja koskevan selvityksen toden, että selvitys ei siinä vaiheessa antanut aihetta toimenpiteisiin. Jo tuolloin esittelytekstissä todettiin, että hallintomallia on perusteltua tarkastella uudelleen raideliikenteen laajentuessa seudulliseksi eli viimeistään länsimetron liikenteen käynnistyessä vuonna 2015. Selvitys perustui kaupunginvaltuuston strategiaohjelman 2009 - 2012 kirjaukseen metrolinjojen ja raitiolinjojen hallintomallien selvittämisestä.

Esittelijä pitää perusteltuna kokonaisselvityksen tekemistä kaupungin tuottamien joukkoliikenteen operointipalvelujen (metro- raitio-, ja bussiliikenne) organisoinnista. Samassa yhteydessä on välttämätöntä selvittää myös operointia palvelevien varikkojen tarkoituksenmukainen hallinnointi. Varikkoselvitys tulee tehtäväksi yhteistyössä joukkoliikenteen tilaajan eli HSL:n ja bussivarikkojen osalta myös HSL:n jäsenkaupunkien kanssa. Joukkoliikenteen operointipalvelujen organisoinnin kokonaisselvityksen tekemiseksi myös HKL-liikelaitosta koskevaa omistajapoliittista linjausta (pidetään nykyisellään) tulisi tarkistaa.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 11.6.2012 esittää kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevien omistajapoliittisten linjausten tarkistamisen liitteen 1 mukaisesti (tarkistukset merkitty liitteeseen punaisella). Omistajapoliittisia linjauksia esitetään tarkistettavaksi Helsingin Bussiliikenne Oy:n ja HKL-liikelaitoksen osalta.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

18.06.2012

Kj/3

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Matti Malinen, konserniyksikön päällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Omistajapoliittiset linjaukset_tarkistus 2012.pdf

Otteet

Ote
Helsingin Bussiliikenne Oy
HKL-Liikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 11.06.2012 § 127

HEL 2012-006501 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti esittää kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevien omistajapoliittisten linjausten tarkistamisen liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Matti Malinen, konserniyksikön päällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

§ 731

Kaupunginvaltuuston 13.6.2012 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 13.6.2012 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala

1-2 Ei toimenpidettä.

3 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

Tarkastuslautakunta

4 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote tilintarkastajalle.

Kaupunginjohtajan toimiala

5 Pöytäkirjanote kaikille lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille.

Toivomusponsi kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

6 Kaupunginhallitus päätti kehottaa kulttuuri- ja kirjastolautakuntaa toimittamaan taloushallintopalvelulle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle sekä Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

7 Kaupunginhallitus päätti kehottaa liikuntalautakuntaa toimittamaan talous-hallintopalvelulle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat

tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi liikuntalautakunnalle ja
Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

- 8 Kaupunginhallitus päätti kehottaa rakennuslautakuntaa toimittamaan taloushallintopalvelulle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi rakennuslautakunnalle ja
Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

- 9 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan liitolle.

- 12-14 Aloitteet kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 15-21 Aloitteet rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 10 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle.

Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle,
kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle,
Helsingin Energia –liikelaitokselle,
pelastuslautakunnalle ja ympäristökeskukselle.

- 11 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle.

Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, Helsingin Energia –liikelaitokselle, kaupunginmuseolle, Liikennelaitos-liikelaitokselle (HKL), sosiaalivirastolle, terveyskeskukselle, yleisten töiden lautakunnalle, ympäristökeskukselle ja pelastuslautakunnalle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne, että kaupunginvaltuuston 13.6.2012 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala

1-2 Ei toimenpidettä.

3 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

Tarkastuslautakunta

4 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote tilintarkastajalle.

Kaupunginjohtajan toimiala

5 Pöytäkirjanote kaikille lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille.

Toivomusponsi kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

6 Kaupunginhallitus päättäne kehottaa kulttuuri- ja

kirjastolautakuntaa toimittamaan taloushallintopalvelulle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle sekä Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

- 7 Kaupunginhallitus päättäneen kehottaa liikuntalautakuntaa toimittamaan taloushallintopalvelulle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi liikuntalautakunnalle ja Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

- 8 Kaupunginhallitus päättäneen kehottaa rakennuslautakuntaa toimittamaan taloushallintopalvelulle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi rakennuslautakunnalle ja Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

- 9 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan liitolle.

- 12-14 Aloitteet kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 15-21 Aloitteet rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan
apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 10 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle.

Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, Helsingin Energia –liikelaitokselle, pelastuslautakunnalle ja ympäristökeskukselle.

- 11 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle.

Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, Helsingin Energia –liikelaitokselle, kaupunginmuseolle, Liikennelaitos-liikelaitokselle (HKL), sosiaalivirastolle, terveyskeskukselle, yleisten töiden lautakunnalle, ympäristökeskukselle ja pelastuslautakunnalle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

§ 732

Jatkotoimenpiteet demokratia-ryhmän esitysten pohjalta

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Päätöshistoriaan sisällyttämättömät lausunnot
- 2 Kaupunginvaltuuston keskustelupöytäkirja 25.4.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne merkitä tiedoksi demokratia-ryhmän esityksistä saadut lausunnot ja esityslistalta ilmenevän tilannekatsauksen demokratia-ryhmän esitysten pohjalta käynnistetyistä toimenpiteistä.

Samalla kaupunginhallitus päättäne alueellisen demokratian kehittämiseksi ja kaupunkilaisten osallistumisen lisäämiseksi käynnistää 1.1.2013 alkaen alueellisen osallistumisen kokeilun, johon valitaan enintään kuusi pilottialuetta ja enintään kolme teemakohtetta, joista yksi on kaupungin nuorten Ruuti- vaikuttamisjärjestelmä. Edelleen kaupunginhallitus päättäne kehottaa kaupunginjohtajaa käynnistämään kokeilua varten avoimen hakumenettelyn ja tekemään esityksen kokeilua ja pilotteja koskevaksi suunnitelmaksi 30.11.2012 mennessä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus päätti (9.1.2012, § 18) pyytää demokratia-ryhmän 1.11.2011 valmistuneesta loppuraportista lauta- ja johtokuntien lausunnot, jotka sisältyvät päätöshistoriaan ja liitteeseen 1.

Samalla kaupunginhallitus käynnisti ryhmän esitysten pohjalta jatkotyönä selvitysten ja suunnitelmien laatimisen alueellisen demokratian kehittämiseksi, suoran demokratian edistämiseksi ja valmistelun avoimuuden lisäämiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa on

käynnistetty selvitykset osallistuvasta budjetoinnista, alueellisen osallistumisen kokeilusta, kansanäänestysten menettelytavoista, verkkopalvelujen kehittämisestä, koulujen verkkovaikuttamisen kehittämisestä ja demokratiatiloista. Selvitysten laatiminen on parhaillaan vireillä hallintokeskuksessa, talous- ja suunnittelukeskuksessa ja opetusvirastossa. Selvitykset valmistuvat 31.10.2012 mennessä.

Asiasta on käyty kaupunginvaltuustossa lähetekeskustelu 25.4.2012. Lähetekeskustelupöytäkirja on liitteenä 2.

Edellä selostettujen selvitysten ja lauta- ja johtokunnilta saatujen lausuntojen sekä käydyin lähetekeskustelun pohjalta laaditaan jatkotyön toimenpidesuunnitelma. Suunnitelma on tarkoitus tuoda kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 30.11.2012 mennessä samassa yhteydessä päätösehdotukseen sisältyvän alueellisen osallistumisen kokeilua koskevan esityksen kanssa.

Edustuksellisen demokratian kehittämisen ja kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen toimenpide-ehdotukset valmistellaan erikseen osana seuraavan valtuustokauden strategiaohjelmaa. Valmistelun yhteydessä selvitetään erilaisten mallien soveltuvuutta kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamiseksi, mistä raportoidaan kaupunginhallitukselle 30.11.2012 mennessä.

Lausunnot

Demokratia-ryhmän loppuraportista ja siihen sisältyneistä esityksistä on saatu lauta- ja johtokunnilta lausunnot liikennelaitos-liikelaitoksen johtokuntaa lukuun ottamatta.

Lausunnoissa pidettiin lähtökohtaisesti demokratia-ryhmän esityksiä demokratian kehittämisestä ja kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksien parantamisesta kannatettavina ja kuvattiin hallintokuntien nykyisiä käytänteitä ja toimintamalleja.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan mukaan alueellista demokratiaa kehitettäessä tulee huolellisesti suunnitella se, miten kaupungin hallinto toimii asukkaiden kehittämistoiveiden kanssa ja miten niiden toteutusvastuu jakautuu kaupungin organisaatioiden ja asukkaiden itsensä välillä.

Yleisten töiden lautakunta piti tärkeänä selvityksen laatimista alueellisen osallistumisen kokeilusta ja pilottisuunnitelmasta. Huolelliseen suunnitteluun ja alueellisen osallistumisen mallien poikkihallinnollisiin vaikutuksiin kiinnitettiin huomiota useassa lausunnossa. Nuorisoasiainlautakunta ja Korkeasaaren eläintarha ilmaisivat myös kiinnostuksensa osallistua alueellisen osallistumisen

pilottisuunnitelman suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opetuslautakunnan lausunnon mukaan lasten ja nuorten mukanaolo alueellisen osallistumisen piloteissa on varmistettava ja niissä tulee hyödyntää jo kehitettyjä lasten ja nuorten osallistumisen malleja. Yleisten töiden lautakunnan mukaan pilottien määrän tulee rajata enintään kolmeen alueeseen, jotka edustavat koko kaupungin olosuhteita mahdollisimman hyvin. Vaiheittaista etenemistä ja pilotointia pidettiin perusteltuina.

Suomenkielinen työväenopisto ja ruotsinkielinen työväenopisto ottivat esille mahdollisuuden järjestää demokratia-aiheisia koulutuksia sekä tarjosivat omia tilojaan ns. demokratiatiloiksi.

Nuorisolautakunta nosti erityisesti esille, että Helsingin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti otettaisiin huomioon tiennäyttäjän ja pilottihankkeena demokratia-ryhmän tavoitteita toteutettaessa, ennen kaikkea siinä miten kansalaisia voidaan aktivoida ottamaan kantaa ja toimimaan sekä käymään vuoropuhelua kaupungin henkilöstön ja poliittisten päätöksentekijöiden kanssa.

Lausunnoissa todettiin myös, että alueellisen osallistumisen kehittämisen rinnalla on varmistettava, että kaikilla kaupungin alueilla on yhdenvertaiset ja yhtä kattavat aloite-, palaute- ja vaikuttamisjärjestelmät. Sosiaalilautakunta toi esille myös syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamisen.

Lausunnoissa tuotiin esille eri virastojen lukuisat sähköisen osallistumisen kehittämishankkeet. Näitä hankkeita on kartoitettu myös talous- ja suunnittelukeskuksessa valmisteilla olevassa selvityksessä. Lisäksi lausunnoissa todettiin, että kaupungin virastoilla on jo nyt käytössä monia hyviä käytänteitä, joita tulisi hyödyntää ja kehittää, sillä aina ei ole tarvetta uusille rakenteille. Lisäksi korostettiin tiedon avoimuutta. Pelastuslautakunnan lausunnossa tuotiin esille myös tiedon avoimuuteen ja avaamiseen liittyvät turvallisuusnäkökulmat

Lausunnoissa toivottiin, että uudistettaessa kaupungin omia verkkosivuja (hel.fi) otettaisiin huomioon myös mahdollisuudet erilaisten sähköisten palvelujen toteuttamiseen.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että demokratiahankkeen edetessä toimenpidevaiheeseen hankkeen vaatimat resurssit ja henkilöstön koulutustarpeet on syytä ottaa huomioon.

Alueellisen osallistumisen kokeilu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Alueellisen osallistumisen kokeilun selvitystyö ja valmistelu on käynnistetty hallintokeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen yhteistyönä. Selvitystyön lähtökohtana on demokratia-ryhmän esitysten mukaisesti valmistella enintään 5-10 alueen valintaa ja edetä vaiheittain yhteistyössä kaupungin ja alueen asukkaiden kanssa.

Alueellisen osallistumisen kokeilusta (ns. asukaspilotit) järjestettiin keskustelutilaisuus 10.4.2012 oma-aloitteisesti demokratia-ryhmän työskentelyn aikana ja keväällä 2012 kiinnostuksen osoittaneiden tahojen edustajien kanssa. Keskustelutilaisuuteen osallistui asukastoimijoita eri kaupunginosista ja hankkeista (Helka ry, Artova, Kruunuhaan asukasyhdistys, Maunula-seura, Vetoa ja voimaa Mellunkylään, Vuosaari-foorumi, Pyöräilyn teemademokratia –hanke). Tilaisuudessa asukkaiden edustajat pitivät kannatettavana pilottikohteiden mahdollisimman avointa valintaprosessia ja kaikille avointa ideakilpailua.

Alueellisen osallistumisen kokeilua on lisäksi käsitelty kaupunginjohtajan, nuorisoasiankeskuksen ja Ruuti ydinryhmän edustajien välisissä tapaamisissa 26.4. ja 23.5.2012.

Alueellisen osallistumisen kaupunginaluekohtaisia pilotteja varten ehdotetaan toteutettavaksi avoin hakumenettely. Pilottikohde voi myös olla myös teemakohtainen päätösehdotuksesta ilmenevällä tavalla.

Haku alueellisen osallistumisen kokeiluun on tarkoitus toteuttaa elosyyskuussa 2012 sähköisesti verkossa ja Kaupungintalon Virkainfopistettä hyödyntäen 30 päivän hakuajoin. Hakumenettely on avoin kaikille helsinkiläisille. Hakijoina voivat olla henkilöt, erilaiset asukastoimijatahot ja yhdistykset tai muut yhteisöt. Tarkoituksena on, että kaupunginjohtaja päättää hakumenettelyn yksityiskohdista erikseen tarkemmin.

Pilottien valmistelu ja suunnittelu toteutetaan keskeisten hallintokuntien yhteistyönä ja hakumenettelyyn osallistuneiden kanssa.

Valintaprosessin ensimmäisessä vaiheessa hakumenettelyssä ilmoittautuneet kootaan yhteiseen tilaisuuteen. Tilaisuudessa hakumenettelyssä tehdyt ehdotukset ryhmitellään alueittain ja teemoittain tavoitteena määritellä ehdotettavien pilottien sisältö kullekin alueelle ja teemalle. Pilottien määrittelyssä lähtökohtana ovat valtuuston strategiaohjelman ja demokratia-ryhmän linjaukset.

Valintaprosessin toisessa vaiheessa syksyn aikana valmistellaan pilotit, minkä pohjalta kaupunginhallitus hyväksyy alueellisen osallistumisen pilottisuunnitelman ja valitsee pilotit 30.11.2012 mennessä. Pilotit käynnistetään 1.1.2013 alkaen yhden vuoden kestoisina. Pilottien

mahdollisesta jatkosta päätetään kokeilujen pohjalta myöhemmin erikseen.

Vireillä olevien selvitysten tilanne

Selvitys osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksista

Talous- ja suunnittelukeskus valmistele selvitystä osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksista.

Selvitystyö on käynnistetty kartoittamalla osallistuvan budjetoinnin malleja. Kansainvälisten kokemusten soveltaminen Helsinkiin edellyttää lisätietoa.

Viime vuosina mm. Ruotsissa on selvitetty kansalaisbudjetointia (medborgarbudget) osana Ruotsin kunnallisliiton vetämää demokratiaselvitystä. Kunnallisliitto on äskettäin julkaissut selvityksen osallistuvasta budgejtoinnista "Medborgarbudget i Sverige, Europa och världen". Selvitys on julkaistu verkkosivuilla:
http://brs.skl.se/publikationer/index.jsp?http://brs.skl.se/publikationer/publdoc.jsp?searchpage=katasearch.jsp&search_titn=%2240226%22&db=KATA&from=1&toc_length=20&currdoc=1.

Eri lähestymistapoja on tyypitelty mm. maailmanpankin tutkimusinstituutin ja OECD:n yhteisessä tutkimushankkeessa vuodelta 2007, jossa on käyty läpi 40 osallistuvan budjetoinnin hanketta. OECD:n jäsenmaihin keskittyneessä raportissa on havaittu hankkeiden jakautuvan kolmeen pääryhmään tavoitepainotuksen mukaan; on arviointiin painottuvia, päättäjien ja kansalaisten lähentämiseen painottuvia sekä osallistamiseen painottuvia hankkeita. Hankkeissa valitut menettelytavat näyttävät olevan sidoksissa valittuun painotukseen ja Helsingissäkin tarvitaan dialogia tavoitteen ja keinojen suhteen. Termi "osallistuva budjetointi" on muuttunut yleiskäsitteeksi, joka ei sellaisenaan riitä täsmällisen etenemispolun hahmottamiseen.

Arviointiin painottuvissa toimintamalleissa kansalaiset ja kansalaisjärjestöt esittävät kokonaisen vaihtoehtobudjetin tai korjauksia laaditun budjetin alakohtiin. Poliittiset vaikutukset seuraavat usein viipeellä. Keskeinen huomio kiinnittyy usein hankintojen toteuttamiseen taloudellisemmin, lähituottajilta jne. (Meksiko)

Poliitikkojen ja kansalaisten lähentämiseen painottuvissa toteutuksissa on avattu valmisteluvaiheessa tilaisuuksia kuulemisiin joko yleisötilaisuuksissa tai sähköisesti, on pidetty toimielinten avoimia valmistelukokouksia jne. (Australia, Ranska). Erityisesti sähköisistä kuulemismenettelyistä on useita kokeiluja ja toteutusmalleja. Saadun kansalaispalautteen prosessointi vaatii huolellista valmistelua ja resursointia. Päätöksenteon tueksi voidaan näin saada aktiivisten

kansalaisten mielipidekirjo etukäteen ja päätöksen sisältöä voidaan mahdollisesti korjata lähemmäksi yleistä kantaa.

Osallistavassa lähestymistavassa taloudelliset resurssit ohjataan käytettäväksi päätöksenteossa, johon kansalaiset pääsevät suoraan osallistumaan. Esimerkkejä jollekin hallinnonalalle tai johonkin selvärajaiseen kohderyhmään (nuoret) sovelletusta osallistavasta menettelystä on myös paljon. Laajemmissa hankkeissa on sovellettu erilaisia menettelyjä, joilla on satunnaisesti poimittu alueen väestöstä jury tai paneeli huolehtimaan tietyn määrärahan käyttämisestä koko kohderyhmää edustaen. Tällöin on voitu myös painottaa sosiaalisia näkökohtia, kuten osallistavan budjetoinnin käyttöönoton aloittaneessa Porto Alegressa.

Avoimen tiedon tarjoaminen ja mm. talousarvion havainnollisuuden lisääminen tukevat kaikkia ratkaisumalleja.

Kaupunkilaisten ja muiden tahojen vaihtoehtoisen budjetoinnin mahdollistamiseksi Helsinki Region Infoshare www.hri.fi verkkopalveluun on avattu kaupungin taloustietoja laajasti ja yksityiskohtaisesti. Palvelussa ovat Helsingin kaupungin vuosien 2009 ja 2010 tulot ja menot tilinpäätöksen mukaan. Tiedot löytyvät virastoittain tilitasolle. Aineistosta puuttuu osa virastoja esim. Rakennusvirasto ja Stara sekä liikelaitokset. Tiedot mahdollistavat kaupungin talousarvio- ja tilinpäätöslukujen käytön esim. vaihtoehtoisten budjettien laadintaan niin kaupunki kuin virastotasolla.

Talous- ja suunnittelukeskuksen taloussuunnitteluosasto osallistuu aktiivisesti tietokeskuksen kanssa HRI-palvelun kehittämiseen. Vuoden 2011 taloustiedot on tarkoitus siirtää HRI-palveluun lähiaikoina. Helsingin taloustiedot ovat HRI-palvelussa julkaistuna nykymuodossaan niin yksityiskohtaisesti, että on perusteltua keskittyä viestittämään tehdyistä avauksista ja lisätä niiden hyödyntämistä ennen kuin käytetään merkittävästi lisää resursseja tähän työhön.

Periaatteet ja menettelytavat kansanäänestysten järjestämiseksi

Kaupungin omia, lainsäädäntöä täydentäviä kunnallisten kansanäänestysten periaatteita ja menettelytapoja valmistellaan hallintokeskuksen oikeuspalveluissa. Valmistelutyö käynnistetään syksyllä.

Demokratia-ryhmän esittämä lainsäädäntömuutosesitys kansanäänestysten järjestämisen mahdollistamisesta kunnallisvaalien yhteydessä on tehty oikeusministeriölle (kaupunginhallitus 10.4.2012, § 353). Oikeusministeriöstä saadun tiedon mukaan tehty esitys otetaan käsittelyyn tämän vuoden kunnallisvaalien jälkeen.

Selvitys kaupungin hallintokuntien verkkopalveluhankkeista ja -suunnitelmista

Talous- ja suunnittelukeskuksessa on käynnissä selvitystyö kaupungin hallintokuntien verkkopalveluhankkeista ja -suunnitelmista asukasosallistumista tukevaa sähköisten vuorovaikutuskanavien, verkkopalvelujen ja neuvontaa koskevan kehittämissuunnitelman laatimista varten. Selvitystyö tehdään kartoittamalla ja analysoimalla yhtenäisellä tavalla kaupungin eri hallintokunnissa käyttöön otetut ja suunnitteilla olevat verkkopalvelut, joilla pyritään parantamaan asukasosallistumista.

Talous- ja suunnittelukeskus on tehnyt kyselyn kaikille virastoille ja liikelaitoksille siitä, millaisia meneillään olevia tai tulevia asukkaiden osallistumista tukevia verkkopalveluja niillä on. Kyselystä ilmenee, että viidellä vastanneista ei ole vastaavaa palvelua, ja lisäksi seitsemän hallintokuntaa jätti vastaamatta kyselyyn.

Erityyppisiä palautekanavia ilmoitettiin paljon. Kehitteillä olevia palveluita ilmoitettiin 18 kappaletta. Myös erityyppisiä palautekanavia ilmoitettiin paljon. Palvelut olivat useimmiten virastojen omia, mutta tyypillisesti esim. nuorisoasiainkeskus, opetusvirasto ja sosiaalivirasto ovat mukana erilaisissa monitoimijaisissa hankkeissa. Kiinteistö- ja rakennustoimen virastot kehittävät määrätietoisesti omia tieto- ja asiointipalveluitaan.

Verkkopalvelujen yhteydessä on kyse valmistelu- tai suunnitteluosallisuudesta: kansalaisilta kysytään, he saavat kommentoida ja ideoida. Vain nuorten aloitepalvelu Ruuti ja kulttuurikeskuksen merkittävän kulttuuriteon ehdottaminen tähtäävät prosessiin, jossa ehdotus viedään lautakuntaan asti ehdotuksena.

Asiointipalvelut jaettiin kahteen osaan niin, että kuvauksen perusteella osa oli ehkä selkeämmin perinteisiä asiointipalveluita (joko verkkoa tai kännykkää hyödyntäviä) ja osassa oli tavoitteena selkeämmin eräänlainen avoin asiointiprosessi ja tiedon jakaminen (esimerkiksi rakennusvalvontaviraston lupamenettelyihin liittyvät Projektipankki- ja extranet-palvelut). Tulevaisuuden suunnitelmissa rakennusvalvontavirastossa on mm. Älykäs asemapiirros, joka voitti hankeidea-sarjassa palkinnon viime vuoden Apps4Finland-kisassa. Jatkossa on myös selvitettävänä Ahjoon vietyjen päätösprosessien ja asiakirjojen avaaminen kuntalaisille selattavaksi ja seurattavaksi jossakin verkkopalvelussa.

Hel.fi-sivujen konseptiuudistuksen myötä kaupungin kotisivuille on käynnistetty valmistelutyö osallistumissivustosta ("osallistumisportaali") jonka sisältö ja toteutustapa hakee vielä muotoaan. Tavoitteena on keskittää kuntalaisten verkko-osallistumisen, palautteen annon ja sähköisen kuulemisen palvelut (mahdollisesti myös aloitepalvelut)

yhteen paikkaan. Keskusteluun ja kommentointiin perustuvasta kuulemispalvelusta on tulossa mahdollisesti jo kuluvan vuoden aikana pilotti. Myös harkitaan osallistumista valtionhallinnon SADE-hankkeessa kehitetyn osallistumisympäristön pilotointiin jossakin kaupungin toimialalla.

Selvitys koulujen sähköisten palveluiden tarjoamista vaikutusmahdollisuuksista koulutyöskentelyssä

Selvitys on valmisteilla opetusvirastossa.

Opetusvirastossa oleellisia sähköisten palvelujen käyttökohteita ja foorumeja ovat olleet frontier-alusta sekä Ruuti –osallistumisfoorumi.

Frontier-alustaa (www.frontier.com/helsinki) on käytetty oppilaiden mm. pormestarin oppilaskuntapäivien esitysten valitsemiseksi ja kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi (Reppu). Fronteriin on käyttäjätunnukset kaikilla oppilailla ja sinne voidaan muodostaa erilaisia ryhmiä, keskustella ja äänestää. Fronteria käytetään kouluissa oppimisen, yhteisöllisen tiedonrakentelun ja tiedon jakamisen välineenä. Frontier täydentää lähiopetusta mahdollistamalla ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun. Frontier antaa opettajalle mahdollisuuden ohjata, eriyttää ja arvioida oppilaiden/opiskelijoiden edistymistä lähiopetuksen tukena.

Ruuti (www.ruuti.net) on helsinkiläisten nuorten yhteisen tekemisen ja ideoinnin paikka. Sivuilla voi lähettää omia ideoita, osallistua keskusteluun, kommentoida, kannattaa toisten ajatuksia, saada apua omaan tekemiseen sekä lähteä mukaan uuteen porukkaan. Ruuti on suunnattu 13–20-vuotiaille helsinkiläisille. Ruuti ei ole opetusviraston ylläpitämä sähköinen palvelu.

Yhteisöllinen koulu –hankkeessa kehitettiin ideaa koulun sisäisestä ”facebookista”, jonka kautta osallistuminen ja näkyminen olisi koulun sisällä helpompaa esim. oppilaskunnille. Kehittämistyö, jossa olennaisena osana on oppilaslähtöisyys, jatkuu Hyrrä-hankkeessa kolmella koululla ja siihen liittyy myös sähköisten palveluiden kokeilu ja kehittäminen. Hankkeessa testataan myös Forum Viriumin kanssa lasten ideointi- ja suunnittelupajoja. Hanke päättyy 2013 lopussa.

Tietohallintolinjauksia laadittaessa oppilaille ja opiskelijoille tehty yhteistyössä Fountain Parkin kanssa verkkokysely, joka salli myös toisten ideoiden kommentoinnin. Tämä järjestelmä ei ole vakituisessa käytössä.

Selvitys demokratiatiloista ja niiden käytön kustannuksista

Talous- ja suunnittelukeskuksessa on käynnissä selvitystyö demokratiatiloista, eri hallintokuntien kokoustilojen määrästä ja kustannuksista.

Demokratia-ryhmän loppuraportissa todetaan demokratiatiloista, että ”osallistumista ja kansalaisvaikuttamista voidaan tukea ja edistää kaupungin eri alueilla maksuttomien kokoontumistilojen järjestelmällä ja yhtenäistämällä periaatteita”.

Tällä hetkellä asukkaiden osallistumista ja kokoontumismahdollisuuksia on Helsingissä mahdollistettu asukastilojen, lähiöasemien ja kumppanuustalojen muodossa. Toimintaa on koordinoitu sosiaalivirastosta. Sosiaalivirasto on koonnut julkaisuun ”Asukastilat Helsingissä” tiedot 40:stä asukastilasta ympäri Helsinkiä. Julkaisu löytyy kaupungin verkkosivuilta kohdasta www.hel.fi -> Sosiaalivirasto > Aluetyö > Asukastilat.

Kokoontumistiloja, joissa voidaan pitää pienempiä kokouksia tai suurempia asukastilaisuuksia, löytyy eniten opetusvirastolta ja sosiaalivirastolta. Lisäksi sopivia tiloja on nuorisoasiainkeskuksella, kirjastolla, liikuntavirastolla ja kulttuurikeskuksella.

Opetusvirastolla ja liikuntavirastolla tilojen varaaminen on keskitettyä. Muilla virastoilla tilojen varaaminen on hajautettu tilaa hallinnoivan toimijan vastuulle. Sosiaalivirastolla, kaupunginkirjastolla ja nuorisoasiainkeskuksella ei ole käytössä sähköistä varausjärjestelmää vaan asiat sovitaan sähköpostitse tai puhelimitse asianomaisesta tilasta vastaavan henkilön kanssa.

Lautakunnat ovat ohjeistaneet tilavuokrien hinnoittelun ja tilojen käytön priorisoinnin. Pienten tilojen vuokrat ovat noin 20 euroa/tunti. Suuremmissa tiloissa vuokra on 30–50 euroa/tuntia. Tiloja luovutetaan erityisesti sosiaaliviraston ja kirjaston tiloissa paikallisten kumppanuustoimijoiden käyttöön ilmaiseksi. Sosiaaliviraston aluetyöyksikkö ja sosiaalilautakunta myöntävät avustuksia järjestöjen ylläpitämien asukastilojen eli ns. asukastalojen ylläpitoon ja niissä tapahtuvaan toimintaan.

Jo nykyisellään sosiaaliviraston ja hallintokeskuksen viestinnän yhteistyönä voitaisiin parantaa viestintää saatavilla olevien demokratiakäyttöön soveltuvien tilojen käyttömahdollisuuksista.

Talous- ja suunnittelukeskus on selvittänyt myös kaupungin tilojen vuokrausasiaa laajemmin liittyen valtuutettu Kati Peltolan toivomusponteen. Toivomusponsi koski erilaisten tilojen varausjärjestelmiä yhtenäistämistä niin, että vapaana olevat varausajat ovat jatkuvasti näkyvillä netissä ja tilattavissa yhden varausjärjestelmän kautta. Selvityksessä kartoitettiin sosiaaliviraston, opetusviraston,

kirjaston, nuorisoasiainkeskuksen, kulttuurikeskuksen ja liikuntaviraston vuokrattavia tiloja, vuokrausperiaatteita ja tilanvuokrausjärjestelmiä. Ponsivastauksen (23.4.2012, § 452) mukaan kaupungin tilanvarausta ryhdytään yhtenäistämään siten, että tieto tilapäiseen käyttöön tarkoitetuista tiloista ja varausmenettelystä on nähtävillä Palvelukartalla (www.hel.fi/palvelukartta) Tavoitteena on saada tiedot vuokrattavista tiloista järjestelmään vuoden 2012 aikana.

Valtionhallinnossa vireillä olevat selvitykset

Valtiovarainministeriössä on valmisteilla Demokratian alueelliset toimintamallit- selvitys. Selvitystyö on osa keväällä 2012 käynnistynyttä kuntalain kokonaisuudistusta, jonka yhtenä painopisteenä on demokratian kehittämisessä. Selvityksen tavoitteena on kartoittaa sekä kotimaisia että pohjoismaisia ja laajemmin kansainvälisiä kokemuksia alueellisista toimielinmalleista ja osallistuvan budjetoinnin käytännöistä. Selvityksessä tarkastellaan myös kansainvälisiä kunnanosavaltuustokäytäntöjä.

Kuntalakiuudistukseen liittyen oikeusministeriössä kartoitetaan kansainvälisiä kokemuksia kunnan sisäisistä vaalipiiriratkaisuista ja erilaisista kansalaisfoorumi- ja -paneeli-malleista. Selvitykset valmistuvat syksyllä 2012.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
[anja.vallittu\(a\)hel.fi](mailto:anja.vallittu(a)hel.fi)

Liitteet

- 1 Päätöshistoriaan sisällyttämättömät lausunnot
- 2 Kaupunginvaltuuston keskustelupöytäkirja 25.4.2012

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 25.04.2012 § 91

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti käydä asiassa lähetekeskustelun jatkovalmistelun pohjaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

18.06.2012

Kj/5

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 10.04.2012 § 348

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneenä käydä asiassa lähetekeskustelun jatkovalmistelun pohjaksi.

Käsittely

10.04.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti esitystään siten, että esittelijän osuuden seitsemänteen kappaleeseen lisätään seuraava lause: "Selvityksestä laaditaan raportti kaupunginhallitukselle 30.11.2012 mennessä." Näin teksti vastaa kaupunginhallituksen 9.1.2012 tekemää päätöstä.

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun esityksen yksimielisesti.

09.01.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

12.12.2011 Pöydälle

07.12.2011 Pöydälle

19.09.2011 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Helsingin Satama -liikelaitoksen jk 03.04.2012 § 23

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavansisältöisen esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon demokraatiaryhmän loppuraportista:

” Helsingin Satama on kunnallinen liikelaitos, joka tuottaa asiakkailleen satamapalveluja. Asiakkaita ovat ulkomaankaupan ja laivamatkustajaliikenteen piirissä toimivat yritykset kuten satamaoperaattorit, varustamot, huolinta - ja kuljetusliikkeet sekä tuontia ja vientiä harjoittavat yritykset. Matkustajasatamissa Helsingin Satama palvelee myös matkustajia. Helsingin Satama ei kohdistaa palveluja suoraan kuntalaisille, mutta on toki tekemisissä asukkaiden kanssa, erityisesti sataman läheisyydessä asuvien kuntalaisten kanssa. Helsingin Satamalla on siten rajallisemmin yhtymäkohtia demokraatiaryhmän esittämiin selvityksiin ja suunnitelmiin alueellisen demokratian kehittämiseksi kuin kuntalaisille välittömästi palveluja tarjoavilla virastoilla ja liikelaitoksilla.

Kaupunkiyhteistyö

Helsingin Satama on osallistunut satama-alueiden läheisyydessä olevien kaupunginosien asukasyhdistysten tilaisuuksiin ja tuonut niissä esiin aktiivisen roolinsa hyvänä naapurina Tärkeä teema näissä tilaisuuksissa on ollut sataman ympäristövaikutusten hallinta.

Osoituksena yhteistyön toimivuudesta Helsingin Satama voitti vuonna 2010 ESPO-palkinnon Euroopan parhaasta kaupunkiyhteistyöstä. ESPO (European Sea Ports Organisation) on satamien yhteinen edunvalvontajärjestö, joka tekee merkittävää työtä satamien yhteisten käytänteiden edistäjänä. Palkinnon perusteena todettiin erityisesti Helsingin Sataman halu ylläpitää satamatoimintaa kaupungin keskustassa siten tukien Helsingin merellistä identiteettiä. Tuomaristo kiitti Helsingin Satamaa myös jatkuvasta vuorovaikutteisesta keskustelusta paikallisen yhteisön sidosryhmien kanssa.

Osallistuva budjetointi

Osallistuva budjetointi mukaan lukien taloustiedon avoin saatavuusryhmän esittämässä muodossa ei edistä Helsingin Sataman päämääriä. Helsingin Satama toimii liikelaitoksena kilpailutilanteessa ja sen asiakaskunta koostuu lähes yksinomaan yrityksistä. Lisäksi on muistettava, että Helsingin Sataman toiminta yhtiöitetään kuntalain muutoksen tullessa voimaan lähiaikoina.

Verkkopalvelut

Helsingin Sataman toiminnan luonteen ja asiakaskunnan rakenteen takia ei Helsingin Satamalla ole tarvetta kohdistaa verkkopalvelujaan erityisesti yksittäisille kuntalaisille, vaan se tarjoaa Internet-pohjaisia

informatiivisia verkkopalveluja sataman toimintaan liittyville yrityksille ja yksityisille henkilöille koko maan laajuisesti ja kansainvälisesti.

Helsingin Satama tuottaa kansalaisten ja yritysten käyttöön avointa tietoa mm. alusten saapumis- ja lähtöajoista. Tämä tieto on saatavilla ajantasaisesti Helsingin Sataman Internet-sivujen kautta sekä mobiililaitteilla.

Helsingin Satama on syksystä 2011 lähtien ollut mukana sosiaalisessa mediassa (Facebookissa <http://www.facebook.com/HelsinginSatama> ja Twitterissä <http://twitter.com/#!/PortOfHelsinki>). Yhtenä pääkohderyhmänä Facebookissa ovat matkustajat ja kansalaiset. Facebook tarjoaa kansalaisille suoran, nopean ja avoimen kanavan kommunikointiin Helsingin Sataman kanssa. Sosiaalinen media mahdollistaa entistä vuorovaikutteisemmän läsnäolon lähiyhteisöjen elämässä. Facebookin tyyli on vapaampi, keskustelevampi ja rosoisempi kuin virallisten verkkosivujen.

Lisäksi Helsingin Satama tarjoaa reaaliaikaista videokuvaa web-kameroilla eri satamanosista. Tällä palvelulla on hyvin paljon aktiivisia käyttäjiä.

Helsingin Sataman sivujen kautta voi antaa palautetta joko Digium-järjestelmän kautta tai sähköpostilla. Kaikkiin palautteisiin vastataan. ”

Esittelijä

talousjohtaja
Tauno Sieranoja

Lisätiedot

Eve Tuomola, puhelin: +358931033551
[eve.tuomola\(a\)hel.fi](mailto:eve.tuomola(a)hel.fi)

Rahoitusjohtaja 30.3.2012

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, kaupunginhallituksen 9.1.2012 tiedoksi merkitsemässä demokratia-ryhmän loppuraportissa on käsitelty kattavasti demokratian kehittämisen linjauksia ja arvioita toteutuksesta. Demokratia-ryhmän työ konkretisoi kaupunginvaltuuston hyväksymässä strategiaohjelmassa 2009–2012 esitettyjä demokratian ja vaikuttamisen linjauksia. Työryhmän raportissa esitetyt toimenpiteet muodostavat hyvän pohjan demokratian kehittämiseksi Helsingissä.

Kaupunginhallituksen käynnistämien jatkotoimenpiteiden valmistelusta talous- ja suunnittelukeskus toteaa osaltaan seuraavaa.

Talous- ja suunnittelukeskuksessa on käynnissä selvitystyö osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksista Helsingissä. Lisäksi talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kaupunkilaisten ja muiden tahojen vaihtoehdoisen budjetoinnin mahdollistamiseksi Helsinki Region Infoshare www.hri.fi verkkopalveluun on avattu kaupungin taloustietoja laajasti ja yksityiskohtaisesti. Palvelussa ovat Helsingin kaupungin vuosien 2009 ja 2010 tulot ja menot tilinpäätöksen mukaan. Tiedot mahdollistavat kaupungin talousarvio- ja tilinpäätöslukujen käytön esim. vaihtoehdoisten budjettien laadintaan niin kaupunki kuin virastotasolla.

Alueellisen osallistumisen kokeilua varten laadittavasta pilottisuunnitelmasta talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että virasto osallistuu pilottikokeilun suunnitteluun yhdessä hallintokeskuksen kanssa. Pilotissa testataan ja analysoidaan menetelmiä uuden tyyppisen asukaskokouksen järjestämiseksi Helsingissä.

Talous- ja suunnittelukeskuksessa on käynnissä selvitystyö kaupungin hallintokuntien verkkopalveluhankkeista ja -suunnitelmista asukasosallistumista tukevaa sähköisten vuorovaikutuskanavien, verkkopalvelujen ja neuvontaa koskevan kehittämissuunnitelman laatimista varten. Selvitys tehdään kartoittamalla ja analysoimalla yhtenäisellä tavalla kaupungin eri hallintokunnissa käyttöönotetut ja suunnitteilla olevat verkkopalvelut, joilla pyritään parantamaan asukasosallistumista.

Talous- ja suunnittelukeskuksessa on käynnissä selvitystyö eri hallintokuntien demokratiatiloista, niiden määrästä ja kustannuksista.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa lisäksi, että edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten parantamista koskevat toimenpide-ehdotukset kaupunginvaltuuston strategiaohjelmaan 2013 - 2016 voidaan valmistella demokratia-ryhmän loppuraportista annettujen lausuntojen ja jatkotoimenpiteiden pohjalta syyskaudella 2012.

Lisätiedot

Karvinen Marko, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
[marko.karvinen\(a\)hel.fi](mailto:marko.karvinen(a)hel.fi)

Kiinteistölautakunta 22.03.2012 § 160

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kiinteistölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Demokratia-ryhmän loppuraportista seuraavan lausunnon:

Kuntalaisten osallistumisaktiivisuuden lisääminen on tärkeä strateginen tavoite

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupungin strategiaohjelmassa demokratian ja kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen on ollut yksi keskeisistä kohteista.

Kuntalaisille suunnattujen sähköisen kuulemisen ja vaikuttamisen verkkopalveluja sekä alueellisia asukaspaneelleja tulee edelleen kehittää osana suoran ja edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten toteuttamista ja tukemista.

Kunnallisten kansanäänestysten kohdalla vaihtoehdot tulisi muotoilla niin selkeästi ja yksiselitteisesti, että äänestäjät pystyvät valitsemaan todellisista vaihtoehdoista tietäen niiden todelliset seurausvaikutukset. Haastavimpia ovat etenkin laajat ja monitahoiset asiakokonaisuudet, joita on vaikea pelkistää muutamaksi vaihtoehdoksi. Nähtävästi vain melko harvat kysymykset todella soveltuvat ratkaistaviksi kunnallisella kansanäänestyksellä.

Kuntalaisen tiedonsaanti, päätöksenteon avoimuus ja verkkoviestintä

Kehitettäessä kanavia vaikuttamiseen tulee huomioida, että toimivan järjestelmän edellytyksenä ovat hyvät tiedonsaantimahdollisuudet ja päätöksentekojärjestelmän läpinäkyvyys. Verkkopalvelujen kehittämisessä on huomioitava, että hyvä ja oikea-aikainen tiedonsaanti on edellytys päätöksentekoon osallistumiselle. Osallistumisen ja tiedonsaannin palveluja tulee kehittää samanaikaisesti siten, että asian tietosisältö ja tausta ovat riittävässä määrin saatavilla palaute- ja osallistumiskanavan yhteydessä.

Kiinteistötoimi on osaltaan kehittämässä verkkosivujaan siellä julkaistavien asioiden ajankohtaisuuden ja kattavuuden osalta.

Yhteisöllisyys demokratian edistäjänä

Kaupungin on syytä jatkossakin tukea ja edistää asukkaiden yhteisöllisiä hankkeita eri alueilla osana hyvää ja toimivaa lähidemokratiaa. Toiminta voi olla käytännössä vaikka minkä tapaista alkaen lähimetsän siivoustalkoista päätyen aina kerrostalojen ryhmärakennuttamiseen. Kaikkea toimintaa ei välttämättä tarvitse aina tehdä kunnan ja viranomaisten voimin. Asukkaiden ollessa mukana toiminnoissa saadaan samalla arvokasta suoraa palautetta toiminnan kehittämiseen.

Asukkaiden lisäksi demokratian ja vaikuttamisen kehittämisessä tulee ottaa huomioon myös kunnan alueella toimivat erilaiset organisaatiot, joiden mielipiteitä on syytä kuunnella esim. kaavoitukseen, ympäristönsuojeluun, kunnallistekniikan suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä samalla vuorovaikutusta niiden kanssa lisäten.

Vuokralaisdemokratian kehittäminen

Helsingin kaupungin vuokralaisdemokratian tarkoituksena on antaa asukkaille päätösvaltaa ja vaikutusmahdollisuus omaa asumistaan koskevista asioista sekä lisätä asumisviihtyvyyttä ja edistää vuokralojen kunnossapitoa ja hoitoa.

Asukkaiden osallistumista olisi mahdollista lisätä mm. verkkopalvelua kehittämällä. Hyvin toteutettuna se helpottaisi osallistumista, koska se ei ole aikaan tai paikkaan sidottua. Merkittävä osa kaupungin vuokralaisista saataisiin verkkopalvelun piiriin, jos järjestelmä toteutettaisiin yhteisenä asiointiportaalina, joka toteutettaisiin esim. Helsingin kaupungin asunnot Oy:n johdolla.

Demokratiatilat

Kiinteistöviraston tilakeskuksen johdolla tullaan laatimaan selvitys ns. demokratiatiloista ja niiden käytön kustannuksista. Toimitilasuunnittelussa ja muussa tilojen käytön suunnittelussa otetaan huomioon asukkaiden ja kansalaisyhteiskunnan eri toimijoiden kokoontumistilarpeet. Selvitys valmistellaan huhtikuun 2012 loppuun mennessä, ja siihen sisältyy myös esitys tilakustannusten kohdentumisesta ja tilojen käyttöön liittyvistä ehdoista. Tilojen yhteis- / vuorottaiskäyttö on joka tapauksessa melko haastavaa ja yhteisten toimintatapojen luominen ja omaksuminen ei tapahdu hetkessä.

Paikkatietopalvelut

Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston kartta- ja paikkatietopalvelujen avulla Demokratia-ryhmän loppuraportissa kaavailtuja kehittämishankkeita toteutetaan käytännössä jo nyt Internetissä olevan kartta- ja paikkatietopalvelun kautta tietopohjan ollessa siten käytettävissä alueellisen demokratian toimijoilla esim. raportin toimenpiteen 4 kehittämisessä.

Paikkatietopalvelusta voidaan kehittelyn ja uudistusten jälkeen avata kaupunginosakohtaisia tai alueittaisia karttanäkymiä.

Kartta- ja paikkatietoaineistoja on avattu maksuttomasti kaupunginosayhdistysten liitto Helka ry:n ja sen jäsenjärjestöjen rakentamien omien karttasovellusten käyttöön.

Tilasto- ym. aineistojen katselun ja käytön tueksi on avattu mm. vapaaseen käyttöön seutukartta, kaupunginosarajat ja hallinnolliset aluejaot.

Kartta-aineistot voidaan toimittaa selvityksessä mainittuun Invertoinnit kartalla -palveluun, ja ko. palvelu on tarvittaessa rakennettavissa

kaupungin muihin kaupunkiyhteisiin kartta- ja paikkatietopalveluihin liittyvänä.

Luottamushenkilöiden karttapalvelun kehittämistä on alustavasti suunniteltu osana Ahjo-järjestelmän karttaliittymän kehittämistä.

08.03.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Ilkka Kaartinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 36418
ilkka.kaartinen(a)hel.fi
Teuvo Sarin, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36419
teuvo.sarin(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 13.03.2012 § 74

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Ympäristölautakunta pitää demokratia-ryhmän loppuraportin toimenpide-esityksiä perusteltuina ja hyvinä keinoina kehittää kaupungin toiminnan läpinäkyvyyttä ja kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia päätöksentekoon ja suunnitteluun. Etenkin valmistelun avoimuuden lisääminen, sähköisten vuorovaikutus- ja verkkopalveluiden kehittäminen sekä osallistuvan budjetoinnin edistäminen ovat aiheita, jotka koskettavat ympäristölautakunnan toimialaa.

Ympäristökeskuksella on kokemusta 2000-luvun alkupuolelta laajamittaisesta kaupunkilaisten osallistamisesta suunnitteluun ja päätöksentekoon, kun kestävä kehityksen toimintaohjelmaa laadittiin ja toteutettiin.

Helsingin kestävä kehityksen ohjelmatyön keskeisimpiä vahvuuksia oli kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien turvaaminen ja aktiivinen hyödyntäminen sekä ylipäänsä vuorovaikutteisten suunnittelumenetelmien kehittäminen. Kaiken kaikkiaan paikallisagendatyöhön osallistui noin 4 000 kaupunkilaista. Prosessin vuorovaikutteisuus ja kaupungin tuki asukasvetoisille kestävä kehityksen hankkeille olivat tärkeinä kriteereinä Helsingin vuonna 2003 saamassa European Sustainable Cities Award -kilpailun

kunniamaininnassa.

Kestävän kehityksen toimintaohjelmakausi päättyi vuonna 2010. Sittemmin ympäristökeskuksen ohjelmien tai vastaavien valmistelussa osallistamismenettelyt ovat olleet vaatimattomampia lähinnä resurssisyistä johtuen.

Kestävän kehityksen ajattelutapaan kuuluu sosiaalinen kestävyys, jonka yksi ulottuvuus on kaupunkilaisten osallistuminen yhteisiä asioita koskevaan päätöksentekoon. Siinä mielessä demokratia-ryhmän työ ja loppuraportti voidaan nähdä myös luontevana jatkona kaupungin kestävän kehityksen työlle.

Demokratia-ryhmän esittämä osallistuvan budjetoinnin kehittäminen on kannatettava kokeilu. Ympäristökeskuksen koordinoimasta kaupungin ympäristötilinpidosta löytyy aineistoa, jota kannattaa pitää muun taloudellisen tiedon ohella mukana kokeilun käytännön toteutuksessa. Aineisto pitää sisällään kaupungin hallintokuntien tuottamaa tietoa ympäristötuotoista, -kuluista ja -investoinneista.

Työryhmän ehdottama verkkopalveluiden ja vuorovaikutuspalveluiden kehittäminen sekä valmistelun avoimuuden lisääminen ovat hyviä tavoitteita. Erityisesti sosiaalisen median hyödyntäminen näiden tavoitteiden toteuttamiseksi on kaupunkiorganisaatioissa vielä lapsenkengissä. Sosiaalisen median käytön pelisääntöjä ja edistämistä tulisikin avoimen keskustelun pohjalta linjata kaupungin tasolla.

Ympäristökeskus on viime vuosina toteuttanut tai toteuttaa seuraavia hankkeita tai toimia, jossa asukkaita ja sidosryhmiä on eri tavoilla osallistettu toimintaan.

Vuosina 2008-2011 ympäristökeskus osallistui pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen vetämään 4V-hankkeeseen, jossa kehitettiin mahdollisuuksia kestävään, viihtyisään ja vastuulliseen kaupunkiasumiseen yhdessä asukkaiden, asuinkiinteistöjen, koulujen, päiväkotien ja yhdistysten kanssa. Hankkeen toiminta keskittyi Helsingissä Mellunkylän, Roihuvuoren ja Herttoniemen kaupunginosiin sekä niiden lähialueille. Hankkeessa luotuja hyviä käytäntöjä on tarkoitus hyödyntää ja kehittää edelleen mm. Ilmastoinfon palveluja kehitettäessä.

Ilmastoinfon käynnistymässä olevassa korttelihankkeessa luodaan toimintatapoja, joiden avulla samassa korttelissa asuvat ihmiset ja siellä toimivat yritykset voivat yhteistyössä Ilmastoinfon kanssa kehittää omaa kortteliaan. Hankkeen kautta kortteleissa voidaan löytää konkreettisia säästökohteita sekä vähäpäästöisiä ja arkea helpottavia

ratkaisuja päivittäisten rutiinien hoitamiseen. Hankkeen pilotointikortteliksi valittiin Karhupuiston laidalla Kalliossa sijaitseva kortteli. Valitussa korttelissa sijaitsee asuinkiinteistöiden lisäksi useita liikehuoneistoja sekä koulu, päiväkotij ja puisto, mikä tekee siitä monipuolisen ympäristön Kortteli-hankkeen kehittämiseksi. Myös Puu-Vallilassa käynnistellään toimintaa paikallisen asukasyhdistyksen kanssa.

Helmikuussa käynnistynyt ympäristökeskuksen koordinoima EU-rahoitteinen Greening Events –hanke tukee myös omalta osaltaan kaupunkilaisten ja virkamiesten välisen vuorovaikutuksen edistämistä ympäristöasioissa. Hankkeen tarkoituksena on mm. luoda toimintamalleja, joilla myös tapahtumien osallistujat ja yleisö voivat vaikuttaa tapahtumien ympäristöasioiden hallintaan. Verkko- ja vuorovaikutuspalveluiden kehittäminen sekä sähköisen asioinnin edistäminen on ympäristökeskuksen strateginen tavoite.

Ympäristökeskus on toiminut sosiaalisessa mediassa noin vuoden, ja toimintaa on tarkoitus laajentaa vähitellen. Kaupunkilaisten ilmastoneuvonnasta vastaava ilmastoinfo on myös toiminut varsin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa.

Ympäristötiedon avoimuuden lisäämistä ympäristökeskus edistää myös monin tavoin. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun sähköisen ympäristötilaston (www.helsinginymparistolasto.fi) tietokantaa laajennetaan vuosittain. Lisäksi sähköiseen ympäristötilastoon ollaan parhaillaan tuottamassa ns. asukasystävällistä versiota, jossa nostetaan esiin ja tulkitaan jokaiselta ympäristönsuojelun osa-alueelta indikaattoreita, joita ovat kansalaisnäkökulmasta kiinnostavia. Alueellisen ympäristötiedon saralla merkittävin kokonaisuus on kaupungin luontotietojärjestelmä. Lisäksi ympäristökeskus seuraa uimakauden aikana (15.6.-31.8.) säännöllisesti Helsingin 28 uimarannan veden laatua, josta tiedotetaan säännöllisesti. Paikallisten ilmanlaatu-tietojen julkaisemisesta puolestaan vastaa HSY. Ympäristökeskus on jo kymmenen vuoden ajan julkaissut internetissä kaupungin virastojen ja liikelaitosten ympäristöraporttia varten tuotetut materiaalit. Raportointia ollaan laajentamassa myös kaupungin tytäryhteisöjen suuntaan.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Pekka Kansanen

Lisätiedot

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: +358 9 310 31606
[markus.lukin\(a\)hel.fi](mailto:markus.lukin(a)hel.fi)

Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen jk 09.03.2012 § 4

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Johtokunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus on pyytänyt johtokunnan lausuntoa demokratia-ryhmän loppuraportista 29.2.2012 mennessä.

Demokratia-ryhmän loppuraportissa esitetään erilaisia asukasdemokratian lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Suurelta osin raportin toimenpide-esitykset eivät koske taloushallintopalvelua kaupungin sisäisiä tukipalveluja tuottavana yksikkönä. Taloushallintopalvelu haluaa kuitenkin aktiivisesti edistää avointa vuorovaikutusta asiakkaidensa ja muiden sidosryhmien kanssa.

Taloushallintopalvelun kaikki prosessit on toteutettu läpinäkyvästi ja audit trail -periaatteen mukaisesti. Lisäksi Taloushallintopalvelulla on keskeinen rooli kaupungin harmaan talouden torjuntaan liittyvässä raportoinnissa.

Toimenpide-esityksessä 4 esitetään, että verkkopalveluja kehitetään ja lisätään vuorovaikutusta sekä valmistelun avoimuutta, jotta kaupungin tuottama asiakirja- ja muu tietoaaineisto on helposti ja esteettömästi käytettävissä ja hyödynnettävissä.

Taloushallintopalvelu on ottanut verkkopalvelut käyttöön laskujen lähettämisen ja ostolaskujen vastaanottamisessa. Lähes 40 prosenttia ostolaskuista ja noin 90 prosenttia lähtevistä laskuista on kuitenkin vielä paperisia. Verkkolaskun tekeminen tulee tehdä toimittajalle niin edulliseksi ja helpoksi, että sen käyttö kiinnostaa myös pieniä toimittajia. Kuluttajan e-laskun käyttöä tulee markkinoida yhdessä pankkien kanssa. Hyötyjen aikaansaaminen edellyttää prosessien kehittämistä ja palvelusetelien käytön tueksi rakennetaan verkossa toimivat taustajärjestelmät.

Toimenpide-esityksessä 7 esitetään laadittavaksi selvitys ns. demokratiatiloista ja niiden käytön kustannuksista. Taloushallintopalvelulla on auditoriotila, jota vuokrataan myös ulkopuolisille.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Tuula Jäppinen

Lisätiedot

Tuula Jäppinen, toimitusjohtaja, puhelin: +358931025100
tuula.jappinen(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 07.03.2012 § 35

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa Demokratia-ryhmän raportista kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Demokratia ja vaikuttaminen ovat kaupunginvaltuuston strategiaohjelman 2009-2012 keskeisiä kehittämiskohteita. Strategiaohjelman mukaan kaupunki toimii kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja demokratian vahvistamiseksi kokoamalla toimenpiteet kansanvaltahankkeeksi.

Demokratia-ryhmän raportissa käsitellään merkittäviä keinoja, joilla kaupunginvaltuuston strategiaohjelman tavoitteita voidaan toteuttaa. Raportissa esitetyt keinot vaativat huolellista lisäselvittelyä ja jotkin niistä mahdollisesti lainsäädäntömuutoksia. Raportissa esitetyillä toimilla voidaan parantaa kaupunkilaisten tiedonsaantimahdollisuuksia ja heidän osallistumismahdollisuuksiaan kunnallisessa päätöksenteossa. Erityisen tärkeinä voidaan pitää avoimuuden ja varhaisen vaikuttamismahdollisuuden lisäämiseksi esitetyjä toimenpiteitä.

Kaiken osallistumisen perustana voidaan pitää kansalaisten tiedonsaantimahdollisuuksia ja kaupungin aktiivista tiedottamista tulevista hankkeistaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kaupunki tuottaa valtavan määrän erilaista tietoa vuositason, jolloin tietoaiteiston suuri määrä, sen löydettävyyden ja sähköisten tiedonsaanti- tai käyttömahdollisuuksien puuttuminen voivat muodostaa esteen asukasosallistumiselle ja vaikuttamiselle. Erilaisten verkkopalvelujen ja esimerkiksi Helsinki-kanavan käyttömahdollisuuksien käyttöä tulee tässä yhteydessä selvittää.

Tässä mielessä raportissa esitetyt teemat kuten palvelupaneelit, esitykset uuden teknologian käyttöönotosta tiedonsaannin parantamiseksi sekä osallistuva budjetointi avaamalla kaupungin budjettikirja pääluokkatasolla voidaan pitää kannatettavina asioina. Tällöin on kuitenkin kiinnitettävä huomiota tiedon analysointimahdollisuuksiin ja luotava keinoja ja menettelyjä, joiden avulla kaupunkilaiset voivat käsitellä saamaansa tietoa, jotta kansalaisosallistuminen tällä tavoin muodostuisi mielekkääksi tavaksi vaikuttaa.

Alueellisen päätöksenteon ja siihen liittyvien osallistumisen mallien suunnittelu on tehtävä huolellisesti, koska valmistelutasollakin monet päätökset leikkaavat eri hallintokuntien toimialoja. Lisäksi asioiden alueellinen tarkastelu voidaan nähdä vain yhtenä näkökulmana suurempien kokonaisuuksien hallinnassa. Luonnollisesti on asioita, joiden merkitys on lähinnä paikallinen, mutta esimerkiksi alueiden kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvät kysymykset ovat tyypillisesti osa isompaa kuin vain kaupunginosakohtaista kokonaisuutta. Nämä kysymykset ovat myös tyypillisesti niitä, joihin kansalaiset haluavat vaikuttaa. Pelkästään maantieteelliseen alueeseen perustuvan alueellisen osallistumismallin rinnalla tai lisäksi tulisi harkita, voidaanko osallistumistapoja ja joukkoa määritellä jonkin muun tekijän, esimerkiksi tiettyyn toimenpiteeseen tai toimintoihin liittyvän intressiryhmän perusteella.

Kunnallisen demokratian ja kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ovat yhteiskunnan luonnollisia kehityssuuntia, joihin kaupungin tulee vastata omilla toimenpiteillään. Näissä toimenpiteissä on syytä edetä asteittain ja hankkia kokemusta pilotoimalla kansalaisvaikuttamista kohteissa ja alueilla, joissa se on luontevinta ja joiden tuloksista saadaan kokemuksia järjestelmien edelleen kehittämiseksi.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Markku Nyyssölä, yksikön johtaja, puhelin: 310 32297
markku.nyyssola(a)att.hel.fi

Kaupunginorkesterin johtokunta 06.03.2012 § 11

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginorkesterin johtokunta päätti esittää lausuntoaan seuraavaa:

Johtokunnalla ei ole lisättävää Demokratia-ryhmän ansiokkaaseen loppuraporttiin, jossa ovat mukana myös kaupunginorkesterin omaan strategiaansa kirjaamat yhteiskuntavastuulliset näkökohdat taidelaitoksen toiminnan vuorovaikutuksellisuutta ja kuntalaisten syrjäytymisvaaraa koskien.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Hannu Linna

Lisätiedot

Marianna Kankare-Loikkanen, Viestintäpäällikkö, puhelin: 358931022703
marianna.kankare-loikkanen(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 06.03.2012 § 51

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Liikuntalautakunta päätti antaa Demokratia-ryhmän loppuraportista kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Demokratian ja kansalaisvaikuttamisen kehittäminen on ajankohtainen asia. Hallitusohjelman mukaisesti oikeusministeriössä valmistellaan Suomen ensimmäistä demokratiaselontekoa.

Demokratiaryhmän loppuraportti on laaja kokonaisuus ja siinä on joukko erilaisia toimenpide-ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.

On hyvä että etsitään täydentäviä ratkaisuja edustuksellisen demokratian täydentämiseksi osallistuvan demokratian muodoilla. Toisaalta tätä mahdollisuutta käyttävät lähinnä aktiiviset kansalaiset, eivätkä passiiviset ja yhteiskunnan marginaaleissa olevien kansalaiset. Alueellinen aktiivisuus ja osallistuminen eivät saa toisaalta estää koko kaupungin kehittämistä (ks. NIMBY-ilmiö).

Demokratiaryhmän loppuraportissa toimenpiteille ei ole määritetty vastuutahoja ja resursseja. Samoin aikataulut ovat haasteellisia. Näitä tulee jatkossa täydentää ja tarkentaa.

Raportissa on kerrottu muutamia esimerkkejä kaupungin nykyisistä käytänteistä. Tällainen toiminta vaatii osaavaa henkilökuntaa, taloudellisia resursseja ja tehokasta viestintää.

Liikunta on suurin kansalaisliike, noin 400 helsinkiläiseen liikuntaseuraan kuuluu noin 100 000 jäsentä. Liikunnan kansalaistoiminta on yksi aktiivisimmista osallistumisen muodoista, jossa kuntalaiset tuottavat omatoimisesti liikuntapalveluita toisille kuntalaisille, erityisesti lapsille ja nuorille. Tätä osallistumisen ja palveluiden tuottamistapaa yhteiskunnan kannattaa jatkossakin tukea aktiivisesti.

Liikuntatoimi tekee yhteistyötä liikuntaseuroja edustavan seurafoorumin ja -parlamentin kanssa. Samoin yhteistyötä tehdään helsinkiläisiä veneilijöitä edustavat Helveneen kanssa sekä liikuntasuunnittelussa asukkaiden sekä heitä ja asiakkaita edustavien muiden yhteisöjen kanssa.

Alueellisen demokratian kehittäminen

Demokratia-ryhmän esittämät toimenpide-ehdotukset alueellisen demokratian kehittämisestä ovat kannettavia.

Liikuntavirasto on ollut mukana kaupungin hallintokuntien yhteisessä lähiöprojektissa, jossa yhteistyössä asukkaiden kanssa on lähiöihin saatu uusia liikuntapalveluja ja estetty syrjäytymistä.

On hyvä että kaupunkilaiset pääsevät mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oman asuinympäristönsä tulevaisuuteen vaikuttaviin prosesseihin. Asukasvuorovaikutus tuo valmistelijoiden käyttöön sellaista tietoa ja näkemyksiä esimerkiksi liikuntapaikkojen suunnitteluun, jota ei muulla tavoin olisi käytettävissä, samalla se vaatii valmistelijoilta aikaa ja resursseja vuorovaikutuksen ylläpitoon.

Virastojen väliset rajat ovat osoittautuneet joskus esteeksi alueellisten palveluiden kehittämiselle, kun kukin virasto keskittyy vain omaan sektoriinsa. Yksi esimerkki tästä on kaupunginosien keskeisten kohtaamispaikkojen kuten koulujen pihojen kehittämien lähiliikuntapaikoiksi, joka olisi kuntalaisten kannata järkevää.

Suoran demokratian edistäminen

Työryhmän toimenpide-esitys toimintamallin laatimiseksi kansanäänestysten käyttöön ottamiseksi on kannatettava, kun kansanäänestystä käytetään harkiten.

Valmistelun avoimuuden lisääminen

Toimenpide-esitykset verkko- ja sähköisten palvelujen kehittämisestä vuorovaikutteiseen ja esteettömään suuntaan on kannatettava. Sosiaalisen median suosion kasvu kertoo siitä, että kuntalaisilla on halu ja tarve osallistua keskusteluun, kun aiheet käsittelevät heidän arkipäiväänsä. Sosiaalisen median kautta asukkaat ovat tuoneet julkiseen keskusteluun uusia teemoja. Vuorovaikutteisen sosiaalisen median käyttö kaupungin hallinnossa vaatii uutta ajattelua, osaamista ja resursseja.

Aktiivinen verkkoviestintä on eräs onnistuneen vuorovaikutusprosessin perusedellytyksistä. Näitä järjestelmiä tulee kehittää osana varsinaista palveluprosessia, mutta myös kaupunkitasolla, koska yksittäisten virastojen resurssit ja osaaminen eivät riitä tämän kokoajan uudistuvan välineen kehittämiseen.

Loppuraportissa todetaan myös, että kaupungin verkkopalveluja kehitettäessä tulee tehdä yhteistyötä muiden julkisten palvelun tuottajien kanssa. Liikuntatoimessa hyvä esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä on kaikille avoin Suomalaisen liikunnan tietopankki

(www.liikuntapaikat.fi), jossa on tietoja kaikista (30 000) Suomen liikuntapaikoista (LIPAS). Järjestelmässä on mukana myös yli 2 000 Helsingissä julkisessa käytössä olevaa liikuntapaikkaa. Tämä järjestelmä on hyvä esimerkki siitä, että samaa tietojärjestelmää käytetään koko maan tasolla, aluehallinnossa ja kunnissa. Näiden laajojen verkkopalvelujen haasteena on kattavien tietojen keruu ja niiden ylläpito.

Demokratia-ryhmä esittää laadittavaksi selvityksen 31.12.2012 mennessä ns. demokratiatiloista eli kokoontumistiloista ja niiden käytön kustannuksista. Liikuntaviraston tiloja käyttävät ensisijassa helsinkiläiset liikuntaseurat. Liikuntalautakunta pitää tärkeänä, että kaikki kaupungin tilat ovat tehokkaassa käytössä ja kaupunkilaisten saavutettavissa. Liikuntavirasto osallistuu Helsingin kaupungin tilavaraustyöryhmän työskentelyyn. Tämä työryhmä selvittää mahdollisuuksia yhtenäistää kaupungin erilaisia tilanvarausjärjestelmiä.

Edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten parantaminen

Esitykset valtakunnallisen kuntauudistuksen ja kaupungin edustuksellisen demokratian yhteensovittamisesta ovat kannettavia.

Hallituksen kuntarakenneuudistusesityksen mukaan kuntien koko ja asukasmäärät kasvavat. Metropolialueelle esitetään miljoonakaupunkia. Samalla kuitenkin edellytetään paikallisen demokratian vahvistamista. Näiden muutosten yhteen sovittamisessa on haasteita, joita löytyy riittävästi jo nykyisessä Helsingissä.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin: 310 87438

Sosiaalilautakunta 06.03.2012 § 72

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa Demokratia-ryhmän loppuraportista kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Demokratia-ryhmän loppuraportissa esitetään useita hyviä ehdotuksia alueellisen demokratian kehittämiseksi, suoran demokratian edistämiseksi, valmistelun avoimuuden lisäämiseksi ja edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten parantamiseksi.

Kaupunginhallitus on 9.1.2012 käynnistänyt demokratiaryhmän ehdotusten pohjalta kuusi jatkoselvitystä tai suunnitelmaa, jotka valmistuvat huhtikuun 2012 loppuun mennessä. Siksi sosiaalilautakunta ei tässä vaiheessa ota yksityiskohtaisemmin kantaa Demokratia-ryhmän kaikkiin ehdotuksiin, vaan tuo esille muutamia asiaan liittyviä näkökohtia.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan Helsingissä tarvitaan edelleen edustuksellisen demokratian lisäksi myös suoran demokratian ja uudenlaisten osallisuusratkaisujen käyttöä. Uudenlaisten osallistumistapojen ei kuitenkaan tarvitse merkitä uusia hallinnollisia ratkaisuja. Ne voivat toteutua informaatio-, kuulemis-, osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmiä kehittämällä ja selkeyttämällä.

Tärkeätä myös on, että asukkaat tietävät, mistä he löytävät halutessaan tietoa osallistumismahdollisuuksistaan. Tämän vuoksi Demokratia-ryhmän esittämä ehdotus, että kaupunki tuottaisi verkkoon ja myös paperiversiona saatavilla olevan kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen oppaan, on kannatettava.

Lisäksi kaupungin valitsema linja, että kaupungin osallistumisjärjestelmää kehitetään vaiheittain kohti yleistä osallistumisportaalia, on kannatettava. Tämä linjaus tulee ottaa huomioon parhaillaan käynnissä olevassa hel.fi-sivuston uudistamistyössä.

Demokratia-ryhmä esittää yhtenä toimenpiteenä, että kaupunki kehittää verkkopalveluja ja lisää vuorovaikutusta ja valmistelun avoimuutta. Sosiaaliviraston strategisena tavoitteena on lisätä palvelujen käyttäjälähtöisyyttä ja sähköisiä palveluja. Päivähoito on ollut tiennäyttävä: vuonna 2011 sähköisten hakemusten osuus oli 67 % kaikista päivähoitohakemuksista. Seuraavaksi on tavoitteena ottaa käyttöön sähköinen päivähoitopäätös. Kaikki sähköiset palvelut tullaan toteuttamaan kaupunkiyhteiselle asiointi.hel.fi-alustalle.

Demokratia-ryhmän loppuraportissa todetaan, että kaupungin verkkopalveluja kehitettäessä tulee tehdä yhteistyötä muiden julkisten palvelun tuottajien kanssa ja esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä mainitaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Palveluvaaka - verkkopalvelu (www.palveluvaaka.fi).

Palveluvaaka-verkkopalvelun tavoitteena on tarjota tietoa kansalaisille siitä, miten sosiaali- ja terveystieteiden palvelut toimivat. Sen tarkoituksena on mahdollistaa asukkaille eri toimipaikkojen vertailu, sosiaali- ja terveystieteiden tilastotietojen tarkastelu sekä palvelujen arviointi. Tässä vaiheessa palvelu ei vielä sisällä kattavia tietoja. Tiedot perustuvat kansallisesti kerättyihin rajallisiin tietoihin. Jatkossa palvelun tietoja on kuitenkin tarkoitus täydentää, kun vertailukelpoista tietoa on saatavilla.

Asiakkaiden aidon valinnanvapauden mahdollistamiseksi on tärkeää kehittää verkossa nähtävillä olevia palvelujen laatuvertailuja.

Kansalaisten tulee saada myös muuta palvelua ja kunnan toimintaa koskevaa tietoa helposti internetin kautta. Kuten Demokratia-ryhmän loppuraportissa todetaan, pääkaupunkiseudulla Helsinki Region Infoshare www.hri.fiverkkopalvelu on hyvä esimerkki palvelusta, jossa avoin tieto antaa halukkaille mahdollisuuden tehdä tiedon perusteella omia analyyseja ja laatia sen perusteella vaihtoehtoisia esityksiä kaupungille.

Alueellisen osallisuuden kehittämisen rinnalla tulee kuitenkin aina varmistaa, että kaikilla kaupungin alueilla on yhdenvertaiset ja yhtä kattavat aloite-, palaute- ja vaikuttamisjärjestelmät. Helsingissä kehitetään parhaillaan kaupungin uutta sähköistä palautejärjestelmää. Sosiaalivirasto on mukana järjestelmän kehittämissä sekä pilotoinnissa syksyllä 2012. Uusi järjestelmä tulee luomaan asukkaille paremmat mahdollisuudet antaa palautetta kaupungin palvelujen toimivuudesta. Lisäksi se helpottaa palautteiden käsittelyä ja toimenpiteiden seurantaa.

Parhaillaan valmistellaan uutta sosiaali- ja terveystoimen organisaatiota. Sosiaalilautakunta pitää tärkeänä, että uuden organisaation puitteissa kehitetään asukkaille ja asiakkaille osallistumis- ja vaikuttamisfoorumeita. Ne voivat olla alueellisia, asiakasryhmäkohtaisia tai toimintayksikkökohtaisia. Lähtökohtana voidaan pitää kokemuksia, joita on saatu esimerkiksi toimintayksiköiden asiakasyhteistyöstä ja foorumeista tai asiakasneuvostojen toiminnasta. Lisäksi tulisi luoda uusia sähköisen viestinnän ja osallistumisen muotoja esimerkiksi toimintayksiköiden ja niiden asiakkaiden välille.

Terveysvaikutusten arviointi

Erityisesti tulee varmistaa syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja siten turvata osallisuus ja myönteiset terveysvaikutukset myös tälle väestöosalle.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Tuula Vesänen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 43377
[tuula.vesanen\(a\)hel.fi](mailto:tuula.vesanen(a)hel.fi)

Nuorisolautakunta 01.03.2012 § 17

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Päätös

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kansalaisten ja hallinnon välisen vuoropuhelun vahvistaminen on tärkeää juuri nyt

Viime vuosina lisääntynyt kansalaistoiminta ja erityisesti vuoden 2011 ns. valtausliikkeet kuten arabikevät, Tahrir aukion protestit, Madridin ja Barcelonan kansalaiskokoontumiset ja Occupy -liike osoittavat, että kansalaiset haluavat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin oli sitten kyse yksinvaltaisesta hallinnosta, hallitusten politiikasta, ympäristökysymyksistä tai taloudellisesta ja sosiaalisesta eriarvoisuudesta. Kansainvälinen mielipidetutkimus (Ipsos, tammikuu 2012) osoitti, että yli puolet 23 maan väestöstä eri puolilta maailmaa suhtautuu valtausliikkeisiin myönteisesti, kolmannes ei osaa ottaa kantaa ja vain kymmenennes suhtautuu niihin kielteisesti. Kaksi kolmannesta Helsingin Sanomien kulttuurin, taiteen ja tieteen edustajista koostuvasta paneelista on sitä mieltä (21.10.2011), että tämä kansalaisliikehdintä on osoitus uudenlaisen vaikuttamiskulttuurin murroksesta. Amerikkalainen yhteiskuntafilosofi William E Connelly väittää (A World of Becoming, 2011), että murros näkyy siinä, että ihmiset eivät enää vain 'kuulu maailmaan' vaan haluavat myös 'osallistua siihen'. EU –rahoitteinen arvovaltainen kansalaisvaikuttamista selvittänyt tutkimus (Civil Society and New Forms of Governance EU-FP6 2005-2009) toteaa, että kansalaisten huoli ja kokemus siitä, että heillä ei ole riittävästi mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksentekoon on lisääntynyt. Tutkijat näkevät, että nyt onkin etsittävä ratkaisuja nykymuotoisen edustuksellisen demokratian täydentämiseksi osallistuvan demokratian muodoilla, erityisesti niin, että passiivisten ja yhteiskunnan marginaaleissa olevien kansalaisten ääni saadaan vahvemmin kuulumaan.

Nuoret ovat olleet vahvasti tällaisen kansalaistoiminnan kärjessä, siitäkin huolimatta, että suuri joukko nuoria etenkin Suomessa on jo pitkään jatkuneena muutossuuntana vieraantunut edustuksellisen demokratian muodoista ja tuntenut kasvavaa epäluuloa puoluepolitiikkaa ja poliitikkoja kohtaan. On tullut tarpeelliseksi kehittää sellaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia, joiden kautta mahdollisimman monelle nuorelle annetaan valmiuksia, myönteisiä kokemuksia ja motivaatiota toimia aktiivisena kansalaisena – myös edustuksellisen demokratian kautta.

Hallituksen kuntarakennemuutoksen mukaan kuntien koko tulee olennaisesti kasvamaan. Pääkaupunkiseudulle esitetään miljoonakaupunkia samaan aikaan kun edellytetään paikallisen demokratian vahvistamista. Näiden haasteiden ennakoinniseksi on

perusteltua lähteä ajoissa kehittämään alueellisen vuoropuhelun ja vaikuttamisen muotoja.

Edellä todetun perusteella juuri nyt on oikea hetki, kokeilla ja rakentaa palveluja, joiden kautta tuetaan kansalaistoimintaa, rohkaistaan passiivisia ja erilaisiin vähemmistöihin kuuluvia kansalaisia osallistumaan, tarjotaan monimuotoisia vaikuttamisen kanavia ja valmennetaan hallintoa keskustelemaan kansalaisten ja kansalaisryhmien kanssa.

Vaikka Helsingin kaupunkia onkin luonnehdittu jäykäksi byrokraatiaksi, se omaa myös hyvät mahdollisuudet muuntua aiempaa nopeammin ja herkemmin kaupunkilaisia kuuntelevaksi organisaatioksi. Lisääntynyt monihallinnollinen yhteistyö ja paremmat sähköiset palvelut ja kuulemistavat antavat entistä joustavampia mahdollisuuksia vastata kaupunkilaisten tarpeisiin. Lisäksi kaupungista löytyy runsaasti vaikuttamista ja vuoropuhelua lisääviä uusia toimintamuotoja ja kokeiluja, joita voidaan rohkeasti lähteä mallintamaan. Myös kaupunginhallituksen kesällä 2011 hyväksymä nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti on lupaava tapa ottaa kaupunkilaisia mukaan heitä itseään koskevien palvelujen kehittämiseen.

Alueellisen demokratian kehittäminen

Nuorisoasiainkeskus pitää tärkeänä Demokratia-ryhmän esittämiä alueellisen demokratian mallien ja osallistuvan budjetoinnin kehittämistä sekä avoimen datan periaatetta. Kuten ryhmä esittää, pilotointien tulee lähteä sektorirajat ylittävistä kokonaisuuksista. Nuorisoasiainkeskus pitää erityisen tärkeänä sitä, että kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään juuri sektorirajoja ylittäen. Nuorisotoimen kokemus on osoittanut, että niin virastojen väliset kuin virastojen sisäisetkin tiukat rajat ovat ajoittain osoittautuneet esteeksi lasten ja nuorten osallistumiselle. Näiden rajojen ylittäminen edellyttää ylimmän johdon ja keskijohdon sitoutumista ja tukea, sektorirajat ylittävien hankkeiden johtamista ja henkilöstön monihallinnollisen yhteistyön osaamisen vahvistamista.

Nuorisoasiainkeskuksella on valmius osallistua alueellisiin pilottihankkeisiin. Viraston etuna on alueellisesti kattava toimitilaverkosto, asiakaspinnassa toimivat työntekijät, alueellisesti toimiva ehkäisevän päihdetyön Klaari Helsinki sekä laaja nuorisojärjestöjen verkosto. Demokratia-ryhmän tarkoittamaan alueelliseen pilotointiin soveltuvat erityisesti seuraavat alueet:

Vuosaassa on jo perinteisesti ollut vahvaa asukastoimintaa (muun muassa Vuosaari –seura, Paika21:n Agendaryhmä, pro Uutela kansanliike jne.), jonka kanssa nuorisotyön monet toimijat ovat tehneet yhteistyötä. Nuorisoasiainkeskuksella on alueella muun muassa kaksi

nuorisotaloa, aluetyöntekijä ja Meriharjun luontotalo sekä monikulttuurisuuden asiantuntijaryhmä 'kulttuuritulkit'. Tämä avaa mahdollisuuksia demokratiaryhmän erikseen mainitsemaan yhteistyöhön ympäristöasioissa ja rasismiin vastaisessa työssä (sosiaalivirasto). Edellä mainitunlaiseen yhteistyöhön on nuorisotoimella hyvät edellytykset myös Mellunkylässä, erityisesti Kontulassa. Mellunkylä on tunnettu asukasaktiivisuudestaan, jota edustaa esimerkiksi Vetoa ja Voimaa Mellunkylään hanke, KontuKeskus ry, FC Kontu sekä noin 50 paikallista yhdistystä ja seuraa. Nuorisotoimi on usein näiden aktiivinen kumppani. Kierrätyskeskuksen 4V hanke (Välitä, Vaikuta, Viihdy ja Voi hyvin) on toiminut aktiivisesti Mellunkylässä ja siihen ovat linkittyneet myös nuorisotalot. Alue on varsin monikulttuurinen ja esimerkiksi nuorisoasiainkeskuksen toimintakeskus Luupin (Kontula) asiakkaista ja työntekijöistä merkittävä osa maahanmuuttajataustaisia.

Muita pilottihanke kandidaatteja nuorisotoimen näkökulmasta voisivat olla Roihuvuori, Herttoniemi, Pukinmäki, Malminkartano ja Malmi.

Suoran demokratian edistäminen

Työryhmän strateginen linjaus siitä, että "luodaan mahdollisuuksia suoran demokratian, kuten kansanäänestyksen toteuttamiseksi" on johdonmukainen seuraus siitä, että kansalaiset tarvitsevat erilaisia tapoja ilmaista toiveitaan ja huoliaan. Myös työryhmän toimenpidesitys toimintamallin laatimiseksi kansanäänestysten käyttöön ottamiseksi on kannatettava. Nuorisoasiainkeskus esittää myös, että tehtäisiin tutkimus siitä mitä kaupunkilaiset tietävät ja ajattelevat sellaisista tälläkin hetkellä käytettävissä olevista suoran demokratian vaikuttamismahdollisuuksistaan kuten koko kaupunkia tai sen osaa koskeva kansanäänestys, aloite kansanäänestyksen järjestämiseksi, kunnallisaloite ja kaupungin erilaiset sähköiset aloituskanavat. Tällainen tieto olisi hyödyllinen myös työryhmän toimenpide 5:n mukaista kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen opasta laadittaessa.

Työryhmän mukaan "kaupungin toiminnassa suhtaudutaan myönteisesti myös muuhun suoran demokratian keinoihin", jonka lisäksi "kehitetään kansalaisten osallistumismuotoja". Nuorisoasiainkeskus pitää tärkeänä, että myös nämä tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että otetaan kantaa mielenosoituksiin, kansalaisadresseihin, rauhanomaisiin valtausliikkeisiin, kulttuurisiin protesteihin, seinämaalaukseen ja sosiaaliseen mediaan: Miten nämä pitäisi huomioida? Miten ne kytkeytyvät kaupungin päätöksentekoon? Voidaanko näitä tukea?

Suoran demokratian muodoksi luetaan joskus ns. deliberatiivinen demokratia. Sille on ominaista, että päätöksenteko ei rajoitu edustuksellisiin päätöksentekoelemiin ja äänestämiseen, vaan niitä voidaan tukea erilaisin neuvottelevin prosessein. ”Julkisen harkinnan demokratiaksi” nimitetään menettelyä, jossa kootaan edustava näyte kaupunkilaisista, asiantuntijoiden tukemana, keskustelemaan muutamaksi päiväksi jostain ennalta määritellystä kysymyksestä ja tarvittaessa äänestämällä päätyään ratkaisuun. Esimerkiksi Hollannissa nuorisoasioista vastaava ministeriö kokoaa säännönmukaisesti edustava näyttöön nuoria muutamaksi päiväksi työstämään ajankohtaisia nuorisopoliittisia kysymyksiä ja käyttää tuloksia päätöksentekonsa pohjana.

”Neuvottelevaksi demokratiaksi” voidaan kutsua sellaista päätöksentekoa, jossa kansalaiset ja päätöksentekijät käyvät keskustelua päätöksentekoon valmisteltavista asioista. Kaupungit voivat järjestää säännöllisiä ja rakenteistettuja asukaskuulemisen foorumeita asioista, jotka kuulemisten pohjalta valmistellaan poliittiseen päätöksentekoon. Myös muulla tavalla voidaan edistää kansalaisten ja hallinnon välistä vuoropuhelua. Joissain tapauksissa kansalaisia, kansalaisryhmiä tai heidän järjestöjään voidaan innostaa yhdessä neuvoteltavan palvelun toteuttamiseen. Esimerkiksi nuorisoasiainkeskuksessa käydään parhaillaan neuvotteluja nuorisojärjestöjen ja nuorten palvelujärjestöjen kanssa siitä minkälaisia nuorisotyön palveluja he voisivat toteuttaa osana kunnan omaa palvelutuotantoa tai kumppanuutena sen kanssa.

Valmistelun avoimuuden lisääminen

Nuorisoasiainkeskus pitää aivan keskeisinä työryhmän näkemyksiä avoimen datan periaatteesta, verkkopalveluista, sähköisen kuulemisen ja vaikuttamisen välineistä sekä ylipäättään kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten parantamisesta.

Parhaillaan päivitettävässä verkkopalvelustrategiassa nuorisoasiainkeskus tulee kartoittamaan ne viraston toimintaa kuvaavat tiedot, jotka voitaisiin avoimen datan periaatteen mukaisesti esittää julkisesti nähtäväksi ja käytettäväksi. Sähköisen kuulemisen välineenä käytetään Opetus- ja kulttuuriministeriön aloite.fi –kanavasta Helsingin tarpeisiin muokattua Ruuti.net –kanavaa, jonka kautta nuoret voivat tehdä esityksiä palvelujen parantamiseksi. Sen kautta hallintokunnat voivat myös saada nuorten näkemyksiä omista nuorille suunnattavista palveluistaan. Verkkokanavan moderoinnista vastaa nuorisoasiainkeskus ja parhaillaan ollaan kokoamassa eri hallintokuntien edustajista koostuvaa nimikkovirkamiesryhmää, jonka tehtävänä on nuorten aloitteiden eteenpäin osoittaminen ja tarpeen

mukaan kunkin oman hallintokunnan nuoria koskevien palvelusuunnitelmien ohjaaminen nuorten arvioitaviksi.

Nuorisoasiainkeskuksessa toimiva valtakunnallinen verkkonuorisotyön kehittämiskeskus (Verke) tarjoaa ja kehittää moniammatillisia palveluja verkossa. Myös nuorten neuvonta- ja tiedotuspiste Kompassi on siirtänyt toimintansa painopisteen verkkoon, jossa toimii muun muassa Pulmakulma –niminen kysymys- ja vastauspalsta. Nuorisotoimen toimipisteet ja nuoriso-ohjaajat ovat näkyvästi esillä nuorten suosimassa sosiaalisessa mediassa (IRC-galleria, Demi, Facebook, Habbo hotelli). Nuorilla on siten halutessaan varsin hyvät mahdollisuudet saada tietoa nuorisotoimesta siellä missä he käyttävät aikaansa ja sitä kautta myös päästä vaikuttamaan kaupungin heille suuntaamiin palveluihin.

Kuten Demokratia-ryhmä ajattelee, pelkästään vaikuttamismahdollisuuksien avaaminen ei välttämättä tuota aktiivista ja laaja-alaista osallistumista. Vähintään yhtä tärkeää on tukea kansalaistoimintaa ja pystyä vuoropuheluun sen kanssa. Nuorisoasiainkeskuksessa on oma yksikkö – nuorten kansalaistoiminnan toimisto – joka jakaa hyvin monimuotoista tukea nuorisojärjestöille ja (myös ei-rekisteröidyille) nuorten toimintaryhmille. Helsingissä nuorisojärjestöjen toiminta onkin varsin aktiivista. Tällä hetkellä useampi sata nuorisojärjestöä, paikallisosastoa tai nuorten toimintaryhmää käyttää hyväkseen jotain nuorisoasiainkeskuksen tukimuotoa. Useista muista kaupungeista poiketen myös poliittiset nuorisojärjestöt toimivat Helsingissä aktiivisesti. Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti ei perustu ns. nuorisovaltuustomalliin, jossa käytännössä vain kourallinen nuoria on toiminnassa mukana, vaan menettelyyn, joka pyrkii aktivoimaan mahdollisimman monia nuoria ja nuorten ryhmiä antamaan oman äänensä kuulua. Ruuti avautuu myös edustuksellisen demokratian vaikuttamiskeinojen ulkopuolelle.

Demokratia-ryhmä kannustaa kaupungin henkilöstöä vuoropuheluun asukkaiden kanssa. Tämä on välttämätön, mutta samalla vaativa tavoite. Kaupungin hallintokoneiston edustajat toimivat usein varsin erilaisessa kulttuurisessa ympäristössä kuin 'tavallinen' kaupunkilainen. Hallinnon kieli, menettelytavat ja eri hallintokuntien ammatilliset kulttuurit tuntuvat helposti oman elämänsä arkisista käytännöistä puhuville kansalaisille vierailta. Samalla on myös niin, että kansalaisyhteiskunta muodostaa varsin mosaiikkimaisen kokonaisuuden. Hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välistä vuoropuhelua tutkineet Enjolras ja Bozzini (Governing Ambiguities. New Forms of Local Governance and Civil Society, 2010) toteavat, että kansalaisyhteiskuntaa leimaa "monimuotoisuus, erilaisuus ja konflikti". Tämän moninaisen ja keskenään ristiriitaisenkin kentän kanssa

keskustelu on erityisen haasteellista. Demokratia-ryhmän tärkeä tavoite lisätä kaupungin henkilöstön ja kansalaisyhteiskunnan välistä vuoropuhelua vaatii siten erityistä paneutumista, harjoittelua ja oppimista. Mainittakoon, että nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia hallinnolle harjoitella keskustelua erilaisten nuorten ryhmien kanssa kaupungin palvelujen parantamiseksi.

Demokratia edellyttää myös sitä, että kansalaisilla on valmiudet ja motiivi toimia aktiivisina kansalaisina. Erityisen ongelmallisia ovat tässä suhteessa nuoret, tulevaisuuden kansalaiset. Tutkijaprofessori Marjatta Bardy toteaa, että nuoret tarvitsevat ennen kaikkea ”apua selvittääkseen mitä mieltä he ovat”. Nuorten alhaiset äänestysprosentit kertovat myös tarpeesta vahvistaa heidän valmiuksiaan toimia demokraattisessa järjestelmässä. Vertaileva kansainvälinen tutkimus (ns. Civics –tutkimus) osoittaa, että suomalaiset koululaiset suoriutuvat maailman parhaiten oppiaineiden omaksumisen vertailutesteissä, mutta ovat vastaavasti häntäpäässä kun mitataan heidän kiinnostustaan ja osallistumishaluaan politiikkaan sekä heidän sosiaalista vastuuntuntoaan. Nuorille on annettava paremmat mahdollisuudet rakentaa identiteettiään, suhdettaan muihin ihmisiin ja yhteiskuntaan – ja politiikkaan. Nuorisotyöllä on tähän prosessiin paljon annettavaa, mutta avainasemassa on koulu ja sen avautuminen ympäröivään yhteiskuntaan. Koulun ja nuorisotyön yhteistyön vahvistaminen aktiivisen kansalaisuuden oppimisessa antaa parhaat mahdollisuudet kytkeä tosiinsa koulun antamia yhteiskuntaa koskevia kognitiivisia valmiuksia ja nuorisotyön tarjoamaa käytännön toiminnassa tapahtuvaa oppimista. Tällainen formaalien ja non-formaalien oppimisympäristöjen kytkeminen toisiinsa on ensisijaisesti riippuvainen siitä minkälaisia priorisointeja koulu tekee omassa toiminnassaan.

Demokratia-ryhmä kannustaa myös hallintokuntia tarjoamaan kansalaisten käyttöön maksuttomia kokoontumistiloja (ns. demokraatiatilat). Nuorisosiainkeskuksen varsin kattava nuorisotalojen ja sen muiden toimipaikkojen verkko on helsinkiläisille kansalaisjärjestöille ja nuorten toimintaryhmille maksuton. Käyttäjätilastojen mukaan ulkopuolinen käyttö onkin varsin laajaa. Lähes puolet (46 %) käyttökerroista koostuu nuorisojärjestöjen, koululuokkien, päiväkotiryhmien sekä kaupunkilaisten ja heidän ryhmiensä käytöstä.

Demokratia-ryhmä esittää myös kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen oppaan laatimista. Nuorisosiainkeskus pitää esitystä erinomaisena ja tarjoaa omaa asiantuntemustaan oppaan laatimiseen.

Edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten parantaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Edustuksellisen demokratian eräs haaste on sen uskottavuus kansalaisten silmissä. Tämä koskee erityisesti nuoria. Nuorten kokema epäluulo politiikkaa ja edustuksellista demokratiaa kohtaan on osaltaan myötävaikuttanut siihen, että ns. 'epämuodollinen kansalaistoiminta' on yleistynyt nuorten keskuudessa. Perinteisen ja 'tavanomaisen' vaikuttamisen rinnalle on noussut aktivismi (taiteen keinoin vaikuttaminen), arkielämän politiikka (omien elämäntapojen kautta vaikuttaminen), verkkovaikuttaminen (esimerkiksi sosiaalisen median kautta toimiminen), 'kevytyhteisöllisyys' (satunnainen, esimerkiksi tapahtumien kautta, vaikuttaminen) ja esimerkiksi valtausliikkeet. Tällaista aktivismia ei kuitenkaan ole perusteltua nähdä edustuksellisen demokratian uhkana. Päinvastoin edustuksellisen demokratian uskottavuutta parantaa tämän 'epämuodollisen kansalaistoiminnan' tunnustaminen ja sen huomioiminen osana 'muodollista demokratiaa'. Samalla tutkimukset viittaavat myös siihen, että epämuodolliseen kansalaistoimintaan osallistuminen lisää kiinnostusta edustukselliseen demokratiaan. Tämä näyttäisi tapahtuvan muun muassa ns. ikävaikutuksena: epämuodolliseen kansalaistoimintaan osallistuneet nuoret siirtyvät iän mukana edustuksellisen demokratian toimijoiksi.

Vaikuttamismahdollisuuksien laajentaminen

Demokratia-ryhmä nostaa esiin laajan kirjon toimenpiteitä, joilla kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksia voidaan parantaa. Kuten edellä on esitetty, nuorisoasiainkeskus tukee niitä ja on omalta osaltaan edennyt niiden toteuttamisessa. Nuorisoasiainkeskus esittää myös harkittavaksi voitaisiinko kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksien kirjoa laajentaa vieläkin rohkeammin. Demokratia-ryhmä esittää toimenpiteitä, joilla voitaisiin vahvistaa alueellista demokratiaa, eräitä suoran demokratian muotoja, lisätä valmistelun avoimuutta sekä vahvistaa edustuksellisen demokratian toimintaedellytyksiä. Helsingissä avoimella demokratialla olisi vielä laajentumispotentiaalia neuvottelevan demokratian suuntaan siten kuin suoraa demokratiaa koskevassa kappaleessa edellä todettiin. Toiseksi, viimeaikaisessa tieteellisessä keskustelussa demokratiasta on pohdittu sitä minkälainen malli soveltuisi parhaiten yhteiskuntaan, jota leimaa ennalta-arvaamattomuus, monimuotoisuus ja jyrkät sisäiset jännitteet. On esitetty, että maailman monimuotoistuminen ja siihen sisältyvät jännitteet ovat välttämättömyyksiä, joita ei ole järkevää pakottaa edustuksellisen demokratian konsensusprosesseihin. Tärkeämpää on niiden esiintuominen ja keskustelutilan luominen. Robert Gloverin (Of Virtues and Values. Annual Meeting of the American Political Science Association September 1-4, 2011) mukaan edustuksellisen demokratian korostaman rationaalisen harkinnan lisäksi demokratiassa on kyse tunteista, intohimosta ja monimuotoisista vaikuttamisen tavoista. Tästä ajattelutavasta käytetään termiä 'moni-ilmeinen demokratia' ('agonistinen pluralismi') eikä sitä kannata jättää

huomioimatta, kun lähdetään toteuttamaan Demokratia-ryhmän esittämää hallinnon vuoropuhelua asukkaiden kanssa.

Nuorisoasiainkeskus toivoo, että Helsingin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti otettaisiin huomioon tiennäyttäjän ja pilottihankkeena Demokratia-ryhmän tavoitteita toteutettaessa – ennen kaikkea siinä miten kansalaisia voidaan aktivoida ottamaan kantaa ja toimimaan sekä käymään vuoropuhelua kaupungin henkilöstön ja poliittisten päätöksentekijöiden kanssa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Toivonen

Lisätiedot

Lauri Siurala, nuorisotoimenjohtaja, puhelin: 310 89045
lasse.siurala(a)hel.fi

Hallintojohtaja 29.2.2012

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Hallintokeskus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kansalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen ja vuorovaikutuksen lisääminen Helsingin kaupungin päätöksentekojärjestelmässä

Helsingin kaupunki ja sen eri hallintokunnat ovat vuosien varrella kehittäneet useita erilaisia kuntalain 27 §:n mukaisia osallistumisjärjestelmiä. Muutamat kaupungin osallistumisjärjestelmät ovat osoittautuneet elinvoimaisiksi. Systemaattisen kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen ja demokratian vahvistamisen kehittämisessä kannattaa mahdollisuuksien mukaan hyödyntää näitä järjestelmiä ja niistä saatuja kokemuksia. Monet osallistumishankkeet ovat kuitenkin jääneet tilapäisiksi ja usein muusta toiminnasta verraten irrallisiksi ratkaisuiksi.

Hyvä esimerkki onnistuneista osallistumishankkeista on ollut ylipormestarin asukasillojen järjestäminen eri kaupunginosissa, joka 1970-luvun puolivälistä lähtien on kuulunut hallintokeskuksen viestinnän (ent. kaupunginkanslian tiedotustoimisto) tehtäviin. Ylipormestarin asukasillat ovat osoittautuneet toimivaksi konseptiksi, ja niitä järjestetään edelleen säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Yleisöpohjaa on ollut mahdollista laajentaa verkkotelevisiopalvelun avulla, sillä asukasillat ovat nähtävissä kaupungin Helsinki-kanava - sivustolla ja Stadi.tv-kaapelitelevisiokanavalla suorina lähetyksinä ja tallenteina. Palvelua ollaan kehittämässä myös vuorovaikutteisten verkkopalvelusovellusten avulla.

Demokratia-ryhmän loppuraportissa on paljon aineksia kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen ja demokratian vahvistamiseen Helsingissä. Raporttiin sisältyy lukuisia ehdotuksia, joiden pohjalta kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä ja demokratian vahvistamista voidaan kehittää Helsingin kaupungin hallinnossa.

Osallistumisen ja demokratian kehittäminen kannattaa Helsingissä mieluiten toteuttaa systemaattisena kaupunkilaisten osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisohjelmalla, jonka avulla kansalaisosallistuminen voidaan rakentaa toimivaksi ja samalla pysyväksi osaksi Helsingin kaupungin päätöksentekojärjestelmää.

Ensimmäisen vaiheen tavoitteena Helsingin osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisohjelmassa tulisi olla ainakin merkittävimpien kaupungin toimielimissä päätettäväksi tulevien hankkeiden saattaminen esimerkiksi aluefoorumien ja verkko-osallistumisen avulla kaupunkilaisten arvioitaviksi sekä kaupunkilaisten mielipiteiden kuuleminen olennaisena osana valmistelutyötä. Esimerkiksi kaupunkisuunnittelussa tällainen kuuleminen on jo pitkään ollut lakisääteistä. Saatuja myönteisiä kokemuksia hyväksi käyttäen asukaskuulemista voitaisiin laajentaa myös sellaisille toimialoille, joilla ei vielä ole tähän velvoittavaa lainsäädäntöä.

Kaupunkilaisten kuuleminen osana päätösten valmistelua tulisi toteuttaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta sen yhteydessä kerätyt mielipiteet ja kannanotot voidaan ottaa valmistelutyössä täysipainoisesti huomioon. Kaupungin hallinnon toimivuuden kannalta kaupunkilaisten riittävän aikainen osallistuminen ja kuuleminen valmisteluvaiheessa saattaa parhaimmillaan vähentää painetta muutoksenhaun käyttöön, kun asukkaiden näkökohdat saadaan tietoon ja voidaan ottaa huomioon jo valmistelutyön aikana.

Hallintokeskuksen mielestä Demokratia-ryhmän toimenpide-ehdotukset 2 (alueellisen osallistumisen parantaminen) ja 4 (verkkopalvelujen, vuorovaikutuksen sekä valmistelun avoimuuden kehittäminen) on syytä käsitellä yhtenä kokonaisuutena, koska nämä toimenpiteet täydentävät toisiaan ja muodostavat tulevaisuudessa keskeisen välineen kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja demokratian vahvistamiseksi Helsingissä. Kun kaupungin päätöksenteon valmisteluun voi vaikuttaa joko aluefoorumi-tyyppisen toiminnan tai verkko-osallistumisen tai näiden molempien kautta, tämä osaltaan madaltaa osallistumisen ja vaikuttamisen kynnyksiä ja mahdollistaa osallistumisen sekä eri asukasryhmille että erilaisten vaikuttamiskanavien kautta.

Demokratia-hankkeiden organisointi kaupungin hallinnossa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Erilaisten osallistumisen ja vaikuttamisen hankkeita on toteutettu kaupungin hallinnossa pääosin hajautetusti niin, että yksittäiset hallintokunnat ovat käynnistäneet omalla toimialallaan omia demokratiahankkeitaan. Näin on voitu toteuttaa suuri määrä erilaisia kokeiluja, jotka parhaimmillaan ovat muodostuneet pysyviksi käytännöiksi päätöksenteon valmistelussa. Ongelmaksi on kuitenkin jäänyt yksittäisten demokratiahankkeiden koordinoimattomuus ja hajanainen kokonaiskuva.

Helsingin kaupungin hallinnossa vastuu kaupungin asukkaiden osallistumisesta ja vaikuttamisesta on perinteisesti kuulunut päätöksiä valmisteleville hallintokunnille. Yhtenäisiä osallistumista, kaupunkilaisten kuulemista tai vaikuttamista koskevia linjauksia kaupungilla ei ole aiemmin ollut kovinkaan konkreettisella tasolla. Osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisohjelman yhteydessä on perusteltua täsmentää kaupunkitason vastuut vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen ja demokratian vahvistamisen osalta.

Hallintokeskuksen johtosäännön (1 §) mukaan "hallintokeskuksen tehtävänä on toimia kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajiston yleisenä valmistelu- ja toimeenpano- viranomaisena, avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajistoa näiden johtaessa ja valvoessa kaupungin hallintoa." Tämän toimialamääräyksen mukaisesti keskitetty vastuu kaupunkilaisten osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisestä kuuluu hallintokeskuksen toimialaan. Täten demokratian ja osallistumisen kehittämisen koordinoivastuu sekä toteutusvastuu keskitettyjen palvelujen osalta kuuluu luontevasti hallintokeskukselle.

Tampereen kaupungilla, jossa sekä alueellista osallistumista että verkko-osallistumista on kehitetty usean vuoden ajan, on keskushallinnon osana oma kuntademokratiaryhmä (<http://www.tampere.fi/hallintojatalous/organisaatio/konsernihallinto/hallintojohenkilosto/viestintayksikko/kuntademokratia.html>). Tampereen mallissa asukkaat voivat kertoa mielipiteensä valmisteilla olevista asioista verkkopalveluna toimivassa Valma-valmistelufoorumissa, osallistua valtuuston ja pormestarin asukasiltoihin sekä osallistua asuinalueensa alueellisen vaikuttamisen Alvari-työryhmään. Onnistuneen alueellisen vaikuttamisen ja verkko-osallistumisen vähimmäisedellytyksenä on hankkeita koordinoivan toimintayksikön olemassa kaupungin keskushallinnossa. Tampereen kuntademokratiaryhmässä työskentelee seitsemän henkilöä. Vuoden 2012 alusta lukien ryhmä toimii osana kaupungin keskushallinnon viestintäyksikköä.

Hallintokeskus katsoo, että Helsingin kaupungin osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisohjelman käynnistäminen edellyttää, että kaupungin demokratiahankkeiden koordinointi sekä luotavien osallistumisen ja vaikuttamisen rakenteiden kehittäminen ja ylläpito edellyttää Tampereen esimerkin mukaisen pienehkön keskushallinnon toimintayksikön perustamista myös Helsinkiin esimerkiksi vuoden 2013 talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Alkuvaiheessa tällaisen ryhmän vahvuus voisi olla 4–5 henkilöä. Tämä mahdollistaisi alueellisen osallistumisen kokeilun toteuttamisen Helsingin kokoisessa kaupungissa. Yhteistyössä hallintokeskuksen viestinnän ja talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosaston kanssa olisi mahdollista käynnistää myös osallistumisen verkkopalvelujen kehittäminen. Hallintokeskuksen organisaatiossa uuden demokratiaryhmän tms. luonteva sijoituspaikka olisi hallinto-osaston päätösvalmisteluyksikkö.

Tampereella kullakin aluetyöryhmällä on keskushallinnon kuntademokratiaryhmässä oma vastuhenkilönsä. Lisäksi osallistumisen verkkopalveluilla on omat vastuhenkilönsä.

Osallistumisen ja demokratian kehittämisessä on syytä jo alkuvaiheessa ottaa kantaa, kuinka laajaksi mahdollinen keskushallinnon demokratiaryhmä tai -yksikkö kannattaa rakentaa. Tähän saakka osallistumismahdollisuuksia on Helsingin kaupungin hallinnossa kehitetty sekä keskushallinnon että eri toimialojen hallintokuntien työnä niiden varsinaisten tehtävien ohella. Systemaattista ja pysyvää osallistumisen ja demokratian kehittämisen järjestelmää ei ole mahdollista luoda määräaikaisena projektityönä. Hankkeen onnistumisen kannalta avainasemassa on jo alusta lähtien varmistettu pysyvyys ja jatkuvuus.

Helsingissä tärkeä voimavara kaupungin osallistumisen ja demokratian kehittämisessä on yhteistyö kansalaisyhteiskunnan toimijoiden, kuten kaupunginosayhdistysten kanssa. Alueellisen vaikuttamisen aluefoorumien tms. määrää arvioitaessa Helsingin kokoisessa kaupungissa pitää ottaa huomioon asukaslähtöisyys ja kaupunkilaisten mahdollisuus päästä vaikuttamaan omaa asuinympäristöään koskevien ratkaisujen valmisteluun. Toisaalta järjestelmän toimintakyky, eli tällaisten osallistumisen aluefoorumien tulee olla kooltaan riittävän suuria, jotta niiden kautta kerättyjen mielipiteiden ottaminen huomioon päätösten valmistelussa myös käytännössä onnistuu. Helsingissä mahdollinen aluefoorumien lukumäärä olisi hallintokeskuksen käsityksen mukaan suunnilleen kaupungin suurpiirijaon mukainen, eli 7–8 aluefoorumia.

Hallintokeskuksen kannanotot Demokratia-ryhmän toimenpide-ehdotuksista

Toimenpide 1: Laaditaan selvitys osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksista Helsingissä. Selvityksen pohjalta valmistellaan esitys osallistuvan budjetoinnin kokeilusta.

Selvityksen laatiminen on perusteltua. Ylipormestarin oppilaskuntapäivät (osa Ruuti-hanketta, ent. Hesani Nuorten ääni) on ollut osallistuvan budjetoinnin ideoita nuorison keskuudessa hyödyntävä hanke Helsingissä, jota on toteutettu jo vuodesta 1998. Siitä kerätyt kokemukset ovat hyvä pohja osallistuvan budjetoinnin laajemmallekin kehittämiselle kaupungissa.

Osallistuva budjetointi kannattaa toteutuessaan kytkeä toimenpiteisiin 2 (alueellinen osallistuminen) ja 4 (vuorovaikutus verkkopalvelujen avulla).

Toimenpide 2: Laaditaan selvitys alueellisen osallistumisen parantamisen mahdollisuuksista Helsingissä. Selvityksen pohjalta valmistellaan vaihtoehtoisia esityksiä alueellisen osallistumisen hankkeista.

Tampereen Alvari-järjestelmä eli vuorovaikutuskanava asukkaiden ja kaupungin välillä (<http://www.tampere.fi/tampereinfo/osallistuminen/vaikuttamiskanavat/alvari.html>) tarjoaa hyvän pohjan alueellisen osallistumisen kehittämiseksi myös Helsingissä kuitenkin niin, että Alvari-järjestelmän kokemuksia kehitetään edelleen Helsingin oloihin soveltuvaksi osallistumisjärjestelmäksi.

Tampereella Alue-Alvarit (<http://www.tampere.fi/tampereinfo/osallistuminen/vaikuttamiskanavat/alvari.html>) ovat olleet asukkaista ja yhdistysten tai järjestöjen edustajista koottavia alueellisia työryhmiä, jotka kaupunginhallitus nimeää. Lisäksi Tampereella toimii suljettuna Facebook-ryhmänä keskikaupungin Facebook-Alvari. Alvari-järjestelmän alueellista vaikuttamista täydentää verkkopalveluna toimiva Valma-valmistelufoorumi (<http://valma.tampere.fi/>), jonka kautta asukkaat voivat esittää mielipiteensä Tampereen kaupungin käsittelyssä olevista asioista. Tavoitteena on ollut taata kuntalaisille mahdollisuus vaikuttaa käsiteltäviin asioihin koko valmistelutyön ajan.

Helsingissä Tampereen Alvari-mallia edelleen soveltava ratkaisu voisi olla Helsingin kaupunginosayhdistykset (Helka) ry:n varsin hyvin toimivaan jäsenjärjestöpohjaan perustuva malli, jossa alueellisen vaikuttamisen mahdollistavat kaupungin aluefoorumit perustettaisiin esimerkiksi Helkan järjestökartan pohjana olevan kaupungin suurpiiriin mukaisesti. Hallintokeskuksen mielestä tällaisia aluefoorumeita voisi suurpiiriin perusteella olla seitsemän siten, että asukasmäärältään toistaiseksi pieni Östersundomin suurpiiri sisällytettäisiin Itäisen suurpiiriin aluefoorumiin.

1. Itäinen (ml. Östersundom): 105 489 asukasta

2. Läntinen: 101 807 asukasta
3. Eteläinen: 100 664 asukasta
4. Koillinen: 93 844 asukasta
5. Keskinen: 80 268 asukasta
6. Kaakkoinen: 47 028 asukasta
7. Pohjoinen: 41 221 asukasta

Näiden aluefoorumien toiminta voisi keskeisiltä osiltaan perustua Helsingissä pääosin varsin hyvin toimivien ja vahvasti kansalaisyhteiskuntaa edustavien kaupunginosayhdistysten varaan. Jatkovalmistelussa aluefoorumien jäsenyysperusteet on tietenkin vielä täsmennettävä.

Kuva: Helsingin suurpiirit, peruspiirit ja osa-alueet (lähde: http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Helsinki_subdivisions-fi.svg)

Aluefoorumien tehtävät voidaan Helsingissä esim. Tampereen Alvari-järjestelmää mukailien määritellä seuraaviksi:

- ottaa kantaa valmistelussa ja suunnitteilla oleviin asioihin ja esittää niihin näkemyksensä,
- osallistua kaupungin talousarvion ja strategian laadintaan (osallistuva budjetoinnin väline),

- tehdä aloitteita tärkeinä pitämistään asioista ja viedä niitä kaupungin käsittelyyn
- toimia tiedon välittäjänä alueensa asukkaille asioista
- vaikuttaa alueen palvelujen kehittämiseen ja asuinympäristön suunnitteluun, jotta asukkaiden näkemykset ja paikallinen tieto saadaan asioiden valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

Toimenpide 3: Tehdään toimintamalli kansanäänestysten käyttöön ottamiseksi Helsingissä.

Kuntalain 30 ja 31 § sisältävät säännökset kunnallisista kansanäänestyksistä. Kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä on puolestaan säädetty laissa 656/1990.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunnallinen kansanäänestys voi olla vain neuvoo-antava. Sitovan kansanäänestyksen on katsottu olevan ristiriidassa edustuksellisen demokratian kanssa ja lisäksi siihen on katsottu liittyvän tulkintaongelmia esimerkiksi olosuhteiden muuttumisen vuoksi. Kansanäänestyksen toimeenpanosta ja äänestysvaihtoehdoista päättää aina valtuusto.

Neuvoo-antava kansanäänestys on käyttökelpoinen erityisesti tilanteissa, joissa äänestyksen kohteena oleva kysymys voidaan muotoilla niin, että vaihtoehtoja on kaksi. Vain tällä tavoin voidaan varmistaa, että eniten ääniä saanut vaihtoehto edustaa samalla myös kansanäänestykseen osallistuneiden kuntalaisten enemmistön mielipidettä.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunnallista kansanäänestystä ei saa järjestää valtiollisten tai kunnallisten vaalien yhteydessä. Lain esitöissä tätä ratkaisua on perusteltu sillä, että äänestysviranomaisilla on vaalien aikaan muita tehtäviä ja kansanäänestyksen järjestäminen samaan aikaan saattaisi vaarantaa vaalien häiriöttömän kulun, samoin kuin johtaa kansanäänestyksen aiheen muodostumisen korostetuksi kunnallisvaaliteemaksi. Valtiollisten vaalien (tai valtiollisen kansanäänestyksen) yhteyteen kunnallisen kansanäänestyksen ei ole katsottu kuuluvan sen paikallisen luonteen vuoksi. Jos Helsingin kaupunginhallitus tekee lainsäädäntöaloitteen tätä säännöstä koskevaksi muutokseksi, aloitteessa on syytä kuvata, millä tavoin edellä mainitut ongelmallisiksi arvioidut seikat voitaisiin ratkaista.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunnallista kansanäänestystä koskevan aloitteen tekijöiden on omakätisesti allekirjoitettava aloite. Siksi lainsäädäntö ei nykyisellään mahdollista sähköistä aloitemenettelyä. Lainsäädäntö on kuitenkin peräisin 1990-luvun alkupuolelta; nykyiset mahdollisuudet sähköiseen tunnistautumiseen lienevät sillä tasolla, että lakia voidaan niin haluttaessa muuttaa myös

siten, että kansanäänestysaloitteen tekeminen sähköisesti on mahdollista.

Toimenpide 4: Kehitetään verkkopalveluja ja lisätään vuorovaikutusta sekä valmistelun avoimuutta, jotta kaupungin tuottama asiakirja- ja muu tietoaineisto on helposti ja esteettömästi kaupunkilaisten avoimesti käytettävissä ja hyödynnettävissä.

Helsingin kaupungin uuden osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisohjelman keskeinen tavoite tulee olla kaupungin toimielinten päätösasiakirja-aineiston saattaminen olennaisesti entistä paremmin kaupungin asukkaiden tutustuttavaksi jo asioiden valmisteluvaiheessa, asiakirjatiedon löydettävyyden parantaminen sekä mahdollisuus seurata kaupungin päätöksentekoa verkkopalvelun avulla. Asiakirjojen nykyistä paremman saatavuuden ja löydettävyyden lisäksi verkko-osallistumista tulee kehittää uuden vuorovaikutteisen verkkopohjaisen osallistumisjärjestelmän avulla.

Helsingin kaupungin päätösasiakirjat ovat olleet verkossa luettavissa jo toistakymmentä vuotta. Esityslistojen ja pöytäkirjojen lisäksi päätösasiakirjojen verkkojulkaisut sisältävät nykyään myös suurimman osa liiteaineistoa.

Tähän saakka kaupungin asiakirja- ja muu tietoaineisto ei kuitenkaan ole ollut verkossa erityisen helposti ja esteettömästi saatavissa. Henkilötietolain tietosuojamääräysten takia kaikki kahta vuotta vanhemmat päätösasiakirjat on (harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta) tähän asti jouduttu poistamaan kaupungin toimielinten verkkosivuilta niihin sisältyvien henkilötietojen takia, koska kaupungin toimielinten (kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, lauta- ja johtokunnat) päätösasiakirjat aika ajoin sisältävät sellaisia henkilötietoja, jotka tietosuojavaltuutetun kannan mukaisesti on tullut poistaa verkosta asian tiedottamisen edellyttämän määräajan jälkeen. Tämä on vaikeuttanut merkittävästi varsinkin yli kaksi vuotta kestävien päätösprosessien seuraamista kaupungin verkkosivuilta.

Kun kaupungin päätösvalmistelussa ja päätöksenteossa siirryttiin heinäkuusta 2011 lähtien uuteen sähköiseen Ahjo-asianhallintajärjestelmään, sen yhteydessä asiakirjatuotannossa otettiin käyttöön henkilötietojen automaattisen poiston määräajan jälkeen mahdollistava järjestelmä. Jatkossa ei siten enää ole estettä päätöstiedottamisen avoimuuden parantamiselle.

Ahjo-järjestelmästä voidaan myös tuottaa päätösvalmistelua ja päätöksentekoa koskevaa tieto-aineistoa paitsi kaupungin omiin sovelluksiin myös ulkopuolisten tuottamiin sovelluksiin avoimena Open Data -tietona. Helsingin kaupungin tietokeskuksen ja Forum Virium Helsingin ylläpitämä ja Espoon, Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten

kaupunkien sekä Sitran ja valtiovarainministeriön rahoittama Helsinki Region Infoshare -hanke (<http://www.hri.fi>) on erinomainen työkalu tällaisen avoimen päätöksentekotiedon sovellusten kehittämisessä.

Hallintokeskuksen viestintä on parhaillaan yhteistyössä talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosaston kanssa uudistamassa kaupungin hel.fi-verkkoportaalia ja myös sen päätöksentekosivustoa. Ahjo-asianhallintajärjestelmän uusien ominaisuuksien myötä kaupungin päätöksenteon seuraamista voidaan verkkosivuilla jatkossa olennaisesti parantaa ja helpottaa. Jo nyt kaupungin Helsinki-kanava -verkkovideoportaalin (www.helsinkikanava.fi) kaupunginvaltuuston kokouslähetyksissä palvelun käyttäjien saatavilla on lähes kaikki ajateltavissa oleva valtuuston kokoukseen liittyvä tieto (verkkovideolähetyksen lisäksi asiakirjat, läsnäolotiedot, pidetyt ja tulevat puheenvuorot, puheenvuorojen kestoajat, äänestystulokset ja äänestyskartat, tiedot asioiden käsittelystä sekä tehdyistä päätöksistä jne.) lähes reaaliaikaisena. Helsinki-kanavalta saatava kokoustieto on jo nyt suurelta osin saatavissa Open Data -tyyppisenä käyttäjien omissa sovelluksissa hyödynnettävänä tietona.

Verkossa tapahtuvan asukkaiden kuulemisen ja osallistumisen parantaminen voisi ainakin alkuvaiheessa tapahtua Tampereella jo vuosien ajan käytössä olleen Valma-valmistelufoorumi -tyyppisen sovelluksen avulla. Tämä olisi parhaassa tapauksessa otettavissa käyttöön suhteellisen nopealla aikataululla ilman aikaa vievää uuden verkko-osallistumissovelluksen rakentamista, vaikka sellaisenaan Tampereen jo useampia vuosia vanha ohjelmistosovellus ei olekaan siirrettävissä Helsinkiin. Uuden verkko-osallistumissovelluksen rakentaminen ja ylläpito olisi hallintokeskukseen sijoitettavan kaupungin keskushallinnon demokratiaryhmän keskeinen tehtävä alueellisen vaikuttamisen mallien kehittämisen rinnalla.

Toimenpide 5: Kaupunki tuottaa verkossa ja myös paperiversiona saatavilla olevan kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen oppaan. Oppaasta tehdään kerran vuodessa uudistuva versio sekä wiki-alueella jatkuvan keskustelun kautta uudistuva versio.

Helsingin kaupungin kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen opas on perusteltua tehdä painetussa muodossa, kun kaupungin osallistumisen ja vaikuttamisen perusratkaisuista on tehty päätökset ja toiminta on käynnistynyt. Hallintokeskuksen viestintä uudistaa osana hel.fi-portaalin uudistustyötä myös kansalaisvaikuttamisen ohjeet ja opastuksen verkkosivuilla. Tämä ohjeistus tuotetaan myös tulostettavassa muodossa, jolloin siitä on helposti saatavilla tulosteet aina ajantasaisessa muodossa. Verkkosivujen ohella kaupungin osallistumisen ja vaikuttamisen vaihtoehtoista tiedotetaan myös kaupungin jokaiseen talouteen jaettavaan Helsinki-Info -lehdessä, ja

myös toimenpide-ehdotukseen sisältyvä opas voidaan aikanaan julkaista lehden liitteenä.

Toimenpide 6: Laaditaan selvitys koulujen sähköisten palveluiden tarjoamista vaikutusmahdollisuuksista koulutyöskentelyssä.

Kaupungin päätöksentekosivusto

http://www.hel.fi/hki/helsinki/fi/P__t_ksenteko+ja+hallinto/P__t_ksenteko sekä Helsinki-kanava -verkkovideosivusto

(<http://www.helsinkikanava.fi/>) ovat toimiva opetusväline varsinkin yhteiskuntatiedon opetuksessa. Jo nykyään Helsinki-kanavalla säännöllisesti esitettävät Ylipormestarin oppilaskuntapäivät (ent. Nuorten ääni) tukevat tätä pyrkimystä.

Toimenpide 9: Laaditaan selvitys poliittisen johdon ja virkamiesjohdon työnjaon uudistamisesta. Tavoitteena on mm. vahvistaa kaupunginvaltuuston roolia kaupungin kehittämisessä ja johtamisessa.

Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain 13 §:n mukaan kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Säännöksessä on lueteltu asiat, jotka kuuluvat valtuuston päätösvaltaan. Kaupungin hallinnosta vastaa lain 23 §:n nojalla kaupunginhallitus ja johtamisesta lain 24 §:n nojalla kaupunginjohtaja tai pormestari.

Kaupungin eri viranomaisten toiminnasta ja niiden välisestä toimivallan jaosta määrätään kaupunginvaltuuston hyväksymissä johtosäännöissä. Luottamushenkilöjohdon ja viranhaltijajohdon työnjaon uudistaminen tapahtuu siten tarkoituksenmukaisesti johtosääntöjä tarpeen mukaan muuttamalla, ottaen kuitenkin huomioon, ettei johtosäännöillä voida poiketa kuntalaissa nimenomaisesti eri toimielin- ja viranhaltijatasoille säädetyistä tehtävistä. Samoin on huomattava, etteivät kunnan johtavat viranhaltijat voi kuntalain 34 ja 35 §:n vaalikelpoisuussäätelyn johdosta olla samalla luottamushenkilöasemassa.

Toimenpide 10: Toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan kaupunginhallitukselle 30.4.2012 mennessä. Kaupunginhallitus päättää tämän pohjalta jatkovalmistelusta ja seurannasta. Demokratia-ryhmä esittää, että kaupunginhallitus vie toimenpidesuunnitelman kaupunginvaltuuston lähetekeskusteluun. Demokratia-ryhmä esittää, että kaupunginhallitus valmistelee toimenpiteet, joilla kaupunkilaiset voivat osallistua mahdollisimman laajasti ja aktiivisesti demokratiaprosessin jatkotyöhön.

Hallintokeskus tukee ajatusta kansalaiskeskustelusta demokratiaprosessin yhteydessä. Tällaisessa keskustelussa on mahdollista soveltaa esimerkiksi vuonna 2010 toteutetun varsin onnistuneen palveluverkkokuulemisen myönteisiä kokemuksia (ks. <http://palveluverkko.hel.fi>).

Lisätiedot

Teppo Tiina, päätösvalmisteluyksikön päällikkö, puhelin: 310 36018
tiina.teppo(a)hel.fi

Henkilöstöjohtaja 29.2.2012

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Henkilöstökeskus toteaa, että demokratia-ryhmän loppuraportti sisältää hyviä ehdotuksia kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen parantamiseksi. Toimenpide-ehdotuksissa otetaan huomioon henkilöstökeskuksen toimialan kannalta keskeiset maahanmuuttajia koskevat näkökulmat.

Henkilöstökeskus katsoo, että kaikkien virastojen ja liikelaitosten tulee olla mukana rasismien vastaisessa työssä, joka suuntautuu sekä kaupungin asukkaisiin ja heille tarjottaviin palveluihin että kaupungin henkilöstöpolitiikkaan. Selkeä ”nollatoleranssi rasismia kohtaan” on lähtökohtana myös kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmaa uudistettaessa.

Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen koskettanee myös kaupungin sisäisiä toimintatapoja ja johtamista. Kehittämistyössä tulee kiinnittää huomiota hyvään muutostilanteiden henkilöstöjohtamiseen ja ottaa kaupungin hyvät yhteistoimintarakenteet ja käytännöt huomioon.

Lisätiedot

Pohjaniemi Marju, osastopäällikkö, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.02.2012 § 76

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Demokratian ja kansalaisvaikuttamisen kehittäminen on ajankohtainen asia. Valtakunnallisella tasolla on valmisteilla Suomen ensimmäinen demokratiaselonteko, jonka tavoitteena on vahvistaa pitkäjänteistä ja suunnitelmallista demokratian edistämistä. Tätä taustaa vasten on tärkeää, että myös kaupungin tasolla pohditaan vakavasti kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä ja demokratian vahvistamista. On hyvä, että kaupungin demokratiaryhmä on aloittanut tämän työn.

Demokratiaryhmän loppuraportissa on joukko erilaisia toimenpide-ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia. Raportissa ei kuitenkaan pohdita sitä mitä

vuorovaikutuksen lisäämisellä ja osallistumismahdollisuuksien parantamisella tavoitellaan. Osittain tämän vuoksi esitetyt toimenpiteet jäävät yksittäisiksi, hieman hajanaisiksi ja jossain määrin yhteismitattomiksi. Lisäksi raportissa on käytetty useita demokratiaan ja sen edistämiseen kytkeytyviä käsitteitä, mutta niiden sisältöä ei ole määritetty. Määrittelemättä jääneitä käsitteitä ovat esimerkiksi suora demokratia, alueellinen demokratia, vuorovaikutus, osallistuminen, osallistumisviestintä ja voimaantuminen verkossa. Demokratiaryhmän loppuraportissa toimenpiteille ei ole myöskään määritetty vastuutahoja, kehittämisen vaatimaa osaamista ei ole varmistettu eikä osoitettu muita resursseja. Lisäksi toimenpiteissä esitetyt aikataulut ovat osin epärealistisia.

Toimenpide-esitys verkkopalvelujen kehittämisestä vuorovaikutteiseen ja esteettömään suuntaan on kannatettava. Tässä suhteessa myös valtakunnallinen tavoitetaso on asetettu korkealle. Valtioneuvoston 4.2.2010 annetussa periaatepäätöksessä demokratian edistämisestä Suomessa todetaan, että Suomi haluaa olla verkkodemokratiavertailussa maailman 10 kärkeen joukossa 2010-luvun lopulla. Infrastruktuuria valmisteltaessa huomioidaan sekä epämuodollinen kansalaisten osallistuminen ja palautteen antaminen että kansanaloitteiden ja verkkoäänestämisen tekninen toteutus.

Demokratiatyöryhmän loppuraportissa verkkopalvelujen kehittämiseen liittyvä ehdotus on muotoiltu kovin yleispiirteisesti. Raportissa ei ole pohdittu esimerkiksi sosiaalisen median kasvavaa merkitystä yhteiskunnallisen keskustelun näyttämönä. Sosiaalisen median suosion kasvu kertoo siitä, että ihmisillä on halu ja tarve osallistua keskusteluun, kunhan se on luonteva osa heidän arkipäiväänsä. Tästä herää kysymys, pitäisikö kaupungin hallintokuntienkin suunnata toimintaansa verkossa sinne missä ihmiset jo ovat. Yksi näistä kohtaamispaikoista on sosiaalinen media. Siellä toimiminen edellyttää kuitenkin uuden tyyppistä ajattelua. On oltava ennakoiva, aktiivinen, toimittava välineen ehdoilla ja oltava aidosti vuorovaikutteinen.

Raportissa luetellaan joukko kaupungin nykyisiä käytänteitä. Demokratiatyöryhmän raportissa ei kuitenkaan ole mainittu kaupunkisuunnitteluviraston vuorovaikutuskäytäntöjä ja siihen liittyvää kehittämistyötä. Tältä osin raportti ei anna kattavaa kuvaa siitä, miten kaupungin eri hallintokunnat ovat toteuttaneet asukkaiden osallistumismahdollisuuksien parantamista.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on jo vuosia kiinnitetty erityistä huomiota asukasvuorovaikutukseen ja siihen liittyvien menetelmien kehittämiseen. Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa selkeät velvoitteet kaavoitukseen liittyvälle vuorovaikutukselle. Helsinki on monien laajojen suunnitteluhankkeiden kuluessa hoitanut vuorovaikutusta

selvästi laajemmin kuin laki sitä edellyttää. Tähän pyritään myös jatkossa.

Raportista saattaa saada käsityksen, että aluefoorumit olisivat pääasiassa kaupungin virastojen koordinoimia. Ne ovat kuitenkin mitä suurimmassa määrin asukaslähtöisiä hankkeita. Alueellista demokratiaa kehitettäessä onkin huolellisesti suunniteltava se, miten kaupungin hallinto toimii asukkaiden kehittämistoiveiden kanssa ja sitä missä määrin erilaisten toiveiden toteuttaminen on kaupungin organisaation vastuulla ja missä määrin kaupunkilaisten itsensä vastuulla.

Kaupunkisuunnitteluviraston toiminta vuorovaikutuksen lisäämiseksi

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on kehitetty avointa valmisteltavana olevan tiedon saantia, proaktiivista viestintää, vuorovaikutteista suunnittelua ja asukkaiden osallistumismahdollisuuksia sekä neuvontaa vaikuttamisessa ja tiedon saannissa. Tällainen toiminta vaatii osaavaa henkilökuntaa, taloudellisia resursseja, tehokasta viestintää ja ennen kaikkea toiminnan aktiivista ja määrätietoista johtamista ja vastuiden määrittelyä. Kaupunkisuunnitteluviraston palveluksessa on kolme vakinaista vuorovaikutussuunnittelijaa. He ovat suunnittelijoiden tukena kaikkien kaavoitushankkeiden vuorovaikutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä vuorovaikutusmenetelmien kehittämisessä.

Kaupunkisuunnittelussa demokratiaa voidaan suunnitteluprosessissa lisätä varsinkin asukkaiden riittävällä ja riittävän varhaisella tiedonsaannilla sekä toimivalla asukkaiden ja suunnittelijoiden välisellä vuorovaikutuksella. Asukkaiden tiedonsaannin parantaminen vaatii riittävää resursointia ja myös käytännössä toimivia tiedotuskanavia. Vuorovaikutuksessa asukkaiden viestien konkretisointia varten on olemassa erilaisia menetelmiä, kuten esimerkiksi yhteisöllinen wiki-suunnittelu sekä pehmo-GIS-menetelmä, jolla asukkaiden paikkoihin liittyviä kokemuksia merkitään kartalle tietokoneavusteisen paikkatietojärjestelmän avulla. Näiden kaltaisia menetelmiä käytetään kaupunkisuunnittelussa, mutta tavoitteena on oltava myös, että asukkaat kokevat demokratian toteutuvan suunnittelussa – silloinkin kun he eivät saa tahtoaan läpi. Myös luottamushenkilöiden roolia päätöksentekijöinä voi tässä suhteessa kehittää. Kaupunkisuunnitteluvirasto seuraa alan kehitystä ja tarkoituksenmukaisuus huomioon ottaen soveltaa demokratiaa edistäviä suunnittelumenetelmiä.

Suunnittelun avoimuuden ja demokratian lisääminen edellyttää myös henkilöstön lisäkoulutusta. Kaupungin demokratiahankkeen edetessä

toimenpidevaiheeseen hankkeen vaatimat resurssit on syytä ottaa huomioon.

On tärkeää, että kaupunkilaiset pääsevät mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oman asuinympäristönsä tulevaisuuteen vaikuttaviin prosesseihin. Voidaan perustellusti sanoa, että tällä on vaikutuksia myös suunnittelun laatuun. Asukasvuorovaikutus tuo valmistelijoiden käyttöön sellaista tietoa ja näkemyksiä jota ei muulla tavoin olisi käytettävissä. Valmisteluvaiheessa käytävän vuorovaikutuksen myötä moni suunnitelma on hioutunut sitten että niin asukkaat kuin suunnittelijat ovat pitäneet lopputulosta alkuperäisiä suunnitelmia parempina.

Lähiöprojekti asukasosallisuuden kehittäjänä

Eri kaupunginosissa tapahtuvassa alueellisessa toiminnassa eräs toimija on hallintokuntien yhteinen lähiöprojekti, joka korostaa toiminnassaan kumppanuutta ja asukasosallisuutta. Yhteiseen kehittämiseen on osallistunut myös asukastahoja ja yhdistyksiä resurssiensa puitteissa. Hankkeiden ja toiminnan seurauksena alueelliset verkostot ja toimintamahdollisuudet ovat parantuneet, kun toimijat ovat oppineet tuntemaan toisensa. Projektin toiminnassa on keskitytty esimerkiksi monipuolisten, kaikille avoimien kaupunginosatapahtumien, liikuntapalveluiden sekä kulttuuritarjonnan toteuttamiseen. Keskeisenä lähtökohtana on ollut tuetun tarjonnan tasapuolisuus kaupunginosan asukkaille sekä syrjäytymisen ehkäisy.

Lähiöprojekti on myös säännöllisesti tukenut asukastoimintaan tarvittavien puitteiden, kuten asukastilojen, edellytyksiä. Tästä ovat esimerkkeinä Kontulan, Myllypuron ja Pihlajamäen lähiöasemat, Maunulan mediapaja ja Myllypuron uusi asukastila Mylläri.

Lähiöprojekti pyrkii jatkossakin tukemaan paikallisen toiminnan lähtökohtia, mutta sen tehtävänä ei ole alueellisten yleispätevien rakenteiden muodostaminen. Sen sijaan on tärkeä tukea joustavia, alueiden omasta aktiivisuudesta rakentuvia kokonaisuuksia, joissa luodaan pohja yhteisölliselle ja urbaanille kaupunginosatoiminnalle.

Verkkoviestinnän merkitys vuorovaikutuksessa

Sosiaalisen median läpimurto on kaventanut sekä julkisen sektorin toimijoiden että median mahdollisuuksia julkisen keskustelun asialistan määrittäjänä. Sosiaalisen median kautta julkiseen keskusteluun on noussut monta kysymystä aidosti alhaalta ylös aktiivisten kansalaisten esille tuomina. Tämä on asia jolla on todennäköisesti suuri vaikutus siihen minkälaisia odotuksia asukkaat kohdistavat päätöksenteon avoimuudelle ja läpinäkyvyydelle sekä mahdollisuudelle osallistua päätösten valmisteluun. Kaupunkisuunnitteluun liittyen tämä on tullut

selvästi esille joidenkin laajaa kiinnostusta herättäneiden ristiriitaisten hankkeiden valmistelun yhteydessä.

Kaupunkisuunnitteluun liittyvän vuorovaikutuksen kehittämisessä erilaisilla verkkoratkaisuilla on ollut viime vuosina suuri merkitys. Lähtökohtana on se, että kaikki kaavoitukseen liittyvä aineisto on mahdollisimman helposti saatavilla. Tiedon on oltava avoimesti saatavilla, ymmärrettävää ja sen seuraamisen tulee olla mahdollisimman helppoa. On myös tärkeää, että tieto on avoimen datan periaatteiden mukaisesti tarjolla teknisesti sellaisessa muodossa, että sen käyttäminen on mahdollista eri ohjelmistoilla ja sitä voidaan hyödyntää osana verkkopalveluita.

Aktiivinen verkkoviestintä on eräs onnistuneen vuorovaikutusprosessin perusedellytyksistä. Kaupunkisuunnitteluvirastossa on jo noin kuusi vuotta ylläpidetty Suunnitelmat kartalla -palvelua, jonka kautta löytyvät kaikki kaavoitukseen liittyvät viralliset asiakirjat. Tämä ei kuitenkaan ole tulevaisuudessa riittävä verkkopalvelujen taso. Jatkossa palvelua tullaan täydentämään esimerkiksi kaavavahti- palvelulla, jonka tarjoamien herätteiden avulla on nykyistä helpompi seurata esimerkiksi omien kotikulmien suunnittelun etenemistä. Lisäksi kaupunkisuunnitteluvirastossa käytetään tiedonkeruussa aktiivisesti kaupungin ylläpitämään Kerro kartalla -palvelua. Lisäksi kaupunkisuunnitteluvirasto on yksi pilottivirastoista kun otetaan käyttöön uusi kaupunkitasoinen palautejärjestelmä. Kaupunkitasolla järjestelmiä tuleekin kehittää siten, että ne tukisivat hallintokuntien yhteisiä prosesseja siten, että virastojen väliset rajat vaikuttaisivat mahdollisimman vähän asukkaiden verkkoasiointiin.

Verkossa tapahtuvaan vuorovaikutukseen liittyy myös se, että kaupunkisuunnitteluvirasto on viime vuosina kehittänyt arkkitehtuurikilpailuinstituutioita. Useaan kilpailuun on liittynyt laaja verkossa tapahtuva vuorovaikutus. Koivusaaren ideakilpailun, Telakkarannan suunnittelukilpailun sekä Kirjava Satama- kilpailun kaikki työt on julkistettu verkkosivuilla ennen tuomariston ratkaisua, niistä on käyty avointa ja vilkasta keskustelua ja keskustelun tulokset on myös raportoitu tuomaristolle. Kokemukset aikaisempaa avoimempaan kommunikaatioon tähtäävistä kilpailuista ovat olleet myönteisiä ja tätä linjaa kannattaa jatkaa myös tulevaisuudessa.

Käsittely

28.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sampo Villanen: kappale (2): Demokratiaryhmän loppuraportissa on joukko erilaisia toimenpide-ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.: (POIS: Raportissa ei

kuitenkaan pohdita sitä mitä vuorovaikutuksen lisäämisellä ja osallistumismahdollisuuksien parantamisella tavoitellaan. Osittain tämän vuoksi esitetyt toimenpiteet jäävät yksittäisiksi, hieman hajanaisiksi ja jossain määrin yhteismitattomiksi. Lisäksi raportissa on käytetty useita demokratiaan ja sen edistämiseen kytkeytyviä käsitteitä, mutta niiden sisältöä ei ole määritelty. Määrittelemättä jääneitä käsitteitä ovat esimerkiksi suora demokratia, alueellinen demokratia, vuorovaikutus, osallistuminen, osallistumisviestintä ja voimaantumisen verkossa.)

Demokratiaryhmän loppuraportissa toimenpiteille ei ole (POIS: myöskään) määritetty vastuutahoja, kehittämisen vaatimaa osaamista ei ole varmistettu eikä osoitettu muita resursseja. Lisäksi toimenpiteissä esitetyt aikataulut ovat osin epärealistisia.

Kappale (6): (POIS: Raportista saattaa saada käsityksen, että aluefoorumit olisivat pääasiassa kaupungin virastojen koordinoimia. Ne ovat kuitenkin) (LISÄYS: Aluefoorumit ovat) mitä suurimmassa määrin asukaslähtöisiä hankkeita. Alueellista demokratiaa kehitettäessä onkin huolellisesti suunniteltava se, miten kaupungin hallinto toimii asukkaiden kehittämistoiveiden kanssa ja sitä missä määrin erilaisten toiveiden toteuttaminen on kaupungin organisaation vastuulla ja missä määrin kaupunkilaisten itsensä vastuulla.

Kannattajat: Heli Puura

Vastaehdotus:

Sampo Villanen: LISÄYS kappaleen (8) jälkeen:

Kaupunkisuunnittelussa demokratiaa voidaan suunnitteluprosessissa lisätä varsinkin asukkaiden riittävällä ja riittävän varhaisella tiedonsaannilla sekä toimivalla asukkaiden ja suunnittelijoiden välisellä vuorovaikutuksella. Asukkaiden tiedonsaannin parantaminen vaatii riittävää resursointia ja myös käytännössä toimivia tiedotuskanavia. Vuorovaikutuksessa asukkaiden viestien konkretisointia varten on olemassa erilaisia menetelmiä, kuten esimerkiksi yhteisöllinen wiki-suunnittelu sekä pehmo-GIS-menetelmä, jolla asukkaiden paikkoihin liittyviä kokemuksia merkitään kartalle tietokoneavusteisen paikkatietojärjestelmän avulla. Näiden kaltaisia menetelmiä käytetään kaupunkisuunnittelussa, mutta tavoitteena on oltava myös, että asukkaat kokevat demokratian toteutuvan suunnittelussa – silloinkin kun he eivät saa tahtoaan läpi. Myös luottamushenkilöiden roolia päätöksentekijöinä voi tässä suhteessa kehittää.

Kaupunkisuunnitteluvirasto seuraa alan kehitystä ja tarkoituksenmukaisuus huomioon ottaen soveltaa demokratiaa edistäviä suunnittelumenetelmiä.

Suunnittelun avoimuuden ja demokratian lisääminen edellyttää myös henkilöstön lisäkoulutusta. Kaupungin demokratiahankkeen edetessä

toimenpidevaiheeseen hankkeen vaatimat resurssit on syytä ottaa huomioon.

Kannattajat: Heli Puura

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: kappale (2): Demokratiaryhmän loppuraportissa on joukko erilaisia toimenpide-ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.: (POIS: Raportissa ei kuitenkaan pohdita sitä mitä vuorovaikutuksen lisäämisellä ja osallistumismahdollisuuksien parantamisella tavoitellaan. Osittain tämän vuoksi esitetyt toimenpiteet jäivät yksittäisiksi, hieman hajanaisiksi ja jossain määrin yhteismitattomiksi. Lisäksi raportissa on käytetty useita demokratiaan ja sen edistämiseen kytkeytyviä käsitteitä, mutta niiden sisältöä ei ole määritelty. Määrittelemättä jääneitä käsitteitä ovat esimerkiksi suora demokratia, alueellinen demokratia, vuorovaikutus, osallistuminen, osallistumisviestintä ja voimaantumisen verkossa.)

Demokratiaryhmän loppuraportissa toimenpiteille ei ole (POIS: myöskään) määritetty vastuutahoja, kehittämisen vaatimaa osaamista ei ole varmistettu eikä osoitettu muita resursseja. Lisäksi toimenpiteissä esitetyt aikataulut ovat osin epärealistisia. Kappale (6): (POIS: Raportista saattaa saada käsityksen, että aluefoorumit olisivat pääasiassa kaupungin virastojen koordinoimia. Ne ovat kuitenkin) (LISÄYS: Aluefoorumit ovat) mitä suurimmassa määrin asukaslähtöisiä hankkeita. Alueellista demokratiaa kehitettäessä onkin huolellisesti suunniteltava se, miten kaupungin hallinto toimii asukkaiden kehittämistoiveiden kanssa ja sitä missä määrin erilaisten toiveiden toteuttaminen on kaupungin organisaation vastuulla ja missä määrin kaupunkilaisten itsensä vastuulla.

Jaa-äännet: 7

Stefan Johansson, Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Matti Niemi, Tuula Palaste-Eerola, Elina Palmroth-Leino, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Heli Puura, Sampo Villanen

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Esittelijän ehdotus voitti tehdyn vastaehdotuksen.

2. Äänestys

JAA - ehdotus. Esityksen mukaan

Ei- ehdotus

LISÄYS kappaleen (8) jälkeen:

Kaupunkisuunnittelussa demokratiaa voidaan suunnitteluprosessissa lisätä varsinkin asukkaiden riittävällä ja riittävän varhaisella tiedonsaannilla sekä toimivalla asukkaiden ja suunnittelijoiden välisellä vuorovaikutuksella. Asukkaiden tiedonsaannin parantaminen vaatii riittävää resursointia ja myös käytännössä toimivia tiedotuskanavia. Vuorovaikutuksessa asukkaiden viestien konkretisointia varten on olemassa erilaisia menetelmiä, kuten esimerkiksi yhteisöllinen wiki-suunnittelu sekä pehmo-GIS-menetelmä, jolla asukkaiden paikkoihin liittyviä kokemuksia merkitään kartalle tietokoneavusteisen paikkatietojärjestelmän avulla. Näiden kaltaisia menetelmiä käytetään kaupunkisuunnittelussa, mutta tavoitteena on oltava myös, että asukkaat kokevat demokratian toteutuvan suunnittelussa – silloinkin kun he eivät saa tahtoaan läpi. Myös luottamushenkilöiden roolia päätöksentekijöinä voi tässä suhteessa kehittää. Kaupunkisuunnitteluvirasto seuraa alan kehitystä ja tarkoituksenmukaisuus huomioon ottaen soveltaa demokratiaa edistäviä suunnittelumenetelmiä.

Suunnittelun avoimuuden ja demokratian lisääminen edellyttää myös henkilöstön lisäkoulutusta. Kaupungin demokratiahankkeen edetessä toimenpidevaiheeseen hankkeen vaatimat resurssit on syytä ottaa huomioon.

Jaa-äännet: 4

Johansson, Karhuvaara, Palmroth-Leino, Männistö

Ei-äännet:5

Palaste-Eerola, Villanen, Niemi, Puura, Soininvaara

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Villasen vastaehdotus hyväksyttiin äänin 5 - 4.

21.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Tuomas Rajajärvi

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

Kj/5

heikki.mantymaki(a)hel.fi
Tero Santaoja, lähiöprojektin projektipäällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 28.02.2012 § 103

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunnan toimialaa koskevat esitykset

Kaupunginhallituksen päätös demokratia-ryhmän esitysten pohjalta käynnistyvistä jatkotoimenpiteistä sisälsi kuuden selvityksen ja suunnitelman laatimisen, joista yleisten töiden lautakunnan toimialaa koskevat:

- osallistuva budjetointi
- alueellisen osallistumisen kokeilu
- hallintokuntien verkkopalveluhankkeet ja -suunnitelmat asukasosallistumista tukevan kehittämissuunnitelman laatimisen perustaksi

Osallistuva budjetointi

Selvityksen laatiminen osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksista on välttämätöntä. Selvityksen laatiminen ja sen pohjalta valmisteltava esitys osallistuvan budjetoinnin kokeilusta kuuluu luontevasti talous- ja suunnittelukeskuksen toimialaan.

Osallistuvan budjetoinnin tavoitteet, sisällöt ja toimintamuodot tulee arvioida huolellisesti. Suurimmat mahdollisuudet lienevät strategisten tavoitteiden selkiinnyttämisessä ja priorisoinnissa.

Osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksien arvioinnissa tulee ottaa huomioon mm. seuraavia näkökohtia:

- strategiset linjaukset ja painopisteet yleisten alueiden investoinneissa ja käyttötaloudessa tehdään kaupunginhallituksen budjettiraamin (=kaupungin talouden reaalipuite) rajoissa
- edustuksellisuuden tasapainoisuus
- laadinnan aikataulujen yhteensovittaminen talouden suunnittelun vuosikellon kanssa
- budjettivalmistelun henkilöresurssien rajallisuus

- riski osallistuvien turhautumisesta, todelliset paikallisen tason vaikuttamismahdollisuudet
- nurkkakuntaisuuden riskit (NIMBY -ilmiö)

Alueellinen osallistuminen

Alueellisen osallistumisen kehittäminen kytkeytyy rakennusviraston toiminnassa yleisten alueiden aluesuunnitelmien laadintaan. Rakennusvirasto on laatinut yleisten alueiden aluesuunnitelmia vuorovaikutteisesti vuodesta 1998 alkaen. Lisäksi laajasta osallistamisprosessista on kokemusta katu- ja puistosuunnitelmien erityiskohteista kuten Tapaninkylän alueellinen katusuunnitelma ja Pihlajamäen nuorisopuisto.

Rakennusvirastossa on kehitetty vuorovaikutusmenettelyjä aktiivisesti. Rakennusvirasto on kokenut hyväksi toimintatavaksi aluesuunnitelmien yhteydessä toteutettavista kyselyistä tiedottamisen laajasti jakeluna jokaiseen kotiin ja kaupungin yhteisen sähköisen kyselyalustan (=Kerro kartalla) käytön. Seuraavaksi rakennusvirasto tulee kokeilemaan sosiaalista mediaa osana aluesuunnittelun vuorovaikutusta ja tiedotusta. Tällä hetkellä nuorten mukaan saaminen ja yhteistyö koulujen kanssa toimivat ja mm. nuorisoasiainkeskuksen Ruuti-kanava on hyvä lisä vuorovaikutuksessa. Sen sijaan maahanmuuttajien tavoittaminen on yrityksistä huolimatta ollut vähäistä. Rakennusviraston yleisten alueiden aluesuunnitelman laadintaprosessin osana on ollut yhteistyön tekeminen myös eri hallintokuntien kanssa.

Rakennusvirasto on tehnyt aktiivista asukasyhteistyötä myös järjestämällä vuosittain kevätsiivoustalkoita ja ottamalla käyttöön vapaaehtoistyön toimintamallin. Vapaaehtoistyössä on mukana tällä hetkellä noin 350 puistokummiä. Vapaaehtoistyö tuo uusia mahdollisuuksia lisätä asukkaiden osallistumista.

Yleisten töiden lautakunta pitää tärkeänä selvityksen laatimista alueellisen osallistumisen kokeilusta ja pilottisuunnitelmasta. Selvityksen pohjalta kaupunginhallituksen tulee päättää missä toiminnoissa ja millä alueilla alueellisen osallistumisen mallia pilotoidaan. Raportissa on esitetty harkittavaksi seuraavia toimialoja: ympäristö, nuorisotoimi, sosiaalivirasto, opetustoimi ja rakennustoimi. Alueellisen osallistumisen toimialat tulee arvioida asukkaiden palveluverkoston ja hallintokuntien välisten yhteistyöprosessien näkökulmasta. Raportissa tuodaan nykyisinä käytäntöinä ja hankkeina esille vain rakennusviraston aluesuunnittelu ja eri virastojen ja kansalaisjärjestöjen koordinoimat aluefoorumit. Esimerkiksi kaupunkisuunnitteluviraston ja liikuntaviraston toimintaan liittyy alueellisen osallistumisen näkökulmia. Vaikka kaavoitusprosessin ja katusuunnitelmaprosessin pelisäännöt tulevat maankäyttö- ja

rakennuslaista, kumpaakin voitaneen laajentaa, mikäli aikataulu- ja henkilöresurssit antavat myöten. Lisäksi esimerkiksi kaupunkiympäristön yleiset alueet ja eri hallintokuntien käytössä olevat julkiset rakennukset muodostavat saavutettavuuden ja esteettömyyden kannalta asukkaiden arkeen vaikuttavan kokonaisuuden.

Alueellisen osallistumisen kehittäminen on tärkeä, mutta haasteellinen asia ja siinä tulisi edetä askeleittain. Tällä hetkellä eri hallintokuntien toimintakulttuurit ja toimintatavat ovat erilaisia. Alueellisen osallistumisen kehittäminen vaatii sektorirajat ylittävän suunnitteluprosessin, suunnitelmamallin, vuorovaikutuskeinojen sekä suunnitelman hyväksymiseen liittyvän päätöksenteon uudelleen arviointia ja kehittämistä. Lisäksi uusi toimintatapa vaatii henkilöresursseja ja osaamisen kehittämistä. Asukkaiden osallistuminen ajoittuu vapaa-aikaan. On myös tarpeen arvioida asukkaiden näkökulmasta osallistumismahdollisuutta ja ajankäyttöä, kun valitaan toimintatapoja nykyistä laajempaan osallistumiseen.

Alueellista osallistumista koskevan menetelmäsuunnitelman valmistelu kaupunginhallituksen käsittelyyn on mahdollista. Pilottien määrä tulee kuitenkin rajata enintään kolmeen alueeseen, jotka edustavat koko kaupungin olosuhteita mahdollisimman hyvin. Valmistelussa on arvioitava uusien menettelytapojen kustannusvaikutukset, uuden toimintatavan valmistelijaresurssitarpeet sekä toimintatavasta mahdollisesti aiheutuvat toimeenpanon aikatauluviiveet. Kustannusvaikutukset tulisi kytkeä vuoden 2013 talousarvion valmisteluun. Rakennusviraston aluesuunnitelmien osalta pilotit tulee valita kohteista, joita ei vielä ole käynnistetty. Pilottien aikataulu on kytköksissä myös osallistuvan budjetoinnin toteuttamismahdollisuuksien selvittämiseen.

Jos asukasvaikuttamisen vahvistamiseksi sektorirajat ylittävän osallistuvan suunnittelun tiellä edetään, pilottikohteiden suunnittelu yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa edellyttää nykyisten rakennusviraston aluesuunnitelmien aluerajausten yhteensovittamista muiden hallintokuntien rajausten kanssa. Uusi toimintatapa sektorirajat ylittävinä kokonaisuuksina tulisi vaikuttamaan myös aluesuunnitelmien sisältöön. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla ratkaisu, jossa rakennusviraston yleisten alueiden aluesuunnitelmasta muokataan tässä yhteydessä toimintojen sektorirajat ylittävä palveluverkon ja palvelutason kehittämisselvitys, jonka laatimisessa ovat myös muut hallintokunnat mukana.

Aluesuunnitelmiin verrattuna katu- ja puistosuunnitelmien hankekohtainen vuorovaikutusprosessi on paikallisempi ja yhteistyöhallintokuntien määrä on vähäisempi. Rakennusvirasto vastaa jatkossakin katu- ja puistosuunnitelmien kansalaisyhteistyöstä.

Verkkopalvelujen kehittäminen

Verkkopalvelujen kehittäminen on kannatettavaa ja se vaatii talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosaston vahvaa koordinoitua ja kaupunkitasoisten ratkaisujen kehittämistyötä. Kokonaisvaltaista verkkopalvelujen kehittämistä ja asukasosallistumista tukevien kaupunkitasoisten ratkaisujen kehitystyötä tulee kiirehtiä.

Asukkaille suunnatuissa verkkopalveluissa rakennusvirasto hyödyntää seuraavia kaupunkitasoisten verkkopalveluita. Palvelukartassa jaetaan tietoa julkisten rakennusten esteettömyydestä, leikkipuistoista, koira-aitauksista, yleisövessoista ja viraston toimipisteistä. "Kerro kartalla" -palvelu on käytössä aluesuunnitelmien kyselyissä ja suunnitelmien kommentoinnissa sekä lumipalautteessa. Paikkatietopalvelussa (ptp.hel.fi) on esillä tietoa kaduilla ja puistoissa käynnissä olevista sekä tulevista töistä ja tapahtumista. Asiointiportaali (asiointi.hel.fi) on käytössä tapahtumaluvissa. Asiointiportaalia on tarkoitus hyödyntää jatkossa myös pysäköintivirhemaksujen oikaisuvaatimuksissa ja asukas- ja yrityspysäköintitunnusten muutoksissa. Alkamassa olevaa palauteydin-kehitystyötä rakennusvirasto tulee hyödyntämään laajasti asiakaspalvelusovelluksen jatkokehittämisessä. Lisäksi rakennusvirastolla on käytössä tekstiviestipalvelu asukkaille liukkauseroitukseen ja ajoneuvojen siirron osalta.

Verkkopalvelujen kehittäminen tulee kytkeä toimintaprosessien kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Pelkkä ongelmaraportointi auttaa vain yksittäisten ongelmien identifioimisessa ja esimerkiksi lumihaittoja koskeva "Kerro kartalla" palvelu ei palvele vielä toiminnan ohjaamisessa. Toimintaa ohjaavien prosessien kokonaisvaltainen kehittäminen vaatii toimintatapojen aktiivista ja suunnitelmallista kehittämistä. Pelkkä verkkopalvelun kehittäminen ja käyttöönotto ei riitä.

Rakennusviraston kokemuksen mukaan erillisryhmien, kuten esimerkiksi pyöräilijöiden ja joukkoliikenteen kuljettajien sähköinen kuuleminen antaa osa-alueelta kattavan palautteen. Sähköinen palautekanava täydentää hyvin muuta hallintokuntien ja sidosryhmien yhteistyötä.

Talous- ja suunnittelukeskuksessa käynnissä oleva palauteydin-kehitystyö luo rajapinnan ja yhteyden mm. sosiaalisen median palveluihin. Palauteytymisen kautta ko. palaute tulee keskitetyksi rakennusviraston ja eri hallintokuntien järjestelmiin. Järjestelmien kehittämisresurssien lisäksi verkkopalvelujen vuorovaikutteisuuden lisääminen ja mm. palautteiden käsittely ja vuoropuhelun ylläpito on myös henkilöresurssikysymys.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Rakennusvirasto pyrkii aktiivisesti antamaan toimintaansa liittyvää suunnitelma- ja kartta-aineistoa sekä yleisten alueiden rekisterin aineistoa kuntalaisten käyttöön pääkaupunkiseudun Helsinki Region Infoshare -verkkopalveluun.

Esteettömyyden edistäminen

Demokratiaa lisäävien uusien toimintamallien toteuttamisessa on syytä tiedostaa myös esteettömyys. Esteettömyyden tulee olla yhtenä näkökulmana alueellisen osallistumisen suunnitelmapiilotissa. Suunnitteluprosessien vuorovaikutuksessa on tärkeää, että verkkopalvelujen lisäksi tulisi olla muitakin mahdollisuuksia antaa palautetta. Myös asukastilaisuuksien saavutettavuus ja esteettömyys on tärkeää. Lisäksi verkkopalvelut tulee olla selkokielistä ja ne tulee toteuttaa esteettömästi.

Käsittely

28.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutokset:

Lisätään päätösehdotukseen erilliseksi kappaleeksi kappaleen 7 jälkeen:

"Rakennusvirasto on tehnyt aktiivista asukasyyhteistyötä myös järjestämällä vuosittain kevätsiivoustalkoita ja ottamalla käyttöön vapaaehtoistyön toimintamallin. Vapaaehtoistyössä on mukana tällä hetkellä noin 350 puistokummiä. Vapaaehtoistyö tuo uusia mahdollisuuksia lisätä asukkaiden osallistumista."

Seuraava kappale korvaa päätösehdotuksen kappaleen 14:

"Asukkaille suunnatuissa verkkopalveluissa rakennusvirasto hyödyntää seuraavia kaupunkitason verkkopalveluita. Palvelukartassa jaetaan tietoa julkisten rakennusten esteettömyydestä, leikkipuistoista, koira-aitauksista, yleisövessoista ja viraston toimipisteistä. Kerro kartalla -palvelu on käytössä aluesuunnitelmien kyselyissä ja suunnitelmien kommentoinnissa sekä lumipalautteessa. Paikkatietopalvelussa (ptp.hel.fi) on esillä tietoa kaduilla ja puistoissa käynnissä olevista sekä tulevista töistä ja tapahtumista. Asiointiportaali (asiointi.hel.fi) on käytössä tapahtumaluvissa. Asiointiportaalia on tarkoitus hyödyntää jatkossa myös pysäköintivirhemaksujen oikaisuvaatimuksissa ja asukas- ja yrityspysäköintitunnusten muutoksissa. Alkamassa olevaa palauteydin kehitystyötä rakennusvirasto tulee hyödyntämään laajasti asiakaspalvelusovelluksen jatkokehittämisessä. Lisäksi rakennusvirastolla on käytössä tekstiviestipalvelu asukkaille liukkausvaroituksen ja ajoneuvojen siirron osalta."

21.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Silja Hyvärinen, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 38619
silja.hyvarinen(a)hel.fi

Opetuslautakunta 28.02.2012 § 19

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa Demokratia-ryhmän loppuraportista kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lautakunnan lausunnossa otetaan kantaa vain suoranaisesti opetustointia koskeviin toimenpide-ehdotuksiin. Näitä ovat toimenpide-ehdotukset 1, 2, 4, 6 ja 7. Osassa toimenpide-ehdotuksista on jo loppuraportin liitteenä 2 olevassa selvityksessä kerrottu opetustoimen toimenpiteistä koskien erityisesti kouludemokratiaa ja nuorten osallistumista. Tässä lausunnossa on siten vain päivitetty tuota aiemmin annettua tietoa.

Alueellisen demokratian kehittämisosiossa ehdotetaan toimenpiteenä 1, että laaditaan selvitys osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksista Helsingissä. Selvityksen pohjalta valmistellaan esitys osallistuvan budjetoinnin kokeilusta. Lisäksi alueellisen demokratian kehittämisosiossa ehdotetaan toimenpiteenä 2, että laaditaan selvitys alueellisen osallistumisen parantamisen mahdollisuuksista Helsingissä. Lautakunta katsoo, että molemmat toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia ja ne liittyvät toisiinsa siten, että toimenpide-ehdotuksessa 2 selvitetään alueellisen osallistumisen parantamismahdollisuuksia Helsingissä yleensä ja toimenpide-ehdotuksessa 1 puolestaan selvitetään alueellisen osallistuvan budjetoinnin toteutusmahdollisuuksia ja tehdään ehdotus budjetoinnin kokeilusta. Lautakunta toteaa, että lasten ja nuorten vuorovaikutussuunnitelmahankkeessa on kehitetty malleja lasten ja nuorten osallistumiseen omien paikkojensa suunnitteluun (tarkempi kuvaus liitteessä 2). Tällä hetkellä vuorovaikutussuunnitelmaa ei kuitenkaan vielä ole eri virastoissa otettu laajasti käyttöön, eikä siihen ole kaikin osin toiminnan tasolla sitouduttu. Lasten ja nuorten vuorovaikutussuunnitelman toteutuminen edellyttää kaupungin eri virastojen johdon tietoiseksi tekemistä ja sitouttamista, poikkihallinnollisen johtamisen kehittämistä sekä henkilöstön

osaamisen vahvistamista. Keskeisiä virastoja ovat ainakin opetusvirasto, nuorisoasiainkeskus, kiinteistöviraston tilakeskus, sosiaalivirasto, liikuntavirasto, kirjasto, rakennusvirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto sekä talous- ja suunnittelukeskus.

Lasten ja nuorten mukanaolo alueellisen osallistumisen piloteissa on varmistettava ja niissä tulee hyödyntää jo kehitettyjä lasten ja nuorten osallistumisen malleja. Opetusvirasto on ollut toteuttamassa koulujen pihoihin suuntautuneita vuorovaikutteisia osallistamishankkeita Malminkartanossa, Porolahdessa ja Pukinmäessä. Vireillä on hanke Kallion ala-asteen koulun kanssa. Koulujen sisätiloissa käynnistettiin ”Pamaus 2011” ehdotusten pohjalta jatkotyöskentely koulujen sisätilojen viihtyisyyden parantamiseksi. Opetusvirasto käynnisti kesäkuussa 2011 iltapäivätoiminnassa tilaprojektin, jossa tarkoituksena oli kalustaa yhdeksän koulun iltapäivätoiminnan nykyiset tilat siten, että ne olisivat yhteisiä opetuksen kanssa. Projektin tarkoituksena oli lisätä iltapäivätoimijoiden, koulujen henkilökunnan ja oppilaiden kuulemista ja osallistamista. Projekti kesti vuoden 2011 loppuun. Saatujen vastausten perusteella voidaan arvioida projektin onnistuneen erittäin hyvin. Iltapäivätoiminnan tilaprojektille toivotaan jatkoa, mutta tämä vaatii rahoituksellista tukea.

Valmistelun avoimuuden lisäämisosiossa on toimenpide-ehdotuksena (4), että kehitetään verkkopalveluja ja lisätään vuorovaikutusta sekä valmistelun avoimuutta, jotta kaupungin tuottama asiakirja- ja muu tietoaineisto on helposti ja esteettömästi kaupunkilaisten avoimesti käytettävissä ja hyödynnettävissä. Lautakunta katsoo, että nämä suunnitelmat valmistelun avoimuuden lisäämiseksi ovat kannatettavia. Strategisen suunnittelun ja arvioinnin sähköisten ympäristöjen kehittäminen on opetustoimen tietohallinnon uuden linjauksen 2012 – 2015 tavoitteita. Sekä virastohallinnon että koulujen ja oppilaitosten toiminnan suunnittelun ja arvioinnin sähköiset ympäristöt on tarkoitus uusia ja liittää yhteen. Samassa yhteydessä on tilaisuus toimintaprosessien kehittämiseen niin, että strategisesta suunnittelusta tulisi osallistavampi. Tähänkin saakka koulujen ja oppilaitosten oppilaskunnat ovat osallistuneet tavoitteiden asettamiseen ja toteutuneen arviointiin. Myös palveluverkon uudistamisprosessissa kuntalaisten osallistamiselle on luotu kanavia. Opetusvirasto osallistuu myös vuonna 2012 tilakeskuksen koordinoimaan hankkeeseen, jonka tavoitteena on palveluverkkojen poikkihallinnollinen kehittäminen asukaslähtöisesti.

Toimenpide-ehdotukseen 4 liittyen lautakunta toteaa lisäksi, että opetusvirastossa on käytössä palautejärjestelmä, jossa kuntalaiset voivat esittää joko internetissä julkisesti kysymyksiä, antaa palautetta ja tehdä kehittämissuhteita tai saada halutessaan henkilökohtainen vastaus sähköpostilla. Lautakunta katsoo, että valmistelun avoimuutta

ja läpinäkyvyyttä lisäksi myös se, että Helsingin kaupunki ottaisi käyttöönsä Kuntaliiton 8.6.2011 hyväksymän suosituksen vaikutusten ennakoarvioinnista kunnallisessa päätöksenteossa. Suosituksen mukaan valmistelussa muodostetaan useissa asioissa vaihtoehtoisia ratkaisuehdotuksia, joiden vaikutukset arvioidaan ja tämä arviointitieto esitetään päätösesityksen yhteydessä. Lautakunta katsoo, että valmistelun avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi on tarpeen ottaa käyttöön suosituksen mukainen vaikutusten ennakoarviointi kaupungin päätösten valmistelussa.

Toimenpide-ehdotukseen 6 (valmistelun avoimuuden lisäämisosio) lautakunta toteaa, että kaikilla perusopetuksen kouluilla on käytössä sähköinen Fronter-oppimisolusta, jota koulut käyttävät oppilaiden kuulemisessa ja osallisuuden tukemisessa. Koulut ovat valmistautuneet yliormestarin kokouksiin Fronterissa. Valmistautumiseen on kuulunut verkossa käytävä keskustelu teemoista sekä kokouksessa käsittelyyn tulevista kannanotoista äänestäminen. Vuoden 2012 Yliormestarin kokouksia valmistelemaan työskentelyyn on verkossa osallistunut n. 7 000 oppilasta. Fronteria voidaan käyttää osallisuuden lisäämiseen. Sen kautta voidaan koota ideoita, käydä keskustelua, äänestää ja jakaa dokumentteja. Pormestarin oppilaskuntapäivien esityksistä järjestettyyn äänestykseen osallistui 4 500 oppilasta tammikuussa 2012. Toisella asteella äänestys tapahtui Facebookissa. Myös toisen asteen oppilaitoksissa käytetään Fronteria opiskelijoiden osallisuuden lisäämiseen. Lisäksi yhteisöllinen kouluhankkeessa pilotoitiin eräässä peruskoulussa koulun omaa yhteisöllistä mediaa. Kehitystyö tehtiin yhdessä oppilaiden kanssa. Pilotoinnista saatujen kokemusten pohjalta tuotetaan kehittyneempi Hyrrä-alusta laajempaan käyttöön kouluille tavoitteena osallistumisen ja osallisuuden edistäminen ja näkyvyyden lisääminen koulu yhteisössä, myös informaalisti. Toisella asteella käytetään yhteisöllistä mediaa (wikit, blogit, facebook jne) sekä oppilashuollossa että pedagogisessa toiminnassa. Lisäksi videopohjaisten etäneuvotteluratkaisujen käyttöä kehitetään ja yhtenä ajatuksena on ollut käyttää sitä asiantuntijoiden, koulujen ja oppilaitosten sekä luokkien ja ryhmien välisessä dialogissa. Wilma- ja Winha-ympäristöä käytetään koulun ja kodin väliseen viestintään ja sen sisällä on tiedotettu mm. vanhemmille tai yhdessä lapsille ja vanhemmille kohdennetuista kyselyistä. Tietohallinnon linjausten toteutumisen seuranta ja edelleen kehittämistä varten perustetaan edustuksellisia foorumeita, joita voidaan toteuttaa myös virtuaalisesti. Jotta Fronterissa käytävä keskustelu vaikuttaisi päätöksentekoon, opetuslautakunnan jäsenillä ja varajäsenillä tulisi olla soveltuvin osin vapaa pääsy Fronteriin

Toimenpide-ehdotuksena 7 (valmistelun avoimuuden lisäämisosio) esitetään, että laaditaan selvitys ns. demokratiatiloista ja niiden käytön kustannuksista. Lautakunta toteaa, että opetusvirasto myöntää koulu-

ja oppilaitostiloja ilta- ja vapaa-ajankäyttöön erilaiseen kokoontumis- ja harrastetoimintaan. Virasto pyrkii kehittämään jatkuvasti toimintaansa niin, että tilojen saavutettavuus helpottuu ja niiden käyttöaste kasvaa. Lautakunta pitääkin tärkeänä, että kaupungin tilat ovat mahdollisimman tehokkaassa käytössä ja kaupunkilaisten saavutettavissa. Opetusvirasto osallistuu Helsingin kaupungin tilavaraustyöryhmän työskentelyyn. Tämä työryhmä selvittää alkukeväästä 2012 mahdollisuuksia yhtenäistää kaupungin erilaisia tilanvarausjärjestelmiä. Tavoitteena on varausjärjestelmien harmonisointi ja vapaana olevien tilojen helppo seurattavuus erityisesti asiakasnäkökulmasta.

Käsittely

28.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Gorschkow-Salonranta ehdotti, että päätösehdotuksen 7. kappaleen ("Toimenpide-ehdotuksen 6...") loppuun lisätään seuraavaa:

"Jotta Fronterissa käytävä keskustelu vaikuttaisi päätöksentekoon, opetuslautakunnan jäsenillä ja varajäsenillä tulisi olla soveltuvin osin vapaa pääsy Fronteriin."

Esittelijä otti ehdotuksen omakseen.

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Leena Oulasvirta, laatupäällikkö, puhelin: 310 80563
leena.oulasvirta(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 28.02.2012 § 23

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa Demokratia-ryhmän 1.11.2011 valmistuneesta loppuraportista seuraavan lausunnon:

Demokratia-ryhmän loppuraportti sisältää useita hyviä ehdotuksia kaupunkilaisten demokraattisten vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi ja laajentamiseksi vastaten siten valtuuston hyväksymän strategiaohjelman 2009-2012 tavoitteita.

Johtokunta pitää hyvänä mm. toimenpiteen 2 (alueellisen osallistumisen parantaminen) kohdalla esitettyä kokeellista toimintatapaa, jossa pilottien ja kokeilujen kautta voidaan etsiä toimivia menettelyjä. Johtokunta pitää tärkeänä, että jatkoselvityksissä myöskään vakiintuneita ja hyviksi havaittuja alueellisia vuorovaikutusfoorumeita, kuten vaikkapa ylipormestarin asukasillat, ei hylätä vaan pyritään kehittämään edelleen asukkaiden kuulemiseksi.

Useisiin toimenpide-esityksiin liittyy toimintatapojen uudistamista hallintokunnissa. Tämä näkyy mm. toimenpide 4:ssä, jonka mukaan "Kehitetään verkkopalveluja ja lisätään vuorovaikutusta sekä valmistelun avoimuutta, jotta --- asiakirja- ja muu tietoaaineisto on helposti ja esteettömästi kaupunkilaisten avoimesti käytettävissä ja hyödynnettävissä." Toimenpide edellyttää myös hallintokuntien asukas- ja yhteisöosaamisen edelleen kehittämistä, jota ei raportissa ole nostettu erityisesti esille, vaikka raportin s. 6 todetaankin "henkilöstöä kannustetaan vuoropuheluun asukkaiden kanssa". Vuorovaikutus- ja osallistamisosaaminen tulee ottaa huomioon jatkossa entistä vahvemmin henkilöstön toimenkuvissa, koulutuksessa ja rekrytoinnissa, mikäli tässä halutaan aidosti onnistua.

Kaupunginmuseon rooli demokratian vahvistamisessa liittyy erityisesti periaatteeseen demokraattisesta oikeudesta kulttuuriperintöön, ja kulttuuriperinnön saavutettavuuteen sekä saatavuuteen. Vapaa pääsy museoiden näyttelyihin, kulttuuriperinnön äärelle, on yksi keskeinen keino turvata tämän periaatteen toteutumista. Kaupunginmuseo tuottaa ja jakaa tietoa kulttuuriperinnöstä eri keinoin ja tarjoaa strategiaohjelman tavoitteiden mukaisesti kaupunkilaisille alueellisen identiteetin rakennusaineita sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Kaupunkilaisten kuulemista, osallisuutta pyritään museon eri toiminnoissa edistämään ja toimintoja jalkauttamaan myös museon toimipisteiden ulkopuolelle, eri kaupunginosaan liittyvien hankkeiden kautta. Etsitään uusia yhteistyömuotoja kansalaisjärjestöjen kanssa. Useita demokratian vahvistamiseen liittyviä tavoitteita on mukana myös vuoden 2011 lopulla hyväksytyssä kulttuuristrategiassa.

Toimenpide 4:n mukaan kootaan läpileikkaus kaikista verkkopalveluhankkeista ja suunnitelmista, joita hallintokunnat kehittävät tällä hetkellä. Kaupunginmuseolla on suunnittelu- ja toteutusvaiheessa oleva Kokoelmat verkkoon -hanke, jossa museon kokoelma- ja kulttuuriympäristötietokantoja avataan asiakasliittymän kautta verkkoon ja mahdollistetaan myös pilottivaiheessa valokuvien verkkokauppa. Jo nykyisin museon verkkosivuilla on avoin pääsy useisiin kaupunginosien kulttuuriympäristön inventointeihin ja monipuolisiin verkkonäyttelyihin, joilla edistetään kulttuuriperinnön saavutettavuutta.

Kaupunginmuseon johtokunta puoltaa Demokratia-ryhmän esittämien toimenpiteiden toteuttamista kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Suomenkielisen työväenopiston jk 28.02.2012 § 19

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus on pyytänyt johtokunnalta lausuntoa Demokratia-ryhmän loppuraportista 29.2.2012 mennessä ((HEL 2011-002909 T 00 00 02, Khs 2011-207). Johtokunta antanee asiasta seuraavan lausunnon:

Työväenopiston johtokunta katsoo, että Demokratia – ryhmän raportti on oikeansuuntainen ja toteutuessaan parantaa demokratian toteutumista. Työväenopisto voi järjestää vapaan sivistystyön koulutusta aikuisille esimerkiksi seuraavissa ehdotetuissa toimenpiteissä:

Osallistuva budjetointi: Opisto voi tarvittaessa järjestää kuntalaisille koulutusta, missä voidaan tehdä yhteistyötä muiden kaupungin toimijoiden kanssa.

Alueellisen osallistumisen parantaminen: Opisto voi tarvittaessa olla mukana järjestämässä alueellisia tilaisuuksia.

Osallistumisen ja vaikuttamisen opas: Opisto voi olla mukana järjestämässä koulutusta ja tilaisuuksia oppaaseen liittyen.

Demokratiatilat: Opiston tiloja voidaan käyttää demokratiatiloina, milloin ne ovat vapaat omasta toiminnasta. Opisto voi tarvittaessa sijoittaa omaa toimintaansa muihin demokratiatiloihin.

Työväenopiston roolia yhteiskunnallisten asioiden käsittelyn ja demokratian edistäjänä voidaan kehittää. Keskustelutilaisuuksien ja luentojen lisäksi yhteiskunnallisia kysymyksiä voidaan tuoda esille myös muiden ainealojen kuten teatterin, kotitalouden ja ympäristökasvatuksen keinoin. Lisäksi opisto edistää jo nykyisinkin erityisryhmien, kuten maahanmuuttajien, vanhusten ja vammaisten,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Lisäksi on tarve kehittää kuntalaisten mahdollisuutta antaa palautetta työväenopiston toiminnasta ja tehdä kurssitarjontaan tai muuhun toimintaan liittyviä ehdotuksia. Tämä voidaan tehdä yhteistyössä muiden kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia kehittävien toimijoiden kanssa.

Esittelijä

johtava rehtori
Taina Törmä

Lisätiedot

Taina Törmä, johtava rehtori, puhelin: 310 88501
taina.torma(a)hel.fi

Asuntolautakunta 16.02.2012 § 12

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Asuntolautakunta päätti antaa Demokratia-ryhmän loppuraportista seuraavan lausunnon:

Kuntalaisten osallistumisaktiivisuuden lisääminen on tärkeä strateginen tavoite

Kaupungin strategiaohjelmassa demokratian ja kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen on ollut yksi keskeisistä kohteista. Demokratia-ryhmä on raportoinut tähän mennessä toteutetuista hyvistä käytännöistä, joista on runsaasti esimerkkejä mm. nuorisotyössä ja koulumaailmassa.

Näyttää siltä, että sähköisen kuulemisen ja vaikuttamisen verkkopalveluja sekä alueellisia asukaspaneelleja olisi syytä kehittää ensisijaisesti. Näistä saadaan myös välineitä suoran ja edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten toteuttamiseen ja tukemiseen.

Kuntalaisen tiedonsaanti ja päätöksenteon avoimuus

Kehitettäessä kanavia vaikuttamiseen on syytä muistaa, että toimivan järjestelmän edellytyksenä ovat hyvät tiedonsaantimahdollisuudet ja hallinnollisen päätöksentekojärjestelmän läpinäkyvyys. Verkkopalvelujen kehittämisessä tulisi siis huomioida, että hyvä ja esteetön tiedonsaanti on edellytys päätöksentekoon osallistumiselle. Osallistumisen ja tiedonsaannin palveluja onkin syytä kehittää samanaikaisesti siten, että asian tietosisältö ja tausta on saatavilla palaute- ja osallistumiskanavan yhteydessä.

Vuokralaisdemokratiaa voidaan kehittää ja vahvistaa verkkopalveluilla

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Helsingin kaupungin vuokralaisdemokratian tarkoituksena on antaa asukkaille päätösvaltaa ja vaikutusmahdollisuus omaa asumistaan koskevissa asioissa sekä lisätä asumisviihtyvyyttä ja edistää vuokralojen kunnossapitoa ja hoitoa.

Asukkaiden osallistumisaktiivisuutta voitaisiin lisätä verkkopalvelujen avulla kohtuullisin kustannuksin ja yhtiön ja asukkaiden yhteiskehittelyllä. Hyvin tehdyt kanavat helpottavat osallistumista, koska se ei ole aikaan tai paikkaan sidottua. Valtaosa kaupungin vuokralaisista saadaan verkkopalvelun piiriin jos järjestelmä toteutettaisiin Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja sen alueyhtiöiden yhteisenä asiointiportaalina. Palvelu tavoittaisi noin 90 000 kaupungin vuokralaista. Järjestelmän isäntä olisi Helsingin kaupungin asunnot Oy.

Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet paranevat tulevaisuudessa

Kaupunginhallitus on käynnistänyt suhteellisen laajan jatkotoimenpideohjelman kuntalaisdemokratian ja kuntalaisten osallistumisen edistämiseksi. Toimenpide osoittaa, että asia koetaan poliittisesti erittäin tärkeäksi ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet tulevat paranemaan tulevaisuudessa.

Käsittely

16.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan lisäämällä kuudennen kappaleen ensimmäisen lauseen loppuun seuraavaa: "kohtuullisin kustannuksin ja yhtiön ja asukkaiden yhteiskehittelyllä".

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Leijo

Lisätiedot

Marjo Tapana, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 34222
marjo.tapana(a)hel.fi
Markku Leijo, osastopäällikkö, puhelin: 310 34159
markku.leijo(a)hel.fi

Eläintarhan johtokunta 16.02.2012 § 11

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Eläintarhan johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon demokratiaryhmän loppuraportista:

Eläintarhan johtokunta toteaa, että on hyvä, että suunnitelma ja selvitys alueellisen demokratian kehittämiseksi, suoran demokratian edistämiseksi ja valmistelun avoimuuden lisäämiseksi on vihdoin tehty kaupungin hallinnossa.

Raportissa esitetyt toimenpiteet ovat hyviä ja kannatettavia. Eläintarhan johtokunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota ja lausua oman näkökantansa erityisesti seuraavien toimenpiteiden osalta:

Raportin kohta 4 Valmistelun avoimuuden lisääminen

Toimenpide 4:

Kehitetään verkkopalveluja ja lisätään vuorovaikutusta sekä valmistelun avoimuutta, jotta kaupungin tuottama asiakirja- ja muu tietoaaineisto on helposti ja esteettömästi kaupunkilaisten avoimesti käytettävissä ja hyödynnettävissä.

Toimenpiteen 4 kohdalla raportissa todetaan, että ”Kaupungin tarjoamia osallistumis-, vuorovaikutus- ja palautepalveluja kehitetään ja helppokäyttöisyyttä lisätään (henkilöstön palautekanava esimerkkinä) sekä tehostetaan osallistumisviestintää. Kootaan läpileikkaus kaikista verkkopalveluhankkeista ja suunnitelmista, joita hallintokunnat kehittävät tällä hetkellä. Selvityksen pohjalta laaditaan toimintasuunnitelma kansalaisten voimaannuttamisesta verkossa ja valitaan kärkihankkeet 31.3.2012 mennessä.”

Korkeasaaren eläintarha on mielellään mukana osallistumis-, vuorovaikutus- ja palautepalvelujen kehittämistyössä. Korkeasaari näkee hyvin kannatettavana, että helsinkiläiset osallistetaan ”meidän Korkeasaaren” rakentamiseen osana Korkeasaaren kehittämistä ja yleissuunnitelmatyötä.

Korkeasaaren ensimmäinen osallistamispilotti voisi olla Kalasataman metroasemalle sijoittuva Korkeasaaritila, jonka yksi tärkeä kohderyhmä ovat nuoret. Korkeasaari voisi osallistaa nuoria ja muutoinkin helsinkiläisiä tilan ja siellä tarjolla olevien sisältöjen suunnittelussa. Samalla Korkeasaari voisi sitouttaa nuoria lajiensuojelun tematiikkaan. Korkeasaari tekisi tämän mielellään yhteistyössä Ruudin kanssa.

Korkeasaaren yleissuunnitelmatyön yhteydessä osallistamista voitaisiin harjoittaa laajemminkin esim. sosiaalisen median (mm. twitter ja Facebook) kautta. Samalla Korkeasaari saisi rakennettua Korkeasaari-brändiä kansainvälisestikin. Korkeasaari haluaisi olla tällä yksi ”kansalaisten voimaannuttaminen verkossa” kärkihankkeista sillä edellytyksellä, että virastolle myönnetään lisärahoitus hankkeen toteuttamiseksi.

Raportissa todetaan myös toimenpiteen 4 kohdalla, että ”Laaditaan suunnitelma siitä, miten digitaalisessa muodossa oleva kaupungin tuottama asiakirja- ja muu tietoaaineisto on kaupunkilaisille mahdollisimman saavutettavaa ja kaupungin ulkopuolisessa toiminnassa jatkohyödyntämisen mahdollistavaa.”

Korkeasaari on tässäkin mielellään mukana siten, että Korkeasaaren kehittämiseen liittyvä yleissuunnitelmatyö tehdään läpinäkyväksi ja siihen liittyvät dokumentit viedään julkisesti esille. Tiedotuskanavana hyödynnetään jo olemassa olevia foorumeita eli mennään sinne, missä ihmiset ovat jo tottuneet vaikuttamaan omilla nimillään ja jotka ovat tiloja, joita he seuraavat päivittäin.

Raportin toimenpide-esitys 7: Laaditaan selvitys ns. demokratiatiloista ja niiden käytön kustannuksista.

Korkeasaaren eläintarha pohtii, että onko sillä tulevaisuudessa mahdollisuus tarjota tiloja lajien/luonnon/ympäristösuojelun eteen tekeville kansalaisjärjestöille ja mahdollisuutta olla rakentamassa heidän kanssaan yhteistyössä kansalaisfoorumia.

Lopuksi eläintarhan johtokunta toteaa, että alueellisen demokratian kehittämis- ja edistämistyössä kaupungin hallinnossa on syytä seurata tarkasti kuntarakenneuudistusta, jotta päällekkäiseltä hallinnolliselta työltä vältytään. Kuntalain ja kuntien rakenneuudistuksen yhteydessä on hyvä mahdollisuus kehittää myös kuntien itsehallintoa ja pohtia keinoja paikallisen demokratian vahvistamiseen.

Esittelijä

eläintarhan johtaja
Jukka Salo

Lisätiedot

Jenni Ahtiainen, va. hallintopäällikkö, puhelin: 310 78475
jenni.ahtiainen(a)hel.fi
Jannika Joutsenniemi, Markkinointipäällikkö, puhelin: 310 64047
jannika.joutsenniemi(a)hel.fi

Palmia-liikelaitoksen jk 16.02.2012 § 12

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Johtokunta päätti antaa asiassa seuraavan sisältöisen lausunnon:

Terveyslautakunta 14.02.2012 § 32

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa Demokratia-ryhmän loppuraportista seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Demokratia-ryhmän loppuraportissa esitetään useita hyviä ehdotuksia alueellisen demokratian kehittämiseksi, suoran demokratian edistämiseksi, valmistelun avoimuuden lisäämiseksi ja edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten parantamiseksi.

Helsinki on suuri kaupunki, jossa alueellisen demokratian ja asukkaiden osallisuuden mahdollistaminen asettaa hallintokunnille haasteita. Edustuksellisen demokratian lisäksi tarvitaan sen vuoksi suoran demokratian ja uudenlaisten osallisuusratkaisujen käyttöä. Uudenlaisten ratkaisujen ei tarvitse merkitä uusia hallinnollisia ratkaisuja, vaan nykyisten informaatio-, kuulemis-, osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmien kehittämistä ja selkeyttämistä.

Tärkeätä myös on, että asukkaat tietävät, mistä he löytävät halutessaan tietoa osallistumismahdollisuuksistaan. Tämän vuoksi Demokratia-ryhmän esittämä ehdotus, että kaupunki tuottaisi verkkoon ja myös paperiversiona saatavilla olevan kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen oppaan, on kannatettava.

Lisäksi kaupungin valitsema linja, että kaupungin osallistumisjärjestelmää kehitetään vaiheittain kohti yleistä osallistumisportaalia, on hyvä. Tämä linjaus tulee ottaa huomioon parhaillaan käynnissä olevassa hel.fi-sivuston uudistamistyössä.

Demokratia-ryhmä esittää yhtenä toimenpiteenä, että kaupunki kehittää verkkopalveluja ja lisää vuorovaikutusta ja valmistelun avoimuutta. Terveyskeskuksen strategisena tavoitteena on lisätä terveydenhuollon sähköisiä palveluja. Tällä hetkellä sähköisiä palveluja on tarjolla suun terveydenhuollossa ja opiskeluterveydenhuollossa. Seuraavassa vaiheessa sähköisiä palveluja on tarkoitus laajentaa terveysasemien, neuvoloiden ja kaupunginsairaalan asiakkaiden käyttöön. Kaikki terveyskeskuksen tarjoamat sähköisen asiointin palvelut on koottu kaupunkiyhteiselle asiointi.hel.fi-alustalle, jotta asukkaat löytävät nämä palvelut yhdestä paikasta.

Demokratia-ryhmän loppuraportissa todetaan, että kaupungin verkkopalveluja kehitettäessä tulee tehdä yhteistyötä muiden julkisten palvelun tuottajien kanssa ja esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä mainitaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Palveluvaaka-verkkopalvelu (www.palveluvaaka.fi).

Palveluvaaka-verkkopalvelun tavoitteena on tarjota tietoa kansalaisille siitä, miten sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat. Sen tarkoituksena on

mahdollistaa asukkaille eri toimipaikkojen vertailu, sosiaali- ja terveysalan tilastotietojen tarkastelu sekä palvelujen arviointi.

Tässä vaiheessa palvelu ei vielä sisällä kattavia tietoja. Tiedot perustuvat kansallisesti kerättyihin rajallisiin tietoihin. Jatkossa palvelun tietoja on kuitenkin tarkoitus täydentää, kun vertailukelpoista tietoa on saatavilla. Kansallisten verkkopalvelujen haasteena on kattavien tietojen keruu ja niiden ylläpito. Kansallisen avohoidon tilastotietojen uudistuksen myötä tämä tilanne mahdollisesti parantuu, kun tiedot toimitetaan Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitokselle automaattisesti suoraan salattuina tietoina potilastietojärjestelmistä.

Asukkaiden osallistumismahdollisuuksia pohdittaessa kannattaa myös arvioida, voitaisiinko sosiaalisen median välineitä hyödyntää hallinnon, suunnittelun ja kehittämistyön tarvitseman tiedon luomisessa ja jakamisessa. Kuten Demokratia-ryhmän loppuraportissa todetaan, pääkaupunkiseudulla Helsinki Region Infoshare www.hri.fi-verkkopalvelu on hyvä esimerkki palvelusta, jossa avoin tieto antaa halukkaille mahdollisuuden tehdä tiedon perusteella omia analyyseja ja laatia sen perusteella vaihtoehtoisia esityksiä kaupungille.

Demokratia-ryhmän loppuraportissa esitetään, että Helsingissä kokeillaan osallistuvaa budjetointia ja valmistellaan vaihtoehtoisia esityksiä alueellisen osallistumisen hankkeista. Kokeilujen kautta eteneminen on hyvä vaihtoehto, koska tällöin on mahdollista löytää sellaiset valmistelun ja päätöksenteon menetelmät, joilla parhaiten tavoitetaan ja välitetään asukkaiden näkemyksiä.

Alueellisen osallisuuden kehittämisen rinnalla tulee kuitenkin aina varmistaa, että kaikilla kaupungin alueilla on yhdenvertaiset ja yhtä kattavat aloite-, palaute- ja vaikuttamisjärjestelmät. Parhaiten tämä taataan kehittämällä ja ottamalla käyttöön kaupunkiyhteisiä sähköisiä järjestelmiä, kuten kaupungin suunnittelema palautejärjestelmä, jota terveyskeskus pilotoi syksyllä 2012.

Terveyslautakunta korostaa, että kaikessa kaupungin hallinnossa, myös terveyskeskuksen, tulee olla lähtökohtana asukasvaikuttamiseen panostaminen ja päätöksenteon läpinäkyvyys ja terveyspalvelujen kehittämisen lähtökohtana asukaslähtöisyys.

Terveysvaikutusten arviointi

Alueellisen demokratian ja osallisuuden vahvistaminen saa aikaan myönteisiä terveysvaikutuksia parantamalla alueellisten terveystarpeiden huomioon ottamista terveyspalvelujen suunnittelussa ja kohdentamisessa. Erityisesti tulee varmistaa syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

ja siten turvata osallisuus ja myönteiset terveystvaikutukset myös tälle väestönosalle. "

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Jaana Juutilainen-Saari, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 42240
jaana.juutilainen-saari(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 14.02.2012 § 24

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus asetti 4.4.2011 Demokratia –ryhmän, jonka tehtävänä on ollut valmistella toimenpiteitä kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi. Ryhmän työn pohjana on kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteet kansalaisten osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi ja vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Tämän valtuustokauden aikana on tarkoitus kehittää sähköisen kuulemisen ja vaikuttamisen verkkopalveluja ja luoda alueellisia asukaspaneelleja. Lisäksi halutaan parantaa edustuksellisen demokratian toimintaedellytyksiä ja tehdä suoran demokratian toteuttaminen mahdolliseksi.

Ryhmä esittää kymmentä toimenpidettä, joiden pohjalta käynnistetään jatkotoimenpiteinä selvityksiä ja esitetään suunnitelmia. Näitä ovat osallistuva budjetointi, pilottisuunnitelma alueellista osallistumista varten, periaatteet kansanäänestyksen järjestämistä varten, hallintokuntien verkkohankkeet, koulujen sähköiset palvelut ja ns demokratiatilojen käyttö ja kustannukset

Kaupunginhallitus päätti lisäksi, että edustuksellisen demokratian toimintaedellytysten parantamista koskevat toimenpide-ehdotukset valmistelaan erikseen osana kaupunginvaltuuston strategiaohjelman 2013-2016 valmistelua.

Edellytys yhteiskunnalliselle vaikuttamiselle ja osallistumiselle mahdollisuus ja taito käyttää digitaalisia viestimiä. Kulttuurikeskuksen Kontulan ostoskeskuksella ylläpitämä Kontupiste perustettiin Urban II –yhteisöaloiteohjelman resursseilla vuonna 2002. Kontupisteen yhtenä tehtävänä on ollut tarjota Internet – yhteyksiä ja koulutusta. Koulutus on yhdistetty kulttuurisiin sovelluksiin ja alueellisesti vaikuttaviin sisältöihin.

Esimerkiksi Albumit Auki – verkkosivustoon tallennettiin asukkaiden valokuvia ja rakennettiin kollektiivisten muistojen kautta kuvaa kaupunginosasta.

Mellunkylä on yksi aktiivisimmista Helsingin kaupunginosista, jossa vuorovaikutuksen ja viestinnän merkitys näkyy paikallisessa kehittämisessä. Alueen toimintaverkostot ovat tiheät kuten Mellunkylälehti, radio Kontula ja oma alueportaali. Nämä ovat välttämättömiä asukkaiden vetämiseksi mukaan paikalliseen vaikuttamiseen ja toimintaan. Paikallistiedotuksessa asukkaiden rooli on ratkaiseva.

Toiminta on johtanut Kontulatalon perustamiseen, jossa sosiaaliviraston Sympis, kulttuurikeskuksen Kontupiste ja asukastilat toimivat yhdessä. Tässä ”osallistumisympäristössä” paikallisesti syntyneitä ideoita voidaan työstää eteenpäin. Monipuoliset asukastilat ovat ehdoton edellytys osallisuutta edistävälle toiminnalle. Kontulatalo, joka pohjautuu hallintokuntien sekä asukas- ja yrittäjäyhteisöjen kumppanuuteen on toimiva malli, joka kuitenkin taloudellisista syistä ollut vaarassa päättyä.

Kulttuurikeskuksen jakamat lähikulttuuriavustukset mahdollistavat vuosittain lukuisia ruohonjuuritason tapahtumia ja toimivat matalan kynnyksen tukena kansalaisten oma-aloitteeseen kulttuuritoimintaan. Hyvänä esimerkkinä mm. erilaiset kaupunginosajuhlat.

Kulttuuri on hyvä kansalaisten aktivoinnin väline. Esimerkkinä tästä on kulttuurikeskuksen selvittämä Lyonin kaupungin kulttuurihallinnon soveltama yhteisöllisyyteen tähtäävä malli. Siellä kulttuurilaitokset jalkautuvat haasteellisiin kaupunginosaan erilaisilla vuorovaikutteisilla hankkeilla. Asukkaat saavat kosketuksen uuteen tapaan hahmottaa maailmaa ja laitokset uusia yleisöjä.

Kaupunginkirjaston 37 kirjaston verkko on kokonaisuudessaan muistiossa mainittua demokratiatilaa, sillä se on kaikille avointa. Lisäksi lähes jokaisessa kirjastossa on varattavissa ilmaista tai huokeaa tilaa erilaisille kokouksille ja koulutuksille. Tätä käyttävät niin puolueet, ja aatteelliset kuin muutkin yhdistykset hyväkseen. Tilojen käytölle on olemassa selkeät ohjeet ja säännöt. Tiloja voidaan käyttää myös monenlaiseen näyttelytoimintaan, mm. kaavamuutosten yms. asioiden esittelyyn. Useita kirjastotiloja käytetään myös ennakoäänestys- ja äänestyspaikkoina.

Tiloissaan kirjasto tarjoaa kuntalaisten käyttöön n. 450 internet-yhteydellä, tekstin- ja kuvan käsittelyohjelmilla ja oheislaitteilla varustettua tietokonetta kaikissa toimipisteissään. Kirjasto tarjoaa näihin liittyvää henkilökohtaista tai ryhmissä tapahtuvaa opastusta ja koulutusta maksutta. Kirjaston toiminta tähtää siihen, että kaikilla väestöryhmillä olisi mahdollisuus ja taito saada tietoa sekä osallistua

yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toimintaan myös tietoverkkojen kautta. Tämän toiminnan kärkihankkeita ovat Lasipalatsin Kohtaamispaikka ja joulukuussa 2011 avattu Myllypuron mediakirjasto.

On tärkeää ettei asukkaiden osallistumista typistetä vain mielipiteiden kuulemiseksi. Arabianranta-Toukolassa ja Maunulassa on onnistuttu rakentamaan luovia osallistumisympäristöjä, joissa paikallisia ideoita on jalostettu muun muassa liikenne- ja palvelusuunnittelun sekä kulttuuritoiminnan tarpeisiin.

Käsittely

14.02.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Hannu Oskala: Kulttuurikeskuksen jakamat lähikulttuuriavustukset mahdollistavat vuosittain lukuisia ruohonjuuritason tapahtumia ja toimivat matalan kynnyksen tukena kansalaisten oma-aloitteeseen kulttuuritoimintaan. Hyvänä esimerkkinä mm. erilaiset kaupunginosajuhlat.

Kannattajat: Johanna Sydänmaa. Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimieleisesti.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Marianna Kajantie, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002
marianna.kajantie(a)hel.fi

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Mikko Vainio, kirjastotoimen apulaisjohtaja, puhelin: 310 85538
mikko.vainio(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 14.02.2012 § 31

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Pelastuslautakunta päätti antaa Demokratia-ryhmän loppuraportista seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunta pitää erinomaisena, että Helsingin kaupunki pyrkii kehittämään kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksia osallistua kaupungin kehittämiseen ja toiminnan ohjaamiseen nykyistä alueellisemmin ja monikanavaisemmin.

18.06.2012

Osallistumismahdollisuuksia lisättäessä on tärkeää, että uudet järjestelmät ovat kokonaisuutena kustannustehokkaita, helposti lähestyttäviä ja riittävän kuntalaismassan saavuttavia, jotta paikallisdemokratiaan osallistuminen käytännön tasolla saavuttaa sille suunnitellut osallistumistavoitteet.

Turvallisuuskulmasta on huomioitava, että mm. pelastuslaitos ja eräät muut kaupungin virastoista hoitavat tehtäviä, joiden toimintaedellytysten tulee säilyä myös yhteiskunnallisissa poikkeusoloissa ja kriiseissä. Kaikkea kaupungin toimintaan liittyvää tietoa ei ole syytä saattaa vapaasti saataville avoimiin verkkoihin, jotta voidaan välttää erilaisten tietojen yhdistäminen kaupungin turvallisuutta mahdollisesti heikentävällä tavalla.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee valmistelua (KL 91 §).

Esittelijä

va pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Direktionen för svenska arbetarinstitutet 14.02.2012 § 15

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Beslut

I enlighet med beslutsförslaget.

Föredragande

rektor
Gunborg Gayer

Upplysningar

Moa Thors, biträdande rektor, telefon: 310 70077
moa.thors(a)arbis.hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 09.02.2012 § 12

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa esityksen mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle koskien demokratia-ryhmän loppuraporttia 1.11.2011.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Kirsi Remes, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39270
kirsi.remes(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 07.02.2012 § 8

HEL 2011-002909 T 00 00 02

Päätös

Taidemuseon johtokunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Demokratia-ryhmän loppuraportissa on kiitettävästi käsitelty erilaisia tapoja ja keinoja, joilla kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksia kunnalliseen päätöksentekoon voidaan parantaa.

Avoimuuden ja varhaisen vaikuttamisen kehittämistoimenpiteitä varten tehdyt ehdotukset ja suunnitelmat ovat demokratian lisäämisen kannalta merkittäviä. Sähköisen viestinnän vahvistaminen ja verkossa julkaistun tiedon merkitys tässä prosessissa on oleellinen.

Alueellisten paneelien ja keskustelutilaisuuksien järjestäminen tukee pyrkimyksiä kansanvallan lisäämiseen kaupungin ja sen eri alueiden kehittämiseksi. Katu- ja puistoalueiden suunnittelussa taidemuseo tekee tiivistä yhteistyötä rakennusviraston kanssa julkisen taiteen hankkeissaan. Hankkeet ovat siten luontevasti osana rakennusviraston toteuttamaa aluesuunnittelua ja siihen liittyviä käytäntöjä jatkossakin.

Osallistuvan budjetoinnin käyttöönotto olisi paikallishallinnon toimivuuden parantamisessa merkittävä uudistus. Neuvoa-antavien kansanäänestysten järjestäminen on kannatettavaa asukkaiden elinympäristöön merkittävästi vaikuttavissa asioissa.

Sähköisen tiedonhaun ja verkkopalvelujen kautta jaettavan informaation lisääminen ja näiden palvelujen helppokäyttöisyys ovat nyky-yhteiskunnan perusvaatimuksia. Kaikki toimenpiteet näiden vaikuttamiskanavien parantamiseksi ja kehittämiseksi ovat äärimmäisen tärkeitä. Raportissa on kiitettävällä tavalla huomioitu nuorten ottaminen mukaan jo valmisteluvaiheessa heitä itseään koskevissa päätöksissä, tästä esimerkkinä RuutiExpo, jonka avulla kouluikäisiä voidaan lähestyä heidän omalla kielellään. Raportissa on edelleen kiinnitetty hienosti huomiota sähköisen viestinnän kehittämiseen koulujen opetuksessa.

Selvityksen tekeminen eri hallintokuntien verkkopalveluista ja -suunnitelmista sekä kärkihankkeiden valitseminen niiden joukosta on tärkeää. Kaupungin omien toimitilojen aktiivinen ja tehokas käyttö kaupunkilaisten kokoontumispaikkoina on hyvä selvittää, kuten raportissa todetaan.

Kuntauudistukseen liittyvistä erittäin laajoista kysymyksistä taidemuseon johtokunta voi lausua kantansa suunnitelmien edistyttyä pidemmälle. Pääkaupunkiseudun yhteistyö on kulttuurin alalla ollut jo nyt merkittävää; taidemuseon on Uudenmaan aluetaidemuseo ja on siinä roolissa kehittänyt omalta osaltaan jo kuntien välistä tiedonjakoa ja päätöksentekoa.

Esittelijä

hallintopäällikkö, vs. taidemuseon johtaja
Pia Uljas

Lisätiedot

Erja Pusa, intendentti, puhelin: 310 87006
erja.pusa(a)hel.fi

§ 733

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä:

Kh:n puheenjohtaja	11.6.2012
konsernijaosto	11.6.2012
sosiaali- ja terveysjaosto	14.6.2012
tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta	

johtokunnat

- Helsingin Energia
- Helsingin Satama
- Taloushallintopalvelu

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava
- sivistys- ja henkilöstötointa johtava

hallintokeskus

- hallintojohtaja
- hallinto-osaston osastopäällikkö
- kansainvälisen toiminnan päällikkö
- kaupunginlakimies
- viestintäpäällikkö

talous- ja suunnittelukeskus

- rahoitusjohtaja
- talousarviopäällikkö
- kehittämispäällikkö
- aluerakentamispäällikkö
- sisäisen tarkastuksen päällikkö
- tietotekniikkapäällikkö
- kaupunginkamreeri
- elinkeinojohtaja
- elinkeinopäällikkö
- kehityspäällikkö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

Kj/6

- matkailupäällikkö
- tapahtumapäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos
- toimitusjohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä:

Kh:n puheenjohtaja	11.6.2012
konsernijaosto	11.6.2012
sosiaali- ja terveystoimintajaosto	14.6.2012
tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta	

johtokunnat

- Helsingin Energia
- Helsingin Satama
- Taloushallintopalvelu

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötoimintajaosto
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimintajaosto
- sosiaali- ja terveystoimintajaosto
- sivistys- ja henkilöstötoimintajaosto

hallintokeskus

- hallintojohtaja
- hallinto-osaston osastopäällikkö
- kansainvälisen toiminnan päällikkö
- kaupunginlakimies
- viestintäpäällikkö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

Kj/6

talous- ja suunnittelukeskus

- rahoitusjohtaja
- talousarviopäällikkö
- kehittämispäällikkö
- aluerakentamispäällikkö
- sisäisen tarkastuksen päällikkö
- tietotekniikkapäällikkö
- kaupunginkamreeri
- elinkeinojohtaja
- elinkeinopäällikkö
- kehityspäällikkö
- matkailupäällikkö
- tapahtumapäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

18.06.2012

Kj/7

§ 734

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

§ 735

Valtuutettu Jyrki Lohen toivomusponsi metron automatisoinnin ongelmista

HEL 2011-009184 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymän toivomusponnen (Jyrki Lohi) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Otteet

Ote

Ponnien esittäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymän toivomusponnen (Jyrki Lohi) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään 16.11.2011 talousarviota vuodeksi 2012 ja taloussuunnitelmaa vuosiksi 2012 - 2014 Kvsto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää, että metron automatisoinnin ongelmat, erityisesti laituriovien tekniikan osalta, selvitetään pikaisesti.” (Jyrki Lohi)

Kvston työjärjestyksen 24 §.n mukaan Khn on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan lausunto 3.5.2012.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Metron automatisointiasiaan liittyviä teknisiä ja muita ongelmia on selvitetty ja neuvoteltu HKL:n ja Siemensin kesken hankkeen kuluessa, ja liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt asiaa useita kertoja.

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti 16.5.2012 kehottaa liikennelaitos -liikelaitosta purkamaan sopimukset Siemensin kanssa. Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti 21.5.2012 ottaa asian kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Asiasta on liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan 3.5. antaman lausunnon ja 16.5.2012 päätöksen jälkeenkin pyritty saamaan aikaiseksi osapuolia tyydyttävä ratkaisu. Osapuolten kesken olleista avoimista asioista päästiin neuvottelutulokseen, ja osapuolet allekirjoittivat 26.5.2012 hankintasopimusten toteutumista edistäviä toimia koskevan sopimuksen (etenemissopimus).

Em. johdosta kaupunginhallitus päätti 28.5.2012 mm. kumota johtokunnan 16.5.2012 tekemän päätöksen ja palauttaa asian liikennelaitos -liikelaitokselle uudelleen valmisteltavaksi asiassa aikaansaatu neuvottelutulos huomioon ottaen. Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti 4.6.2012 hyväksyä etenemissopimuksen.

Neuvottelutulokseen pääsy merkitsee, että metron automatisointihanke etenee, ja mahdolliset erimielisyydet ratkaistaan vasta myöhemmässä vaiheessa. Ratkaisulla varmistetaan myös se, ettei Länsimetron matkustajakäyttöön ottaminen viivästy.

Laituriovet voitiin ottaa testikäyttöön vasta helmikuussa 2012. Testin aikana ei ole havaittu teknisiä ongelmia, jotka vaarantaisivat laituriovien toteutuksen. Matkustajaliikennettä häirinyt väliaikaisen kauko-ohjausjärjestelmän häiriö on korjattu huhtikuussa 2012.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Otteet

Ote
Ponnen esittäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Muut valtuutetut

Päätöshistoria

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta (HKL) 03.05.2012 § 82

HEL 2011-009184 T 00 00 03

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Metron automatisoinnin ongelmat keskittyvät HKL:n ja myyjän, Siemensin välisiin erimielisyyksiin hankintasopimuksen tulkinnasta ja vastuista. HKL:n johtokunta on kokouksessaan 15.4.2012 oikeuttanut HKL:n purkamaan sopimuksen. Erimielisyyksiin on kuitenkin pyritty löytämään ratkaisu neuvotteluin, joita on käyty viimeksi 27. - 28.4.2012. Neuvottelut jatkuvat edelleen. Johtokunta tulee 16.5.2012 päättämään voidaanko nykyistä sopimusta jatkaa vai onko se purettava ja järjestelmän uusinta, ml. Länsimetro, toteutettava manuaaliseksi.

Laturiovet asennettiin Vuosaaren asemalle syksyllä 2010. Matkustajaturvallisuuden ratkaisujen löytäminen kesti kuitenkin arvioitua pidemmän ajan ja ovet voitiin ottaa testikäyttöön vasta helmikuussa 2012. Testin aikana ei ole havaittu teknisiä ongelmia, jotka vaarantaisivat laturiovien toteutuksen. Matkustajaliikennettä on kuitenkin häirinyt väliaikaisen kauko-ohjausjärjestelmän häiriö, joka on aiheuttanut ovien ennenaikaisen sulkeutumisen. Tämä häiriö on korjattu huhtikuussa 2012.

Käsittely

03.05.2012 Ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä täsmensi esitystään

- muuttamalla ehdotusosan toisen kappaleen loppuosan kuulumaan seuraavasti:

...viimeksi 27. - 28.4.2012. Neuvottelut jatkuvat edelleen. Johtokunta tulee 16.5.2012 päättämään voidaanko nykyistä sopimusta jatkaa vai onko se purettava ja järjestelmän uusinta, ml. Länsimetro, toteutettava manuaaliseksi.

- muuttamalla ehdotusosan kolmannen kappaleen alkuosan kuulumaan seuraavasti:

Laturiovet asennettiin Vuosaaren asemalle syksyllä 2010. Matkustajaturvallisuuden ratkaisujen löytäminen kesti kuitenkin arvioitua pidemmän ajan ja ovet voitiin ottaa testikäyttöön vasta

18.06.2012

Ryj/1

---

helmikuussa 2012. Testin aikana ei ole havaittu teknisiä ongelmia, jotka vaarantaisivat...

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Kimmo Reiman, projektipäällikkö, puhelin: 310 78449
kimmo.reiman(a)hel.fi

§ 736

Lausunto yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevasta lainsäädännöstä

HEL 2012-008008 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa oikeusministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista:

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttaminen

Pysäköinninvalvonnassa avustaminen

Ehdotuksen mukaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisillä alueilla tai maastossa apunaan sellaista luonnollista henkilöä (valvonta-avustaja) tai oikeushenkilöä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Avustamiseen vaadittaisiin sekä viranomaisen antama valtuutus että alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Uuden 10 a §:n 3 momentissa säädetään seikoista, joita kunnan ja poliisin tulee ottaa huomioon pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevan valtuutuksen antamista harkittaessa. Näitä olisivat valvonnan tarve yksityisellä alueella ja maastossa, sekä viranomaisten edellytykset huolehtia valvonnasta näillä alueilla. Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan valvonnan tarvetta arvioitaessa kyseessä olisi kiinteistön käytön turvallisuudesta huolehtiminen, mutta myös kiinteistön käyttötarkoitukseen tai sijaintiin liittyvä erityinen valvonnan tarve voitaisiin ottaa huomioon.

Näiden perustelujen esiin tuominen ehdotuksen perusteluissa selkiyttää pysäköinninvalvonnan päätöksentekoa valtuutuksen myöntämisessä.

Valtuutus voi koskea vain sellaista aluetta, jonka omistaja tai haltija on antanut suostumuksensa siihen, että asianomaisen pysäköinninvalvontaluvan haltija avustaa kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia pysäköinninvalvonnassa alueella. Säännös vastaa pysäköinninvalvonnasta annetun lain 2 §:n säännöstä, jossa pysäköintivirhemaksun määrääminen yksityisellä alueella edellyttää kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntöä tai valtuutusta. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen tulisi useimmiten kiinteistön omistajalta tai haltijalta.

Lakiehdotuksen mukaan esityksen seuraamuksen määräämiseksi voisi tehdä vain pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttävä henkilö (valvonta-avustaja), jolla on pysäköinninvalvontalupa tai joka on pysäköinninvalvontaluvan haltijan palveluksessa. Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja poliisin tulisi pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevaa valtuutusta antaessaan todeta avustavien henkilöiden kelpoisuus valtuutuksen hakijan esittämän selvityksen perusteella.

Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan kunta tai poliisi voisi harkintansa mukaan järjestää riittävän perehdytyksen, mikäli tämä katsottaisiin valtuutusta harkittaessa tarpeelliseksi.

Pysäköinninvalvontaluvan haltija ja valvonta-avustaja toimivat kunnallisen pysäköinninvalvojan tai poliisin johdon ja valvonnan alaisina. Tämä viranomaisten johto- ja valvontatehtävä tarkoittaisi ehdotusluonnoksen mukaan paitsi yksittäisten pysäköintivirhemaksujen käsittelyä myös yleisempää ohjausta toiminnassa, esimerkiksi millä tavoin yksittäiset pysäköintivirheet todennetaan. Tämä tarkoittaisi käytännössä koulutusta ja perehdyttämistä valvontatehtäviin.

Valvonta-avustajien koulutus tai perehdytys on kannatettavaa, mutta koulutus edellyttää viranomaiselta myös resursseja.

Lakiehdotuksen 13 a §:ssä ovat säännökset valvonta-avustajan tehtävistä.

Avustajan tehtävänä on todentaa epäilemänsä pysäköintivirhe. Tämä tapahtuisi ehdotusluonnoksen mukaan esimerkiksi kuvaamalla ajoneuvo ja sen sijainti, alueella olevat pysäköintiä koskevat merkinnät sekä muut asian ratkaisemisen kannalta merkittävät seikat.

Edellä mainittujen seikkojen tarkka dokumentointi on edellytys sille, että pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä. Oikeusturvan kannalta nämä ovat myös erittäin tärkeitä, kun näyttökysymystä harkitaan oikaisuvaatimusvaiheessa tai valituksen perusteella.

Avustajan tehtävänä on antaa ilmoitus epäilystä pysäköintivirheestä ajoneuvon kuljettajalle tai, jollei tätä tavata, kiinnittää se näkyvälle paikalle ajoneuvoon. Ehdotettu sääntely muistuttaa osin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n mukaista pysäköintivirhemaksua koskevaa päätöksentekoa.

Helsingin kaupungin näkemys on, että valvonta-avustajalle voisi antaa itsenäisen oikeuden antaa kirjallinen huomautus autoilijalle tietyissä tapauksissa seuraamusilmoituksen sijasta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi, kun vanhat pysäköintijärjestelyt ovat muuttuneet

lähiaikoina, ja autoilijoita halutaan ohjata pysäköimään oikein. Kirjallisesta huomautuksesta ei erikseen ilmoitettaisi viranomaiselle.

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan poliisin tai pysäköinninvalvonnan antamasta huomautuksesta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta. Hallituksen esityksessä perustellaan edellä mainittuja kieltoja sillä, että huomautus ei vaikuta haitallisesti asianomaisen henkilön oikeudelliseen asemaan (HE223/2010, s. 26). Huomautuksen antaminen ei siis olisi merkittävää julkisen vallan käyttöä, eikä se siten olisi perustuslain 124 §:n vastaista. Itsenäisen huomautusoikeuden myöntämiselle valvonta-avustajille ei siis liene olemassa juridista estettä.

Huomautusoikeus lisäisi valinnanmahdollisuuksia ja seuraamusten porrastusta. Itsenäisen huomautusoikeuden antamista valvonta-avustajille voi perustella myös prosessiekonomisilla syillä, koska tätä kautta erityisesti viranomaisen resursseja säästyisi muuhun tarkoitukseen. Valvonta-avustaja voisi huomautuksillaan itsenäisesti edistää liikenteen ja pysäköinnin turvallisuutta ja sujuvuutta. Mikäli virheellinen pysäköinti kuitenkin jatkuisi valvonta-avustajan antamasta huomautuksesta huolimatta, valvonta-avustaja voisi tehdä viranomaiselle esityksen seuraamuksen määräämiseksi ja liittää aikaisemmin antamansa huomautuksen esityksensä lisäperusteeksi.

Avustajan tehtävänä on tarvittaessa ilmoittaa pysäköinninvalvonnasta huolehtivalle viranomaiselle pysäköintivirheestä, jonka perusteella ajoneuvo voitaisiin siirtää.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008) säädetään ajoneuvon siirtämisestä virheellisen pysäköinnin perusteella. Siirtoerusteiden tarkka dokumentointi auttaa viranomaista mahdollisen siirtopäätöksen tekemisessä. Viranomainen voisi omia resursseja säästääkseen esimerkiksi pyytää valvonta-avustajaa laittamaan siirtokehotuksen ajoneuvoon.

Lakiehdotuksen 13 a §:n 2 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajan tulee tarvittaessa tai vaadittaessa todistaa oikeutensa toimia valvonta-avustajana. Helsingin kaupunki pitää tätä tarpeellisena toimintaan liittyvän luottamuksen vuoksi.

Lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Kyse on tavanomaisesta säännöksestä, jolla järjestetään julkista hallintotohtävää hoitavan rikosoikeudellinen virkavastuu. Helsingin kaupunki katsoo, että säännös korostaa myös valvonta-avustajalta hankittavan selvityksen luotettavuutta, kun käsitellään pysäköintivirhemaksusta tehtyä oikaisuvaatimusta ja valitusta.

Lakiehdotuksen 13 b §:ssä on säännökset siitä, mitä ilmoitus pysäköintivirheestä ja esitys seuraamuksen määräämiseksi tulee sisältää. Pysäköinninluvan haltija toimittaa ilmoituksen tiedot sisältävän esityksen ja selostuksen alueen pysäköintiä koskevista määräyksistä seuraamuksen määräämiseksi viimeistään ilmoituksen antamista seuraavana arkipäivänä avustamalleen viranomaiselle.

Nopea ilmoitus ja tarkka selostus (valokuvat, selostus pysäköintimääräyksistä, kartta alueesta ym.) varmistavat asian oikeudenmukaisen käsittelyn. Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja poliisi voivat valtuutuksen antaessaan määrätä, millä tavoin esitykset tulee sille toimittaa. Nykytekniikka mahdollistaa nopean sähköisen tiedonsiirron.

Jatkokäsittelyä koskevassa tiedossa tulisi ehdotusluonnoksen mukaan olla maininta siitä, että velvollisuus maksaa pysäköintivirhemaksu syntyy vasta viranomaisen tekemän päätöksen perusteella. Lisäksi pitäisi olla maininta siitä, että toimenpiteestä luopumisesta ei lähetetä erillistä päätöstä. Helsingin kaupungin mielestä nämä molemmat ovat autoilijan kannalta tarpeellisia tietoja ja vähentävät turhia yhteydenottoja.

Pysäköintivirhemaksun määrääminen

Lakiehdotuksen 13 c §:ssä ovat säännökset seuraamuksesta päättämisestä.

Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja tai hänen määräämänsä pysäköinnintarkastaja taikka viranhaltija ja poliisi päättävät pysäköintivirhemaksun määräämisestä, kirjallisen huomautuksen antamisesta tai toimenpiteistä luopumisesta todettuaan 13 b §:ssä tarkoitetun esityksen ja muun selvityksen perusteella pysäköintivirheen. Pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä mainittaisiin päivä ja kellonaika, jona ilmoitus epäilystä pysäköintivirheestä on annettu.

Päätös annettaisiin tiedoksi siten kuin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n 2 momentissa säädetään. Päätös lähetetään näin ollen maksusta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle kirjeitse, koska päätöstä ei ole voitu antaa tiedoksi henkilökohtaisesti kuljettajalle tai kiinnittää ajoneuvoon.

Pysäköintivirhemaksulain 9 §:n 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksusta vastaa lähtökohtaisesti ajoneuvon kuljettaja. Helsingin kaupunki toteaa, että uusi lakiehdotus tulee jossain määrin lisäämään niitä tilanteita, jolloin virhemaksupäätös menee postitse eri henkilölle kuin sille, joka on ajoneuvoa kuljettanut.

Normaalitapauksessa viranomaisen asettaa virhemaksun suoraan

ajoneuvon tuulilasin pyyhkijään, josta kuljettaja saa sen välittömästi tiedoksi.

Pysäköintivirhemaksua koskeva oikaisuvaatimus esitetään kunnalliselle pysäköinninvalvojalle ja pysäköintivirhemaksut saa valtio tai kunta. Lain 20 §:n säännöksiin ei esitetä muutoksia.

Pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kanssa. Helsingin kaupungin mielestä selkein ratkaisu ehkä kuitenkin olisi, että korvauksen suorittaisivat ne kiinteistöt, joiden alueella kyseistä valvontatehtävää suoritetaan. Palkkiomuoto (esim. provisio) ei kuitenkaan saisi vaikuttaa epäiltyjen pysäköintivirhemaksujen määrään.

Lakiehdotus pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia saisi avustaa vain pysäköinninvalvontaluvan haltija ja säädetyt edellytykset täyttävä henkilö. Pysäköinninvalvontaluvan myöntäisi aluehallintovirasto. Viranomaismenettelyn yksinkertaistamiseksi valvonta-avustajille ei ehdoteta erityistä hyväksymismenettelyä, vaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi toteaisi avustajien kelpoisuuden valtuutusta antaessaan.

Aluehallintoviranomaisella olisi myös mahdollisuus varoituksen antamiseen ja luvan peruuttamiseen. Käytännössä jo kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi peruuttaisi antamansa valtuutuksen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen, joten aluehallintoviranomaisella ei usein olisi tarvetta pakkokeinojen käyttämiseen.

Lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa kerrotaan, että luvanhaltijan tulisi ilmoittaa aluehallintovirastolle avustamista koskevan valtuutuksen saamisesta ja sen peruuttamisesta. Hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että nämä ilmoitukset olisivat tarpeen, jotta aluehallintovirasto voisi sitten ilmoittaa asianomaisille viranomaisille valtuutuksen alkamisesta tai päättymisestä ehdotuksen 11 §:n mukaisesti.

Helsingin kaupunki pitää tätä tietojen vaihtoa turhana, koska valtuutuksen antanut tai peruuttanut viranomainen on omasta päätöksestään jo tietoinen. Yritys ei ilmoittane esimerkiksi valtuutuksen peruutuksesta itse vapaaehtoisesti, jos se voi johtaa luvan peruuttamiseen. Edellä esitetty koskee myös 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jossa luvanhaltijan tulisi itse ilmoittaa aluehallintovirastolle esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilön saamasta rikostuomiosta.

Lakiehdotus antaa viranomaisille mahdollisuuden tehdä nopeita ratkaisuja ja välttää turhaa byrokratiaa.

Muita näkökohtia

Lakiehdotus mahdollistaa yksityisen pysäköinninvalvonnan käytön pysäköinninvalvonnassa avustamiseen yksityisellä alueella ja maastossa tietyllä alueella, missä on todettu valvonnan tarve. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen tulisi kiinteistön omistajalta tai haltijalta. Tämän jälkeen pysäköinninvalvontaluvan haltija hakee valtuutusta kunnalliselta pysäköinninvalvojalta tai poliisilta avustamisessa pysäköinninvalvonnassa, sekä osoittaa kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksen tähän. Tästä tehtäisiin valituskelpoinen päätös. Kaupunki tai poliisi ei osallistu valvontayrityksen valintaprosessiin. Tärkeää on, että tietyltä valvonta-alueelta tulee vain yksi valtuutushakemus.

Lisäksi tällä järjestelyllä selkeytettäisiin sitä seikkaa, että viranomaisella ei ole niin kutsuttua isännänvastuuta yksityisestä pysäköinninvalvontayrityksestä, vaan viranomaisen ainoastaan valvoo toiminnan lainmukaisuutta. Tällä on merkitystä myös pysäköinninvalvontalakiin ehdotetun uuden 13 a §:n osalta, johon esitetään informatiivista viittausta vahingonkorvauslakiin. Helsingin kaupungin mielestä yksityisen valvonta-avustajan tulee vastata aiheuttamistaan vahingoista itse, esimerkiksi jos tuulilasin pyyhkimen sulka on vääntynyt seuraamusilmoitusta laitettaessa.

Valvontaluvan haltijoiden ja valvonta-avustajien, koulutus, ohjaus ja ehdotetuista seuraamuksista päättäminen olisivat kunnalle ja poliisille uusia tehtäviä. Viranomaisen tulee yksityistä valvonta-avustajaa valitessaan ottaa huomioon monenlaisia seikkoja. Kuten luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, tulee viranomaisen huomioida valtuutusta antaessaan myös hallinnon yleislait. Viranomaisen on esimerkiksi huolehdittava, että valvonta-avustaja pystyy huomioimaan asiakkaiden kielelliset oikeudet.

Vaikka valvonta-avustajat huolehtisivat seuraamusta koskevan esityksen tekemisestä, muodostaisi viranomaisen osuus suurimman osan pysäköintivirhemaksun määräämisen kokonaisuudesta. Viranomaisen osuudeksi jäisi pysäköintivirheen toteaminen, seuraamuksen määrääminen sekä mahdollisten oikaisuvaatimusten käsittely sekä asiakaspalvelu, joka näin määrättyjen pysäköintivirhemaksujen osalta voisi olla tavanomaista runsaampaa. Valvonta-avustajat saattavat lisätä valvonnan epätasalaatuisuutta, koska heillä ei ole yhtä paljon kokemusta eikä yhtä hyvää tieliikennelainsäädännön tuntemusta kuin viranomaisilla.

Edellä esitetystä johtuu, että kunnallisen pysäköinninvalvonnan täytyy varautua henkilömäärän lisäykseen. Toisaalta valvonta-avustajien käyttö saattaa parantaa viranomaisresurssien riittävyyttä kentällä.

Helsingissä olisi tarpeen velvoittaa valvonta-avustajat hankkimaan kaupungin virhemaksulappuja, jotta ne voidaan skannata kaupungin omaan pysäköinninvalvonnan PASI-tietojärjestelmään.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikeusministeriön lausuntopyyntö 23.5.2012
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi 22.5.2012

Otteet

Ote
oikeusministeriö

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne antaa oikeusministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista:

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttaminen

Pysäköinninvalvonnassa avustaminen

Ehdotuksen mukaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisillä alueilla tai maastossa apunaan sellaista luonnollista henkilöä (valvonta-avustaja) tai oikeushenkilöä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Avustamiseen vaadittaisiin sekä viranomaisen antama valtuutus että alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Uuden 10 a §:n 3 momentissa säädetään seikoista, joita kunnan ja poliisiin tulee ottaa huomioon pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevan valtuutuksen antamista harkittaessa. Näitä olisivat valvonnan tarve yksityisellä alueella ja maastossa, sekä viranomaisten edellytykset huolehtia valvonnasta näillä alueilla. Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan valvonnan tarvetta arvioitaessa kyseessä olisi kiinteistön käytön turvallisuudesta huolehtiminen, mutta myös

kiinteistön käyttötarkoitukseen tai sijaintiin liittyvä erityinen valvonnan tarve voitaisiin ottaa huomioon.

Näiden perustelujen esiin tuominen ehdotuksen perusteluissa selkiyttää pysäköinninvalvonnan päätöksentekoa valtuutuksen myöntämisessä.

Valtuutus voi koskea vain sellaista aluetta, jonka omistaja tai haltija on antanut suostumuksensa siihen, että asianomaisen pysäköinninvalvontaluvan haltija avustaa kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia pysäköinninvalvonnassa alueella. Säännös vastaa pysäköinninvalvonnasta annetun lain 2 §:n säännöstä, jossa pysäköintivirhemaksun määrääminen yksityisellä alueella edellyttää kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntöä tai valtuutusta. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen tulisi useimmiten kiinteistön omistajalta tai haltijalta.

Lakiehdotuksen mukaan esityksen seuraamuksen määräämiseksi voisi tehdä vain pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista annetun lain 5 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttävä henkilö (valvonta-avustaja), jolla on pysäköinninvalvontalupa tai joka on pysäköinninvalvontaluvan haltijan palveluksessa. Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja poliisin tulisi pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevaa valtuutusta antaessaan todeta avustavien henkilöiden kelpoisuus valtuutuksen hakijan esittämän selvityksen perusteella.

Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan kunta tai poliisi voisi harkintansa mukaan järjestää riittävän perehdytyksen, mikäli tämä katsottaisiin valtuutusta harkittaessa tarpeelliseksi.

Pysäköinninvalvontaluvan haltija ja valvonta-avustaja toimivat kunnallisen pysäköinninvalvojan tai poliisin johdon ja valvonnan alaisina. Tämä viranomaisten johto- ja valvontatehtävä tarkoittaisi ehdotusluonnoksen mukaan paitsi yksittäisten pysäköintivirhemaksujen käsittelyä myös yleisempää ohjausta toiminnassa, esimerkiksi millä tavoin yksittäiset pysäköintivirheet todennetaan. Tämä tarkoittaisi käytännössä koulutusta ja perehdyttämistä valvontatehtäviin.

Valvonta-avustajien koulutus tai perehdytys on kannatettavaa, mutta koulutus edellyttää viranomaiselta myös resursseja.

Lakiehdotuksen 13 a §:ssä ovat säännökset valvonta-avustajan tehtävistä.

Avustajan tehtävänä on todentaa epäilemänsä pysäköintivirhe. Tämä tapahtuisi ehdotusluonnoksen mukaan esimerkiksi kuvaamalla

ajoneuvo ja sen sijainti, alueella olevat pysäköintiä koskevat merkinnät sekä muut asian ratkaisemisen kannalta merkittävät seikat.

Edellä mainittujen seikkojen tarkka dokumentointi on edellytys sille, että pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä. Oikeusturvan kannalta nämä ovat myös erittäin tärkeitä, kun näyttökysymystä harkitaan oikaisuvaatimusvaiheessa tai valituksen perusteella.

Avustajan tehtävänä on antaa ilmoitus epäilystä pysäköintivirheestä ajoneuvon kuljettajalle tai, jollei tätä tavata, kiinnittää se näkyvälle paikalle ajoneuvoon. Ehdotettu sääntely muistuttaa osin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n mukaista pysäköintivirhemaksua koskevaa päätöksentekoa.

Helsingin kaupungin näkemys on, että valvonta-avustajalle voisi antaa itsenäisen oikeuden antaa kirjallinen huomautus autoilijalle tietyissä tapauksissa seuraamusilmoituksen sijasta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi, kun vanhat pysäköintijärjestelyt ovat muuttuneet lähiaikoina, ja autoilijoita halutaan ohjata pysäköimään oikein. Kirjallisesta huomautuksesta ei erikseen ilmoitettaisi viranomaiselle.

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan poliisin tai pysäköinninvalvonnan antamasta huomautuksesta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta. Hallituksen esityksessä perustellaan edellä mainittuja kieltoja sillä, että huomautus ei vaikuta haitallisesti asianomaisen henkilön oikeudelliseen asemaan (HE223/2010, s. 26). Huomautuksen antaminen ei siis olisi merkittävää julkisen vallan käyttöä, eikä se siten olisi perustuslain 124 §:n vastaista. Itsenäisen huomautusoikeuden myöntämiselle valvonta-avustajille ei siis liene olemassa juridista estettä.

Huomautusoikeus lisäisi valinnanmahdollisuuksia ja seuraamusten porrastusta. Itsenäisen huomautusoikeuden antamista valvonta-avustajille voi perustella myös prosessiekonomisilla syillä, koska tätä kautta erityisesti viranomaisen resursseja säästyisi muuhun tarkoitukseen. Valvonta-avustaja voisi huomautuksillaan itsenäisesti edistää liikenteen ja pysäköinnin turvallisuutta ja sujuvuutta. Mikäli virheellinen pysäköinti kuitenkin jatkuisi valvonta-avustajan antamasta huomautuksesta huolimatta, valvonta-avustaja voisi tehdä viranomaiselle esityksen seuraamuksen määräämiseksi ja liittää aikaisemmin antamansa huomautuksen esityksensä lisäperusteeksi.

Avustajan tehtävänä on tarvittaessa ilmoittaa pysäköinninvalvonnasta huolehtivalle viranomaiselle pysäköintivirheestä, jonka perusteella ajoneuvo voitaisiin siirtää.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008) säädetään ajoneuvon siirtämisestä virheellisen pysäköinnin perusteella.

Siirtoperusteiden tarkka dokumentointi auttaa viranomaista mahdollisen siirtopäätöksen tekemisessä. Viranomainen voisi omia resursseja säästääkseen esimerkiksi pyytää valvonta-avustajaa laittamaan siirtokehotuksen ajoneuvoon.

Lakiehdotuksen 13 a §:n 2 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajan tulee tarvittaessa tai vaadittaessa todistaa oikeutensa toimia valvonta-avustajana. Helsingin kaupunki pitää tätä tarpeellisenä toimintaan liittyvän luottamuksen vuoksi.

Lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Kyse on tavanomaisesta säännöksestä, jolla järjestetään julkista hallintotehtävää hoitavan rikosoikeudellinen virkavastuu. Helsingin kaupunki katsoo, että säännös korostaa myös valvonta-avustajalta hankittavan selvityksen luotettavuutta, kun käsitellään pysäköintivirhemaksusta tehtyä oikaisuvaatimusta ja valitusta.

Lakiehdotuksen 13 b §:ssä on säännökset siitä, mitä ilmoitus pysäköintivirheestä ja esitys seuraamuksen määräämiseksi tulee sisältää. Pysäköinninluvan haltija toimittaa ilmoituksen tiedot sisältävän esityksen ja selostuksen alueen pysäköintiä koskevista määräyksistä seuraamuksen määräämiseksi viimeistään ilmoituksen antamista seuraavana arkipäivänä avustamalleen viranomaiselle.

Nopea ilmoitus ja tarkka selostus (valokuvat, selostus pysäköintimääräyksistä, kartta alueesta ym.) varmistavat asian oikeudenmukaisen käsittelyn. Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja poliisi voivat valtuutuksen antaessaan määrätä, millä tavoin esitykset tulee sille toimittaa. NykYTEKNIikka mahdollistaa nopean sähköisen tiedonsiirron.

Jatkokäsittelyä koskevassa tiedossa tulisi ehdotusluonnoksen mukaan olla maininta siitä, että velvollisuus maksaa pysäköintivirhemaksu syntyy vasta viranomaisen tekemän päätöksen perusteella. Lisäksi pitäisi olla maininta siitä, että toimenpiteestä luopumisesta ei lähetetä erillistä päätöstä. Helsingin kaupungin mielestä nämä molemmat ovat autoilijan kannalta tarpeellisia tietoja ja vähentävät turhia yhteydenottoja.

Pysäköintivirhemaksun määrääminen

Lakiehdotuksen 13 c §:ssä ovat säännökset seuraamuksesta päättämisestä.

Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja tai hänen määräämänsä pysäköinnintarkastaja taikka viranhaltija ja poliisi päättävät pysäköintivirhemaksun määräämisestä, kirjallisen huomautuksen

antamisesta tai toimenpiteistä luopumisesta todettuaan 13 b §:ssä tarkoitetun esityksen ja muun selvityksen perusteella pysäköintivirheen. Pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä mainittaisiin päivä ja kellonaika, jona ilmoitus epäillystä pysäköintivirheestä on annettu.

Päätös annettaisiin tiedoksi siten kuin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n 2 momentissa säädetään. Päätös lähetetään näin ollen maksusta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle kirjeitse, koska päätöstä ei ole voitu antaa tiedoksi henkilökohtaisesti kuljettajalle tai kiinnittää ajoneuvoon.

Pysäköintivirhemaksulain 9 §:n 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksusta vastaa lähtökohtaisesti ajoneuvon kuljettaja. Helsingin kaupunki toteaa, että uusi lakiehdotus tulee jossain määrin lisäämään niitä tilanteita, jolloin virhemaksupäätös menee postitse eri henkilölle kuin sille, joka on ajoneuvoa kuljettanut. Normaalityypauksessa viranomaisen asettaa virhemaksun suoraan ajoneuvon tuulilasin pyyhkijään, josta kuljettaja saa sen välittömästi tiedoksi.

Pysäköintivirhemaksua koskeva oikaisuvaatimus esitetään kunnalliselle pysäköinninvalvojalle ja pysäköintivirhemaksut saa valtio tai kunta. Lain 20 §:n säännöksiin ei esitetä muutoksia.

Pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kanssa. Helsingin kaupungin mielestä selkein ratkaisu ehkä kuitenkin olisi, että korvauksen suorittaisivat ne kiinteistöt, joiden alueella kyseistä valvontatehtävää suoritetaan. Palkkiomuoto (esim. provisio) ei kuitenkaan saisi vaikuttaa epäiltyjen pysäköintivirhemaksujen määrään.

Lakiehdotus pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia saisi avustaa vain pysäköinninvalvontaluvan haltija ja säädetyt edellytykset täyttävä henkilö. Pysäköinninvalvontaluvan myöntäisi aluehallintovirasto. Viranomaismenettelyn yksinkertaistamiseksi valvonta-avustajille ei ehdoteta erityistä hyväksymismenettelyä, vaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi toteaisi avustajien kelpoisuuden valtuutusta antaessaan.

Aluehallintoviranomaisella olisi myös mahdollisuus varoituksen antamiseen ja luvan peruuttamiseen. Käytännössä jo kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi peruuttaisi antamansa valtuutuksen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen, joten aluehallintoviranomaisella ei usein olisi tarvetta pakkokeinojen käyttämiseen.

Lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa kerrotaan, että luvanhaltijan tulisi ilmoittaa aluehallintovirastolle avustamista koskevan valtuutuksen saamisesta ja sen peruuttamisesta. Hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että nämä ilmoitukset olisivat tarpeen, jotta aluehallintovirasto voisi sitten ilmoittaa asianomaisille viranomaisille valtuutuksen alkamisesta tai päättymisestä ehdotuksen 11 §:n mukaisesti.

Helsingin kaupunki pitää tätä tietojen vaihtoa turhana, koska valtuutuksen antanut tai peruuttanut viranomainen on omasta päätöksestään jo tietoinen. Yritys ei ilmoittane esimerkiksi valtuutuksen peruuttuksesta itse vapaaehtoisesti, jos se voi johtaa luvan peruuttamiseen. Edellä esitetty koskee myös 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jossa luvanhaltijan tulisi itse ilmoittaa aluehallintovirastolle esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilön saamasta rikostuomiosta.

Lakiehdotus antaa viranomaisille mahdollisuuden tehdä nopeita ratkaisuja ja välttää turhaa byrokratiaa.

Muita näkökohtia

Lakiehdotus mahdollistaa yksityisen pysäköinninvalvonnan käytön pysäköinninvalvonnassa avustamiseen yksityisellä alueella ja maastossa tietyllä alueella, missä on todettu valvonnan tarve. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen tulisi kiinteistön omistajalta tai haltijalta. Tämän jälkeen pysäköinninvalvontaluvan haltija hakee valtuutusta kunnalliselta pysäköinninvalvojalta tai poliisilta avustamisessa pysäköinninvalvonnassa, sekä osoittaa kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksen tähän. Tästä tehtäisiin valituskelpoinen päätös. Kaupunki tai poliisi ei osallistu valvontayrityksen valintaprosessiin. Tärkeää on, että tietyltä valvonta-alueelta tulee vain yksi valtuutushakemus.

Lisäksi tällä järjestelyllä selkeytettäisiin sitä seikkaa, että viranomaisella ei ole niin kutsuttua isännänvastuuta yksityisestä pysäköinninvalvontayrityksestä, vaan viranomainen ainoastaan valvoo toiminnan lainmukaisuutta. Tällä on merkitystä myös pysäköinninvalvontalakiin ehdotetun uuden 13 a §:n osalta, johon esitetään informatiivista viittausta vahingonkorvauslakiin. Helsingin kaupungin mielestä yksityisen valvonta-avustajan tulee vastata aiheuttamistaan vahingoista itse, esimerkiksi jos tuulilasin pyyhkimen sulka on vääntynyt seuraamusilmoitusta laitettaessa.

Valvontaluvan haltijoiden ja valvonta-avustajien, koulutus, ohjaus ja ehdotetuista seuraamuksista päättäminen olisivat kunnalle ja poliisille uusia tehtäviä. Viranomaisen tulee yksityistä valvonta-avustajaa valitessaan ottaa huomioon monenlaisia seikkoja. Kuten luonnoksessa

hallituksen esitykseksi todetaan, tulee viranomaisen huomioida valtuutusta antaessaan myös hallinnon yleislait. Viranomaisen on esimerkiksi huolehdittava, että valvonta-avustaja pystyy huomioimaan asiakkaiden kielelliset oikeudet.

Vaikka valvonta-avustajat huolehtisivat seuraamusta koskevan esityksen tekemisestä, muodostaisi viranomaisen osuus suurimman osan pysäköintivirhemaksun määräämisen kokonaisuudesta. Viranomaisen osuudeksi jäisi pysäköintivirheen toteaminen, seuraamuksen määrääminen sekä mahdollisten oikaisuvaatimusten käsittely sekä asiakaspalvelu, joka näin määrättyjen pysäköintivirhemaksujen osalta voisi olla tavanomaista runsaampaa. Valvonta-avustajat saattavat lisätä valvonnan epätasalaatuisuutta, koska heillä ei ole yhtä paljon kokemusta eikä yhtä hyvää tieliikennelainsäädännön tuntemusta kuin viranomaisilla.

Edellä esitetystä johtuu, että kunnallisen pysäköinninvalvonnan täytyy varautua henkilömäärän lisäykseen. Toisaalta valvonta-avustajien käyttö saattaa parantaa viranomaisresurssien riittävyyttä kentällä.

Helsingissä olisi tarpeen velvoittaa valvonta-avustajat hankkimaan kaupungin virhemaksulappuja, jotta ne voidaan skannata kaupungin omaan pysäköinninvalvonnan PASI-tietojärjestelmään.

Esittelijä

Lausuntopyyntö

Oikeusministeriö pyytää 23.5.2012 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista 21.6.2012 mennessä.

Lausuntopyyntö ja luonnos esitykseksi ovat liitteinä 1 ja 2.

Lakiehdotusten sisällöstä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pysäköinninvalvonnasta annettua lakia ja säädettäväksi laki pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista. Esityksellä on tarkoitus järjestää yksityinen pysäköinninvalvonta. Nykyisin yksityisestä pysäköinninvalvonnasta ei ole erityisiä säädöksiä. Eduskunta hylkäsi keväällä 2011 lakiesityksen, jolla nykyisen käytännön mukainen ns. reaalisopimusmalli olisi hyväksytty (eli yksityinen pysäköinninvalvoja voisi periä valvontamaksuja). Nykykäytännön mukaisesta yksityisestä pysäköinninvalvonnasta ei katsottu voitavan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ehdotuksen mukaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisillä alueilla tai maastossa apunaan sellaista luonnollista henkilöä (valvonta-avustaja) tai oikeushenkilöä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Avustamiseen vaadittaisiin sekä viranomaisen antama valtuutus että alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Valvonta-avustajan tehtävänä olisi pysäköintivirheen havaitessaan tehdä esitys kunnalliselle pysäköinninvalvojalle seuraamuksen määräämiseksi. Viranomainen päättäisi esityksen ja muun sille esitetyn selvityksen perusteella pysäköintivirhemaksusta, kirjallisesta huomautuksesta tai toimenpiteestä luopumisesta.

Pysäköinninvalvontaluvan myöntäisi aluehallintovirasto. Valvonta-avustajia koskevien edellytysten täyttymistä valvoisi kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi.

Valtio tai kunta saisi yksityisten esityksestä määrätyt pysäköintivirhemaksut. Avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kesken.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kiinteistöviraston ja rakennusviraston lausunnot, jotka ovat päätöshistoriassa.

Kiinteistövirastolla ei ollut huomauttamista lakiehdotuksista. Rakennusviraston lausunnossa tuodaan esiin eräitä näkökohtia, joilla on merkitystä pysäköinninvalvonnan käytännön työssä. Tällaisia ovat mm. kirjallisen huomautuksen antamista ja valvonnasta maksettavaa korvausta koskevat ehdotukset. Lisäksi rakennusviraston lausunnossa kiinnitetään huomiota menettelyyn, jolla pysäköinninvalvontaluvan haltijat otetaan tehtävänsä. Rakennusvirasto pitää tärkeänä, että kaupunki ei osallistu valvontayrityksen valintaan, vaan aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen tulee kiinteistöltä sekä valtuutuspyyntö pysäköinninvalvontaluvan haltijalta.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä viittaa rakennusviraston lausuntoon ja toteaa, että yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön aikaansaaminen on tärkeää. Lakiesitys on pääosin kannatettava. Rakennusviraston lausunnossa esitetyt kommentit ovat aiheellisia. Rakennusviraston ehdottamat muutokset sääntelyyn helpottaisivat käytännön pysäköinninvalvontatoimintaa ja yksityisten alueiden pysäköinninvalvonnan järjestämistä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja

18.06.2012

Ryj/2

Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikeusministeriön lausuntopyyntö 23.5.2012
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi 22.5.2012

Otteet

Ote
oikeusministeriö

Tiedoksi

Rakennusvirasto

Päätöshistoria

Rakennusvirasto 5.6.2012

HEL 2012-008008 T 03 00 00

Yksityisalueiden valvonta

Nykytila

Pysäköinti yksityisellä alueella ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa on tieliikennelain (267/1981) 28 §:n 3 momentin mukaan kielletty. Yksityistä aluetta tai maastoa ei ole pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa rajattu poliisin tai kunnan valvontatehtävän ulkopuolelle, mutta valvonta edellyttää kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntöä tai valtuutusta.

Voimassa olevassa laissa (laki pysäköinninvalvonnasta 727/2011) ei ole yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevia säännöksiä. Lakiehdotus yksityisestä pysäköinninvalvonnasta hylättiin, koska perustuslakivaliokunnan yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevasta lausunnosta (PeVL 57/2010) seuraa, ettei nykykäytännön mukaisesta yksityisestä pysäköinninvalvonnasta voida säätää tavallisessa lainsäätämisyksityisessä hyväksyttävällä lailla. Yksityisten toiminta on lainsäädännössä rajattava vain viranomaisten toimintaa avustavaksi ja täydentäväksi. Oikeustila on muodostunut epäselväksi.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muille kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna

perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Ehdotettu sääntely perustuu näihin lähtökohtiin.

Yksityiset pysäköinninvalvontayritykset

Yksityisestä pysäköinninvalvonnasta ei ole erityisiä säännöksiä. Suomessa on kuitenkin muutamia vuosia toiminut yksityisiä yrityksiä, jotka ovat kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella valvoneet pysäköintiä yksityisillä alueilla. Kielloista ja rajoituksista on yksityisalueilla ilmoitettu kilvillä. Kuljettajan on katsottu hyväksyneen pysäköintiä koskevat ehdot alueelle pysäköidessään. Kiinteistön omistajan, haltijan tai sen, jolle oikeus pysäköinninvalvontaan on siirretty, välille on syntynyt kuljettajan käyttäytymiseen perustuva sopimus, niin sanottu reaaliosopimus. Kieltojen ja rajoitusten vastaisesta menettelystä on autoon kiinnitetty lomake niin sanotusta valvontamaksusta, jota voidaan luonnehtia sopimussakoksi tai joissain tapauksessa vahingonkorvaukseksi. Korkein oikeus on ratkaisussaan (KKO 2010:23) hyväksyt edellä mainitun reaaliosopimusmallin. Tätä ratkaisua koskevan purkuhakemuksen korkein oikeus hylkäsi (KKO 2011:43). Valvontamaksuja koskevia perintävaatimuksia ei tiettävästi ole tällä hetkellä vireillä alioikeuksissa.

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) muuttamisesta sekä laki pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista.

Tiivistelmä

Ehdotuksen mukaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisillä alueilla tai maastossa apunaan sellaista luonnollista henkilöä (valvonta-avustaja) tai oikeushenkilöä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Avustamiseen vaadittaisiin sekä viranomaisen antama valtuutus että alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Valvonta-avustajan tehtävänä olisi pysäköintivirheen havaitessaan tehdä esitys kunnalliselle pysäköinninvalvojalle seuraamuksen määräämiseksi. Viranomainen päättäisi esityksen ja muun sille esitetyn selvityksen perusteella pysäköintivirhemaksusta, kirjallisesta huomautuksesta tai toimenpiteestä luopumisesta.

Pysäköinninvalvontaluvan myöntäisi aluehallintovirasto. Valvonta-avustajia koskevien edellytysten täyttymistä valvoisi kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi.

Valtio tai kunta saisi yksityisten esityksestä määrätyt pysäköintivirhemaksut. Avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kesken.

Yksityiskohtaista tarkastelua

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) muuttaminen

Pysäköinninvalvonnassa avustaminen

Lakiin tulisi uusi 10 a §, jossa säädettäisiin pysäköinninvalvonnasta huolehtivan kunnan pysäköinninvalvojan ja poliisin mahdollisuudesta käyttää apunaan pysäköinninvalvontaluvan haltijaa.

Pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista säädettäisiin oma laki.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kunnallinen pysäköinninvalvoja voisi hakemuksesta valtuuttaa pysäköinninvalvontaluvan haltijan avustamaan kunnallista pysäköinninvalvojaa pysäköinninvalvonnassa. Asia tulisi vireille pysäköinninvalvontaluvan haltijan hakemuksesta ja siitä tehtäisiin valituskelpoinen päätös. Avustaminen tulisi kyseeseen vain tietyllä yksityisellä alueella ja maastossa eli alueen tulee olla yksilöitävissä.

Pykälän 2 momentissa olisi vastaava säännös poliisin osalta. Poliisi ei voisi kuitenkaan antaa valtuutusta, joka koskisi avustamista sellaisessa kunnassa, jossa kunta huolehtii pysäköinninvalvonnasta. Ehdotusta pidetään perusteltuna johto- ja valvontasuhteiden selvytyden vuoksi. Käytännössä kuitenkin kaikissa suurimmissa kunnissa toimii kunnallinen pysäköinninvalvonta.

Pykälän 3 momentissa säädetään seikoista, joita kunnan ja poliisin tulee ottaa huomioon pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevan valtuutuksen antamista harkittaessa. Näitä olisivat valvonnan tarve yksityisellä alueella ja maastossa, sekä viranomaisten edellytykset huolehtia valvonnasta näillä alueilla.

Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan valvonnan tarvetta arvioitaessa kyseessä olisi kiinteistön käytön turvallisuudesta huolehtiminen, mutta myös kiinteistön käyttötarkoitukseen tai sijaintiin liittyvä erityinen valvonnan tarve voitaisiin ottaa huomioon. Näiden perustelujen esiin tuominen ehdotuksen perusteluissa selkiyttää pysäköinninvalvonnan päätöksentekoa valtuutuksen myöntämisessä.

Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan valtuutus voi koskea vain sellaista aluetta, jonka omistaja tai haltija on antanut suostumuksensa siihen, että asianomaisen pysäköinninvalvontaluvan haltija avustaa kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia pysäköinninvalvonnassa alueella.

Säännös vastaa pysäköinninvalvonnasta annetun lain 2 §:n säännöstä, jossa pysäköintivirhemaksun määrääminen yksityisellä alueella edellyttää kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntöä tai valtuutusta. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen tulisi useimmiten kiinteistön omistajalta tai haltijalta.

Pykälän 4 momentin mukaan esityksen seuraamuksen määräämiseksi voisi tehdä vain pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista annetun lain 5 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttävä henkilö (valvonta-avustaja), jolla on pysäköinninvalvontalupa tai joka on pysäköinninvalvontaluvan haltijan palveluksessa. Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja poliisin tulisi pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevaa valtuutusta antaessaan todeta avustavien henkilöiden kelpoisuus valtuutuksen hakijan esittämän selvityksen perusteella.

Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan kunta tai poliisi voisi harkintansa mukaan järjestää riittävän perehdytyksen, mikäli tämä katsottaisiin valtuutusta harkittaessa tarpeelliseksi. Valvonta-avustajien koulutus tai perehdytys on kannatettavaa, mutta koulutus edellyttää viranomaiselta myös resursseja.

Pykälän 5 momentin mukaan pysäköinninvalvontaluvan haltija ja valvonta-avustaja toimivat kunnallisen pysäköinninvalvojan tai poliisin johdon ja valvonnan alaisina. Tämä viranomaisten johto- ja valvontatehtävä tarkoittaisi ehdotusluonnoksen mukaan paitsi yksittäisten pysäköintivirhemaksujen käsittelyä myös yleisempää ohjausta toiminnassa, esimerkiksi millä tavoin yksittäiset pysäköintivirheet todennetaan. Tämä tarkoittaisi käytännössä koulutusta ja perehdyttämistä valvontatehtäviin.

Lakiehdotuksen 13 a §:ssä ovat säännökset valvonta-avustajan tehtävistä

1. Todentaa epäilemänsä pysäköintivirhe

Tämä tapahtuisi ehdotusluonnoksen mukaan esimerkiksi kuvaamalla ajoneuvo ja sen sijainti, alueella olevat pysäköintiä koskevat merkinnät sekä muut asian ratkaisemisen kannalta merkittävät seikat. Edellä mainittujen seikkojen tarkka dokumentointi on edellytys sille, että pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä. Oikeusturvan kannalta nämä ovat myös erittäin tärkeitä, kun näyttökysymystä harkitaan oikaisuvaatimusvaiheessa tai valituksen perusteella.

2. Antaa ilmoitus epäilystä pysäköintivirheestä ajoneuvon kuljettajalle tai, jollei tätä tavata, kiinnittää se näkyvälle paikalle ajoneuvon.

Tämä ehdotettu sääntely muistuttaa osin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n mukaista pysäköintivirhemaksua koskevaa päätöksentekoa.

Helsingin kaupunki esittää lisäksi valvonta-avustajalle itsenäistä oikeutta antaa kirjallinen huomautus autoilijalle (ks. jäljempänä yhteenveto).

3. Tarvittaessa ilmoittaa pysäköinninvalvonnasta huolehtivalle viranomaiselle pysäköintivirheestä, jonka perusteella ajoneuvo voitaisiin siirtää.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008) säädetään ajoneuvon siirtämisestä virheellisen pysäköinnin perusteella. Siirtooperusteiden tarkka dokumentointi auttaa viranomaista mahdollisen siirtopäätöksen tekemisessä.

Viranomaisen voisi omia resursseja säästääkseen esimerkiksi pyytää valvonta-avustajaa laittamaan siirtokehotuksen ajoneuvoon.

4. Muulla vastaavalla tavalla avustaa pysäköinninvalvonnassa.

Säännös antaa mahdollisuuden avustaa pysäköinninvalvonnassa myös muulla tavoin, kuin edellä on nimenomaan mainittu. Tehtävien tulee olla kuitenkin vastaavia kuin edellä on mainittu. Ehdotusluonnoksessa mainitaan esimerkkinä ilmoitus ajoneuvosta, johon voitaisiin kiinnittää rengaslukko.

Pykälän 2 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajan tulee tarvittaessa tai vaadittaessa todistaa oikeutensa toimia valvonta-avustajana.

Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta pitää tätä tarpeellisena toimintaan liittyvän luottamuksen vuoksi.

Pykälän 3 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Kyse on tavanomaisesta säännöksestä, jolla järjestetään julkista hallintotehtävää hoitavan rikosoikeudellinen virkavastuu. Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta katsoo, että säännös korostaa myös valvonta-avustajalta hankittavan selvityksen luotettavuutta, kun käsitellään pysäköintivirhemaksusta tehtyä oikaisuvaatimusta ja valitusta.

Lakiehdotuksen 13 b pykälässä on säännökset siitä, mitä ilmoitus pysäköintivirheestä ja esitys seuraamuksen määräämiseksi tulee sisältää.

Näitä olisivat lain 7 §:n 1 momentin 2-4 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi ilmoituksessa olisi ilmoituksen antaneen valvonta-avustajan nimi ja hänen työnantajanaan toimivan pysäköinninvalvontaluvan haltijan nimi ja yhteistiedot, alueella voimassa oleva pysäköintivirhemaksun suuruus, ilmoituksen antamispäivä ja kellonaika sekä tieto jatkokäsittelystä.

Pysäköinninluvan haltija toimittaa ilmoituksen tiedot sisältävän esityksen ja selostuksen alueen pysäköintiä koskevista määräyksistä seuraamuksen määrittämiseksi viimeistään ilmoituksen antamista seuraavana arkipäivänä avustamalleen viranomaiselle. Nopea ilmoitus ja tarkka selostus (valokuvat, selostus pysäköintimääräyksistä, kartta alueesta ym.) varmistavat asian oikeudenmukaisen käsittelyn. Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja poliisi voivat valtuutuksen antaessaan määrätä, millä tavoin esitykset tulee sille toimittaa. NykYTEKNIikka mahdollistaa nopean sähköisen tiedonsiirron.

Jatkokäsittelyä koskevassa tiedossa tulisi ehdotusluonnoksen mukaan olla maininta siitä, että velvollisuus maksaa pysäköintivirhemaksu syntyy vasta viranomaisen tekemän päätöksen perusteella. Lisäksi pitäisi olla maininta siitä, että toimenpiteestä luopumisesta ei lähetetä erillistä päätöstä. Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta katsoo, että nämä ovat autoilijan kannalta tarpeellisia tietoja ja vähentävät turhia yhteydenottoja.

Pysäköintivirhemaksun määrittäminen

Lakiehdotuksen 13 c §:ssä ovat säännökset seuraamuksesta päättämisestä

Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja tai hänen määräämänsä pysäköinnintarkastaja taikka viranhaltija ja poliisi päättää pysäköintivirhemaksun määrittämisestä, kirjallisen huomautuksen antamisesta tai toimenpiteistä luopumisesta todettuaan 13 b §:ssä tarkoitetun esityksen ja muun selvityksen perusteella pysäköintivirheen.

Pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä mainittaisiin päivä ja kellonaika, jona ilmoitus epäilystä pysäköintivirheestä on annettu.

Päätös annettaisiin tiedoksi siten kuin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n 2 momentissa säädetään. Päätös lähetetään näin ollen maksusta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle kirjeitse, koska päätöstä ei ole voitu antaa tiedoksi henkilökohtaisesti kuljettajalle tai kiinnittää ajoneuvoon. Pysäköintivirhemaksulain 9 §:n 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksusta vastaa lähtökohtaisesti ajoneuvon kuljettaja. Uusi lakiehdotus tulee jossain määrin lisäämään niitä tilanteita, jolloin virhemaksupäätös menee postitse eri henkilölle kuin sille, joka on ajoneuvoa kuljettanut. Normaalitytapauksessa

viranomainen asettaa virhemaksun suoraan ajoneuvon tuulilasin pyyhkijään, josta kuljettaja saa sen välittömästi tiedoksi.

Pysäköintivirhemaksua koskeva oikaisuvaatimus esitetään kunnalliselle pysäköinninvalvojalle ja pysäköintivirhemaksut saa valtio tai kunta. Lain 20 §:n säännöksiin ei esitetä muutoksia.

Pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kanssa. Selkein ratkaisu ehkä kuitenkin olisi, että yksityisen alueen omistaja tai haltija suorittaisi korvauksen pysäköinninvalvonnassa avustavalle yritykselle.

Valtuutuksen peruuttaminen ja kielto jatkaa toimintaa

Lakiehdotuksen 20 a §:n mukaan

Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja poliisi voi peruuttaa antamansa valtuutuksen, jolleivät edellytyksen enää täyty tai jos pysäköinninvalvontaluvan haltija sitä pyytää. Lisäksi valtuutus voitaisiin peruuttaa, jos luvan haltija tai tämän palveluksessa oleva valvontatarkastaja on toistuvasti tehnyt aiheettomia esityksiä seuraamuksen määräämiseksi, menetellyt toiminnassaan lainvastaisesti tai muuten vakavasti laiminlyönyt tehtävänsä asianmukaisen hoitamisen.

Lainvastaista toimintaa voisi olla lakiehdotuksen 13 b §:n 2 momentissa säädetyn määräajan toistuva laiminlyönti eli ehdotuksen tekeminen viranomaiselle ilmoituksen antamista seuraavana arkipäivänä päivänä. Vakava laiminlyönti voisi olla tehtävistä huolehtimatta jättäminen jollakin valtuutuksessa määrättyllä alueella tai viranomaisten antamien määräysten olennainen rikkominen.

Lakiehdotus pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia saisi avustaa vain tässä laissa tarkoitettu pysäköinninvalvontaluvan haltija ja tässä laissa säädetty edellytykset täyttävä henkilö.

Pysäköinninvalvontaluvan edellytyksistä säädetään lakiehdotuksen 2 §:ssä. Pysäköinninvalvontaluvan myöntäisi lain 2 §:n mukaan aluehallintovirasto.

Viranomaismenettelyn yksinkertaistamiseksi valvonta-avustajille ei ehdoteta erityistä hyväksymismenettelyä, vaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi toteaisi avustajien kelpoisuuden valtuutusta antaessaan.

Aluehallintoviranomaisella olisi myös mahdollisuus varoituksen antamiseen ja luvan peruuttamiseen (7 § ja 8 §). Käytännössä jo kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi peruuttaisi antamansa valtuutuksen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen, joten aluehallintoviranomaisella ei usein olisi tarvetta pakkokeinojen käyttämiseen.

Lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa kerrotaan, että luvanhaltijan tulisi ilmoittaa aluehallintovirastolle avustamista koskevan valtuutuksen saamisesta ja sen peruuttamisesta. Hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että nämä ilmoitukset olisivat tarpeen, jotta aluehallintovirasto voisi sitten ilmoittaa asianomaisille viranomaisille valtuutuksen alkamisesta tai päättymisestä ehdotuksen 11 §:n mukaisesti. Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta pitää tätä ilmoitusta tietojen vaihtoa turhana, koska valtuutuksen antanut tai peruuttanut viranomainen on omasta päätöksestään jo tietoinen. Yritys ei ilmoittane esimerkiksi valtuutuksen peruutuksesta itse vapaaehtoisesti, jos se voi johtaa luvan peruuttamiseen. Edellä esitetty koskee myös 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jossa luvanhaltijan tulisi itse ilmoittaa aluehallintovirastolle esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilön saamasta rikostuomiosta.

Lakiehdotus antaa viranomaisille mahdollisuuden tehdä nopeita ratkaisuja ja välttää turhaa byrokratiaa.

Yhteenveto

Lakiehdotus mahdollistaa yksityisen pysäköinninvalvonnan käytön pysäköinninvalvonnassa avustamiseen yksityisellä alueella ja maastossa tietyllä alueella, missä on todettu valvonnan tarve. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen tulisi kiinteistön omistajalta tai haltijalta. Tämän jälkeen pysäköinninvalvontaluvan haltija hakee valtuutusta kunnalliselta pysäköinninvalvojalta tai poliisilta avustamisessa pysäköinninvalvonnassa, sekä osoittaa kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksen tähän. Tästä tehtäisiin valituskelpoinen päätös. Kaupunki tai poliisi ei osallistu valvontayrityksen valintaprosessiin. Tärkeää on, että tietyltä valvonta-alueelta tulee vain yksi valtuutushakemus.

Lisäksi tällä järjestelyllä selkeytetään sitä seikkaa, että viranomaisella ei ole niin kutsuttua isännänvastuuta yksityisestä pysäköinninvalvontayrityksestä, vaan että viranomainen ainoastaan valvoo toiminnan lainmukaisuutta. Tällä on merkitystä myös pysäköinninvalvontalakiin ehdotetun uuden 13 a §:n osalta, johon esitetään informatiivista viittausta vahingonkorvauslakiin. Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonnan mielestä yksityisen valvonta-

avustajan tulee vastata aiheuttamistaan vahingoista itse, esimerkiksi jos vaikka tuulilasin pyyhkimen sulka on vääntynyt seuraamusilmoitusta laitettaessa.

Valvontaluvan haltijoiden ja valvonta-avustajien, koulutus, ohjaus ja ehdotetuista seuraamuksista päättäminen olisivat kunnalle ja poliisille uusia tehtäviä. Viranomaisen tulee yksityistä valvonta-avustajaa valitessaan ottaa huomioon monenlaisia seikkoja. Kuten luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, tulee viranomaisen huomioida valtuutusta antaessaan myös hallinnon yleislait. Viranomaisen on esimerkiksi huolehdittava, että valvonta-avustaja pystyy huomioimaan asiakkaiden kielelliset oikeudet.

Vaikka valvonta-avustajat huolehtisivat seuraamusta koskevan esityksen tekemisestä, muodostaisi viranomaisen osuus suurimman osan pysäköintivirhemaksun määräämisen kokonaisuudesta. Viranomaisen osuudeksi jäisi pysäköintivirheen toteaminen, seuraamuksen määrääminen sekä mahdollisten oikaisuvaatimusten käsittely sekä asiakaspalvelu, joka näin määrättyjen pysäköintivirhemaksujen osalta voisi olla tavanomaista runsaampaa. Valvonta-avustajat saattavat lisätä valvonnan epätasalaatuisuutta, koska heillä ei ole yhtä paljon kokemusta eikä yhtä hyvää tieliikennelainsäädännön tuntemusta kuin viranomaisilla.

Edellä esitetystä johtuu, että kunnallisen pysäköinninvalvonnan täytyy varautua henkilömäärän lisäykseen. Toisaalta valvonta-avustajien käyttö saattaa parantaa viranomaisresurssien riittävyyttä kentällä.

Helsingissä olisi tarpeen velvoittaa valvonta-avustajat hankkimaan kaupungin virhemaksulappuja, jotta ne voidaan skannata kaupungin omaan pysäköinninvalvonnan PASI-tietojärjestelmään.

Valvonta-avustajille mahdollisesti maksettavien korvausten osalta paras vaihtoehto olisi, että korvauksen suorittaisivat ne kiinteistöt, joiden alueella kyseistä valvontatehtävää suoritetaan. Palkkiomuoto (esim. provisio) ei kuitenkaan saisi vaikuttaa epäiltyjen pysäköintivirhemaksujen määrään.

Helsingin kaupungin näkemys on, että valvonta-avustajalle voisi antaa itsenäisen oikeuden antaa kirjallinen huomautus autoilijalle tietyissä tapauksissa seuraamusilmoituksen sijasta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi, kun vanhat pysäköintijärjestelyt ovat muuttuneet lähiaikoina, ja autoilijoita halutaan ohjata pysäköimään oikein. Kirjallisesta huomautuksesta ei erikseen ilmoitettaisi viranomaiselle. Pysäköinninvalvonnasta annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan poliisin tai pysäköinninvalvonnan antamasta huomautuksesta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta. Hallituksen esityksessä perustellaan edellä mainittuja kieltoja sillä, että huomautus ei vaikuta

haitallisesti asianomaisen henkilön oikeudelliseen asemaan (HE 223/2010, s. 26). Huomautuksen antaminen ei siis olisi merkittävää julkisen vallan käyttöä, eikä se siten olisi perustuslain 124 §:n vastaista. Itsenäisen huomautusoikeuden myöntämiselle valvonta-avustajille ei siis liene olemassa juridista estettä. Huomautusoikeus lisäisi valinnanmahdollisuuksia ja seuraamusten porrastusta.

Itsenäisen huomautusoikeuden antamista valvonta-avustajille voi perustella myös prosessiekonomisilla syillä, koska tätä kautta erityisesti viranomaisen resursseja säästyisi muuhun tarkoitukseen. Valvonta-avustaja voisi huomautuksillaan itsenäisesti edistää liikenteen ja pysäköinnin turvallisuutta ja sujuvuutta. Mikäli virheellinen pysäköinti kuitenkin jatkuisi valvonta-avustajan antamasta huomautuksesta huolimatta, valvonta-avustaja voisi tehdä viranomaiselle esityksen seuraamuksen määräämiseksi ja liittää aikaisemmin antamansa huomautuksen esityksensä lisäperusteeksi.

Lisätiedot

Kuoppala Keijo, lakimies, puhelin: 310 38592
keijo.kuoppala(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 30.5.2012

HEL 2012-008008 T 03 00 00

Kiinteistövirasto toteaa lausuntonaan, ettei sillä ole huomauttamista oikeusministeriön lakiluonnoksesta.

Lisätiedot

Kaartinen Ilkka, vs. virastopäällikkö, puhelin: 310 36418
ilkka.kaartinen(a)hel.fi

§ 737

Lausunnon antaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n lupahakemuksesta (Puuskaranta)

HEL 2012-007459 T 11 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle seuraavan lausunnon Helsingin kaupungin rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n vesilain mukaisesta lupahakemuksesta, joka koskee vesialueen ruoppaamista ja täyttämistä rantaraitin ym. rakentamiseksi Puuskarantaan (Dnro ESAVI/75/04.09/2012):

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin ympäristölautakunta on 12.6.2012 kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolle lausunnon rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n lupahakemuksesta. Kaupunginhallitus viittaa ympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Alueella on voimassa 27.2.2012 hyväksytty asemakaava nro 11421. Asemakaavan mukaan ruoppausalue on asuintonttia (A) 49231/2 ja sen luoteispuolella vesialuetta (W) sekä vähäisessä määrin asuintontin länsipuoleista yleistä jalankululle varattua katua. Kaupunginhallitus katsoo, että vesialueen ruoppaaminen voidaan toteuttaa. Hanke toteuttaa asemakaavaa nro 11421, eikä asemakaavassa ole kielletty ruoppausta.

Kaupunginhallitus katsoo, että ruoppausmassojen läjittäminen, nostaminen maalle ja kuljettaminen loppusijoituspaikkaan tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja siten, ettei siitä aiheudu haittaa maanomistajalle, naapuruston toiminnoille ja muulle ympäristölle.

Kaupunginhallitus puoltaa rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n vesilain mukaisen lupahakemuksen hyväksymistä, mikäli hakemuksen käsittelyssä otetaan huomioon edellä sekä hakemuksessa esitetyjen seikkojen lisäksi ympäristölautakunnan lausunnossa esitetyt näkökohdat.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Etelä-Suomen AVI:n lausuntopyyntö
- 2 Vesilupahakemuksen saate
- 3 Vesilupahakemus
- 4 Ympäristölautakunnan lausunto 12.6.2012, esitys

Otteet

Ote

Etelä-Suomen
aluehallintovirasto,
ympäristölupavastuualue

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle seuraavan lausunnon Helsingin kaupungin rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n vesilain mukaisesta lupahakemuksesta, joka koskee vesialueen ruoppaamista ja täyttämistä rantaraitin ym. rakentamiseksi Puuskarantaan (Dnro ESAVI/75/04.09/2012):

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin ympäristölautakunta on 12.6.2012 kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolle lausunnon rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n lupahakemuksesta. Kaupunginhallitus viittaa ympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Alueella on voimassa 27.2.2012 hyväksytty asemakaava nro 11421. Asemakaavan mukaan ruoppausalue on asuintonttia (A) 49231/2 ja sen luoteispuolella vesialuetta (W) sekä vähäisessä määrin asuintontin länsipuoleista yleistä jalankululle varattua katua. Kaupunginhallitus katsoo, että vesialueen ruoppaaminen voidaan toteuttaa. Hanke toteuttaa asemakaavaa nro 11421, eikä asemakaavassa ole kielletty ruoppausta.

Kaupunginhallitus katsoo, että ruoppausmassojen läjittäminen, nostaminen maalle ja kuljettaminen loppusijoituspaikkaan tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja siten, ettei siitä aiheudu haittaa maanomistajalle, naapuruston toiminnoille ja muulle ympäristölle.

Kaupunginhallitus puoltaa rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n vesilain mukaisen lupahakemuksen hyväksymistä, mikäli hakemuksen käsittelyssä otetaan huomioon edellä sekä hakemuksessa esitetyjen seikkojen lisäksi ympäristölautakunnan lausunnossa esitetyt näkökohdat.

Esittelijä

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Helsingin kaupungin rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n vesilain mukaisesta lupahakemuksesta, joka koskee vesialueen ruoppaamista ja täyttämistä rantaraitin ym. rakentamiseksi Puuskarantaan. Lausunto pyydetään toimittamaan aluehallintovirastoon 20.6.2012 mennessä.

Esittelijä toteaa, että myös ympäristölautakunta on 12.6.2012 kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena antanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolle lausunnon rakennusviraston ja NCC Rakennus Oy:n lupahakemuksesta.

Ympäristölupahakemuksessa esitetty toiminta

Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja NCC Rakennus Oy hakevat vesilain mukaista lupaa ruoppaushankkeelle, jonka tarkoituksena on rakentaa Puuskaranta-niminen rantaraitti ja Asunto Oy Helsingin Argon piha-alueita Helsingin Puuskaniemeen. Puuskarannan rantaraitin rakentaminen liittyy alueen muuhun rakentamiseen.

Rakennuspaikka on Helsingin kaupungin ja New Port Jollas Oy:n omistuksessa. Rakennushankkeen toteutukselle on voimassa oleva rakennuslupa ja lupa asuintontin rakentamiselle.

Alueella on voimassa 27.2.2012 hyväksytty asemakaava nro 11421. Asemakaavan mukaan ruoppausalue on asuintonttia (A) 49231/2 ja sen luoteispuolella vesialuetta (W) sekä vähäisessä määrin asuintontin länsipuoleista yleistä jalankululle varattua katua.

Alueella on toiminut aikaisemmin pienvenetelakka. Alueelle on tehty sedimentin haitta-ainetutkimukset, joiden perusteella kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävää sedimenttiä esitetään ruopattavaksi noin 0,5 metrin (länsipuoli) ja 0,7 metrin (pohjoispuoli) syvyydeltä yhteensä noin 400 m³.

Ruopattavan sedimentin laatu on tutkittu ja sedimentti on todettu osittain tributyylitinayhdisteillä pilaantuneeksi ja osittain kuparilla ja sinkillä pilaantuneeksi. Likaantuneet sedimentit poistetaan ja sijoitetaan maalla olevalle vastaanotto paikalle, jolla on lupa vastaanottaa pilaantuneita sedimenttejä. Ruoppaus on tarkoitus tehdä rannalta käsin kaivinkoneella. Ruoppauksen on arvioitu kestävän noin 2-4 viikkoa.

Ruoppauksen ympäristövaikutukset arvioidaan vähäisiksi kohteen sijainnin ja ruoppauksen lyhyen keston ja pienen massamäärän vuoksi. Kalastukseen ja vesialueen käyttöön hankkeella ei ole vaikutusta. Ruopatulta alueelta on tarkoitus tutkia haitalliset aineet ruoppauksen jälkeen sen varmistamiseksi, että haitta-aineita sisältävä sedimentti on poistettu.

18.06.2012

Ryj/3

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Etelä-Suomen AVI:n lausuntopyyntö
- 2 Vesilupahakemuksen saate
- 3 Vesilupahakemus
- 4 Ympäristölautakunnan lausunto 12.6.2012, esitys

Otteet

Ote
Etelä-Suomen
aluehallintovirasto,
ympäristölupavastuualue

Tiedoksi

Ympäristölautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 12.06.2012 § 204

HEL 2012-007459 T 11 01 01

ESAVI/75/04.09/2012

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa aluehallintovirastolle ja kaupunginhallitukselle Puuskaniemen ruoppauksesta ja rantaraitin rakentamisesta seuraavan lausunnon.

Alueella on toiminut aikaisemmin pienvenetelakka, jonka seurauksena rannan sedimentit ovat pilaantuneet TBT- yhdisteillä sekä kuparilla ja sinkillä. Tehtyjen sedimenttitutkimusten mukaan sedimentti oli pilaantunut koko tutkitulta syvyydeltään eli syvyyteen 0,3–0,8 metriä asti. Syvemmältä ei saatu näytteitä kovan pohjan johdosta. Alueen sedimentin paksuudeksi on ilmoitettu 0,5–1,5 m. Hakemuksesta ei käy selvästi ilmi, aiotaanko ruopata myös syvemmältä esim. 1,5 metristä, mistä ei ole tehty sedimenttitutkimuksia.

Ympäristölautakunta toteaa, että jos kaikki ruopattavat massat sijoitetaan maalle vastaanottoaikaan, jolla on lupa vastaanottaa pilaantuneita sedimenttejä, niin ympäristölautakunnalla ei ole asiasta huomautettavaa. Mikäli kuitenkin ruoppausta tehdään syvemmältä, mistä ei ole tutkimustietoja, ja massoja aiotaan viedä meriläjäytyspaikalle, ruoppausmassojen laatu ja meriläjäytiskelpoisuus on tutkittava kaikista meriläjäytykseen menevistä massoista ennen läjitystä.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Paula Nurmi, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32005
paula.nurmi(a)hel.fi

§ 738
Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Yleisten töiden lautakunta	14.6.2012
Ympäristölautakunta	12.6.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Yleisten töiden lautakunta	14.6.2012
Ympäristölautakunta	12.6.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

18.06.2012

Kaj/1

§ 739

Kruununhaan, Punavuoren, Ullanlinnan ja Kaivopuiston eräiden tonttien rakennuskiellon pidentäminen (nro 12124)

HEL 2012-005741 T 10 03 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti pidentää 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelin nro 15 tontin nro 3, 5. kaupunginosan (Punavuori) korttelin nro 112 tonttien nro 8 ja 14, 7. kaupunginosan (Ullanlinna) korttelin nro 104 tontin nro 15, korttelin nro 109 tontin nro 7, korttelin nro 126 tontin nro 19 ja korttelin nro 129 tontin nro 9 sekä 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) korttelin nro 199 tontin nro 24 rakennuskieltoaikaa 9.9.2014 saakka.

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että se on kuulutettava.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12124/15.5.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Liite 1

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne pidentää 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelin nro 15 tontin nro 3, 5. kaupunginosan (Punavuori) korttelin nro 112 tonttien nro 8 ja 14, 7. kaupunginosan (Ullanlinna) korttelin nro 104 tontin nro 15, korttelin nro 109 tontin nro 7, korttelin nro 126 tontin nro 19 ja korttelin nro 129 tontin nro 9 sekä 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) korttelin nro 199 tontin nro 24 rakennuskieltoaikaa 9.9.2014 saakka.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Samalla kaupunginhallitus päättäneet todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että se on kuulutettava.

Esittelijä

Alue

Rakennuskielto on voimassa edellä mainituilla tonteilla 9.9.2012 saakka. Tontit sijaitsevat Pohjoisrannan, Kasarmikadun, Jääkärikadun, Laivanvarustajankadun, Tehtaankadun, Merimiehenkadun ja Kalliolinnantien varrella.

Taustaa

Tontit sijaitsevat alueella, joka on yleiskaava 2002:ssa merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Kaikilla tonteilla sijaitsee vanhoja puutaloja, jotka edustavat 1800–1900-lukujen vaihteen tai sitä aikaisempaa, Helsingistä melkein kokonaan hävinnyttä puutalokantaa.

Kaupunginhallitus esitti 9.2.1994 Merimiehenkatu 13:n tontilla sijaitsevan puisen kadunvarsirakennuksen saattamista suojeltavaksi ja tontin rakennuskieltoon saattamista. Samassa yhteydessä kaupunginhallitus kehotti kaupunkisuunnittelulautakuntaa selvittämään niemen puutalojen suojelutilanteen yhdessä kaupunginmuseon kanssa sekä tekemään mahdolliset tarpeelliseksi katsomansa suojelukaavaesitykset. Kaupunginmuseon johtokunta teki 10.3.1998 kaupunginhallitukselle suojeluesityksen tähän kehotukseen perustuen.

Kaupunginmuseon johtokunnan esitykseen sisältyvät puutalot edustavat Helsingissä harvinaiseksi käynnyttä 1800-luvun lopun ja vuosisadan vaihteen puutalokantaa. Ne ovat viimeisiä jäänteitä Helsingin puukaupungista. Kaupungin rakentumisvaiheista ja asutushistoriasta kertovat rakennukset ovat arvokas osa niemen rakennuskantaa, vaikka yksittäisiin säilyneisiin rakennuksiin ei liittyisikään erityisiä arkkitehtonisia tai rakennustaiteellisia arvoja. Rakennusten suojelussa on olennaista, että rakennukset säilyvät nykyisillä paikoillaan.

Kaupunginvaltuusto päätti 9.9.1998, että näiden tonttien asemakaavaa muutetaan ja asetti tontit rakennuslain 42 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiseen rakennuskieltoon. Kaupunginhallitus on viimeksi 30.8.2010 jatkanut rakennuskieltoaikaa 9.9.2012 saakka kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin perusteella.

Puutalojen lisäksi tonteilla sijaitsee myös muita historiallisesti, rakennustaiteellisesti ja/tai kaupunkikuvallisesti arvokkaita rakennuksia ja voimassa olevat asemakaavat ovat myös niiden suojelun osalta vanhentuneet.

Asemakaava

Kruununhaan tontin 15/3 asemakaava on vahvistettu vuonna 1980, Punavuoren tonttien 112/8 ja 14 asemakaava vuonna 1977, Ullanlinnan tonttien 104/15 ja 126/19 asemakaava vuonna 1982, tontin 109/7 asemakaava vuonna 1976 ja tontin 129/9 asemakaava vuonna 1981 sekä Kaivopuiston tontin 199/24 asemakaava vuonna 1956.

Tontit on kaavoissa osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi lukuun ottamatta Kaivopuiston tonttia, joka on yleisten rakennusten korttelialueella. Puurakennuksia ei ole määrätty suojeltaviksi ja vain osa sijaitsee asemakaavaan merkityllä rakennusalueella. Kadunvarren kivitaloista viisi on suojeltu joko kaupunkikuvallisesti arvokkaana kohteena S0-merkinnällä tai rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaana kohteena ark-merkinnällä.

Voimassa olevilla asemakaavoilla ei pystytä turvaamaan kulttuurihistoriallisten ja rakennustaiteellisten arvojen säilymistä.

Suunnittelutilanne

Tonteille tullaan laatimaan asemakaavan muutokset, joissa rakennusten suojelu otetaan huomioon sekä asemakaavamerkinnot ja -määräykset ajantasaistetaan.

Kaivopuiston tontin 199/24 ja Kruununhaan tontin 15/3 kaavan valmistelu on vireillä.

Punavuoren tonteille (112/8 ja 14) ja Ullanlinnan tonteille (104/15, 109/7, 126/19 ja 129/9) on laadittu asemakaavan muutosehdotus (nro 12085), jonka hyväksymistä kaupunkisuunnittelulautakunta on puoltanut 24.1.2012. Kaavoitusprosessi on kuitenkin vielä kesken ja rakennuskieltoa on myös näiden tonttien osalta syytä jatkaa.

Rakennuskielto on tarpeellinen, jotta kaavoitusprosessin aikana voitaisiin turvata suojeluarvojen säilyminen mm. rakennuksia peruskorjattaessa.

Alueen tontit ovat yksityisessä omistuksessa lukuun ottamatta Kaivopuiston tonttia 199/24, jonka omistaa säätiö.

Rakennuskiellon jatkaminen

Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi tulisi tonttien rakennuskieltoa jatkaa kahdella vuodella maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin perusteella (kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston piirustus nro 12124/15.5.2012).

Esittelijä toteaa, että päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12124/15.5.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 15.05.2012 § 183

HEL 2012-005741 T 10 03 05

Ksv 2921_3

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti lähettää kaupunginhallitukselle 15.5.2012 päivätyn asemakaavaosaston piirustuksen nro 12124, jossa esitetään jatkettavaksi 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelin nro 15 tontin nro 3, 5. kaupunginosan (Punavuori) korttelin nro 112 tonttien nro 8 ja 14, 7. kaupunginosan (Ullanlinna) korttelin nro 104 tontin nro 15, korttelin nro 109 tontin nro 7, korttelin nro 126 tontin nro 19, korttelin nro 129 tontin nro 9 ja 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) korttelin

18.06.2012

nro 199 tontin nro 24 rakennuskieltoa maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla 9.9.2014 saakka, puoltaen sen hyväksymistä.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus/Kaj:n rooteli *****

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Sinikka Wasastjerna, arkkitehti, puhelin: 310 37478
sinikka.wasastjerna(a)hel.fi

§ 740

Vuosaaren kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan ym. alueiden asemakaavan ja korttelin nro 54202 ym. alueiden (Kallahdenniemi) asemakaavan muutoksen määrääminen osittain voimaan ennen lainvoimaisuutta (nro 11970)

HEL 2011-002119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti määrätä 54. kaupunginosan (Vuosaari, Kallahti) kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan sekä liikenne-, virkistys-, luonnonsuojelu- ja vesialueiden asemakaavan sekä korttelin nro 54202 ja puistoalueen sekä venesataman osan asemakaavan muutoksen nro 11970 voimaan ennen lainvoimaisuutta lukuun ottamatta korttelin nro 54340 tonttia nro 2.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunkisuunnitteluviraston esitys 22.5.2012
- 2 Asemakaavakartta nro 11970 (Vuosaaren kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan ym.), johon alue on rajattu.

Otteet

Ote

Helsingin hallinto-oikeus
Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus
Valituksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee määrätä 54. kaupunginosan (Vuosaari, Kallahti) kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan sekä liikenne-, virkistys-, luonnonsuojelu- ja vesialueiden asemakaavan sekä korttelin nro 54202 ja puistoalueen sekä venesataman osan asemakaavan muutoksen nro 11970 voimaan ennen lainvoimaisuutta lukuun ottamatta korttelin nro 54340 tonttia nro 2.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvnro

FI02012566

Kaupunginvaltuusto on 15.2.2012 hyväksynyt 54. kaupunginosan (Vuosaari, Kallahti) kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan sekä liikenne-, virkistys-, luonnonsuojelu- ja vesialueiden asemakaavan sekä korttelin nro 54202 ja puistoalueen sekä venesataman osan asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 27.5.2010 päivätyn ja 4.10.2011 sekä 30.1.2012 muutetun piirustuksen nro 11970 mukaisena.

***** tilan RN:o 2:171 omistajana on valittanut kaupunginvaltuuston päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

***** on vaatinut kiinteistöään kohdeltavaksi yhdenvertaisesti muiden alueella olevien kiinteistöjen kanssa ja kiinteistölleen annettavaksi vastaava rakennuspaikka ja vähintään 200 kerrosneliömetrin suuruinen rakennusoikeus sekä paikka saunarakennukselle kuten kaikille muille asemakaava-alueella oleville kiinteistölle.

Valituksen perusteluina on esitetty, että kaava on laadittu vastoin oikeusvaikutteista yleiskaavaa, kaava on yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen, vahvistettu kaava on kaavaselostuksen vastainen ja kaava on omistajan kannalta kohtuuton.

Muut kaava-alueen tontinomistajat eivät ole hakeneet päätökseen muutosta.

Kaupunginhallitus on 4.6.2012 päättänyt antaa valituksen johdosta hallinto-oikeudelle lausunnon, jossa hallinto-oikeutta pyydetään hylkäämään valitus perusteettomana.

Kaupunkisuunnitteluvirasto esittää, että kaupunginhallitus käyttää maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:ssä säädettyä mahdollisuutta määrätä kaava tulevaisuuteen niiltä osin, joihin valituksen ei katsota kohdistuvan.

Maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaan kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä yleis- ja asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten ei voida katsoa kohdistuvan. Kunnan on annettava päätös viivytyksettä tiedoksi valittajalle ja muutoksenhakuviranomaisille. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, vaikka päätös täytäntöönpanoa koskevana ei ole valituskelpoinen.

Kaavan määrääminen osittain voimaan ennen sen lainvoimaisuutta on keino nopeuttaa tarpeellisia rakennushankkeita silloin, kun valitukset eivät koske kyseistä hanketta tai aluetta eli kun osittaisella

täytäntöönpanolla ei mitä ilmeisemmin ole vaikutusta valituksen ratkaisemiseen.

Nyt kyseessä oleva valitus kohdistuu tontin 54340/2 osaan ja siihen merkittäviksi vaadittuihin rakennusoikeuteen ja rakennusaloihin.

Kaupunkisuunnitteluviraston mielestä on perusteltua saattaa asemakaava ja asemakaavan muutos voimaan sellaisten alueiden osalta, joihin valituksen ei voida katsoa kohdistuvan.

Valtuuston 15.2.2012 tekemästä kaavan hyväksymispäätöksestä on seurannut kaava-alueelle maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 3 momentin perusteella rakennuskielto kunnes asemakaava ja asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Kaavan ja kaavamuutoksen valmistelu on mm. alueen laajuuden sekä arvokkaiden rakennuskannan ja luonnon vuoksi kestänyt poikkeuksellisen kauan. Nyt vielä rakennuskielto estää kaavan mahdollistavan maltillisen lisärakentamisen toteuttamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten säilyttämiselle ja ylläpitämiselle käyttökelpoisina ja elinvoimaisina. Ortodoksisella kulttuurikeskus Sofialla on myös rakennushanke toimintansa laajentamiseksi.

Valitusviranomaisen arvioi kaavan lainmukaisuuden vain niiden alueiden osalta, joihin valituksen voidaan katsoa kohdistuvan, vaikka se arvioinnissaan voi ottaa huomioon koko kaava-alueen ja kaavaa koskevan menettelyn. Kaavan osittaisella täytäntöönpanolla valituksen ulkopuolelle jäävien tonttien ja alueiden osalta ei ole vaikutusta valituksen ratkaisemiseen, eikä valituksen ratkaisu vaikuta valituksen ulkopuolelle jäävälle alueelle, eikä täytäntöönpano tee muutoksen hakua hyödyttömäksi.

Valituksen ei voida edellä mainitun perusteella katsoa kohdistuvan muihin kuin edellä mainittuun tonttiin. Kaupunginhallitus voi kaupunkisuunnitteluviraston käsityksen mukaan siten määrätä kaavan tulemaan voimaan muilta osin ennen kuin kaava on saanut lainvoiman.

Kaupunkisuunnitteluviraston mielestä otsikossa mainittu asemakaava ja asemakaavan muutos tulisi määrätä voimaan lukuun ottamatta tonttia 54340/2.

Edellä esitetyillä perusteilla esittelijä katsoo, että asemakaava on tarkoituksenmukaista saattaa voimaan lukuun ottamatta päätösehdotuksessa mainittua valituksenalaista aluetta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunkisuunnitteluviraston esitys 22.5.2012
- 2 Asemakaavakartta nro 11970 (Vuosaaren kortteleiden nro 54340 - 54346 ja korttelin nro 54202 osan ym.), johon alue on rajattu.

Otteet

Ote

Helsingin hallinto-oikeus
Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus
Valituksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Oikeuspalvelut

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 04.06.2012 § 701

HEL 2011-002119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.2.2012 (37 §) 54. kaupunginosan (Vuosaari, Kallahti) kortteleiden nro 54340–54346 ja korttelin nro 54202 osan sekä liikenne-, virkistys-, luonnonsuojelu- ja vesialueiden asemakaavan sekä korttelin nro 54202 ja puistoalueen sekä venesataman osan asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 27.5.2010 päivätyn ja 4.10.2011 sekä 30.1.2012 muutetun piirustuksen nro 11970 mukaisena.

Hallinto-oikeudelle on tehty yksi kunnallisvalitus kaupunginvaltuuston päätöksestä 15.2.2012, 37 §.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvnro

FI02012566

Kuntalain 90 §:n mukaan muutosta kunnallisvalituksella haetaan hallinto-oikeudelta. Edelleen, 92 §:n mukaan valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsenellä.

Muutoksenhakijana on luonnollinen henkilö, jonka kotikunta on Helsinki.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 188 §:n mukaan valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen puolestaan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Viranomaisen 15.2.2012 päivätty pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävillä 24.2.2012. Valitus on toimitettu hallinto-oikeudelle 23.3.2012. Valitus on toimitettu määräajassa.

Lausunnon antaja

Helsingin kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä valtuuston päätöksen lopputulokseen.

Valitus ja sen keskeiset perusteet

Valittaja on vaatinut Helsingin hallinto-oikeutta kumoamaan kaupunginvaltuuston päätöksen siltä osin, kun siinä ei anneta rakennusoikeutta tilalle 91-435-2-171, maankäyttö- ja rakennuslain, hallintolain yhdenvertaisuusperiaatteen sekä ilmoitettujen suunnitteluperusteiden vastaisena.

Muutoksenhakija on katsonut, että päätös on vastoin oikeusvaikutteista yleiskaavaa, koska siinä asumiseen kaavoitetulle alueelle ei ole annettu rakennusoikeutta. Kaava on myös vastoin MRL:n kieltoa aiheuttaa maanomistajalle kohtuutonta haittaa sekä vastoin ilmoitettuja suunnitteluperusteita, koska hänen tontilleen ei ole annettu ilmoitettua, vähintään 200 kerrosneliömetrin rakennusoikeutta.

Muutoksenhakija on vielä katsonut, että hallinnon oikeusperiaatteiden mukaista yhdenvertaisuutta ei ole noudatettu, koska hänen rakennuspaikalleen ei ole kaavoitettu lainkaan rakennusoikeutta toisin kuin muille.

LAUSUNTO

Yleiskaava

Muutoksenhakija on katsonut, että valituksenalainen päätös on vastoin oikeusvaikutteista yleiskaavaa, koska siinä ei ole kaavoitettu rakennusoikeutta hänen tilalleen, vaikka kaavoitettava alue on yleiskaava 2002:ssa merkitty pientalovaltaiseksi, asumiseen tarkoitetuksi alueeksi.

MRL 54.1 §:n mukaan asemakaavaa laadittaessa on oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaan yleiskaava ohjaa yleispiirteisesti asemakaavaa, ja asemakaavan tulee säilyttää yleiskaavassa määritetty pääasiallinen käyttötarkoitus. Muutoksia aluevarauksiin ja mitoituksiin voi kuitenkin tulla. (Mm. Jääskeläinen-Syrjänen: Maankäyttö- ja rakennuslaki selityksineen. Rakennustieto Oy. Helsinki 2010. s. 320 - 321, 367 ja Hallberg-Haapanala-Koljonen-Ranta: Maankäyttö- ja rakennuslaki. Talentum Media Oy. Helsinki 2006. s. 249). Yleiskaavassa ei käsitellä yksittäisiä rakennuspaikkoja, vaan nämä määritetään asemakaavoituksessa.

Muutoksenhakijan tila sijaitsee Helsingin yleiskaava 2002:ssa pientalovaltaisen asumisen alueella ja lisäksi kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maiseman kannalta merkittävällä alueella. Yleiskaavassa pientalovaltainen asuminen on määritelty tarkemmin alueeksi, jota kehitetään asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen käyttöön sekä ympäristöhaittoja aiheuttamattomaan toimitilakäyttöön ja alueelle tarpeellisen yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maiseman kannalta merkittävä alue on määritelty yleiskaavassa kehitettäväksi alueen arvot ja ominaisuudet säilyttäen.

Vastaavasti asemakaavassa muutoksenhakijan tila sijaitsee erillispientalojen ja virkistyspalveluiden korttelialueella, jolla on kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Täten asemakaavassa määritetty käyttötarkoitus on täsmälleen yleiskaavassa määritetyn käyttötarkoituksen mukainen.

Näin ollen Helsingin kaupunki katsoo, että asemakaava on yleiskaavan mukainen. Asemakaava ei voi olla yleiskaavan vastainen vain sillä perusteella, että asumiseen yleiskaavassa määrättyllä alueella on kohtia, joihin ei ole kaavoitettu rakennusoikeutta. Rakennuspaikat määritetään ylipäänsä vasta asemakaavoituksessa, ei yleiskaavoituksen yhteydessä.

Kaavaselostus

Muutoksenhakija on katsonut, että valituksenalainen päätös on vastoin ilmoitettuja suunnitteluperusteita, koska valittajan tilalle ei ole kaava-aineistossa ilmoitetun mukaisesti kaavoitettu rakennusoikeutta.

MRL 188.1 §:n mukaisesti asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalain 90.2 §:n mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. MRL 55 §:n 1 ja 2 momenttien mukaan asemakaavaa koostuu asemakaavakartasta, -määräyksistä ja -merkinnöistä. Selostus ei MRL 55.3 §:n mukaan ole osa asemakaavaa.

Helsingin kaupunki katsoo näin ollen, ettei valitusperusteena voi käyttää sitä, että kaavaratkaisu olisi kaavaselostuksen vastainen. Kaavaselostus on ainoastaan asemakaavan sisältöä selventävä asiakirja. Valitus tällä perusteella tulisi jättää tutkimatta.

Kaupunki toteaa toissijaisesti, mikäli hallinto-oikeus katsoo, että valitus voidaan tällä perusteella tutkia, ettei kaavaratkaisu ole aiemmin ilmoitettujen kaavoitusperusteiden vastainen.

Muutoksenhakija omistaa Kallahdenniemen tilan 435:2:171. Kyseisestä tilasta ja tilasta 435:2:169 sekä vesijättömaasta on asemakaavassa muodostettu tontti 54340/2. Asemakaavaselostuksessa on mainittu ja kaavoituksen lähtökohtana on pidetty, että jokaiselle tontille osoitettu rakennusoikeus on vähintään 200 k-m². Kyseiselle tontille 54340/2 osoitettu rakennusoikeus 445 k-m² on näin ollen asemakaavaselostuksen mukainen.

Yhdenvertaisuusperiaate ja kohtuullisuus

Muutoksenhakija on katsonut, että valituksenalainen päätös on yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen, ja että sillä aiheutetaan kohtuutonta haittaa, koska muutoksenhakijan omistamalle tilalle ei ole kaavoitettu rakentamista, toisin kuin alueen muiden maanomistajien alueille.

Hallintolain 6 §:n mukaan hallinnossa asioivia on kohdeltava tasapuolisesti ja viranomaisen toimien oltava puolueettomia. Viranomaisen tulee soveltaa lakia tekemättä tapausten välille muuta eroa kuin laista ilmenee. Olennaista on, voidaanko erottelu perustella hyväksyttävällä tavalla (Hallituksen esitys 72/2002 vp hallintolain säätämiseksi, s. 54).

MRL 54.3 §:n mukaan asemakaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää. Arvioinnissa vastakkain

ovat tietyn kaavan tavoitteet ja vaatimukset sekä maanomistajalle aiheutuva haitta.

Muutoksenhakijan tilasta, viereisestä tilasta ja vesijättömaasta on muodostettu tontti. Tälle tontille 54340/2 on osoitettu rakennusoikeutta vastaavien perusteiden mukaan kuin muillekin tonteille, itse asiassa kyseisellä tontilla tonttitehokkuus on huomattavasti muita alueen tontteja suurempi.

Asemakaavan tavoitteena on ollut, että Kallahdenniemen kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta ja pihapiirit säilytetään ja tilat kaavoitetaan pääasiassa asumisen ja virkistyspalveluiden käyttöön, ja että alue suunnitellaan luonnon, maiseman ja kulttuurihistorian kannalta arvokkaaksi ympäristöksi.

Kaavaratkaisussa sallitaan maltillinen lisärakentaminen, joka mahdollistaa muun muassa asuttavuuden ja virkistyspalveluiden kehittämisen, mutta ei muuta oleellisesti alueen luonnetta. Pientalojen korttelialueella olemassa olevat rakennukset säilytetään ja niitä saa laajentaa maltillisesti (40 k-m²). Kaavassa sallitaan kahden kokonaan uuden huvilan rakentaminen. Huvilat on kuitenkin sovitettu olemassa olevien rakennusten välimatkoihin ja mittakaavaan, eivätkä ole ristiriidassa alueen luonteen kanssa, vaan täydentävät nykyisten rakennusten sarjaa.

Muutoksenhakijan tilasta tontin muodostaminen yksin ei olisi ollut perusteltua ottaen huomioon asemakaavan tavoitteet. Tonttitehokkuus alueen muilla vastaavilla pientalotonteilla on 0,02 -0,03 ja yhdellä 0,06. Nyt muodostetulla tontilla 54340/2 tehokkuus on selvästi suurempi, 0,1. Muutoksenhakijan vaatimalla tavalla toteutettuna tehokkuus muutoksenhakijan tilalla olisi noussut alueen keskiarvoon suhteutettuna nelin-viisinkertaiseksi (0,16). Tämä olisi rikkonut maltillisen lisärakentamisen sekä rakennusten mittakaavan ja välimatkojen säilyttämisen tavoitteen.

Lisäksi muutoksenhakijan tila sijaitsee luonnonsuojelualueen vieressä maisemallisesti näkyvällä ja muutoksille aralla alueella. Tila on luonnonsuojelualueeseen verrattavassa tilassa ja luonnonsuojelun kannalta arvokasta aluetta.

Näin ollen ottaen huomioon asemakaavan tavoitteet alueen ilmeen säilyttämiseksi ja luonnon suojelemiseksi sekä tonttitehokkuuden Helsingin kaupunki katsoo, että asemakaava ei ole yhdenvertaisuusperiaatteen tai asemakaavan laissa asetettujen sisältövaatimusten vastainen, vaan maanomistajan kokema haitta on asemakaavan tavoitteet huomioon ottaen hyväksyttävä eikä muutoksenhakijaa perusteetta ole asetettu eriarvoiseen asemaan.

Vielä kaupunki toteaa, että muutoksenhakijan tilan viereisen tilan 435:2:169, josta yhdessä muutoksenhakijan tilan ja vesijättömaan kanssa on muodostettu tontti, omistaa Kiinteistö Oy Kallvikintie 42. Muutoksenhakijan tilan on hänelle luovuttanut juuri kyseessä oleva yhtiö, jonka toimitusjohtajana muutoksenhakija itse on ollut. Lainhuuto muutoksenhakijalle on myönnetty 4.12.2009. Tätä ennen yhtiö on esittänyt mielipiteen kaavaluonnoksesta sen nähtävilläolon aikana 14.9. - 2.10.2009. Asemakaavaluonnos ja rakennusoikeuden myöntämättä jättäminen on siis ollut muutoksenhakijan tiedossa hänen hankkiessaan tilan.

Valituksen hylkääminen

Helsingin kaupunki toteaa yhteenvetona, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota.

Kaava täyttää MRL 54 §:n mukaiset asemakaavan sisältövaatimukset. Se on yleiskaavan ja kaavaselostuksesta ilmenevien suunnitteluperusteiden mukainen. Asemakaavalla ei aiheuteta kenenkään elinympäristön laadun merkityksellistä heikkenemistä tai kohtuutonta haittaa taikka aseteta ketään eriarvoiseen asemaan.

Kaavapäätös ei ole syntynyt kuntalain 90 §:ssä tarkoitetulla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Helsingin kaupunki katsoo täten, että valitus tulee kaavaselostuksenvastaisuutta koskevalta osin jättää tutkimatta ja muilta osin hylätä.

Valitus kohdistuu valittajan omistamaan tilaan. Kaupunginhallitus toteaaakin, että se tulee käyttämään maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaista mahdollisuutta määrätä asemakaava tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valituksen ei voida katsoa kohdistuvan.

30.01.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 15.02.2012 § 37

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2011-002119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä 54. kaupunginosan (Vuosaari, Kallahti) kortteleiden nro 54340–54346 ja korttelin nro 54202 osan sekä liikenne-, virkistys-, luonnonsuojelu- ja vesialueiden asemakaavan sekä korttelin nro 54202 ja puistoalueen sekä venesataman osan asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 27.5.2010 päivätyn ja 4.10.2011 sekä 30.1.2012 muutetun piirustuksen nro 11970 mukaisena.

Käsittely

15.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Kun asiassa oli käyty keskustelua, puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen olisi merkinnyt asian käsittelyn keskeyttämistä, minkä vuoksi puheenjohtaja kehotti seuraavia puhujia rajoittamaan puheenvuoronsa kysymykseen asian palauttamisesta kaupunginhallitukselle. Samalla oli tehtävä mahdolliset muut palautusehdotukset tämän keskustelun aikana.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisesta päättyneeksi puheenjohtaja esitti selontekona, että keskustelun kuluessa oli valtuutettu Tatu Rauhamäki valtuutettu Lasse Männistön kannattamana ehdottanut, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että AO-1/s-korttelia 54202/2 ei pienennetä vaan tontti jää kokonaisuudessaan asuinkäyttöön. Perusteluna on, että virkistysalueen laajennus ei tuo merkittävää parannusta alueelle ja tulee liian kalliiksi kaupungin veronmaksajille hyötyyn nähden. Lisäksi alueen luonto säilyisi monimuotoisempana nykytilassa.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtajan tekemä ja valtuuston hyväksymä äänestysesitys kuului seuraavasti: Ken haluaa jatkaa asian käsittelyä äänestää jaa; jos ei voittaa on valtuutettu Tatu Rauhamäen palautusehdotus hyväksytty.

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että AO-1/s-korttelia 54202/2 ei pienennetä vaan tontti jää kokonaisuudessaan asuinkäyttöön. Perusteluna on, että virkistysalueen laajennus ei tuo merkittävää parannusta alueelle ja tulee liian kalliiksi kaupungin

veronmaksajille hyötyyn nähden. Lisäksi alueen luonto säilyisi monimuotoisempana nykytilassa.

Jaa-äännet: 48

Outi Alanko-Kahiluoto, Annika Andersson, Maija Anttila, Lilli Autti, Jorma Bergholm, Tuija Brax, Arto Bryggare, Yrjö Hakanen, Eero Heinäluoma, Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Mari Holopainen, Nina Huru, Sirkku Ingervo, Tarja Kantola, Emma Kari, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Essi Kuikka, Eeva Kuuskoski, Otto Lehtipuu, Päivi Lipponen, Jyrki Lohi, Eija Loukoila, Terhi Mäki, Silvia Modig, Sari Näre, Outi Ojala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Kati Peltola, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Tuomas Rantanen, Pekka Saarnio, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Johanna Sumuvuori, Ilkka Taipale, Tarja Tenkula, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Tea Vikstedt, Julia Virkkunen, Thomas Wallgren, Ville Ylikahri

Ei-äännet: 35

Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Matti Enroth, Sture Gadd, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Seppo Kanerva, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Jere Lahti, Pauli Leppä-aho, Hannele Luukkainen, Lasse Männistö, Seija Muurinen, Jarmo Nieminen, Jan D Oker-Blom, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Sari Sarkomaa, Lea Saukkonen, Riitta Snäll, Nina Suomalainen, Johanna Sydänmaa, Astrid Thors, Nils Torvalds, Ulla-Marja Urho, Antti Valpas, Olli Valtonen, Jan Vapaavuori, Markku Vuorinen

Poissa: 2

Maria Björnberg-Enckell, Antti Vuorela

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt jatkaa asian käsittelyä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 04.10.2011 § 319

HEL 2011-002119 T 10 03 03

Ksv 0595_1, Kslk 2001-866

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti lähettää 27.5.2010 päivätyn ja 4.10.2011 muutetun 54. kaupunginosan (Vuosaari, Kallahti)

kortteleiden 54340–54346, osan korttelia 54202 ja liikenne-, virkistys-, luonnonsuojelu- sekä vesialueiden asemakaava- ja korttelin 54202, puistoalueen ja venesataman asemakaavan muutosehdotuksen nro 11970 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä ja esittää, etteivät tehdyt muistutukset ja annetut lausunnot anna aiheita muihin toimenpiteisiin.

Lautakunta päätti muuttaa asemakaavan muutosehdotusta seuraavasti:

Muistutusten ja lausuntojen johdosta tehdyt muutokset

- Kuningattaren laituria koskevaa kaavamääräystä (lv-1) on muutettu siten, että laituri ei palvele vuoroveneliikennettä eikä yleistä virkistyskäyttöä, vaan ainoastaan Kuningattaren virkistyspalvelujen alueita (V-1/s). Lisäksi laiturin kiinteä osa saa olla enintään 28 m pitkä.
- Riveliniemen laiturille johtava rantakaistale on muutettu lähivirkistysalueeksi (VL/s). Näin on mahdollistettu laiturin ottaminen liikuntaviraston hallintaan, ja laituri voi palvella mm. Kallahdenniemen uimarannalle suuntautuvaa vesiliikennettä.
- Venereittiä koskeva kaavamääräys on muutettu muotoon "Veneväylä, jonka sijainti on likimääräinen. Rakentamisessa tulee välttää luontoon kohdistuvaa haittaa." Maininta vuoroveneestä on poistettu.
- Jätevesien käsittelyyn liittyvä kaavamääräys on poistettu.
- Leppäniemen virkistysalueella ulkoilupolku on siirretty pois rakennuksen välittömästä läheisyydestä.
- Natura-alueen kaavamääräystä (-nat) on muutettu niin, että vähäinen ruovikon koneellinen niitto luontoarvot huomioiden on mahdollista. Määräystä on lisäksi täsmennetty ja täydennetty.
- Kallahdenharjun luonnonsuojelualueelle on lisätty ulkoilupolun merkinnät.
- Kaavakarttaan on merkitty kahdelle muuntamolle rakennusalat (et).
- Kaavaselostuksessa esitetyt yhdyskuntataloudelliset kustannukset on tarkistettu lausunnoissa esitetyn mukaisesti.

Muut muutokset

- Rakennusjärjestyksen 21 § ja 22 §:stä poiketen jäteaitauksille, -katoksille tai -suojille, piharakennelmille ja laitureille on haettava toimenpidelupa.
- Tonttien 54202/3 ja 4 välistä rajaa on siirretty muutama metri pohjoiseen, Y/s-korttelialueelle on lisätty pysäköintialueen merkintä ja korttelialueen käyttötarkoitukseen on lisätty

mahdollisuus järjestää hoivapalvelua ja sijoittaa hoivapalvelua edellyttävää asumista suojeltuihin (sr-2) rakennuksiin.

Lisäksi kaavakarttaan on tehty teknisluonteisia tarkistuksia.

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, ettei kaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti antaa kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä ja vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyihin muistutuksiin.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus, Kaj:n rooteli *****

Käsittely

04.10.2011 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Veltheim Olavi: Esityksen muutos: Päätösehdotuksen kohdassa Muistutusten ja lausuntojen johdosta tehdyt muutokset ensimmäisen alakohdan viimeisessä virkkeessä tulee lukea 28 m 2 m:n sijasta, jolloin virke kuuluu seuraavasti: "Lisäksi laiturin kiinteä osa saa olla enintään 28 m pitkä."

Palautusehdotus:

Palmroth-Leino Elina: Palautusehdotus: Palautetaan Kallahdenniemen asemakaava uudelleen valmisteltavaksi siten, että AO-1/s-korttelia 54202/2 ei pienennetä vaan tontti jää kokonaisuudessaan asuinkäyttöön. Perusteluna on, että virkistysalueen laajennus ei tuo merkittävää parannusta alueelle ja tulee liian kalliiksi kaupungin veronmaksajille hyötyyn nähden. Lisäksi alueen luonto säilyisi monimuotoisempana nykytilassa.

Kannattajat: Johansson Stefan

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Palautusehdotus: Palautetaan Kallahdenniemen asemakaava uudelleen valmisteltavaksi siten, että AO-1/s-korttelia 54202/2 ei pienennetä vaan tontti jää kokonaisuudessaan asuinkäyttöön. Perusteluna on, että virkistysalueen laajennus ei tuo merkittävää parannusta alueelle ja tulee liian kalliiksi kaupungin veronmaksajille hyötyyn nähden. Lisäksi alueen luonto säilyisi monimuotoisempana nykytilassa.

Jaa-äännet: 5

Mari Holopainen, Matti Niemi, Heli Puura, Osmo Soininvaara, Sampo Villanen

Ei-äännet: 4

Stefan Johansson, Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Elina Palmroth-Leino

Tyhjä-äännet: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä lautakunta päätti äänin 5-4 jatkaa asian käsittelyä. Lautakunta päätti hyväksyä esittelijän muuttaman ehdotuksen.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Keiko Yoshizaki-Tyrkkö, arkkitehti, puhelin: 310 37166
keiko.yoshizaki(a)hel.fi

Kiljunen-Siirola Raisa, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen(a)hel.fi

Montonen Sakari, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37134
sakari.montonen(a)hel.fi

Salonen Peik, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

18.06.2012

Kaj/3

§ 741

Omatoimiseen rakentamiseen vuokrattavien omakotitalotonttien varaaminen

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2012-007531 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kartta varattavista omakotitonteista

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen varata jäljempänä mainitut pientalotontit luovutettavaksi omatoimista omakotitalon rakentamista varten 30.6.2014 saakka.

Oulunkylä, Maunula
28318 / 8-17
28325 / 1-4
28326 / 1-8
28328 / 1-18
28329 / 1-8

Tapaninkylä
39333 / 2-3

Suutarila
40028 / 19

Suurmetsä, Puistola
41033 / 16-18
41034 / 12-13
41038 / 17-18
41040 / 33-34
41041 / 9-10
41048 / 1-4

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

Kaj/3

41049 / 1-5
41088 / 27
41250 / 6

Vartiokylä, Myllypuro
45570 / 3-4
45571 / 1-2
45573 / 1-10

Mellunkylä
47212 / 1-7
47248 / 1-5
47249 / 1-9
47250 / 1
47251 / 1-7
47355 / 2-10
47356 / 1-7

Samalla kaupunginhallitus päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan päättämään tonttien haku- ja varausehdoista sekä nimeämään varaustensaajat.

Esittelijä

Kiinteistölautakunnan on tarkoitus tarjota vuokralle noin 100 kaupungin omistamaa omakotitalotonttia omatoimiseen rakentamiseen vuonna 2012. Tontit sijaitsevat Maunulassa, Tapaninkylässä, Suutarilassa, Puistolassa, Myllypurossa, Mellunmäessä ja Kivikossa. Alustavan aikataulun mukaan tontit ilmoitettaisiin haettaviksi syys - lokakuussa 2012. Hakuaikaa olisi hieman yli kuukausi. Tontinvaraajat olisivat selvillä joulukuussa 2012 - tammikuussa 2013.

Siksi tontit ehdotetaan nyt varattavaksi suunniteltuun luovutusmenettelyyn.

Samalla ehdotetaan varattaviksi kaikki Maunulan asemakaavan nro 11570 mukaiset omakotitalotontit, vaikka osa tonteista on haettavissa vasta myöhemmin.

Edellinen varauskierros

Vuonna 2010 tarjottiin vuokralle 65 omakotitalotonttia. Hakemuksia saapui kaikkiaan 1 322 kpl. Tontit arvottiin helsinkiläisten lapsiperheiden kesken. Viimeinen tontinsaaja oli arvonnassa sijalla 136.

Tontinvaraajien valintamenettely

Tontinvaraajat on tarkoitus valita arpomalla kuten edelliselläkin kerralla. Hakemuksen voivat jättää helsinkiläiset lapsiperheet.

Varattavaksi esitettävät tontit

Syys-lokakuussa haettavaksi suunnitellut tontit (104 kpl) ovat yhden perheen eli omakotitalotontteja. Tonttien pinta-alat ovat 237 m² - 751 m² ja rakennusoikeudet 110 k-m² - 260 k-m².

Myöhemmin (vuonna 2013) Maunulasta haettavaksi suunnitellut tontit (28 kpl) ovat myös yhden perheen eli omakotitalotontteja. Tonttien pinta-alat ovat 372 m² - 741 m² ja rakennusoikeudet 85 k-m² - 245 k-m².

Tonttikohtaiset tiedot ilmenevät tonttien vuokrausperusteita koskevasta erillisestä esityksestä.

Tonttien rakennettavuus

Esirakentamisesta ja kunnallistekniikan puuttumisesta johtuen osa tonteista on rakennettavissa vasta vuonna 2013.

Varauspäätökset

Kaupunginhallitus on aiemmin varannut osan tonteista omatoimiseen omakotitalon rakentamiseen. Nämä varaukset ovat kuitenkin päättyneet tai päättyvät 31.12.2012.

Kaikki tontit ehdotetaan nyt varattavaksi 30.6.2014 saakka.

Esittelijän kannanotto

Ehdotettu menettely, jossa tontit varataan kiinteistölautakunnan tontinluovutusmenettelyn järjestämiseksi, on tarkoituksenmukainen. Kartat varattavaksi ehdotettavista kohteista ovat liitteenä 1.

Ehdotus on lautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kartta varattavista omakotitonteista

Tiedoksi

18.06.2012

Kaj/3

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 31.05.2012 § 316

HEL 2012-007531 T 10 01 01 00

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle jäljempänä mainittujen pientalotonttien varaamista vuokrattavaksi omatoimista omakotitalon rakentamista varten 30.6.2014 saakka.

Oulunkylä, Maunula

28318 / 8-17

28325 / 1-4

28326 / 1-8

28328 / 1-18

28329 / 1-8

Tapaninkylä

39333 / 2-3

Suutarila

40028 / 19

Suurmetsä, Puistola

41033 / 16-18

41034 / 12-13

41038 / 17-18

41040 / 33-34

41041 / 9-10

41048 / 1-4

41049 / 1-5

41088 / 27

41250 / 6

Vartiokylä, Myllypuro

45570 / 3-4

45571 / 1-2

45573 / 1-10

Mellunkylä

47212 / 1-7

47248 / 1-5

47249 / 1-9

47250 / 1

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

47251 / 1-7
47355 / 2-10
47356 / 1-7

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan päättämään tonttien haku- ja varausehdoista sekä nimeämään varaustensaajat.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Risto Lehtonen, kiinteistölakimies, puhelin: 310 36617
risto.lehtonen(a)hel.fi

§ 742

Toimistotontin 22392/2 varaaminen Pasilan konepajan alueelta NCC

Property Development Oy:lle

HEL 2012-007849 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti varata NCC Property Development Oy:lle kaupunkisuunnittelulautakunnan 6.3.2003 hyväksymän asemakaavan muutosluonnoksen mukaisesta 22. kaupunginosan (Vallila) suunnitellusta toimistorakennusten korttelista (KT) nro 22392 noin 12 000 k-m²:n suuruisen tontin nro 2 toimistotalon suunnittelua varten 30.6.2013 saakka ja muutoin seuraavin ehdoin:

1

Toimistotalo on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa sekä siinä on noudatettava kortteliin hyväksyttäviä kaupunkikuvallisia periaatteita.

2

Varattava tontti sijoittuu Sturenkadun ja Teollisuuskadun kulmaukseen. Varaus ei koske Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle (SOK) jo varattua korttelin osaa. Tontin sijainti ja rakennusoikeus tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä.

3

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista eikä kustannuksista, mikäli alueelle ei saada voimaan asemakaavan muutosta, tonttia ei saada kaupungin omistukseen eikä tonttia voida luovuttaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Asemakaavan muutosluonnos
- 3 NCC:n kirje

Otteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Ote

Varauksensaaja

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen varata NCC Property Development Oy:lle kaupunkisuunnittelulautakunnan 6.3.2003 hyväksymän asemakaavan muutosluonnoksen mukaisesta 22. kaupunginosan (Vallila) suunnitellusta toimistorakennusten korttelista (KT) nro 22392 noin 12 000 k-m²:n suuruisen tontin nro 2 toimistotalon suunnittelua varten 30.6.2013 saakka ja muutoin seuraavin ehdoin:

1

Toimistotalo on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa sekä siinä on noudatettava kortteliin hyväksyttäviä kaupunkikuvallisia periaatteita.

2

Varattava tontti sijoittuu Sturenkadun ja Teollisuuskadun kulmaukseen. Varaus ei koske Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle (SOK) jo varattua korttelin osaa. Tontin sijainti ja rakennusoikeus tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä.

3

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista eikä kustannuksista, mikäli alueelle ei saada voimaan asemakaavan muutosta, tonttia ei saada kaupungin omistukseen eikä tonttia voida luovuttaa.

Esittelijä

Hakemus

NCC Property Development Oy (NCC) pyytää, että yhtiölle varattaisiin Vallilasta VR-Yhtymä Oy:n (VR) omistamasta Pasilan konepajan alueen suunnitellusta toimistorakennusten korttelista (KT) nro 22392 noin 12 000 k-m²:n suuruinen tontti toimistorakennuksen suunnittelua varten.

NCC on allekirjoittanut VR-Yhtymä Oy:n (VR) kanssa yhteistyösopimuksen, jonka kohteena ovat VR:n omistama maa-alue ja sillä nykyisin sijaitsevat ja suojeltavaksi tulevat rakennukset Sturenkadun, Teollisuuskadun ja Aleksis Kiven kadun rajoittamissa kortteleissa 22392 ja 22391. Sopimuksen tavoitteena on kehittää koko alue vetovoimaiseksi työpaikkojen, asumisen ja palveluiden keskittymäksi, jossa eri toiminnot yhdistyvät eläväksi

kaupunkiympäristöksi. NCC on sitoutunut ostamaan VR:ltä tonttialueet kaavan vahvistuessa.

Määräalasta on aiemmin varattu noin 12 000 k-m²:n suuruinen ensisijassa Aleksis Kiven kadun ja Sturenkadun kulmaukseen sijoittuva osa Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle (SOK). NCC:n varaushakemus koskee loppuosaa määräalasta.

Pasilan konepajan alueen omistus ja kaavoitus

VR:n omistama Pasilan konepajan alue on muodostaa noin 15 hehtaarin suuruisen teollisuusrakennusten korttelin nro 390, jonka asemakaava on vahvistettu vuonna 1901.

Konepajakorttelin 100-vuotisen teollisen historian päätyttyä VR esitti vuonna 2001 kaupungille sen uudelleen kaavoittamista asuin- ja toimitilakäyttöön.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 6.3.2003 alueelle asemakaavan muutosluonnoksen, jonka pohjalta Pasilan konepajan aluekokonaisuutta on kaavoitettu osa-alueittain, joista nyt kysymyksessä oleva eteläosa on viimeinen.

Alueen eteläosan hankkeiden edellyttämästä asemakaavan muutoksesta on neuvoteltu kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Kaupunkisuunnitteluvirastolla on tarkoitus määrittellä korttelin kaupunkikuvalliset periaatteet ennen talosuunnittelun käynnistämistä joko kilpailulla taikka muulla tavalla niin, että korttelin arkkitehtuurin tavoitteiden korkeatasoisuus varmistetaan.

Sijaintikartta, asemakaavan muutosluonnos ja hakemus ovat esityksen liitteinä 1-3.

Maankäyttösopimus

Kaupunginhallitus hyväksyi 27.9.2004 (1185 §) luonnoksen pohjalta tehdyn maankäyttösopimuksen ja sopimus allekirjoitettiin 10.5.2005. Sopimuksessa VR on sitoutunut luovuttamaan kaupungille yleisten alueiden lisäksi Sturenkadun varren suunnitellun toimistokorttelin (KT) nro 22392 tontin nro 1 noin 6 904 m²:n suuruisen määräalan, jonka arvioitu rakennusoikeus on noin 24 382 k-m². Tonttia koskeva lopullinen luovutuskirja allekirjoitetaan viimeistään kolmen kuukauden kuluessa ao. alueen asemakaavan muutoksen lainvoimaiseksi tulosta ja samalla omistus- ja hallintaoikeus kohteeseen siirtyvät kaupungille.

Varausehdot

Varauksen ehdoksi tulee asettaa se, että alue saadaan maankäyttösopimuksen ehtojen mukaisesti kaupungin omistukseen.

Hanke tulee suunnitella yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa sekä siinä on noudatettava kortteliin hyväksyttäviä kaupunkikuvallisia periaatteita.

VR on tietoinen NCC:n hankkeesta ja on ilmoittanut neuvotteluissa, että toimistotontin luovutus sopimuksen mukaisesti kaupungille omistus- ja hallintaoikeuksineen on yhteen sovitettavissa VR:n muihin hankkeisiin Konepajan alueella. Varaus olisi perusteltua tehdä 30.6.2013 saakka.

Esittelijän kannanotto

Varaushakemuksen mukainen hanke tukisi osaltaan Vallilan toimitilakeskittymän työpaikkojen säilymistä ja lisäämistä sekä olisi Pasilan konepajan alueen toimitilakorttelikonaisuuden koordinoidun toteutuksen kannalta perusteltua. Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Asemakaavan muutosluonnos
- 3 NCC:n kirje

Otteet

Ote
Varauksensaaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 31.05.2012 § 327

HEL 2012-007849 T 10 01 01 00

Kiinteistökartta H4 P2, Sturenkatu, Teollisuuskatu

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus varaisi NCC Property Development Oy:lle kaupunkisuunnittelulautakunnan 6.3.2003 hyväksymän asemakaavan muutosluonnoksen mukaisesta 22. kaupunginosan (Vallila) suunnitellusta toimistorakennusten korttelista (KT) nro 22392 noin 12 000 k-m²:n suuruisen tontin nro 2 toimistotalon suunnittelua varten 30.6.2013 saakka ja muutoin seuraavin ehdoin:

1

Toimistotalo on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa sekä siinä on noudatettava kortteliin hyväksyttäviä kaupunkikuvallisia periaatteita.

2

Varattava tontti sijoittuu Sturenkadun ja Teollisuuskadun kulmaukseen. Varaus ei koske Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle (SOK) jo varattua korttelin osaa. Tontin sijainti ja rakennusoikeus tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä.

3

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista eikä kustannuksista, mikäli alueelle ei saada voimaan asemakaavan muutosta, tonttia ei saada kaupungin omistukseen eikä tonttia voida luovuttaa.

NCC Property Development Oy (NCC) pyytää hakemuksessaan (22.5.2012), että yhtiölle varattaisiin Vallilasta VR-Yhtymä Oy:n (VR) omistamasta Pasilan konepajan alueen suunnitellusta toimistorakennusten korttelista (KT) nro 22392 noin 12 000 k-m²:n suuruinen tontti toimistorakennuksen suunnittelua varten. Varaus ei koskisi Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle (SOK) jo varattua noin 12 000 k-m²:n suuruista korttelin osaa, joka sijoittuu ensisijassa Aleksis Kiven kadun ja Sturenkadun kulmaukseen.

Kaupunki on tehnyt kaupunkisuunnittelulautakunnan 6.3.2003 hyväksymään Pasilan konepajan alueen asemakaavan muutosluonnokseen liittyen VR:n kanssa maankäytösopimuksen, joka on allekirjoitettu 10.5.2005. Sopimuksessa VR on sitoutunut luovuttamaan kaupungille yleisten alueiden lisäksi Sturenkadun varren suunnitellun toimistokorttelin (KT) nro 22392 tontin nro 1 määräalan, jonka arvioitu rakennusoikeus on noin 24 382 k-m². VR on tehnyt

18.06.2012

NCC:n kanssa yhteistyösopimuksen omistamiinsa kortteleihin 22392 ja 22391 liittyen ja on tietoinen NCC:n varaushakemuksesta.

Lautakunta puoltaa NCC:n hakemusta ja pitää toimistotontin varaamista ja kaavoittamista NCC:lle toimistorakennuksen suunnittelua ja toteuttamista varten kaupungin elinkeinopolitiikan, Vallilan toimitilakeskittymän työpaikkojen säilymisen ja lisäämisen sekä Pasilan konepajan alueen kaikkien toimitilakortteleiden samanaikaisen toteutuksen kannalta perusteltuna.

(L1122-5)

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

§ 743

Laajasalon tontin 49112/4 varaaminen Asunto-oy Sarvastonkaarelle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun

HEL 2012-007058 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti varata Asunto-oy Sarvastonkaarelle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun Helsingin kaupungin 49. kaupunginosan (Laajasalo) korttelin nro 49112 suunnitellun tontin nro 4 vapaarahoitteisten ilman Hitas-ehtoja toteutettavien omistus- ja/tai vuokra-asuntojen suunnittelua varten 31.12.2014 saakka seuraavin ehdoin:

1

Varauksensaaja on tietoinen, että suunnitellun tontin 49112/4 rakentaminen edellyttää muun ohella voimassa olevan asemakaavan nro 7415 muuttamista sekä tonttia 49112/2 koskevan maanvuokrasopimuksen muuttamista siten, että suunnitellun tontin 49112/4 mukainen alue vapautetaan kaupungin suoraan omistukseen ja hallintaan.

Varauksensaaja vastaa varausalueen suunnittelusta ja toteutuksesta kokonaisvastuuperiaatteella. Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle tai kolmannelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä asemakaavan muutos ei tule voimaan tai tonttia ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kaupunki ei myöskään vastaa mistään vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli kaupunki ja tontin 49112/2 vuokralainen eivät pääse sopimukseen tontin 49112/4 rakentamisen edellyttämistä maanvuokrasopimuksen muutoksista.

2

Omistusasuntotuotannossa asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 75 m². Keskipinta-alatavoite voidaan kuitenkin alittaa enintään 10 %:lla, mikäli se on asuntojen suunnittelun taikka asuntojen kysyntään liittyvän painavan syyn vuoksi perusteltua.

3

Varausalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota energiatehokkuutta

parantaviin ratkaisuihin. Rakennusten tulee täyttää A-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset, ellei kiinteistölautakunta erittäin painavasta varauksensaajasta riippumattomasta syystä toisin päättä.

Varauksensaaja on velvollinen viimeistään hakiessaan varausalueen pitkäaikaista vuokraamista esittämään kiinteistöviraston tonttiosastolle energiatodistuksesta annetun lain (487/2007) mukaisen varausalueelle rakennettavaa rakennusta koskevan energiatodistuksen ja rakennusvalvontaviraston lomakkeista löytyvällä (www.rakvv.hel.fi) laskentatyökalulla laaditun energiaselvityksen tai muun rakennuksen energiatehokkuutta osoittavan kiinteistöviraston tonttiosaston hyväksymän selvityksen.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta pidättäytyä varausalueen luovuttamisesta, mikäli varauksensaajan hanke ei täytä edellä mainittua vaatimusta eikä kiinteistölautakunta myönnä vaatimuksesta poikkeusta.

4

Varauksensaaja on velvollinen noudattamaan liitteenä nro 4 olevaa tontti-osaston toimintaohjetta 2.11.2011. Varauksensaajan tulee lisäksi noudattaa mahdollisia alueellisia rakennustapaohjeita. Hankkeiden suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyössä kaupungin alueellisten yhteistyö- ja koordinoitiryhmien kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
[timo.harmala\(a\)hel.fi](mailto:timo.harmala(a)hel.fi)

Liitteet

- 1 Kopio kaavaehdotuksen nro 12076 kaavakartasta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Hakemus 8.6.2011
- 4 Tonttiosaston toimintaohje 2.11.2011

Otteet

Ote

Varauksensaaja

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen varata Asunto-oy Sarvastonkaarelle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun Helsingin kaupungin 49. kaupunginosan (Laajasalo) korttelin nro 49112 suunnitellun tontin nro 4

vapaarahoitteisten ilman Hitas-ehtoja toteutettavien omistus- ja/tai vuokra-asuntojen suunnittelua varten 31.12.2014 saakka seuraavin ehdoin:

1

Varauksensaaja on tietoinen, että suunnitellun tontin 49112/4 rakentaminen edellyttää muun ohella voimassa olevan asemakaavan nro 7415 muuttamista sekä tonttia 49112/2 koskevan maanvuokrasopimuksen muuttamista siten, että suunnitellun tontin 49112/4 mukainen alue vapautetaan kaupungin suoraan omistukseen ja hallintaan.

Varauksensaaja vastaa varausalueen suunnittelusta ja toteutuksesta kokonaisvastuuperiaatteella. Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle tai kolmannelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä asemakaavan muutos ei tule voimaan tai tonttia ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kaupunki ei myöskään vastaa mistään vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli kaupunki ja tontin 49112/2 vuokralainen eivät pääse sopimukseen tontin 49112/4 rakentamisen edellyttämistä maanvuokrasopimuksen muutoksista.

2

Omistusasuntotuotannossa asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 75 m². Keskipinta-alatavoite voidaan kuitenkin alittaa enintään 10 %:lla, mikäli se on asuntojen suunnittelun taikka asuntojen kysyntään liittyvän painavan syyn vuoksi perusteltua.

3

Varausalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota energiatehokkuutta parantaviin ratkaisuihin. Rakennusten tulee täyttää A-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset, ellei kiinteistölautakunta erittäin painavasta varauksensaajasta riippumattomasta syystä toisin päätä.

Varauksensaaja on velvollinen viimeistään hakiessaan varausalueen pitkäaikaista vuokraamista esittämään kiinteistöviraston tonttiosastolle energiatodistuksesta annetun lain (487/2007) mukaisen varausalueelle rakennettavaa rakennusta koskevan energiatodistuksen ja rakennusvalvontaviraston lomakkeista löytyvällä (www.rakvv.hel.fi) laskentatyökalulla laaditun energiaselvityksen tai muun rakennuksen

energiatehokkuutta osoittavan kiinteistöviraston tonttiosaston hyväksymän selvityksen.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta pidättäytyä varausalueen luovuttamisesta, mikäli varauksensaajan hanke ei täytä edellä mainittua vaatimusta eikä kiinteistölautakunta myönnä vaatimuksesta poikkeusta.

4

Varauksensaaja on velvollinen noudattamaan liitteenä nro 4 olevaa tontti-osaston toimintaohjetta 2.11.2011. Varauksensaajan tulee lisäksi noudattaa mahdollisia alueellisia rakennustapaohjeita. Hankkeiden suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyössä kaupungin alueellisten yhteistyö- ja koordinoitiryhmien kanssa.

Esittelijä

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti helmikuussa 2012 hyväksyä Laajasalon Sarvastonkaaren alueen täydennysrakentamista koskevan asemakaavan muutosehdotuksen.

Kaavaehdotuksen alueelle sijoittuu muun ohella uusi rivitalojen, kytkettyjen pientalojen ja erillisten pientalojen tontti (AP) 49112/4, jonka rakennusoikeus on 1 330 k-m². Tontille voidaan rakentaa noin 10 asuntoa.

Kopio kaavaehdotuksen nro 12076 kaavakartasta on liitteenä nro 1. Sijaintikartta on liitteenä nro 2.

Asunto-oy Sarvastonkaari pyytää, että kaupunki varaisi mainitun tontin 49112/4 yhtiölle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun. Hakemus perusteluineen on kokonaisuudessaan liitteenä nro 3.

Suunniteltu tontti 49112/4 muodostuu jo rakennetusta tontista 49112/2, joka on vuokrattu pitkäaikaisesti hakijalle. Suunnitellun tontin rakentaminen edellyttää siten hakijan tonttia (tuleva tontti 49112/3) koskevan maanvuokrasopimuksen muuttamista siten, että uusi tontti vapautetaan kaupungin suoraan hallintaan. Kaupunki suorittaa tällöin asemakaavamuutoksen toteuttamisen mahdollistavasta maanvuokrasopimuksen muutoksesta Asunto-oy Sarvastonkaarelle kaupunginvaltuuston 8.6.2005 (141 §) vahvistamien täydennysrakentamiskorvauseriaatteiden sekä kiinteistölautakunnan 13.12.2005 (770 §) hyväksymien soveltamisohjeiden mukaisen täydennysrakentamiskorvauksen sekä mahdolliset korvausinvestoinnit.

Esittelijä ehdottaa suunnitellun tontin 49112/4 varaamista Asunto-oy Sarvastonkaarelle vapaarahoitteisten ilman Hitas-ehtoja toteutettavien

asuntojen suunnittelua varten. Varaus on perusteltu, koska varattava tontti muodostuu hakijan tällä hetkellä hallinnoimasta tontista.

Varaus on perusteltavissa myös hakijana olevan asuntoyhtiön taloudellisen tilanteen helpottamiseksi. Asunto-oy Sarvastonkaari on viime vuosina joutunut asunnoissa ilmenneiden (108 asuntoa) vakavien kosteusvaurioiden takia suorittamaan merkittäviä korjaustoimenpiteitä, jotka ovat aiheuttaneet yhtiölle erittäin huomattavia kustannuksia (30 000 - 50 000 euroa/asunto). Asunto-oy Sarvastonkaari voisi käyttää varattavalle tontille toteutettavasta hankkeesta saatavia varoja näiden korjauskustannusten kattamiseen.

Kaupunki ei varausehtojen mukaan vastaa mistään vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli varattavan tontin rakentamisen edellyttämä kaavamuuotos ei tule voimaan tai kaupunki ja Asunto-oy Sarvastonkaari eivät pääse olemassa olevan maanvuokrasopimuksen muuttamisesta sopimukseen.

Muilta osin ehdotetaan noudatettavaksi tavanomaisia asuntotonttien varausehtoja.

Esittelijä toteaa, että ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kopio kaavaehdotuksen nro 12076 kaavakartasta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Hakemus 8.6.2011
- 4 Tonttiosaston toimintaohje 2.11.2011

Otteet

Ote
Varauksensaaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 16.05.2012 § 300

HEL 2012-007058 T 10 01 01 00

Kiinteistökartta J3 T1, Sarvastonkaari

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupungin-hallitus varaisi Asunto-oy Sarvastonkaarelle (Y-tunnus 0222916-7) perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun Helsingin kaupungin 49. kaupunginosan (Laajasalo) korttelin nro 49112 suunnitellun tontin nro 4 vapaarahoitteisten ilman Hitas-ehtoja toteutettavien omistus- ja/tai vuokra-asuntojen suunnittelua varten 31.12.2014 saakka seuraavin ehdoin:

1

Varauksensaaja on tietoinen, että suunnitellun tontin 49112/4 rakentaminen edellyttää muun ohella voimassa olevan asemakaavan nro 7415 muuttamista sekä tonttia 49112/2 koskevan maanvuokrasopimuksen muuttamista siten, että suunnitellun tontin 49112/4 mukainen alue vapautetaan kaupungin suoraan omistukseen ja hallintaan.

Varauksensaaja vastaa varausalueen suunnittelusta ja toteutuksesta kokonaisvastuuperiaatteella. Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle tai kolmannelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä asemakaavan muutos ei tule voimaan tai tonttia ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kaupunki ei myöskään vastaa mistään vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli kaupunki ja tontin 49112/2 vuokralainen eivät pääse sopimukseen tontin 49112/4 rakentamisen edellyttämistä maanvuokrasopimuksen muutoksista.

2

Omistusasuntotuotannossa asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 75 m². Keskipinta-alatavoite voidaan kuitenkin alittaa enintään 10 %:lla, mikäli se on asuntojen suunnittelun taikka asuntojen kysyntään liittyvän painavan syyn vuoksi perusteltua.

3

Varausalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota energiatehokkuutta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

parantaviin ratkaisuihin. Rakennusten tulee täyttää A-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset, ellei kiinteistölautakunta erittäin painavasta varauksensaajasta riippumattomasta syystä toisin päättä.

Varauksensaaja on velvollinen viimeistään hakiessaan varausalueen pitkäaikaista vuokraamista esittämään kiinteistöviraston tonttiosastolle energiatodistuksesta annetun lain (487/2007) mukaisen varausalueelle rakennettavaa rakennusta koskevan energiatodistuksen ja rakennusvalvontaviraston lomakkeista löytyvällä (www.rakvv.hel.fi) laskentatyökalulla laaditun energiaselvityksen tai muun rakennuksen energiatehokkuutta osoittavan kiinteistöviraston tonttiosaston hyväksymän selvityksen.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta pidättäytyä varausalueen luovuttamisesta, mikäli varauksensaajan hanke ei täytä edellä mainittua vaatimusta eikä kiinteistölautakunta myönnä vaatimuksesta poikkeusta.

4

Varauksensaaja on velvollinen noudattamaan liitteenä nro 4 olevaa tontti-osaston toimintaohjetta 2.11.2011. Varauksensaajan tulee lisäksi noudattaa mahdollisia alueellisia rakennustapaohjeita. Hankkeiden suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyössä kaupungin alueellisten yhteistyö- ja koordinointiryhmien kanssa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Sami Haapanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 36437
[sami.haapanen\(a\)hel.fi](mailto:sami.haapanen(a)hel.fi)

§ 744

Asuntotuotantotoimikunnan pysyvän asiantuntijan vaihtuminen

HEL 2012-008292 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kehittämispäällikkö ***** eron asuntotuotantotoimikunnan pysyvän asiantuntijan tehtävästä 1.7.2012 lukien.

Kaupunginhallitus päätti nimetä uudeksi pysyväksi asiantuntijaksi toimikunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi 1.7.2012 kehittämispäällikön virassa aloittavan *****

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi

Liitteet

1 Asuntotuotantotoimikunnan kokoonpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne myöntää kehittämispäällikkö ***** eron asuntotuotantotoimikunnan pysyvän asiantuntijan tehtävästä 1.7.2012 lukien.

Kaupunginhallitus päättäne nimetä uudeksi pysyväksi asiantuntijaksi toimikunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi 1.7.2012 kehittämispäällikön virassa aloittavan *****

Esittelijä

Kehittämispäällikkö ***** ilmoittaa eroavansa asuntotuotantotoimikunnan pysyvän asiantuntijan tehtävästä 1.7.2012 lukien eläkkeelle siirtymisen johdosta.

Hänen tilalleen pysyvän asiantuntijan tehtävään nimetään kehittämispäällikön virassa 1.7.2012 aloittava *****

Asuntotuotantotoimikunnan kokoonpano on asian liitteenä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

18.06.2012

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi

Liitteet

1 Asuntotuotantotoimikunnan kokoonpano

Tiedoksi

Nimetyt asiantuntijat
Asuntotuotantotoimisto

§ 745

Poikkeamishakemus (Taka-Töölö, Töölönkatu 51 b)

HEL 2012-007243 T 10 04 01

Rakvv 14-1310-12-S

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Helsingin kaupungin kiinteistövirastolle vähäistä suuremman poikkeamisen asemakaavassa nro 9550 osoitetusta rakennusoikeudesta ja poikkeamisen kaavan käyttötarkoituksesta galleria- ja ryhmätyötilojen rakentamiseksi.

Poikkeaminen myönnettäneen ehdolla, että suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia.

Hakija

Helsingin kaupungin kiinteistövirasto (9.5.2012)

Rakennuspaikka

14. kaupunginosan (Taka-Töölö) korttelin nro 492 tontti nro 10 (Töölönkatu 51 b)

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on galleria- ja ryhmätyötilojen (403 k-m²) rakentaminen poiketen kaavoitus- ja/tai kaupunkikuvallisista periaatteista siten, että rakennusoikeus ylittyy 399 k-m² (24 %). Lisäksi poiketaan asemakaavassa osoitetusta käyttötarkoituksesta (yleisten rakennusten korttelialue, 1 600 k-m²) siten, että alue muutetaan pysyvästi toimisto- ja kulttuuripalvelujen käyttöön.

Hakija perustelee hakemustaan sillä, että tiloihin rakennetaan Kulttuurikeskus Korjaamo palveluvaa toimistotilaa uusille parville.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 11.6.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 6).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Osallisten kuuleminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Selvitys naapureiden kuulemisesta sekä naapureiden suostumukset on liitetty hakemusasiakirjoihin. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle.

Saadut lausunnot ja viranomaisneuvottelut

Hanke esiteltiin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 24.5.2012.

Uudenmaan ELY -keskus puoltaa lausunnossaan (6.6.2012) hakemusta edellyttäen, että suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia.

Lausunto on tämän esityslistan liitteenä 5.

Perustelut

Taka-Töölön alue on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon.

Alueella on voimassa 12.10.1989 vahvistettu asemakaava nro 9550. Asemakaavan mukaan tontti on yleisten rakennusten korttelialuetta (Y). Tontin rakennusoikeus on 1 600 k-m². Tontilla oleva rakennus on suojeltu merkinnällä sr-2. Rakennus on kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas eikä sitä saa purkaa ilman rakennuslautakunnan lupaa. Rakennuslautakunta voi myöntää luvan purkamiseen vain, jos siihen on olemassa pakottava syy. Rakennuksessa ei saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät julkisivujen tyyliä tai vesikaton perusmuotoa. Tontille sallitusta rakennusalaasta saa kymmenen prosenttia käyttää myymälätiloja varten. Osa tontin pihasta on merkitty istutettavaksi tontin osaksi, johon on istutettava myös puita ja pensaita. Autopaikkoja saa sijoittaa enintään 1 ap / 350 m² kerrosalaa kohti. Korttelin autopaikat saadaan sijoittaa YM-korttelialueelle, eli viereiselle tontille.

Olemassa olevassa rakennuksessa tai sen osassa saadaan suorittaa korjaaminen uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla sen estämättä, mitä edellä on määrätty alueen käyttötarkoituksesta, silloin kun uudisrakentamiseen verrattava korjaaminen ei muuta rakennuksen tai sen osan rakennus- tai muutosluvassa määrättyä käyttötarkoitusta.

Rakennuksessa on toiminut poikkeamispäätöksen turvin Kulttuurikeskus Korjaamo.

Hakijan tarkoituksena on toiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen.

Kaupunginhallitus katsoo, että Kulttuurikeskus Korjaamon toiminta on osoittautunut elinvoimaiseksi, tärkeäksi ja kiinnostavaksi lisäksi kaupungin kulttuuripalveluihin. Tilojen laajentaminen ja tarkoituksenmukainen käyttö auttaa taloudeltaan vaikean yhtälön elinvoimaisuutta. Rakennusoikeuden ylitys tehdään parvimaisena ratkaisuna korkeaan tilaan siten, että se on myöhemmin helposti purettavissa. Rakennusoikeuden ylityksellä ei ole kaupunkikuvallisia vaikutuksia.

Poikkeamisen erityinen syy on alueen palvelutason parantaminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, mikäli suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 § 2 mom 2 ja 3 kohdat, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §

Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamispäätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkisanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Taka-Töölön tontti 14492/10)
- 2 Asemapiirros (Taka-Töölön tontti 14492/10)
- 3 Asemakaavaote
- 4 Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n piirustukset 5.4.2012
- 5 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 6.6.2012
- 6 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto 11.6.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hakija

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1
Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Lainvoimaisuusohje
Liite 1
Liite 2

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen myöntää Helsingin kaupungin kiinteistövirastolle vähäistä suuremman poikkeamisen asemakaavassa nro 9550 osoitetusta rakennusoikeudesta ja poikkeamisen kaavan käyttötarkoituksesta galleria- ja ryhmätyötilojen rakentamiseksi.

Poikkeaminen myönnettäneen ehdolla, että suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia.

Hakija

Helsingin kaupungin kiinteistövirasto (9.5.2012)

Rakennuspaikka

14. kaupunginosan (Taka-Töölö) korttelin nro 492 tontti nro 10 (Töölönkatu 51 b)

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on galleria- ja ryhmätyötilojen (403 k-m²) rakentaminen poiketen kaavoitus- ja/tai kaupunkikuvallisista periaatteista siten, että rakennusoikeus ylittyy 399 k-m² (24 %). Lisäksi poiketaan asemakaavassa osoitetusta käyttötarkoituksesta (yleisten

rakennusten korttelialue, 1 600 k-m²) siten, että alue muutetaan pysyvästi toimisto- ja kulttuuripalvelujen käyttöön.

Hakija perustelee hakemustaan sillä, että tiloihin rakennetaan Kulttuurikeskus Korjaamo palveluvaa toimistotilaa uusille parville.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 11.6.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 6).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Osallisten kuuleminen

Selvitys naapureiden kuulemisesta sekä naapureiden suostumukset on liitetty hakemusasiakirjoihin. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle.

Saadut lausunnot ja viranomaisneuvottelut

Hanke esiteltiin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 24.5.2012.

Uudenmaan ELY -keskus puoltaa lausunnossaan (6.6.2012) hakemusta edellyttäen, että suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia.

Lausunto on tämän esityslistan liitteenä 5.

Perustelut

Taka-Töölön alue on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon.

Alueella on voimassa 12.10.1989 vahvistettu asemakaava nro 9550. Asemakaavan mukaan tontti on yleisten rakennusten korttelialuetta (Y). Tontin rakennusoikeus on 1 600 k-m². Tontilla oleva rakennus on suojeltu merkinnällä sr-2. Rakennus on kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas eikä sitä saa purkaa ilman rakennuslautakunnan lupaa. Rakennuslautakunta voi myöntää luvan purkamiseen vain, jos siihen on olemassa pakottava syy. Rakennuksessa ei saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät julkisivujen tyyliä tai vesikaton perusmuotoa. Tontille sallitusta rakennusalasta saa kymmenen prosenttia käyttää myymälätiloja varten. Osa tontin pihasta on merkitty istutettavaksi tontin osaksi, johon on istutettava myös puita ja pensaita. Autopaikkoja saa sijoittaa enintään 1 ap / 350 m² kerrosalaa kohti.

Korttelin autopaikat saadaan sijoittaa YM-korttelialueelle, eli viereiselle tontille.

Olemassa olevassa rakennuksessa tai sen osassa saadaan suorittaa korjaaminen uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla sen estämättä, mitä edellä on määrätty alueen käyttötarkoituksesta, silloin kun uudisrakentamiseen verrattava korjaaminen ei muuta rakennuksen tai sen osan rakennus- tai muutosluvassa määrättyä käyttötarkoitusta.

Rakennuksessa on toiminut poikkeamispäätöksen turvin Kulttuurikeskus Korjaamo.

Hakijan tarkoituksena on toiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen.

Kaupunginhallitus katsoo, että Kulttuurikeskus Korjaamon toiminta on osoittautunut elinvoimaiseksi, tärkeäksi ja kiinnostavaksi lisäksi kaupungin kulttuuripalveluihin. Tilojen laajentaminen ja tarkoituksenmukainen käyttö auttaa taloudeltaan vaikean yhtälön elinvoimaisuutta. Rakennusoikeuden ylitys tehdään parvimaisena ratkaisuna korkeaan tilaan siten, että se on myöhemmin helposti purettavissa. Rakennusoikeuden ylityksellä ei ole kaupunkikuvallisia vaikutuksia.

Poikkeamisen erityinen syy on alueen palvelutason parantaminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, mikäli suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 § 2 mom 2 ja 3 kohdat, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §

Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamis päätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

Esittelijä toteaa, että 1.1.2011 voimaan tulleen lain (1257/2010) (Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta) 3 §:n säännösten mukaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 171 §:n 2 momentin 2-4 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa poikkeamisen rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, lukuun ottamatta ranta-alueelle haettua poikkeamista, myöntää Helsingin kaupunki.

Poikkeaminen koskee maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua vähäistä suurempaa poikkeamista asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta sekä 171 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaista poikkeamista rakennuksen suojelua koskevasta kaavamääräyksestä, joten toimivalta hakemuksen ratkaisussa on kaupunginhallituksella.

Esittelijä puoltaa poikkeamisen myöntämistä ehdolla, että suunnittelun pohjana käytetään Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n 5.4.2012 päivättyjä piirustuksia.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Taka-Töölön tontti 14492/10)
- 2 Asemapiirros (Taka-Töölön tontti 14492/10)
- 3 Asemakaavaote
- 4 Arkkitehtitoimisto YATTA Oy:n piirustukset 5.4.2012
- 5 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 6.6.2012
- 6 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto 11.6.2012

Otteet

18.06.2012

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Hakija

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1
Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Lainvoimaisuusohje
Liite 1
Liite 2

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rakennusvalvontavirasto
Hallintokeskus, Maunula

§ 746

Poikkeamishakemus (Kulosaaren tontti 42027/2)

HEL 2011-010081 T 10 04 01

Rakvv 42-699-11-S

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää ***** vähäistä suuremman poikkeamisen asemakaavassa nro 11155 osoitetusta rakennusoikeudesta asuinrakennuksen autotallin muuttamiseksi asuintilaksi.

Poikkeaminen myönnettäneen ehdolla, että rakentamisessa noudatetaan 3.3.2011 päivätyn asemapiirroksen suunnitelmaa.

Hakija

***** (10.3.2011)

Rakennuspaikka

42. kaupunginosan (Kulosaari) korttelin nro 42027 tontti nro 2 *****

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on autotallin (50 k-m²) muuttaminen 1. kerroksessa asuintilaksi niin, että asemakaavan mukainen rakennusoikeus ylitetään. Autotalli siirretään kellariin.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 11.5.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 3).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Osallisten kuuleminen

Selvitys naapureiden kuulemisesta, naapureiden suostumukset, jätetty muistutus sekä hakijan vastine muistutukseen on liitetty hakemusasiakirjoihin. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle.

Muistutuksen tekijä on kiinnittänyt huomiota toimenpiteen myötä rakennuksen lisääntyvään ikkunapinta-alaan ja sen materiaalivalintaan. Huomautukseen liittyen voidaan todeta, että osa tehtävistä ikkunamuutoksista on jo hakijan saaman rakennusluvan mukaisia.

Poikkeamisen yhteydessä toteutettava uusien ikkunoiden rakentaminen on luonteeltaan vähäinen toimenpide, jonka ei voida katsoa aiheuttavan haittaa naapureille.

Saadut lausunnot

Koska Kulosaaren huvila-alue on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon, on asiassa pyydetty lausuntoa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä kaupunginmuseolta, jotka ovat ilmoittaneet, etteivät näe tarvetta antaa lausuntoa hakemuksesta.

Perustelut

Alueella on voimassa asemakaava nro 11155. Asemakaavan mukaan tontti on asuinrakennusten korttelialuetta. Tontin tehokkuusluku on $e=0,3$ (vastaa rakennusoikeutta 358 k-m², minkä lisäksi autosuojaan saa käyttää 40 k-m²), enimmäiskerrosluku 2½ ja rakennuksen enimmäiskoko 450 k-m². Rakennus on suojeltu merkinnällä sr-2.

Kaksikerroksinen rakennus on valmistunut vuonna 1954 ja on kooltaan 412 k-m² (asuntokerrosalaa 362 k-m² ja autosuoja 50 k-m²).

Hakijan tarkoituksena on lisätä asuntokerrosalaa autosuojan verran, jolloin asuntokerrosalaksi tulee 412 k-m². Rakennusoikeus ylittyy 54 k-m² (15 %). Tonttitehokkuusluvuksi tulee näin ollen noin $e=0,35$.

Kaupunginhallitus toteaa, että hankkeessa lisätään asuinpinta-alaa rakennuksen ulkomuotoa olennaisesti muuttamatta. Asuinolosuhteiden parantaminen lisää myös rakennussuojelun edellytyksiä.

Poikkeamisen erityinen syy on asuinpinta-alan lisääminen ja rakennussuojelun edellytysten parantaminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, mikäli rakentamisessa noudatetaan 3.3.2011 päivätyn asemapiirroksen suunnitelmaa. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 §:n 2 mom 2 ja 3 kohdat, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §
Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamispäätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Kulosaaren tontti 42027/2)
- 2 Asemapiirros (Kulosaaren tontti 42027/2)
- 3 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto 11.5.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hakija

Muistutuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1
Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1
Liite 2
Lainvoimaisuusohje
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginhallitus päättäne myöntää ***** vähäistä suuremman poikkeamisen asemakaavassa nro 11155 osoitetusta rakennusoikeudesta asuinrakennuksen autotallin muuttamiseksi asuintilaksi.

Poikkeaminen myönnettäneen ehdolla, että rakentamisessa noudatetaan 3.3.2011 päivätyn asemapiirroksen suunnitelmaa.

Hakija

***** (10.3.2011)

Rakennuspaikka

42. kaupunginosan (Kulosaari) korttelin nro 42027 tontti nro 2 *****

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on autotallin (50 k-m²) muuttaminen 1. kerroksessa asuintilaksi niin, että asemakaavan mukainen rakennusoikeus ylitetään. Autotalli siirretään kellariin.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 11.5.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 3).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Osallisten kuuleminen

Selvitys naapureiden kuulemisesta, naapureiden suostumukset, jätetty muistutus sekä hakijan vastine muistutukseen on liitetty hakemusasiakirjoihin. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle.

Muistutuksen tekijä on kiinnittänyt huomiota toimenpiteen myötä rakennuksen lisääntyvään ikkunapinta-alaan ja sen materiaalivalintaan. Huomautukseen liittyen voidaan todeta, että osa tehtävistä ikkunamuutoksista on jo hakijan saaman rakennusluvan mukaisia. Poikkeamisen yhteydessä toteutettava uusien ikkunoiden rakentaminen on luonteeltaan vähäinen toimenpide, jonka ei voida katsoa aiheuttavan haittaa naapureille.

Saadut lausunnot

Koska Kulosaaren huvila-alue on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon, on asiassa pyydetty lausuntoa

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä kaupunginmuseolta, jotka ovat ilmoittaneet, etteivät näe tarvetta antaa lausuntoa hakemuksesta.

Perustelut

Alueella on voimassa asemakaava nro 11155. Asemakaavan mukaan tontti on asuinrakennusten korttelialuetta. Tontin tehokkuusluku on $e=0,3$ (vastaa rakennusoikeutta 358 k-m², minkä lisäksi autosuojaan saa käyttää 40 k-m²), enimmäiskerrosluku 2½ ja rakennuksen enimmäiskoko 450 k-m². Rakennus on suojeltu merkinnällä sr-2.

Kaksikerroksinen rakennus on valmistunut vuonna 1954 ja on kooltaan 412 k-m² (asuntokerrosalaa 362 k-m² ja autosuoja 50 k-m²).

Hakijan tarkoituksena on lisätä asuntokerrosalaa autosuojan verran, jolloin asuntokerrosalaksi tulee 412 k-m². Rakennusoikeus ylittyy 54 k-m² (15 %). Tonttitehokkuusluvuksi tulee näin ollen noin $e=0,35$.

Kaupunginhallitus toteaa, että hankkeessa lisätään asuinpinta-alaa rakennuksen ulkomuotoa olennaisesti muuttamatta. Asuinolosuhteiden parantaminen lisää myös rakennussuojelun edellytyksiä.

Poikkeamisen erityinen syy on asuinpinta-alan lisääminen ja rakennussuojelun edellytysten parantaminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, mikäli rakentamisessa noudatetaan 3.3.2011 päivätyn asemapiirroksen suunnitelmaa. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 §:n 2 mom 2 ja 3 kohdat, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §

Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamispäätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

Esittelijä toteaa, että 1.1.2011 voimaan tulleen lain (1257/2010) (Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta) 3 §:n säännösten mukaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 171 §:n 2 momentin 2-4 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa poikkeamisen rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, lukuun ottamatta ranta-alueelle haettua poikkeamista, myöntää Helsingin kaupunki.

Hakemus koskee maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaista vähäistä suurempaa poikkeamista asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta sekä maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaista poikkeamista rakennuksen suojelua koskevasta kaavamääräyksestä, joten toimivalta poikkeamisen ratkaisussa on kaupunginhallituksella.

Esittelijä puoltaa poikkeamisen myöntämistä ehdolla, että rakentamisessa noudatetaan 3.3.2011 päivätyn asemapiirroksen suunnitelmaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Kulosaaren tontti 42027/2)
- 2 Asemapiirros (Kulosaaren tontti 42027/2)
- 3 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto 11.5.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

18.06.2012

Hakija

Liite 1
Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1
Liite 2
Lainvoimaisuusohje
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Muistutuksen tekijä

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rakennusvalvontavirasto
Hallintokeskus, Maunula

§ 747

Poikkeamishakemus (Suurmetsä, Vanha Aurinkomäentie 3)

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2012-000341 T 10 04 01

Rakvv 41-49-12-S

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Suurmetsän tila RN:o 1:444)
- 2 Asemapiirustus (Suurmetsän tila RN:o 1:444)
- 3 Asemakaava nro 11680
- 4 Hakijan alustavat suunnitelmat 8.3.2012
- 5 Muistutus 11.4.2012
- 6 Puistola-Seura ry:n muistutus 12.4.2012
- 7 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto 18.4.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Hakija

Muistutuksen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1

Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Lainvoimaisuusohje
Liite 1

Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne myöntää Cindyrella Oy:lle poikkeamisen asemakaavassa nro 11680 osoitetusta rakennusalaista sekä vähäistä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

suuremman poikkeamisen rakennusoikeudesta ratsastuskeskuksen ja asuintalon rakentamiseksi maisemallisesti arvokkaalle pelto- ja niittyalueelle.

Poikkeaminen myönnettäneen ehdolla, että rakentamisessa noudatetaan hakijan 8.3.2012 päivättyjä suunnitelmia.

Hakija

Cindyrella Oy (30.12.2011)

Rakennuspaikka

41. kaupunginosan (Suurmetsä) Puistolankylän tila RN:o 1:444 (Vanha Aurinkomäentie 3)

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on talli- ja maneesirakennuksen (1 525 k-m² + kylmä varasto 145 m²) rakentaminen maisemallisesti arvokkaalle pelto- ja niittyalueelle (MA) poiketen asemakaavasta siten, että rakennuksen kerrosala ylittyy 525 k-m². Lisäksi rakennus ylittää etelässä ja lännessä rakennusalan rajan noin 4–8 metriä. Julkisivun värikyseksi esitetään vihreänharmaata kaavassa esitetyn punamullan sijaan. Tallilla asioivien ajoyhteys tallille on osoitettu Vanha Aurinkomäentietä pitkin, jossa kaavan mukaan on vain huoltoajo sallittu. Aurinkomäen tilan pihapiirissä oleva nykyinen pienehkö tallirakennus on esitetty purettavaksi ja sen tilalle rakennettavaksi sivuasunto sekä kerho- ja varastotiloja. Sivuasunto on osoitettu kaavassa alueen toimintaa palvelevien talousrakennusten rakennusalueelle.

Hakija perustelee hakemustaan sillä, että tallin mitoittamista 15 hevoselle voidaan pitää kannattavan ratsastustalliyrityksen ehtona. Tallin sijoittaminen maneesin yhteyteen on turvallisuuden ja toiminnallisuuden kannalta merkittävä asia; kevyen liikenteen ja hevosliikenteen risteäminen Vanhalla Aurinkomäentiellä vähenee ja hevostarhat sekä ratsastuskenttä voidaan sijoittaa välittömästi tallin läheisyyteen. Hanke edistää asemakaavan sekä alueen kokonaisuuden toteutumista. Olemassa olevan pihapiirin rakennusryhmä tulee tarkoituksenmukaisesti hyödynnettyä ja täydennettyä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 18.4.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 7).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Viranomaisneuvottelut

Hakija on esitellyt hanketta sen suunnittelun eri vaiheissa kaupunkisuunnitteluviraston, kiinteistöviraston ja rakennusvalvontaviraston edustajille. Hankesuunnitelmia on tarkennettu tämän jälkeen muun muassa sivuasunnon koon ja hankkeen liikennevaikutusten osalta.

Saadut lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty kaupunginmuseon lausunto, koska poikkeaminen kohdistuu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen tilakokonaisuuteen. Kaupunginmuseo katsoo lausunnossaan (30.5.2012), ettei maisemallisesti herkkä Aurinkomäen alue kestä kovin suurimittaista rakentamista ja pitää valitettavana sitä, ettei maisemallisesti tärkeän tallirakennuksen säilymistä ole pidetty suunnitelmassa mahdollisena.

Alueen uudet rakennukset tulisi sovittaa asemakaavan mukaisesti vanhaan rakennuskantaan ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen miljööseen. Maneesi - ja tallirakennus tulisi toteuttaa kaavan mukaista rakennusalaan noudattaen tai harkita rakennukselle toista sijoituspaikkaa. Tallirakennuksen väri voi olla hakijan esittämä vihreänharmaa. Alueen muiden uudisrakennusten värityksen osalta tulee noudattaa kaavamääräystä. Kaupunginmuseo suosittelee, että tallin purkamisen yhteydessä käyttökelpoiset rakennusosat kuljetetaan kierrätettäviksi. Kaupunginmuseo puoltaa poikkeamishakemuksen myöntämistä näillä ehdoilla.

Osallisten kuuleminen, muistutukset ja niiden vastineet

Hakemuksesta on tiedotettu naapureille ja muille, joiden oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä (15.3.2012) ja kuulutuksella Pohjois-Helsingin Uutiset -lehdessä 21.3.2012 sekä ilmoituksella kunnan ilmoitustaululla 23.3.–12.4.2012. Osallisille on varattu tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Muistutukset

Hakemuksesta on esitetty 2 muistutusta. Ensimmäisen muistutuksen tekijät vastustavat poikkeamisen hyväksymistä, koska ovat huolissaan hevosten määrän lisääntymisestä mahdollisesti aiheutuvista haitoista Aurinkomäen tilan naapurustossa. Hevosten lisääntyneiden jätösten aiheuttama hajuhaitta sekä ajoneuvoliikenteen kasvu sorapintaisella Aurinkomäentiellä ja Vanhalla Aurinkomäentiellä huolestuttavat muistuttajia.

Muistutus on liitteenä 5.

Puistola-Seura ry viittaa niin ikään lisääntyvään liikenteeseen sorapintaisilla lähiteillä. He ehdottavat maneesirakennuksen siirtämistä Suurmetsäntien peltoaukean pohjoisreunaan tilan kaakkoispuolelle ja ajoyhteyden tuomista talli- ja maneesirakennukselle suoraan Kuutien jatkeelta. Seuran mukaan tämä rauhoittaisi pohjoisemman alueen paikallisille asukkaille ja ulkoilijoille. Suunnitelmissa esitetyllä sijoituspaikalla talli- ja maneesirakennus muuttaisi seuran mielestä herkän perinnemaiseman luonnetta. Lisäksi seura kannattaa mahdollisimman monen Aurinkomäen tilan nykyisen rakennuksen säilyttämistä. Erityisesti he nostavat esiin vanhan tallirakennuksen, joka on seuran näkemyksen mukaan sijainnistaan johtuen ulkonäöltään miellyttävästi maisemaa hallitseva rakennus länsisuunnasta lähestyttäessä.

Muistutus on liitteenä 6.

Vastine

Hakija on hankeselostuksessaan 8.3.2012 kuvannut liikennemääriä hevostallille (henkilöliikenne 15–17 ajoneuvoa / vrk, huoltoliikenne noin 6 ajoneuvoa / viikko, hevoskuljetukset 5–10 krt / kk). Liikennemäärät ovat sovitettavissa nykyiseen katuverkkoon, eikä liikenteen lisääntymisestä aiheutuvaa haittaa alueella voi pitää naapureiden osalta kohtuuttomana. Puistola-Seura ry:n esittämä talli- ja maneesirakennuksen siirto Suurmetsäntien peltoaukean pohjoisreunaan tilan kaakkoispuolelle ja ajoyhteyden tuominen talli- ja maneesirakennukselle suoraan Kuutien jatkeelta on alueen asemakaavan ja sen laatimisen yhteydessä tehdyn Suurmetsäntien pohjoispuolisen virkistysalueen yleissuunnitelman vastainen ratkaisu. Seuran esittämä paikka on kaavan laatimisen yhteydessä arvioitu perinnemaiseman kannalta herkemäksi kuin kaavan mukainen tallirakennuksen paikka, johon hakija on suunnitellut rakennusta. Kaavan mukainen rakennuspaikka on suurmaisemassa puuston ympäröimä ja sen yhteyteen on luontevasti sijoitettavissa myös pienehkö ratsastuskenttä. Avoin peltoalue Suurmetsäntien pohjoispuolella soveltuu puolestaan erittäin hyvin hakijan esittämäksi hevosten laidun- ja tarha-alueeksi.

Hakija on tarkentanut hakemustaan lannan käsittelystä mahdollisesti aiheutuvien hajuhaittojen osalta. Uudessa tallissa kuivikelanta kerätään päivittäin tallista siirtokonttiin, joka on katetussa tilassa ja tarvittaessa peitettävissä. Konttiin mahtuu 8–10 kuutiota kuivikelantaa ja se tyhjenetään 1–2 krt / kk maatilalla (Sipoossa) olevaan varastoon ja levitetään sieltä pellolle keväällä. Tallin päätyvarastossa olevassa kontissa ei ole missään vaiheessa enempää lantaa kuin nykyisessä

lantalassa. Lisäksi tämä kontti on kauempana lähimmästä naapurista kuin nykyinen lantala. Ulkotarhoista hevosten jätökset korjataan pois päivittäin ja viedään konttiin. Hakija ei usko hajuhaittojen lisääntyvän hevospäärän kasvaessa, koska tallilla kulloinkin oleva lannan määrä ei kasva ja lanta säilytetään aikaisempaa suljetummassa tilassa.

Perustelut

Alueella on voimassa vuonna 2009 lainvoiman saanut asemakaava nro 11680. Asemakaavan mukaan Aurinkomäen vanha tilamiljö on maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas tilakokonaisuus (MA-1), joka on varattu kotieläinten hoitoa, ratsastustallitoimintaa, virkistystä tai opetusta varten. Maisemakokonaisuutta on hoidettava siten, että maiseman ja kasvillisuuden olennaisimmat piirteet säilyvät. MA-1 alueella saa olla enintään 2 asuntoa tilan hoitoon välttämättömän henkilökunnan tarpeita varten. Rakennusoikeutta MA-1-alueella on osoitettu suojellun vanhan päärakennuksen lisäksi alueen toimintaa palveleville talousrakennuksille sekä sosiaalituloille yhteensä 380 k-m². Uusi talli- ja maneesirakennus sijoittuu kaavan mukaiselle maisemallisesti arvokkaalle avoimena säilytettävälle pelto- tai niittyalueelle (MA). Rakennusoikeutta MA-alueelle on osoitettu 1 000 km² tallirakennusta varten.

Nykyisin MA-1-alueella on Aurinkomäen tilan vanhan päärakennuksen lisäksi heikkokuntoiset hevostalli-, aitta- ja saunarakennus. Nykyisten rakennusten kerrosala on yhteensä noin 335 k-m². MA-alue on pääosin laidun- ja peltoviljelykäytössä.

Hakijalla on suunnitteilla kehittää ratsastustallitoimintaa Aurinkomäen tilan alueella. Tavoitteena on rakentaa MA-alueelle noin 1 525 k-m² suuruinen talli- ja maneesirakennus. MA-1-alueelle on tarkoitus rakentaa 200 k-m²:n kokoinen asuin-, kerho- ja varistorakennus sekä 80 k-m²:n suuruinen sauna- ja tallituparakennus. Nykyiset huonokuntoiset sauna- ja tallirakennukset puretaan. Vanha päärakennus kunnostetaan ja aitta säilytetään. Kiinteistölautakunta on 15.12.2011 varannut MA- ja MA-1 alueet hakijalle ratsastustallihankkeen suunnittelua varten 31.12.2012 saakka. Varattujen määräälojen yhteenlaskettu pinta-ala on 39 312 m².

Hakijan alueelle suunnittelema hevostallitoiminta on asemakaavan tavoitteiden mukaista alueen käyttöä. Tallitoiminta mahdollistaa Aurinkomäen paikallishistoriallisesti tärkeän tilamiljöön säilyttämisen elävänä ja avoimien pelto- ja laidunalueiden hyödyntämisen ympäristöä rikastuttavalla tavalla. Talli- ja maneesirakennus ylittää kaavan mukaisen rakennusoikeuden, mutta rakennusmassa on suunnitelmissa jaoteltu korkeampaan ja matalampaan osaan, joka tuottaa mittakaavallisesti rakennuspaikkaan sopivaa ympäristöä. Pysäköinti on

järjestetty kaavan mukaisesti ja asiointiajo parkkipaikoille Vanhaa Aurinkomäentietä on luonteva ratkaisu. Vanhan tilamiljööön päärakennuksen kunnostaminen on toivottavaa. Purettavaksi esitettyjen rakennusten kunto on huono, eikä rakennuksia ole siksi asemakaavassa suojeltu. Rakennusten purkaminen ja niiden korvaaminen arkkitehtuuriltaan vanhaan miljööseen sopivilla rakennuksilla on perusteltua.

Poikkeamisen erityinen syy on asemakaavan toteutumisen edistäminen ja alueen tarkoituksenmukainen käyttö.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, mikäli rakentamisessa noudatetaan 8.3.2012 päivättyjä suunnitelmia. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 § 2 mom 2 kohta, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §

Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamispäätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

Esittelijä toteaa, että 1.1.2011 voimaan tulleen lain (1257/2010) (Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta) 3 §:n säännösten mukaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 171 §:n 2 momentin 2-4 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa poikkeamisen rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista

säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, lukuun ottamatta ranta-alueelle haettua poikkeamista, myöntää Helsingin kaupunki.

Hakemus koskee muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaista vähäistä suurempaa poikkeamista asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta, joten toimivalta poikkeamisen ratkaisussa on kaupunginhallituksella.

Esittelijä puoltaa poikkeamisen myöntämistä ehdolla, että rakentamisessa noudatetaan hakijan 8.3.2012 päivättyjä suunnitelmia.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Suurmetsän tila RN:o 1:444)
- 2 Asemapiirustus (Suurmetsän tila RN:o 1:444)
- 3 Asemakaava nro 11680
- 4 Hakijan alustavat suunnitelmat 8.3.2012
- 5 Muistutus 11.4.2012
- 6 Puistola-Seura ry:n muistutus 12.4.2012
- 7 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto 18.4.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hakija

Muistutuksen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Liite 1

Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen
Lainvoimaisuusohje
Liite 1

Liite 2
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rakennusvalvontavirasto
Hallintokeskus, Maunula

Päätöshistoria

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 30.5.2012

HEL 2012-000341 T 10 04 01

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa poikkeamislupahakemukseen osoitteessa Vanha Aurinkomäentie 3. Hakijan tavoitteena on kehittää ratsastustallitoimintaa Aurinkomäen tilan alueella. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Suunnittelualue sijaitsee maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Aurinkomäki on suurelta osin puistoaluetta, joka edustaa perinteistä maatalouden kulttuurimaisemaa ja luonnontilaiseen tapaan hoidettua metsämaisemaa. Alueella on voimassa 2009 lainvoiman saanut asemakaava, jossa Aurinkomäen vanha tilamiljöö on saanut merkinnän MA-1. Kaavamääräyksessä sanotaan seuraavasti: "Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas tilakokonaisuus (MA-1), joka on varattu kotieläinten hoitoa, ratsastustallitoimintaa, virkistystä ja opetusta varten. Maisemakokonaisuutta on hoidettava siten, että maiseman ja kasvillisuuden olennaisimmat piirteet säilyvät."

Aurinkomäen tilan pihapiirissä sijaitsevat rakennukset edustavat historiallista ja perinteistä rakentamisen tapaa. Oleva, luonnonkiviperustainen ja osin hirsinen tallirakennus on esitetty purettavaksi ja sen tilalle rakennettavaksi asunto sekä kerho- ja varastotiloja. Myös vanha saunarakennus on esitetty purettavaksi. Ainoastaan tilan päärakennus on saanut asemakaavassa suojelumerkinnän sr-3. Kaavamääräyksessä sanotaan seuraavasti: "Ympäristön kannalta arvokas rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa ilman rakennuslautakunnan lupaa. Rakennuslautakunta voi myöntää luvan purkamiseen vain, jos siihen on pakottava syy. Rakennuksen ulkoasua koskevat muutos- ja korjaustyöt sekä lisärakentaminen ja tontin muut täydennysrakentaminen tulee toteuttaa rakennuksen tyyliin hyvin soveltuvalla tavalla. Jos rakennus pakottavasta syystä puretaan, sen tilalle tulee toteuttaa laajuudeltaan, korkeudeltaan ja kattokaltevuudeltaan samanlainen rakennus. Uusi rakennus on rakennettava pääosin vanhan rakennuksen paikalle."

Päärakennus on tarkoitus säilyttää ja kunnostaa asuinkäyttöön. Myös pihapiirin vanha ja luonteikas aitta säilytetään.

Hankkeen tarkoituksena on lisäksi hevostallin/maneesin rakentaminen maisemallisesti arvokkaalle pelto- ja niittyaukealle (MA). Asemakaavasta poiketaan ylittämällä sallittu kerrosala (1000 k-m²) 525

k-m2:llä. Lisäksi rakennus ylittää etelässä ja lännessä rakennusalan rajan n. 4-8 m. Julkisivun väriyukseksi esitetään vihreänharmaata kaavassa esitetyn punamullan sijaan. Kaavaan merkitty rakennusala "tal" tarkoittaa kaavamääräyksen mukaan tallirakennuksen rakennusala. Hakemuksen asiakirjoissa on myös luonnoksia talli/maneesirakennuksesta sekä pihapiiriin suunnitellusta asuinrakennuksesta/kerhotilasta. Näiden mukaan pihapiiriin uudisrakennukset toteutetaan pulpettikattoisina, arkkitehtuuriltaan oman aikansa edustajina.

Paikalle on suoritettu maastokäynti 16.5.2012. Tämän perusteella voitiin todeta, että purettavaksi aiottu tallirakennus on tyydyttävässä kunnossa. Kaupunginmuseo pitää valitettavana sitä, ettei maisemallisesti tärkeän tallirakennuksen säilymistä ole pidetty suunnitelmassa mahdollisena. Maastokäynti osoitti myös, että maisemallisesti herkkä Aurinkomäen alue ei kestä kovin suurimittaista rakentamista.

Kaupunginmuseo katsoo, että alueen uudet rakennukset tulisi sovittaa asemakaavan mukaisesti vanhaan rakennuskantaan ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen miljööseen. Kaupunginmuseo katsoo myös, että maneesi/tallirakennus tulisi toteuttaa kaavan mukaista rakennusala noudattaen tai miettiä rakennukselle toista sijoituspaikkaa. Tallirakennuksen väri voi olla hakemuksessa ehdotettu vihreänharmaa. Alueen muiden uudisrakennusten väriyksen osalta tulee noudattaa kaavamääräystä. Kaupunginmuseo suosittelee, että tallin purkamisen yhteydessä käyttökelpoiset rakennusosat kuljetetaan kierrätettäviksi. Kaupunginmuseo puoltaa poikkeamishakemuksen myöntämistä näillä ehdoilla.

Lisätiedot

Taivaskallio Satu, tutkija, puhelin: 310 79406
satu.taivaskallio(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 748

Poikkeamishakemus (Länsisatama, Juutinraumankatu 10)

HEL 2011-006331 T 10 04 01

Rakvv 20-3397-11-S

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää VVO-yhtymä Oyj:lle vähäistä suuremman poikkeamisen asemakaavassa nro 11770 osoitetusta rakennusoikeudesta sekä poikkeamisen kaavan mukaisesta rakennusoikeuden kerroskohtaisesta jakautumisesta ja autopaikkamääräyksistä asuinkerrostalon rakentamiseksi.

Hakija

VVO-yhtymä Oyj (10.10.2011)

Rakennuspaikka

20. kaupunginosan (Länsisatama) korttelin nro 20804 tontti nro 1 (Juutinraumankatu 10)

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on asuinkerrostalon (3 500 k-m²) rakentaminen poiketen asemakaavasta siten, että rakennusoikeus ja rakennusala ylittyvät. Lisäksi poiketaan rakennusoikeuden kerroskohtaisesta jakautumisesta sekä asemakaavan autopaikkamääräyksistä.

Asemakaavassa rakennusoikeudeksi määrätty 3 500 m² ylittyy asuin-, liike- ja teknisissä tiloissa yhteensä 10,37 %, joista asuintilojen osuus on 4,89 %. Tontille osoitetun liiketilan kerrosalaa on lisätty ja se on esitetty työn ja asumisen yhdistävinä ateljee-tiloina. Rakennus myös ylittää rakennusalan pihan suuntaan n. 95 m² verran, johtuen puiston puolelle järjestetystä n. 1 500 m syvästä maantasokerroksen terassivyöhykkeestä rakentamistapaohjeen mukaisesti. Kerroskohtainen rakennusoikeuden jakautuminen VII (1/2 + 1/3) toteutetaan kaavamääräyksistä poiketen niin, että VI kerros vähennetään 2/3 osaan ja VII kerros puoleen. Asuinkerrostalo toteutetaan autottomana eikä viereisten tonttien nro 2 ja 3 alueelle rakennettavaan autohalliin ja katupysäköintipaikoille ole esitetty autopaikkoja rakennusta varten.

Hakija perustelee rakennusoikeuden ylittymistä sillä, että liiketilan kerrosalan kasvattaminen mahdollistaa optimaalisten yhdistettyjen tilamallien luomisen. Suuremmat ateljee-tilat myös rikastuttavat Juutinraumankadun katutilaa ja parantavat kaupunkikuvaa.

Asuinkerrosalan lisäämisen perusteena on asuntotuotannon kustannustehokkuuden nostaminen.

Rakennusoikeuden kaavasta poikkeava kerroskohtainen jakautuminen johtuu yhteistilojen sijoittamisesta rakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen.

Hakija perustelee autottomuutta sillä, että Jätkäsaarella on erinomaisesti toimiva joukkoliikenneverkko. Tontinvarausehtojen mukaisesta autopaikkojen toteuttamatta jättämisestä saatava kustannussäästö on hyödynnetty uusien asuntoratkaisujen ja niiden laadun kehittämisessä.

Hakijan tarkoituksena on käynnistää näiden päätösten mukainen hanke, jossa tutkitaan autotonta asuinrakentamista sekä kehitetään uudentyyppisiä pienasuntoratkaisuja osana Kehittyvä kerrostalo -ohjelmaa. Hakijan tuottaman nk. Preesens-konseptin mukaisesti kehitetään asumisesta tietoisesti vastapaino kiireiselle työelämälle. Asuntoratkaisuissa kehitetään avoimempia ja joustavampia tiloja. Liiketiloihin suunnitellaan työn ja asumisen yhdistäviä ateljeemaisia tilamalleja, jotka rikastuttavat Juutinraumankadun katutilaa ja parantavat kaupunkikuvaa. Yhteistilat sijoitetaan rakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 13.3.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 4).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Saadut lausunnot

Kaupunkikuvaneuvottelukunta toteaa lausunnossaan 7.9.2011, ettei sillä ole huomauttamista ateljee- ja työtilojen toteuttamiseen liiketilaperiaattein. Sen mukaan hankkeessa on ansiokkaasti kehitetty vuokrattavien pienasuntojen ratkaisuja sekä näihin perustuvaa asumismuotoa. Yläkertaan suunnitellulle, kerhotiloina toimivalle talvipuutarhalle se ennakoii laajempaakin merkitystä, mutta toteaa jatkosuunnittelun ja toteutuksen ratkaisevan, tuleeko siitä puistonäkymän ja rakennusrintamansa maamerkki. Kaupunkikuvaneuvottelukunta puoltaa hanketta edellyttäen, että ennakkosuunnitelmasta toimitetaan kerroslaskelma liittyen rakennusoikeuden käyttöön.

Osallisten kuuleminen

Hakemuksesta on tiedotettu naapureille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä (18.1.2012). Heille on varattu tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen. Muistutuksia ei ole esitetty. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle ja koska hanke on kaupunginhallituksen päätöksen perusteella käynnistetty hanke, jossa kokeillaan uudentyyppisiä pienasuntoratkaisuja sekä asuinrakentamisen autottomuutta.

Perustelut

Alueella on voimassa 3.6.2009 hyväksytty asemakaava nro 11770. Asemakaavan mukaan tontilla 20804/1 on rakennusoikeutta 3 500 k-m², josta vähintään 70 k-m² on varattava kadunvarsirakennuksen ensimmäisestä kerroksesta liike-, myymälä-, näyttely- ja muiksi asiakaspalvelutiloiksi.

Asemakaavan määräämä kerroskohtainen rakennusoikeuden jakautuminen kahdessa ylimmässä kerroksessa on VII (1/2 + 1/3). Autopaikkamääräys asuinkekkotaloille on 1 ap / 125 k-m².

Kaupunginhallitus päätti 2.3.2009, että Jätkäsaaren aloitusalueen erikseen valittavilla soveltuvilla tonteilla, ryhdytään kokeiluluontoisesti kaavoittamaan MA-ohjelman mukaisia vähäautoisia tai autottomia asuntotontteja ja -kortteleita. Kaupunginhallituksen 16.8.2010 päätöksellä tontti 20804/1 varattiin VVO- yhtymä Oyj:lle velvoitteella tutkia ja kehittää asuntorakentamisen autottomuutta. Tontinvaraus velvoittaa myös uudentyyppisten pienasuntoratkaisujen tutkimiseen. Hanke kuuluu Kehittyvä kerrostalo -ohjelmaan.

Kaupunginhallitus katsoo, että rakennusoikeuden ylitystä voidaan puoltaa, koska se tukee uudentyyppisiin ja joustavampiin asuntoratkaisuihin tähtäävän Kehittyvä kerrostalo -ohjelman toteuttamista. Uudet asuntopohjien typologiat, kuten yhdistetyt ateljee-liiketilat katutasossa, rikastuttavat kaupunkikuvaa ja elävöittävät katutilaa. Kaupunginhallitus puoltaa niiden rakentamista edellyttäen, että katutasossa olevat tilat voivat myös toimia itsenäisinä liiketiloina.

Puiston puoleisesta terassijärjestelystä johtuva rakennusalan ylitys pihan puolella on puollettavissa, koska terassijärjestelyt noudattavat alueelle laadittuja rakennustapaohjeita, ylitys on vähäinen ja hankkeen volyyymi säilyy alueen suunnittelutavoitteen mukaisena.

Rakennusoikeuden jakautumisesta kerroskohtaisesti on poikettu, jotta on voitu sijoittaa yhteistilat, esimerkiksi saunat, rakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen. Kerroskohtaisen rakennusoikeuden jakautuminen voidaan toteuttaa esitetyllä tavalla, koska ratkaisu

noudattaa olemassa olevan kaavan henkeä. Se elävöittää kattomaisemaa ja lisää sen monimuotoisuutta tarkoituksenmukaisesti.

Haettu toimenpide asuinkerrostalon rakentamisesta autottomana voidaan toteuttaa, koska hakemus on kaupunginhallituksen 2.3.2009 hyväksymien autopaikkatyöryhmän ehdotukseen perustuvien toimenpiteiden mukainen hanke Jätkäsaaren aloitusalueella. Tontinvarausehtojen mukaan autopaikkojen toteuttamatta jättämisestä saatava kustannussäästö on tarkoitus hyödyntää uusien asuntoratkaisujen ja niiden laadun kehittämisessä.

Kaupungin hyväksymien tontinvarausehtojen mukaisesti tontille on rakennettava valtion tukemia vuokra-asuntoja. Asuntolautakunta on puoltanut asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi hakijan hakemusta 13.10.2011.

Varausehtojen mukaan "varauksensaaja on velvollinen tontin suunnittelussa ja rakentamisessa tutkimaan sekä kehittämään uuden tyyppisiä pienasuntoratkaisuja sekä asuntorakentamisen autottomuutta varauksensaajan 16.2.2010 päivätyn Kehittyvä kerrostalo - tontinvaraushakemuksen mukaisesti.

Autopaikkojen toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti saatava kustannussäästö on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään asuntoratkaisujen ja asumisen laadun kehittämisessä kaupungin kanssa hankkeen jatko-suunnittelun yhteydessä tarkemmin määriteltävin tavoin."

Hakija on esittänyt suunnitelman, jonka mukaisesti autopaikkojen rakentamatta jättämisestä aiheutuvasta laskennallisesta kustannussäästöstä yli puolet käytetään hakijan tilaaman nk. Preesensuunnitelman mukaisesti uudenlaisista keskeistilaan ja sen ympärillä sijaitseviin alkovinomaisiin, asukkaiden tarpeiden mukaan rajattavissa oleviin asuintiloihin, asukkaiden yhteiskäyttöön tarkoitettuun, kaksi kerrosta korkeaan talvipuutarhaan ja tavanomaista tasokkaampien yhteiskäyttötilojen, kuten tilavien ja tavanomaista tasokkaampien polkupyörien säilytys- ja huoltotilojen rakentamiseen. Uusista pohjaratkaisuista seuraa myös tavanomaista kalliimpi rakennuksen polveileva muoto. Laskennallista lähtövuokraa autopaikkojen rakentamatta jättäminen alentaisi tämän jälkeen noin 0,43 euroa neliometriä kohden.

Kaupunginhallitus toteaa kyseisenkaltaisten kokeiluhankkeiden olevan pilottihankkeina hyviä ja tarkoituksenmukaisia, mutta esittää samalla huolensa valtion korkotukemien Ara-vuokra-asuntojen varsin korkeista kuukausivuokratasoista, jotka huomattavasti ylittävät kaupungin oman tuotannon vuokratason samoilla alueilla.

Poikkeamisen erityinen syy on uudentyyppisten pienasuntoratkaisujen tutkiminen ja kehittäminen sekä uudisrakennettavan alueen tarkoituksenmukaisten pysäköintijärjestelyiden kokeileminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 § 2 mom 2 kohta, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §

Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamispäätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkisanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Länsisataman tontti 20804/1)
- 2 Asemapiirustus (Länsisataman tontti 20804/1)
- 3 Havainnekuvat
- 4 Lisäselvitys poikkeamishakemukseen

18.06.2012

Kaj/10

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hakija

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Liite 1

Liite 2

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen myöntää VVO-yhtymä Oyj:lle vähäistä suuremman poikkeamisen asemakaavassa nro 11770 osoitetusta rakennusoikeudesta sekä poikkeamisen kaavan mukaisesta rakennusoikeuden kerroskohtaisesta jakautumisesta ja autopaikkamääräyksistä asuinkerrostalon rakentamiseksi.

Hakija

VVO-yhtymä Oyj (10.10.2011)

Rakennuspaikka

20. kaupunginosan (Länsisatama) korttelin nro 20804 tontti nro 1 (Juutinraumankatu 10)

Hakemus

Hakijan tarkoituksena on asuinkerrostalon (3 500 k-m²) rakentaminen poiketen asemakaavasta siten, että rakennusoikeus ja rakennusala ylittyvät. Lisäksi poiketaan rakennusoikeuden kerroskohtaisesta jakautumisesta sekä asemakaavan autopaikkamääräyksistä.

Asemakaavassa rakennusoikeudeksi määrätty 3 500 m² ylittyy asuin-, liike- ja teknisissä tiloissa yhteensä 10,37 %, joista asuintilojen osuus on 4,89 %. Tontille osoitetun liiketilan kerrosalaa on lisätty ja se on esitetty työn ja asumisen yhdistävinä ateljee-tiloina. Rakennus myös ylittää rakennusalan pihan suuntaan n. 95 m² verran, johtuen puiston

puolelle järjestetystä n. 1 500 m syvästä maantasokerroksen terassivyöhykkeestä rakentamistapaohjeen mukaisesti. Kerroskohtainen rakennusoikeuden jakautuminen VII (1/2 + 1/3) toteutetaan kaavamääräyksistä poiketen niin, että VI kerros vähennetään 2/3 osaan ja VII kerros puoleen. Asuinkerrostalo toteutetaan autottomana eikä viereisten tonttien nro 2 ja 3 alueelle rakennettavaan autohalliin ja katupysäköintipaikoille ole esitetty autopaikkoja rakennusta varten.

Hakija perustelee rakennusoikeuden ylittymistä sillä, että liiketilan kerrosalan kasvattaminen mahdollistaa optimaalisten yhdistettyjen tilamallien luomisen. Suuremmat ateljee-tilat myös rikastuttavat Juutinraumankadun katutilaa ja parantavat kaupunkikuvaa.

Asuinkerrosalan lisäämisen perusteena on asuntotuotannon kustannustehokkuuden nostaminen.

Rakennusoikeuden kaavasta poikkeava kerroskohtainen jakautuminen johtuu yhteistilojen sijoittamisesta rakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen.

Hakija perustelee autottomuutta sillä, että Jätkäsaarella on erinomaisesti toimiva joukkoliikenneverkko. Tontinvarausehtojen mukaisesta autopaikkojen toteuttamatta jättämisestä saatava kustannussäästö on hyödynnetty uusien asuntoratkaisujen ja niiden laadun kehittämisessä.

Hakijan tarkoituksena on käynnistää näiden päätösten mukainen hanke, jossa tutkitaan autotonta asuinrakentamista sekä kehitetään uudentyyppisiä pientasuntoratkaisuja osana Kehittyvä kerrostalo -ohjelmaa. Hakijan tuottaman nk. Preesens-konseptin mukaisesti kehitetään asumisesta tietoisesti vastapaino kiireiselle työelämälle. Asuntoratkaisuissa kehitetään avoimempia ja joustavampia tiloja. Liiketiloista suunnitellaan työn ja asumisen yhdistäviä ateljeemaisia tilamalleja, jotka rikastuttavat Juutinraumankadun katutilaa ja parantavat kaupunkikuvaa. Yhteistilat sijoitetaan rakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on 13.3.2012 antanut hakemuksesta lausunnon (Liite 4).

Säännökset, joista poiketaan

Haettu toimenpide on vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 1 momenttia.

Saadut lausunnot

Kaupunkikuvaneuvottelukunta toteaa lausunnossaan 7.9.2011, ettei sillä ole huomauttamista ateljee- ja työtilojen toteuttamiseen liiketilaperiaattein. Sen mukaan hankkeessa on ansiokkaasti kehitetty vuokrattavien pientasuntojen ratkaisuja sekä näihin perustuvaa asumismuotoa. Yläkertaan suunnitellulle, kerhotiloina toimivalle talvipuutarhalle se ennakoi laajempaakin merkitystä, mutta toteaa jatkosuunnittelun ja toteutuksen ratkaisevan, tuleeko siitä puistonäkymän ja rakennusrintamansa maamerkki. Kaupunkikuvaneuvottelukunta puoltaa hanketta edellyttäen, että ennakkosuunnitelmasta toimitetaan kerroslaskelma liittyen rakennusoikeuden käyttöön.

Osallisten kuuleminen

Hakemuksesta on tiedotettu naapureille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä (18.1.2012). Heille on varattu tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen. Muistutuksia ei ole esitetty. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle ja koska hanke on kaupunginhallituksen päätöksen perusteella käynnistetty hanke, jossa kokeillaan uudentyyppejä pientasuntoratkaisuja sekä asuinrakentamisen autottomuutta.

Perustelut

Alueella on voimassa 3.6.2009 hyväksytty asemakaava nro 11770. Asemakaavan mukaan tontilla 20804/1 on rakennusoikeutta 3 500 k-m², josta vähintään 70 k-m² on varattava kadunvarsirakennuksen ensimmäisestä kerroksesta liike-, myymälä-, näyttely- ja muiksi asiakaspalvelutiloiksi.

Asemakaavan määräämä kerroskohtainen rakennusoikeuden jakautuminen kahdessa ylimmässä kerroksessa on VII (1/2 + 1/3). Autopaikkamääräys asuinkekkotaloille on 1 ap / 125 k-m².

Kaupunginhallitus päätti 2.3.2009, että Jätkäsaaren aloitusalueen erikseen valittavilla soveltuvilla tonteilla, ryhdytään kokeiluluontoisesti kaavoittamaan MA-ohjelman mukaisia vähäautoisia tai autottomia asuntotontteja ja -kortteleita. Kaupunginhallituksen 16.8.2010 päätöksellä tontti 20804/1 varattiin VVO- yhtymä Oyj:lle veloitteella tutkia ja kehittää asuntorakentamisen autottomuutta. Tontinvaraus velvoittaa myös uudentyyppeiden pientasuntoratkaisujen tutkimiseen. Hanke kuuluu Kehittyvä kerrostalo -ohjelmaan.

Kaupunginhallitus katsoo, että rakennusoikeuden ylitystä voidaan puoltaa, koska se tukee uudentyyppeihin ja joustavampiin asuntoratkaisuihin tähtäävän Kehittyvä kerrostalo -ohjelman toteuttamista. Uudet asuntopohjien typologiat, kuten yhdistetyt ateljee-

liiketilat katutasossa, rikastuttavat kaupunkikuvaa ja elävöittävät katutilaa. Kaupunginhallitus puoltaa niiden rakentamista edellyttäen, että katutasossa olevat tilat voivat myös toimia itsenäisinä liiketiloina.

Puiston puoleisesta terassijärjestelystä johtuva rakennusalan ylitys pihan puolella on puollettavissa, koska terassijärjestelyt noudattavat alueelle laadittuja rakennustapaohjeita, ylitys on vähäinen ja hankkeen volyyymi säilyy alueen suunnittelutavoitteen mukaisena.

Rakennusoikeuden jakautumisesta kerroskohtaisesti on poikettu, jotta on voitu sijoittaa yhteistilat, esimerkiksi saunat, rakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen. Kerroskohtaisen rakennusoikeuden jakautuminen voidaan toteuttaa esitetyllä tavalla, koska ratkaisu noudattaa olemassa olevan kaavan henkeä. Se elävöittää kattomaisemaa ja lisää sen monimuotoisuutta tarkoituksenmukaisesti.

Haettu toimenpide asuinkerrostalon rakentamisesta autottomana voidaan toteuttaa, koska hakemus on kaupunginhallituksen 2.3.2009 hyväksymien autopaikkatyöryhmän ehdotukseen perustuvien toimenpiteiden mukainen hanke Jätkäsaaren aloitusalueella. Tontinvarausehtojen mukaan autopaikkojen toteuttamatta jättämisestä saatava kustannussäästö on tarkoitus hyödyntää uusien asuntoratkaisujen ja niiden laadun kehittämisessä.

Kaupungin hyväksymien tontinvarausehtojen mukaisesti tontille on rakennettava valtion tukemia vuokra-asuntoja. Asuntolautakunta on puoltanut asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi hakijan hakemusta 13.10.2011.

Varausehtojen mukaan "varauksensaaja on velvollinen tontin suunnittelussa ja rakentamisessa tutkimaan sekä kehittämään uuden tyyppisiä pienasuntoratkaisuja sekä asuntorakentamisen autottomuutta varauksensaajan 16.2.2010 päivätyn Kehittyvä kerrostalo - tontinvarauksen mukaisesti.

Autopaikkojen toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti saatava kustannussäästö on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään asuntoratkaisujen ja asumisen laadun kehittämisessä kaupungin kanssa hankkeen jatko-suunnittelun yhteydessä tarkemmin määriteltävin tavoin."

Hakija on esittänyt suunnitelman, jonka mukaisesti autopaikkojen rakentamatta jättämisestä aiheutuvasta laskennallisesta kustannussäästöstä yli puolet käytetään hakijan tilaaman nk. Preesens-suunnitelman mukaisesti uudenlaisista keskeistilaan ja sen ympärillä sijaitseviin alkovinomaisiin, asukkaiden tarpeiden mukaan rajattavissa oleviin asuintiloihin, asukkaiden yhteiskäyttöön tarkoitettuun, kaksi kerrosta korkeaan talvipuutarhaan ja tavanomaista tasokkaampien

yhteiskäyttötilojen, kuten tilavien ja tavanomaista tasokkaampien polkupyörien säilytys- ja huoltotilojen rakentamiseen. Uusista pohjaratkaisuista seuraa myös tavanomaista kalliimpi rakennuksen polveileva muoto. Laskennallista lähtövuokraa autopaikkojen rakentamatta jättäminen alentaisi tämän jälkeen noin 0,43 euroa neliometriä kohden.

Kaupunginhallitus toteaa kyseisenkaltaisten kokeiluhankkeiden olevan pilottihankkeina hyviä ja tarkoituksenmukaisia, mutta esittää samalla huolensa valtion korkotukemien Ara-vuokra-asuntojen varsin korkeista kuukausivuokratasoista, jotka huomattavasti ylittävät kaupungin oman tuotannon vuokratason samoilla alueilla.

Poikkeamisen erityinen syy on uudentyypisten pienasuntoratkaisujen tutkiminen ja kehittäminen sekä uudisrakennettavan alueen tarkoituksenmukaisten pysäköintijärjestelyiden kokeileminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 mom, 171 § 2 mom 2 kohta, 172, 173 ja 174 §

Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 3 §

Rakennusvalvontataksa 2012, 6 § a-kohta

Maksu

774 euroa

Jatkotoimenpiteet

Ennen mahdolliseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on saatava rakennuslupa, mikäli sellaista edellytetään. Rakennus- tai muu mahdollisesti vaadittava lupa on haettava kahden vuoden kuluessa poikkeamispäätöksen antopäivästä lukien. Lupahakemukseen on liitettävä tämä päätös lainvoimaisuustodistuksineen.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 20.6.2012, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Esittelijä

Esittelijä toteaa, että 1.1.2011 voimaan tulleen lain (1257/2010) (Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta) 3 §:n säännösten mukaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 171 §:n 2 momentin 2-4 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa poikkeuksen rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, lukuun ottamatta ranta-alueelle haettua poikkeamista, myöntää Helsingin kaupunki.

Hakemus koskee muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaista vähäistä suurempaa poikkeamista asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta, joten toimivalta hakemuksen ratkaisussa on kaupunginhallituksella.

Esittelijä puoltaa poikkeamisen myöntämistä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristökartta (Länsisataman tontti 20804/1)
- 2 Asemapiirustus (Länsisataman tontti 20804/1)
- 3 Havainnekuvat
- 4 Lisäselvitys poikkeamishakemukseen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hakija

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Hallintovalitus,
poikkeamispäätöksen tekeminen

Liite 1

Liite 2

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

Kaj/10

Liite 3

Liite 4

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Rakennusvalvontavirasto
Hallintokeskus, Soile Maunula

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 749

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikoilla 20, 23 ja 24 tekemiä päätöksiä:

kaupunkisuunnittelulautakunta	5.6.2012
asuntotuotantotoimisto	
- toimitusjohtaja	16.5., 5.6., 11.6., 12.6. ja 14.6.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikoilla 20, 23 ja 24 tekemiä päätöksiä:

kaupunkisuunnittelulautakunta	5.6.2012
asuntotuotantotoimisto	
- toimitusjohtaja	16.5., 5.6., 11.6., 12.6. ja 14.6.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

§ 750

Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä

HEL 2012-005560 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisen, esityslistan tämän asian liitteenä olevan sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä sekä oikeuttaa sosiaalijohtajan allekirjoittamaan sopimuksen.

Samalla kaupunginhallitus päätti valtuuttaa sosiaalilautakunnan päättämään sopimuksessa kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen järjestämisen tavoista.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti oikeuttaa sosiaaliviraston sopimaan vastaanottokeskuksen tai säilöönottoyksikön toiminnan pysyvästä tai tilapäisestä laajentamisesta ja supistamisesta sopimuksessa määriteltyjen paikkamäärien rajoissa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Sopimusluonnos, päätöksen liite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne hyväksyä Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisen, esityslistan tämän asian liitteenä olevan sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä sekä oikeuttaa sosiaalijohtajan allekirjoittamaan sopimuksen.

Samalla kaupunginhallitus päättäne valtuuttaa sosiaalilautakunnan päättämään sopimuksessa kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen järjestämisen tavoista.

Lisäksi kaupunginhallitus päättäne oikeuttaa sosiaaliviraston sopimaan vastaanottokeskuksen tai säilöönottoyksikön toiminnan

pysyvistä tai tilapäisistä laajentamisesta ja supistamisesta
sopimuksessa määriteltyjen paikkamäärien rajoissa.

Esittelijä

Helsingin kaupungin ylläpitämä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotto toiminta perustuu 30.6.1994 solmittuun Uudenmaan lääninhallituksen ja Helsingin kaupungin väliseen sopimukseen. Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus) ja Helsingin kaupunki muuttivat sopimusta 25.2.2009 siten, että Helsingin vastaanottokeskuksen majoituskapasiteettia lisättiin 400 paikalla. Uudenmaan TE-keskus ja Helsingin kaupunki ovat lisäksi allekirjoittaneet 27.5.2002 sopimuksen säilöön otettujen ulkomaalaisten vastaanoton järjestämisestä ja kustannusten korvaamisesta.

Uusi sopimusluonnos on valmisteltu Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisissä neuvotteluissa. Sopimusluonnokseen on yhdistetty sekä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton että säilöönottotoiminnan järjestämistä koskevat asiat.

Sopimusluonnoksessa on otettu huomioon sisäasiainministeriön 21.11.2011 päätös turvapaikanhakijoiden vastaanottokapasiteetin vähentämisestä. Helsingissä vastaanottokapasiteetin vähennys kohdistuu Kyläsaaren toimipisteeseen, jonka toiminta lakkaa 30.6.2012. Majoituskapasiteetti vähenee Helsingissä 193 paikalla Kyläsaaren lakkauttamisen myötä. Säilöönottokapasiteetti on sopimuksessa määritelty nykyistä paikkalukua suuremmaksi. Sopimuksen paikkaluku mahdollistaa Helsingin säilöönottoyksikön laajentamisen nykyisen Metsälän vastaanottokeskuksen tiloissa, mikäli se arvioidaan myöhemmin tarpeelliseksi.

Sopimusluonnoksen muut keskeiset muutokset nykyiseen sopimukseen verrattuna koskevat vastaanottokeskuksiin sijoitettavia henkilöitä ja hallintokulukorvausta. Korvauksen määräytymisperusteen muutos ei olennaisesti vaikuta korvauksen suuruuteen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Sopimusluonnos, päätöksen liite

Tiedoksi

Oikeuspalvelut
Sosiaalilautakunta
Sosiaalivirasto
Talous- ja suunnittelukeskus

Päätöshistoria

Talous- ja suunnittelukeskus 5.6.2012

HEL 2012-005560 T 05 00 00

Sosiaalilautakunta esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisen sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä. Lisäksi sosiaalilautakunta esittää, että kaupunginhallitus valtuuttaa sosiaalilautakunnan päättämään sopimuksessa kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen järjestämisen tavoista ja sosiaaliviraston sopimaan vastaanottokeskuksen tai säilöönottoyksikön toiminnan pysyvistä tai tilapäisestä laajentamisesta ja supistamisesta sopimuksessa määriteltyjen paikkamäärien rajoissa.

Vastaanottolain 10 §:n mukaan maahanmuuttovirasto voi sisäasiainministeriön valtuutuksella sopia kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta.

Sopimusluonnokseen on yhdistetty sekä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton että säilöönottotoiminnan järjestämistä koskevat asiat.

Sopimusluonnoksen keskeiset muutokset nykyiseen sopimukseen verrattuna koskevat paikkamääriä, vastaanottokeskuksiin sijoitettavia henkilöitä ja hallintokulukorvausta.

Sopimusluonnoksessa on otettu huomioon sisäasiainministeriön 21.11.2011 päätös turvapaikanhakijoiden vastaanottokapasiteetin vähentämisestä. Helsingissä vastaanottokapasiteetin vähennys kohdistuu Kyläsaaren toimipisteeseen, jonka toiminta lakkaa 30.6.2012. Majoituskapasiteetti vähenee Helsingissä 193 paikalla Kyläsaaren lakkauttamisen myötä. Helsingin kaupungin majoituskapasiteetti on sopimusluonnoksessa enintään 446 paikkaa ja säilöönottokapasiteetti enintään 70 paikkaa. Säilöönottokapasiteetti on sopimuksessa määritelty nykyistä paikkalukua suuremmaksi.

Maahanmuuttovirasto on katsonut, ettei sopimusta tilapäisesti sijoittaa myös muita maahanmuuttajia, joiden toimeentulosta aiheutuvien menojen korvaamiseen valtio osallistuu muiden kuin turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annettujen aiempien säännösten nojalla, voida uudistaa uudesta vastaanottolaista johtuen.

Nykyisen sopimuksen mukaan kaupunki saa vastaanottoyksiköille tuottamistaan hallinto- ym. palveluista hallintokulukorvauksen, jonka määräytymisperuste vuonna 2011 oli 8 % kaikista muista kuluista paitsi toimeentulotuesta (1.9.2011 alkaen vastaanottorahasta). Sopimusluonnoksessa hallintokulukorvauksen määräytymisperustetta on muutettu siten, että hallintokulukorvaus on 6 % kaikista vastaanoton kuluista mukaan lukien vastaanottoraha. Määräytymisperusteen muutos (kaikki kulut) kompensoi alentunutta hallintokulukorvausta.

Kaupungin voimassa olevan ostopalvelusopimuksen sopimuskauden päätyttyä 1.11.2012 lukien vastaanottolain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetut terveydenhuoltopalvelut järjestää maahanmuuttovirasto kilpailutuksensa perusteella.

Valtio korvaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset Helsingin kaupungille täysimääräisesti.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa edellä mainittuun viitaten, että esitetyn sopimusluonnoksen muutokset verrattuna nykyiseen sopimukseen, eivät johda ole merkittäviin taloudellisiin vaikutuksiin.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 02.05.2012 § 136

HEL 2012-005560 T 05 00 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisen esityslistan tämän asian liitteenä olevan sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä. Lisäksi sosiaalilautakunta esittää, että kaupunginhallitus valtuuttaa sosiaalilautakunnan päättämään sopimuksessa kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen järjestämisen tavoista ja sosiaaliviraston sopimaan vastaanottokeskuksen tai säilöönottoyksikön toiminnan pysyvistä tai tilapäisistä laajentamisesta ja supistamisesta sopimuksessa määriteltyjen paikkamäärien rajoissa.

Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton järjestämisestä ja toiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta säädetään 1.9.2011 voimaan tulleessa laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta (746/2011, vastaanottolaki). Vastaanottolain 10 §:n mukaan maahanmuuttovirasto voi sisäasiainministeriön valtuutuksella sopia kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta. Säilöönottoyksikkö voidaan perustaa kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen sopimalla asiasta asianomaisen kunnan ja maahanmuuttoviraston kesken (laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä 116/2002, 2 §).

Helsingin kaupungin ylläpitämä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottotoiminta perustuu 30.6.1994 solmittuun Uudenmaan lääninhallituksen ja Helsingin kaupungin väliseen sopimukseen. Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus) ja Helsingin kaupunki muuttivat sopimusta 25.2.2009 siten, että Helsingin vastaanottokeskuksen majoituskapasiteettia lisättiin 400 paikalla. Uudenmaan TE-keskus ja Helsingin kaupunki ovat lisäksi allekirjoittaneet 27.5.2002 sopimuksen säilöön otettujen ulkomaalaisten vastaanoton järjestämisestä ja kustannusten korvaamisesta.

Uusi sopimusluonnos on valmisteltu Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisissä sopimusneuvotteluissa ja yhteistyössä oikeuspalvelujen kanssa, ja siinä on otettu huomioon vastaanottolain 10 §:ssä määritellyt sopimukseen sisällytettävät määräykset. Sopimusluonnokseen on yhdistetty sekä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton että säilöönottotoiminnan järjestämistä koskevat asiat.

Sopimusluonnoksessa on otettu huomioon sisäasiainministeriön 21.11.2011 päätös turvapaikanhakijoiden vastaanottokapasiteetin vähentämisestä. Helsingissä vastaanottokapasiteetin vähennys kohdistuu Kyläsaaren toimipisteeseen, jonka toiminta lakkaa 30.6.2012. Majoituskapasiteetti vähenee Helsingissä 193 paikalla Kyläsaaren lakkauttamisen myötä. Helsingin kaupungin majoituskapasiteetti on sopimusluonnoksessa enintään 446 paikkaa ja säilöönottokapasiteetti enintään 70 paikkaa. Säilöönottokapasiteetti on sopimuksessa määritelty nykyistä paikkalukua suuremmaksi, koska sisäasiainministeriö on 16.11.2011 asettanut hankkeen ulkomaalaislain (301/2004) ja säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) sisältämien säilöönottoa koskevien säännösten tarkistamiseksi. Sopimuksen paikkaluku mahdollistaa Helsingin säilöönottoyksikön laajentamisen nykyisen Metsälän vastaanottokeskuksen tiloissa, mikäli se arvioidaan hankkeessa tarpeelliseksi. Lisäksi Helsingin kaupunki järjestää

vastaanottolaissa mainitut palvelut pääkaupunkiseudulla yksityismajoituksessa asuville kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille.

Sopimusluonnoksen muut keskeiset muutokset nykyiseen sopimukseen verrattuna koskevat vastaanottokeskuksiin sijoitettavia henkilöitä ja hallintokulukorvausta. Nykyisen sopimuksen perusteella vastaanottokeskukseen voidaan tilapäisesti sijoittaa myös muita maahanmuuttajia, joiden toimeentulosta aiheutuvien menojen korvaamiseen valtio osallistuu muiden kuin turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annettujen aiempien säännösten nojalla. Käytännössä tämä on tarkoittanut inkerinsuomalaisia paluumuuttajia ja pakolaisia tai heihin rinnastettavia henkilöitä. Maahanmuuttovirasto on katsonut, ettei sopimusta tältä osin voida uudistaa uudesta vastaanottolaista johtuen.

Nykyisen sopimuksen mukaan kaupunki saa vastaanottoyksiköille tuottamistaan hallinto- ym. palveluista hallintokulukorvauksen, jonka määräytymisperuste vuonna 2011 oli 8 % kaikista muista kuluista paitsi toimeentulotuesta (1.9.2011 alkaen vastaanottorahasta). Sopimusluonnoksessa hallintokulukorvauksen määräytymisperustetta on muutettu siten, että hallintokulukorvaus on 6 % kaikista vastaanoton kuluista mukaan lukien vastaanottoraha. Toiminnallisen tilinpäätöksen tietojen perusteella määräytymisperusteen muutos ei olennaisesti vaikuta korvauksen suuruuteen.

Vastaanottolain 13 §:n 2 momentin nojalla vastaanottopalveluihin kuuluvat majoitus, vastaanotto- ja käyttöraha, sosiaalipalvelut, terveydenhuoltopalvelut, tulkki- ja käännöspalvelut sekä työ- ja opintotoiminta siten kuin lain 3 luvussa säädetään. Vastaanottopalveluna voidaan järjestää myös ateriat. Sopimuksen perusteella kaupunki voi järjestää palvelut omana toimintanaan, ostopalvelutoimintana, yhteishankintana tai muita yhteistyömahdollisuuksia hyödyntäen. Helsingin ylläpitämien vastaanottokeskusten kirjoilla olevien kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden terveystalvelujen järjestämistä koskeva ostopalvelusopimus päättyy 31.10.2012. Aikomuksena ei ole ollut järjestää terveystalveluja osana kaupungin omaa toimintaa. Maahanmuuttovirasto on ilmoittanut kilpailuttavansa vastaanottotoiminnan palveluista ainakin vastaanottokeskusten terveydenhoitopalvelut lukuun ottamatta suun terveydenhuoltoa osana pyrkimystään alentaa vastaanoton kustannuksia.

Kaupungin voimassa olevan ostopalvelusopimuksen sopimuskauden päättyttyä 1.11.2012 lukien vastaanottolain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetut terveydenhuoltopalvelut järjestää maahanmuuttovirasto kilpailutuksensa perusteella.

18.06.2012

Stj/1

24.04.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Jarmo Räihä, johtava asiantuntija, puhelin: 310 58385
jarmo.raiha(a)hel.fi

§ 751
Virkojen perustaminen sosiaaliviraston
vastaanottokeskustoimintaan

HEL 2012-005566 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti:

1. Perustaa seuraavat määräaikaiset virat ajalle 1.1.2012-31.12.2013

Aikuisten palvelujen vastuualue

vakanssi 031462

apulaisjohtaja 3157,22 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031464

johtava sosiaalityöntekijä 3318,40 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031465

sosiaalityöntekijä 2860,35 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031468

sosiaaliohjaaja 2393,98 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031469

sosiaaliohjaaja 2393,98 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

2. Perustaa seuraavat määräaikaiset virat ajalle 1.1.2012 – 30.6.2012

Aikuisten palvelujen vastuualue

vakanssi 031463

apulaisjohtaja 3157,22 e/kk

18.06.2012

Stj/2

vastaanottokeskustoiminta
vakanssi 031466
sosiaalityöntekijä 2860,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta
vakanssi 031467
sosiaalityöntekijä 2860,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta
vakanssi 031470
etuuskäsittelijä 2172,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta
vakanssi 031471
etuuskäsittelijä 2172,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne:

1. Perustaa seuraavat määräaikaiset virat ajalle 1.1.2012-31.12.2013

Aikuisten palvelujen vastuualue

vakanssi 031462

apulaisjohtaja 3157,22 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031464

johtava sosiaalityöntekijä 3318,40 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

Stj/2

---

vakanssi 031465	
sosiaalityöntekijä	2860,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
vakanssi 031468	
sosiaaliohjaaja	2393,98 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
vakanssi 031469	
sosiaaliohjaaja	2393,98 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
2. Perustaa seuraavat määräaikaiset virat ajalle 1.1.2012 – 30.6.2012	
Aikuisten palvelujen vastuualue	
vakanssi 031463	
apulaisjohtaja	3157,22 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
vakanssi 031466	
sosiaalityöntekijä	2860,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
vakanssi 031467	
sosiaalityöntekijä	2860,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
vakanssi 031470	
etuuskäsittelijä	2172,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	
vakanssi 031471	
etuuskäsittelijä	2172,35 e/kk
vastaanottokeskustoiminta	

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Helsingin vastaanottokeskuksen toimintaa on järjestetty kolmessa yksikössä, Kyläsaarella, Punavuorella ja Kaarlenkadulla. Kyläsaaren vastaanottokeskuksen toiminta päättyy 30.6.2012 ja toimintaa siirretään Lappeenrannan Konnunsuolle.

Virat joudutaan sopimusteknisistä syistä perustamaan takautuvasti.

Tehtävät edellyttävät virkasuhdetta, koska tehtävissä tehdään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain mukaisia päätöksiä.

Esittelijä yhtyy talous- ja suunnittelukeskuksen näkemykseen, että virat tulisi perustaa vastaanottokeskustoiminnan vakiintumattomuuden takia määräaikaisina.

Valtio korvaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset Helsingin kaupungille täysimääräisesti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Tiedoksi

Sosiaalilautakunta
Sosiaalivirasto
Talous- ja suunnittelukeskus

Päätöshistoria

Talous- ja suunnittelukeskus 5.6.2012

HEL 2012-005566 T 01 01 01 01

Sosiaalilautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että vastaanottokeskustoimintaa varten perustettaisiin 5 virkaa toistaiseksi ja 6 virkaa määräajaksi.

Esitys perustuu uuteen sopimusluonnokseen. Uusi sopimusluonnos on valmisteltu Helsingin kaupungin ja maahanmuuttoviraston välisissä sopimusneuvotteluissa, ja siinä on otettu huomioon sisäasiainministeriön 21.11.2011 päätös turvapaikanhakijoiden vastaanottokapasiteetin vähentämisestä. Vastaanottolain 10 §:n mukaan maahanmuuttovirasto voi sisäasiainministeriön valtuutuksella sopia kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka

yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta. Valtio korvaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset Helsingin kaupungille täysimääräisesti.

Vastaanottotoiminnan uudelleenjärjestelyjä tehtiin loppuvuodesta 2011 ja keväällä 2012. Marraskuussa 2011 sisäasiainministeriö päätti antaa maahanmuuttovirastolle valtuudet irtisanoa sopimukset ja lakkauttaa Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren yksikön (170 paikkaa) 30.6.2012 mennessä. Sosiaaliviraston ja maahanmuuttoviraston neuvottelujen ja sosiaaliviraston esityksen 28.12.2011 johdosta maahanmuuttovirasto teki 3.1.2012 sisäasiainministeriölle esityksen vastaanottokeskusten lakkauttamispäätöksen muuttamisesta ja valtuutuspyynnöstä. Maahanmuuttovirasto pyysi 8.3.2012 Helsingin kaupunkia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin Kyläsaaren yksikön lakkauttamiseksi Punavuoren yksikön sijasta. Vastaanottotoiminnan tulee päättyä Kyläsaaren yksikössä 30.6.2012 mennessä ja toimintaa sijoitettiin Lappeenrannan Konnunsuolle. Virat olisi tullut perustaa 2011 vuoden vaihteessa. Edellä mainituista sopimusteknisistä syistä virat kuitenkin perustetaan vasta takautuvasti.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa toistaiseksi esitettyjen virkojen osalta, että niiden tulisi olla määräaikaisia, esimerkiksi kahdeksi vuodeksi, toimintojen vakiintumattomuuden vuoksi. Vakiintumattomuudelta näyttäivät eräät viimeaikaiset valtion toimenpiteet, kun vuonna 2009 vastaanottokeskuksen majoituskapasiteettia lisättiin 400 paikalla ja vuonna 2011 vastaanotokapasiteettia vähennettiin 170 paikalla. Lisäksi on huomioitava, että säilöönnottoa koskevat säännökset ovat parhaillaan tarkastelun alla.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 02.05.2012 § 137

HEL 2012-005566 T 01 01 01 01

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus päättäisi:

1. Perustaa 1.1.2012 lukien seuraavat virat

Aikuisten palvelujen vastuualue

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvnro

FI02012566

18.06.2012

Stj/2

vakanssi 031462

apulaisjohtaja 3157,22 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031464

johtava sosiaalityöntekijä 3318,40 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031465

sosiaalityöntekijä 2860,35 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031468

sosiaaliohjaaja 2393,98 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031469

sosiaaliohjaaja 2393,98 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

2. Perustaa määräaikaiset virat ajalle 1.1.2012 – 30.6.2012

Aikuisten palvelujen vastuualue

vakanssi 031463

apulaisjohtaja 3157,22 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031466

sosiaalityöntekijä 2860,35 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031467

sosiaalityöntekijä 2860,35 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031470

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

etuuskäsittelijä 2172,35 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

vakanssi 031471

etuuskäsittelijä 2172,35 e/kk

vastaanottokeskustoiminta

Helsingin vastaanottokeskuksen toimintaa on järjestetty kolmessa yksikössä, Kyläsaarella, Punavuorella ja Kaarlenkadulla. Uusimpien yksikköjen, Punavuoren ja Kaarlenkadun, virat ovat olleet määräaikaista viime vuoden loppuun asti. Tehtävien täyttöä on jatkettu 1.1.-30.6.2012 kaupunginjohtajiston 23.11.2011 antamaan täyttölupaan perustuen. Kyläsaaren vastaanottokeskuksen toiminta päättyi 30.6.2012. Osa määräaikaista tehtävistä kuitenkin jatkuu 1.7.2012 alkaen, koska toimintaa jatketaan kahdessa jäljelle jäävässä Helsingin vastaanottokeskuksen yksikössä maahanmuuttoviraston kanssa neuvotellun henkilöstömitoituksen mukaisena.

Aikuisten palvelujen vastuualueelle esitetään perustettavaksi Helsingin vastaanottokeskuksen 1.7.2012 jatkuvassa toiminnan laajuudessa apulaisjohtajan, johtavan sosiaalityöntekijän, sosiaalityöntekijän ja kahden sosiaaliohjaajan virat 1.1.2012 lukien. Edelleen esitetään perustettavaksi toiminnan nykyisessä laajuudessa tarvittavien apulaisjohtajan, kahden sosiaalityöntekijän ja kahden etuuskäsittelijän määräaikaista virat ajalle 1.1.2012 – 30.6.2012. Kaikkien kolmen sosiaalityöntekijän, kahden sosiaaliohjaajan ja kahden etuuskäsittelijän sekä johtavan sosiaalityöntekijän tehtävät edellyttävät virkasuhdetta, koska tehtävissä tehdään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain (19 – 23 §) mukaisia päätöksiä. Kahden apulaisjohtajan tehtävät edellyttävät virkasuhdetta, koska tehtäviin kuuluu vastaanottotoiminnan johtaminen vastaanottokeskuksessa yhdessä vastaanottokeskuksen johtajan kanssa sisältäen kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain (60-61 §) mukainen aineiden ja esineiden haltuunotto ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastaminen.

Helsingin vastaanottokeskuksen toiminta vakiintuu kahdessa yksikössä järjestettäväksi toiminnaksi 1.7.2012 lukien Kyläsaaren vastaanottokeskuksen toiminnan päättyessä 30.6.2012. Valtio korvaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset Helsingin kaupungille täysimääräisesti.

24.04.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja

18.06.2012

Stj/2

Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Leila Palviainen, sosiaalisen ja taloudellisen tuen päällikkö, puhelin: 310 58283
leila.palviainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 752

Valtuutettu Pekka Saarnion toivomusponsi: vapaalippuja kulttuuritilaisuuksiin

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2011-010818 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Otteet

Ote

Ponnen esittäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän toivomusponnen (Pekka Saarnio) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaa 2012-2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

” Valtuusto kehottaa kaupunkia selvittämään mahdollisuuden neuvotella eri kulttuurilaitosten ja -toimijoiden kanssa mahdollisuudesta tarjota vapaalippuja esim. joululahjoina toimeentulokiasiakkaille, syrjäytymisvaarassa eläville ym. vastaaville ryhmille. Yhtä lailla vapaalipuilla voisi palkita kaupungille arvokasta vapaaehtoista työtä esim. vanhusten palvelukeskuksissa tekeviä henkilöitä. ” (Pekka Saarnio)

Kvston työjärjestyksen 24 §.n mukaan Khn on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

18.06.2012

Stj/3

Esittelijä viittaa sosiaalilautakunnan sekä kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausuntoihin ja toteaa pitävänsä tärkeänä sitä, että virastot jatkavat ja lisäävät yhteistyötään kulttuuripalvelujen tarjoamisessa toivomusponnessa mainituille ryhmille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Otteet

Ote
Ponnen esittäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Muut valtuutetut

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 15.05.2012 § 198

HEL 2011-010818 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa toivomusponnosta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Helsingissä on tarjolla runsaasti maksuttomia kulttuuritapahtumia. Maksullisten tilaisuuksien lippujen hinnasta voivat saada alennusta mm työttömät, opiskelijat, eläkeläiset sekä varus- ja siviilipalvelusmiehet. Monet syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt eivät kuitenkaan oma-aloitteisesti hakeudu kulttuuritilaisuuksiin. Vapaalipun tarjoaminen voisi saattaa myös heitä kulttuuritoiminnan pariin.

Sosiaalilautakunta kannattaa ehdotusta vapaalipuista toimeentulokiasiakkaille ja syrjäytymisvaarassa oleville. Lippuja voisi tarjota sekä yksittäisille toimeentulokiasiakkaille että lapsiperheille, jolloin koko perhe pääsisi virkistäytymään kulttuurin parissa. Mahdollisten vapaalippujen jakaminen tulisi järjestää tavalla, jolla henkilön mahdollinen toimeentulokiasiakkuus ei paljastu. Vapaalippuja voisi tarjota myös esimerkiksi matalan kynnyksen toimipaikoissa käyville henkilöille.

Vapaaehtoistyötä tekevien palkitsemismahdollisuudet ja -käytännöt ovat vaatimattomia. Sosiaalilautakunta kannattaa myös vapaaehtoistyötä tekevien palkitsemista vapaalipuilla kiitoksena heidän tekemästään työstä.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Niina Pajala, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 44553
niina.pajala(a)hel.fi

Leila Palviainen, sosiaalisen ja taloudellisen tuen päällikkö, puhelin: 310 58283
leila.palviainen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 13.03.2012 § 46

HEL 2011-010818 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus on tärkeä tavoite. Tämän vuoksi, esimerkiksi kulttuurikeskuksen aluetalojen esitysten lippuhinnat ovat jo nyt kohtuullisia. Ilmaisia esityksiä on myös paljon.

Jotta tieto kulttuurikeskuksen kohtuuhintaisista esityksistä laajenisi ja tavoitaisi uusia yleisöjä, on viime vuosien aikana ryhdytty kohdistamaan tiedotusta ja suoramarkkinointia tiettyihin sosiaaliryhmiin. Tämä on tapahtunut mm. tiivistämällä virastoyhteistyötä. Erityisesti ikäihmisten kohtuuhintaisten kulttuuripalveluiden kehittämisessä tärkeässä roolissa on ollut sosiaaliviraston ja kulttuurikeskuksen yhteinen kulttuurisen vanhustyön suunnittelija. Hän pyrkii oman työnsä kautta luomaan uudenlaista yhteistyötä virastojen välille, jotta kulttuuripalvelut tavoittaisivat helsinkiläiset ikäihmiset ja jotta kulttuurikeskus onnistuisi paremmin tuottamaan juuri heille suunnattua toimintaa.

Kulttuurisuunnittelija tekee myös tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden kulttuurilaitosten kanssa välittääkseen tietoa kentän tarpeista ja aktivoidakseen myös niitä kohdistamaan palveluita ikäihmisille. Tavoitteena on myös aktivoida kulttuurilaitoksia antamaan vapaalippuja. Esimerkiksi UMO jazz orkesteri on ryhtynyt tarjoamaan maksuttomia konserttilippuja pääkaupunkiseudulla järjestettäviin konsertteihin. Vuoden 2012 yhteistyökumppaneita ovat Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry sekä ja Irti huumeista ry.

18.06.2012

Stj/3

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Jenni Varho, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37842
jenni.varho(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 753

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Sosiaalilautakunta 12.6.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 24 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Sosiaalilautakunta 12.6.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

18.06.2012

Sj/1

§ 754

Valtuutettu Zahra Abdullan toivomusponsi maahanmuuttajalasten tutustuttamisesta suomalaiseen kulttuuriin

Pöydälle 18.06.2012

HEL 2011-010821 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Abdullan toivomusponsi 11, Kvsto 14.12.2011 asia 3
- 2 Maahanmuutto- ja kotouttamisasioiden neuvottelukunnan lausunto

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän toivomusponnen (Zahra Abdullah) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

Hyväksyessään 14.12.1011 Helsingin kaupungin kulttuuristrategian 2012 -2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuuksia järjestää kouluissa ja päiväkodeissa maahanmuuttajalapsille tapahtumia, joissa he voivat tutustua suomalaisen kulttuurin merkkihenkilöihin ja tärkeisiin tapahtumiin. Näin maahanmuuttajalapsen ja nuoret tutustuisivat suomalaiseen kulttuuriin rikkauteen." (Zahra Abdulla)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen

selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä viittaa asiasta saatuihin lausuntoihin. Niistä välittyy vahvasti se, että kouluissa ja päivähoidossa arvostetaan ja hyödynnetään niitä mahdollisuuksia, joita Helsingin kaupungissa on tarjolla ja joiden avulla voidaan tukea lasten kasvua monipuolisessa ja elämyksellisessä kulttuuriympäristössä. Opetuslautakunnan lausunnosta ilmenee mm., että lautakunnan hyväksymään kuntakohtaiseen opetussuunnitelmaan sisältyy velvoite edistää kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja sitä kautta yksilön kulttuurisen identiteetin rakentumista. Suomalaisen kulttuurin ohella peruskoulujen arvopohjaan kuuluu oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen. Lautakunnan lausunnossa on listattu vuosiluokittain niitä teemoja, joiden kautta oppilaat tutustuvat suomalaiseen ja omaan kulttuuriinsa. Sosiaalilautakunnan lausunnossa kerrotaan vastaavasti, että varhaiskasvatuksen oppimisympäristö suunnitellaan mahdollisimman monipuolisesti ottaen huomioon myös kulttuuriset tekijät. Suomalaisen kulttuuriperinteen ja siihen liittyvien juhlapäivien vietto on osa varhaiskasvatuksen toiminnan sisältöä ja päivähoidossa hyödynnetään eri asuinalueiden kulttuuriympäristöä ja kulttuuripalveluita, kirjastot mukaan lukien.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Abdullan toivomusponsi 11, Kvsto 14.12.2011 asia 3
- 2 Maahanmuutto- ja kotouttamisasioiden neuvottelukunnan lausunto

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Tiedoksi

Muut valtuutetut

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 17.04.2012 § 53

HEL 2011-010821 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen ja elämykselliseen kulttuuriyhteistyöhön. Kulttuuri, identiteetti ja interkulttuurisuus näkyvät Helsingin kaupungin peruskoulujen arvoissa sekä opetussuunnitelmissa. Opetuslautakunnan hyväksymän kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaan kouluissa edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä sitä kautta yksilön kulttuurisen identiteetin rakentumista. Suomalaisen kulttuurin ohella Helsingin kaupungin peruskoulujen arvopohjaan kuuluu oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen.

Esimerkkejä suomalaiseen ja omaan kulttuuriin tutustumisesta perusopetuksen eri vaiheissa:

1-2 luokat Kuka olen ja mihin kuulun

- perhe, ystävät, suku, koulu ja muu lähiympäristö
- oman identiteetin muodostumisen lähtökohdat
- lasten arki ja juhla

3-4 luokat Samanlaiset ja erilaiset lapset

- omat juuret
- suomalainen ja pohjoismaalainen kulttuuri
- juhlatapakulttuuri

5-6 luokat Minä osana sukupolvien ketjua ja ihmiskuntaa

- elinolot ennen ja nyt
- suomalaiset vähemmistöt
- Suomi osana Eurooppaa; kielet ja kulttuurit
- kulttuurin eri muodot

7-9 luokat Monikulttuurinen maailma

- Suomi maailmassa
- universaalit, ihmisiä yhdistävät asiat
- aktiivinen kulttuurista nauttiminen ja oma luova kulttuuritoiminta

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Sari Korkalainen, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
sari.korkalainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Sosiaalilautakunta 20.03.2012 § 91

HEL 2011-010821 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa toivomusponnosta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti toiminta päivähoidossa perustuu lapsille ominaisiin tapoihin, kuten leikkiin, liikuntaan, tutkimiseen ja taiteiluun. Aikuisen tehtävänä on tuoda sisältöä ja laajentaa lapsen elämyspiiriä. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristö suunnitellaan mahdollisimman monipuolisesti ottaen huomioon myös kulttuuriset tekijät.

Suomalaisen kulttuuriperinteen ja siihen liittyvien juhlapäivien vietto on osa varhaiskasvatuksen toiminnan sisältöä. Päivähoidon toiminnassa hyödynnetään Helsingin eri asuinalueiden kulttuuriympäristöä. Lasten kanssa tutustutaan lähiympäristön taideteoksiin, tehdään retkiä museoihin ja vierailaan mahdollisuuksien mukaan teatteri- ja musiikkiesityksissä.

Päivähoidolla ja kirjastoilla on käynnistymässä Sadut ja Tarinat -niminen yhteinen hanke vuosille 2012–2015. Hankkeen kohderyhmänä ovat alle kouluikäiset lapset ja heidän perheensä. Tavoitteena on lisätä lasten osallisuutta oman asuinalueen tarjoamia kulttuuripalveluja tehokkaasti hyödyntäen. Kirjastojen ja päivähoidon yhteistyöllä järjestetään lapsille pienimuotoisia teatteri- ja musiikkitapahtumia. Tilaisuuksia on tarkoitus järjestää myös eri kieliryhmille alueiden tarpeiden mukaan.

Vuonna 2013 on lastentarhatoiminnan 125-vuotisjuhla ja vuonna 2014 on leikkipuistotoiminnan 100-vuotisjuhla. Tarkoituksena on, että mahdollisimman moni lapsi pääsee osallistumaan juhlavuosien tapahtumiin. Hyödynnämme Helsingin kulttuurilaitosten teemoja vuosina 2012–2015.

Kultus.fi on Helsingin kulttuurikeskuksen ja Opetusviraston yhteinen tiedote. Muun muassa tästä tiedotteesta lasten kanssa toimiva kasvatushenkilöstö löytää kulttuuritapahtumat, joihin päivähoito voi osallistua.

Vuoden 2012 World Design Capital -kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Lahti toteuttavat yhdessä Muotoilijan aarrearkku -hankkeen, jossa kaupunkien esiopetukseen osallistuvat lapset saavat kokemuksen muotoilusta. Syksyllä 2012 kaupunkien esiopetusryhmiin jaetaan Muotoilijan aarrearkku, joka sisältää valikoitujen esineiden ja tarvikkeiden lisäksi opettajille suunnatun menetelmäoppaan.

Opetussuunnitelmaa tukeva sisältö innostaa lasta leikin, tutkimisen ja oman tekemisen kautta kokeilemaan, oivaltamaan ja onnistumaan. Annantalon Lasten Kirjakahvila on osa World Design Capital Helsinki-2012 ohjelmaa. Siellä on mahdollisuus vierailta ja tutustua suomalaiseen kulttuuriin. Helsingin Ulkoleikki Stadissa -hankkeessa leikkipuistotoimintaan osallistuvia lapsia rohkaistaan osallistumaan oman toimintaympäristönsä muotoiluun.

Lasten päivähoito tekee lisäksi aktiivisesti yhteistyötä Helsingin Kaupunginteatterin ja muiden lastenkulttuuria tarjoavien tahojen kanssa. Helsingin päivähoito pitää tärkeänä, että lapsille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tutustua suomalaiseen kulttuuritarjontaan.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Nina Onufriew, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

18.06.2012

Sj/2

§ 755

Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätöksestä, joka koskee tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttämistä

HEL 2011-006611 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hallintokeskuksen oikeuspalvelujen lausunnosta ilmenevin perustein hylätä ***** tekemän oikaisuvaatimuksen tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttämistä koskevasta kaupunginhallituksen 19.3.2012 tekemästä päätöksestä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus Khn ptk 19.3.2012 § 290, Tietokeskuksen tilastopalvelupäällikön virkaan ottaminen
- 2 Liitteet oikaisuvaatimukseen, tilasto- ja tietopalvelupäällikön virka
- 3 Sanomalehti-ilmoitus 16.10.2011, Tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttäminen
- 4 Sanomalehti-ilmoitus 8.1.2012, Tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttäminen
- 5 Vastaselitys Helsingin kaupungille

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus,
oikaisuvaatimuksen johdosta
annettu päätös

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen hallintokeskuksen oikeuspalvelujen lausunnosta ilmenevin perustein hylätä ***** tekemän oikaisuvaatimuksen tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttämistä koskevasta kaupunginhallituksen 19.3.2012 tekemästä päätöksestä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus otti 19.3.2012 tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön virkaan FM Ari Jaakolan. ***** on tehnyt asiassa 18.4.2012 päivätyn oikaisuvaatimuksen, josta on saatu hallintokeskuksen oikeuspalveluiden ja tietokeskuksen yhdessä valmisteleva lausunto. Oikaisuvaatimuksen tekijä on antanut tästä lausunnosta 30.5. päivätyn vastaselityksen. Näistä asiakirjoista on seuraavassa tiivistelmä:

Oikaisuvaatimuksen tekijä kiinnittää ensinnäkin huomiota siihen, että virka julistettiin uudelleen haettavaksi tätä riittävästi perustelematta, ja niin, että päätöstä uudesta hakukierroksesta ei tehnyt kaupunginhallitus, vaikka laki kunnallisesta viranhaltijasta olisi tätä edellyttänyt. Uudelleen haku on vaarantanut hakijoiden tasapuolisen kohtelun, koska hakuilmoituksessa ilmoitetut kelpoisuusvaatimukset ja arvostettavat ominaisuudet poikkesivat toisistaan. Oikaisuvaatimuksen tekijä huomauttaa tässä yhteydessä, että ensimmäisen hakukierroksen toinen kelpoisuusvaatimus, eli hyvä perehtyneisyys tilasto- ja tietopalveluosaston toimialaan, ei ollut enää lainkaan mainittuna. Siihen kuitenkin viitattiin esittelymuistiossa, jossa uutta hakua perusteltiin sillä, että saataisiin enemmän hakijoita, joilla on (mm.) riittävää näyttöä toimialan kattavasta osaamisesta.

Oikaisuvaatimuksessa todetaan edelleen, että lainsäädäntö edellyttää hakijoista tehtävää systemaattista ansiovertailua, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella arvioidaan viranhoidon kannalta keskeisiä henkilökohtaisia ominaisuuksia. Myös haastateltavien valinnat tulee tehdä ansiovertailujen avulla. Näitä ansiovertailuja ei ole nyt tehty, eikä yhdistelmä hakijoista täytä tällaisen vertailun kriteereitä, koska siitä puuttuu hakijoiden vertailu yleisten ja erityisten kelpoisuusehtojen suhteen. Vaadittavan tyyppistä ansiovertailua esitetään vain niistä kahdesta hakijasta, jotka jäivät loppuvertailuun.

Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo olevansa virkaan ansioituneempi kuin siihen valittu henkilö. Hän katsoo olevan syytä epäillä, että häntä on syrjitty iän ja/tai sukupuolen perusteella. Ansioiden vertailun arviointi on puolestaan mahdollista vasta, kun käytettävissä on asianmukaisesti laadittu ansiovertailu.

Oikaisuvaatimus on liitteenä 1.

Hallintokeskuksen oikeuspalveluiden lausunnossa todetaan mm., että kaupunginhallitus on kehottanut tietokeskusta julistamaan ao. viran haettavaksi, ja että kaupunginhallituksen on katsottava tällöin antaneen valtuudet myös siihen, että virka voidaan julistaa uudelleen haettavaksi. Kun kaupunginhallitus 19.3.2012 päätti virkaan valinnasta, oli sillä myös tieto siitä, että virka oli toisen kerran haettavana ja myös perustelut menettelylle.

Kaupunginhallituksen päätöksen päätösehdotuksessa on todettu, että uuteen hakuun päädyttiin, koska toivottiin enemmän hakemuksia, jotka sisältäisivät sekä johtamisen että hallinnon kokemusta että riittävää näyttöä toimialan kattavasta osaamisesta. Toimialan osaamisen todettiin korostuvan sen vuoksi, että osastolta on jäämässä useita avainhenkilöitä eläkkeelle.

Oikeuspalvelut toteaa, että hakuilmoituksissa olleet kelpoisuusvaatimukset ovat olleet voimassa olleiden johtosääntöjen mukaiset. Uuden johtosäännön mukaan osaston päällikön kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtotehtävistä. Aiemman johtosäännön mukainen kelpoisuusvaatimus oli virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä hyvä perehtyneisyys tilasto- ja tietopalveluosaston toimialaan. Ensimmäisessä lehti-ilmoituksessa, jossa kelpoisuusvaatimukset olivat aiemman johtosäännön mukaiset, todettiin lisäksi arvostettavan mm. asiantuntijaorganisaatiossa hankittua kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä. Aiemmat hakemukset otettiin huomioon valintatilanteessa, ja tämä mainittiin myös 8.1.2012 julkaistussa ilmoituksessa. Uudelleen haku ei ole vaarantanut hakijoiden tasapuolista kohtelua.

Oikeuspalvelut toteaa hakijoiden ansiovertailun osalta, että virkaa haki 42 henkilöä, joista alkuhaastatteluun pyydettiin kymmenen henkilöä. Neljä kutsuttiin jatkohaastatteluun, joista kaksi perui hakemuksensa prosessin edetessä. Esityslistan liitteenä oli hakijoista laadittu yhteenveto, luettelo alkuhaastatteluun kutsutuista hakijoista ja esityslistalla vertailtiin tarkemmin kahta jatkohaastatteluun kutsuttua hakijaa. Haastattelijat, kaupunginhallituksen esittelijä sekä kaupunginhallituksen jäsenet ovat voineet tehdä ansiovertailun sekä hakemusten että laaditun yhteenvedon että haastattelujen perusteella. Kaupunginhallituksen jäsenillä on ollut kokouksessa käytettävissään hakijoiden hakemusasiakirjat. Ansiovertailu on siten tehty.

Oikeuspalveluiden lausunnossa on tämän jälkeen kuvattu seikkaperäisesti sekä virkaan valitun että oikaisuvaatimuksen tekijän koulutus sekä heidän työtehtävänsä sekä verrattu hakijoiden koulutusta ja työkokemusta suhteessa viran kelpoisuusvaatimuksiin ja viran menestyksellisen hoidon kannalta tärkeisiin ominaisuuksiin.

Oikeuspalveluiden lausunto on päätöshistoriassa.

Vastaselityksessään oikaisuvaatimuksen tekijä toistaa oikaisuvaatimuksensa sisällön ja perustelut katsoen, että päätös viran julistamisesta uudelleen haettavaksi olisi pitänyt tehdä kaupunginhallituksessa, ja sen olisi pitänyt perustua asianmukaiseen esittelymuistioon. Kelpoisuusvaatimusten muuttuminen ja siitä johtunut

epäselvä menettely vaaransivat hakijoiden tasapuolisen kohtelun. Ansiovertailu oli puutteellinen. Myös oikeuspalveluiden ansiovertailu on puutteellinen, eikä sitä ole toteutettu lainsäädännön vaatimalla tavalla. Kelpoisuusehdot ja hakijoiden ominaisuudet on esitelty erillisinä luetteloina eikä minkäänlaista ansiopisteytystä ole tehty. Soveltuvuusarviointi on tehty vain valituksi tulleelle, vaikka sen avulla voitaisiin ratkaista muuten ansioiltaan yhdenvertaisten hakijoiden eroja perustuslain yleisiin nimitysperusteisiin kuuluvassa "kyvyssä".

Vastaselitys on liitteenä 5.

Esittelijä katsoo, oikeuspalveluiden lausuntoon viitaten, että tietokeskus on voinut kaupunginhallituksen kehotuksen perusteella julistaa viran myös uudelleen haettavaksi ja että uudelleen haettavaksi julistamiseen on ollut perustellut syyt. Hakuilmoituksissa olleet kelpoisuusvaatimukset ovat olleet voimassa olleiden johtosäntöjen mukaiset. Aiemmat hakemukset otettiin huomioon, mikä mainittiin jälkimmäisessä ilmoituksessa. Uudelleen haku ei ole vaarantanut hakijoiden tasapuolista kohtelua. Kaupunginhallituksen jäsenet ovat voineet tehdessään päätöksensä 19.3.2012 tehdä ansiovertailun sekä hakemusten että laaditun yhteenvedon että haastattelijien perusteella. Heillä oli käytettävissään myös hakijoiden hakemusasiakirjat.

Kaupunginhallituksella on nyt lisäksi käytettävissään oikeuspalveluiden lausuntoon kirjattu ansiovertailu, johon on koottu oikaisuvaatimuksen tekijän ja virkaan otetun henkilön hakemuksista ja haastatteluista ilmenneet seikat, sekä näistä valintaa valmisteltaessa tehdyt johtopäätökset suhteessa haettavana olleen viran asettamiin vaatimuksiin. Virkaan valinta perustuu kokonaisarvioon. Vaatimus, että eri osa-alueille annettaisiin pisteitä, jotka sitten laskettaisiin yhteen, niitä kaiketi jollain tapaa painottaen, ei ole realistinen eikä sellaista ole oikeuskäytännössä edellytetty. Oikaisuvaatimuksen tekijää ei ole myöskään syrjitty iän tai sukupuolen perusteella.

Esittelijä viittaa hallintokeskuksen oikeuspalveluiden yhdessä tietokeskuksen kanssa valmistelemaan lausuntoon ja katsoo, ettei ole laillisuus- eikä tarkoituksenmukaisuusperusteita muuttaa kaupunginhallituksen 19.3.2012 tekemää päätöstä.

Kaikki hakemusasiakirjat ovat nähtävillä kaupunginhallituksen kokouksessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

18.06.2012

Sj/2

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus Khn ptk 19.3.2012 § 290, Tietokeskuksen tilastopalvelupäällikön virkaan ottaminen
- 2 Liitteet oikaisuvaatimukseen, tilasto- ja tietopalvelupäällikön virka
- 3 Sanomalehti-ilmoitus 16.10.2011, Tieken tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttäminen
- 4 Sanomalehti-ilmoitus 8.1.2012, Tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran täyttäminen
- 5 Vastaselitys Helsingin kaupungille

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus,

oikaisuvaatimuksen johdosta

annettu päätös

Tiedoksi

Tietokeskus

Päätöshistoria

Hallintokeskus Oikeuspalvelut 10.5.2012

HEL 2011-006611 T 01 01 01 01

Oikaisuvaatimus kunnallisen viranomaisen päätöksestä voidaan tehdä laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Oikaisuvaatimus on kohdistettu päätöksen laillisuuteen. Oikaisuvaatimus tulisi jäljempänä esitetyin perustein hylätä.

Kaupunginhallitus päätti 19.3.2012, 290 §, ottaa FM A J:n tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön virkaan. Oikaisuvaatimuksen tekijälle I-L N, joka haki virkaa, on lähetetty päätös tiedoksi 2.4.2012. Oikaisuvaatimus on saapunut 18.4.2012. Se on tehty oikealle viranomaiselle ja saapunut määräajassa.

Oikaisuvaatimuksessa väitetään ensinnäkin, että virantäytössä ei ole noudatettu kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (viranhaltijalaki) 4 §:n 2 momentin säännöksiä julistettaessa virkaa uudelleen haettavaksi. Lainvastaisen päätöksestä tekee se, ettei päätöstä ole tehnyt virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen eli kaupunginhallitus.

Tältä osin oikeuspalvelut toteaa, että kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan virkasuhteeseen ottamisesta

päätävä viranomainen voi perustellusta syystä päättää hakuajan jatkamisesta, uudesta hakumenettelystä tai virkasuhteen täyttämättä jättämisestä. Uutta hakumenettelyä koskevassa ilmoituksessa on mainittava, otetaanko aikaisemmat hakemukset huomioon.

Kaupunginhallitus päätti 26.9.2011, 842 §, myöntää tietohuoltopäällikkö Leila Lankiselle eron tietokeskuksen tilasto- ja tietopalveluyksikön päällikön virasta 1.2.2012 lukien.

Kaupunginhallitus päätti 26.9.2011, 843 §, muuttaa tietokeskuksen tilasto- ja tietopalveluyksikön päällikön nimikkeen tilasto- ja tietopalvelupäälliköksi. Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa tietokeskusta julistamaan tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran haettavaksi.

Ensimmäisen kerran tilasto- ja tietopalvelupäällikön virka oli haettavana 16.10. – 7.11.2011 ja toisen kerran 8.1. – 23.1.2012. Jälkimmäisessä hakuilmoituksessa todettiin, että aikaisemmat hakemukset otetaan huomioon. Ensimmäisessä 7.11.2011 päättyneessä haussa virkaa haki 28 henkilöä. Heistä yksi peruutti hakemuksensa jatkohaastattelun jälkeen. Tammikuun 23. päivänä 2012 päättyneessä haussa virkaa haki 17 henkilöä. Kolme hakijaa haki molemmilla hakukerroilla. Yhteensä hakijoita oli 42.

Kaupunginhallituksen on katsottava kehottaessaan tietokeskusta julistamaan tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran haettavaksi antaneen valtuudet myös siihen, että virka voidaan julistaa myös uudelleen haettavaksi. Kun kaupunginhallitus päätti 19.3.2012 ko. virkaan valinnasta, sillä on ollut tieto siitä, että virka oli toisen kerran haettavana ja myös perustelut menettelylle. Kaupunginhallitus on hyväksynyt tämän.

Kaupunginhallituksen päätöksen 19.3.2012, 290 §, päätösehdotuksessa on todettu, että uuteen hakuun päädyttiin, koska toivottiin enemmän hakemuksia, jotka sisältäisivät sekä johtamisen ja hallinnon kokemusta että riittävää näyttöä toimialan kattavasta osaamisesta. Tilasto- ja tietopalveluosaston nykytilanteessa osastopäällikön johtamistyössä toimialaosaminen korostuu, koska osastolta on jäämässä useita avainhenkilöitä eläkkeelle lähimmän kahden vuoden aikana.

Hallituksen esityksessä laiksi kunnallisesta viranhaltijasta (HE 196/2002 vp) todetaan, että kaikissa tapauksissa virkasuhteen täyttäminen ei ole mahdollista, vaikka se on julistettu haettavaksi. Näin esimerkiksi tilanteessa, jossa kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita ei ole lainkaan. Työnantaja voi myös katsoa muutoin tarpeelliseksi saada enemmän tai uusia hakijoita.

Kenelläkään ei ole myöskään oikeutta tulla nimitetyksi virkasuhteeseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että tietokeskus on voinut kaupunginhallituksen kehotuksen perusteella julistaa virka haettavaksi myös uudelleen. Uudelleen haettavaksi julistamiseen on ollut myös perustellut syyt.

Oikaisuvaatimuksessa väitetään myös, että uudelleen haku on vaarantanut hakijoiden tasapuolisen kohtelun, sillä hakuilmoituksissa ilmoitetut kelpoisuusvaatimukset ja arvostettavat ominaisuudet poikkesivat toisistaan eri kerroilla. Tästä ei mainittu jälkimmäisessä hakuilmoituksessa eikä erityisesti kehotettu uudistamaan hakemusta muuttuneiden hakukriteereiden takia. Kielitaitovaatimukset olivat molemmissa samat, mutta muilta osin vaaditut ja toivotut pätevyyydet erosivat. Esittelymuistiossa ei ole kiinnitetty huomiota eri hakujen erilaisiin pätevyysvaatimuksiin, vaan ne on esitetty jälkimmäisen haun mukaisessa muodossa. Ensimmäisen hakuilmoituksen vaatimus ”hyvä perehtyneisyys tilasto- ja tietopalveluosaston toimialaan” ei ollut enää mukana edes arvostetuissa ominaisuuksissa, vaikka esittelymuistion mukaan uutta hakua perusteltiin sillä, että saataisiin enemmän hakijoita, joilla on sekä johtamisen ja hallinnon kokemusta että riittävää näyttöä toimialan kattavasta osaamisesta.

Oikeuspalvelut toteaa, että 16.10.2011 julkaistussa hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena oli virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä hyvä perehtyneisyys tilasto- ja tietopalveluosaston toimialaan. Kielitaitovaatimuksena on suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Hyvä englannin kielen hallinta ja muu kielitaito ovat eduksi tietokeskuksen kansainvälisessä toiminnassa. Lisäksi todettiin arvostettavan asiantuntijaorganisaatiossa hankittua kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä, hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja ja kykyä kehittää toimintaa asiakaslähtöisesti sekä kansainvälistä osaamista. Toisessa 8.1.2012 julkaistussa hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä. Kielitaitovaatimuksena on suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Hyvä englannin kielen hallinta ja muu kielitaito ovat eduksi. Lisäksi todettiin arvostettavan hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja ja kykyä kehittää toimintaa asiakaslähtöisesti sekä kansainvälistä osaamista.

Kaupunginvaltuusto päätti 16.11.2011, 222 §, muuttaa tietokeskuksen johtosääntöä 1.12.2011 lukien ja kumota 17.5.1995 hyväksytyn johtosäännön samasta ajankohdasta lukien. Uuden johtosäännön 11 §:n mukaan viraston ja osaston päällikön kelpoisuusvaatimuksena on

ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä.

Uudessa johtosäännössä on myös täsmennetty tietokeskuksen toimialaa ja kuvattu eri osastojen (vanhassa johtosäännössä yksikköjen) tehtäviä, kun aiemmin yksiköt oli mainittu vain nimeltä. Vanhassa johtosäännössä oli mm. määräys, jonka mukaan kaupunginhallitus päättää siitä, miten tietokeskus jakaantuu yksiköihin. Yksikön päällikön pätevyysvaatimuksena oli virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä hyvä perehtyneisyys yksikön toimialaan.

Hakuilmoituksessa 8.1.2012 on kerrottu tietokeskuksen toiminnasta ja tilasto- ja tietopalvelupäällikön tehtävistä. Hakuilmoituksessa todetaan, että "Tietokeskuksessa on kaupunkitilastoihin erikoistunut tilasto- ja tietopalveluosasto, johon haemme tilasto- ja tietopalvelupäällikköä. Tilasto- ja tietopalvelupäällikön tehtävänä on johtaa tilasto- ja tietopalveluosastoa." Ilmoitus jatkuu osaston tehtävien kuvauksella. On selvää, että hakijoilta edellytetään perehtyneisyyttä osaston toimialaan, vaikkei sitä erikseen mainita kohdassa kelpoisuusvaatimukset.

Oikeuspalvelut toteaa, että hakuilmoituksissa kelpoisuusvaatimukset ovat olleet voimassa olleiden johtosääntöjen mukaiset. Aikaisemmat hakemukset otettiin huomioon, ja tämä mainittiin myös 8.1.2012 julkaistussa hakuilmoituksessa. Uudelleen haku ei ole vaarantanut hakijoiden tasapuolista kohtelua.

Oikaisuvaatimuksessa väitetään vielä, että tilasto- ja tietopalvelupäällikön virantäytössä ei ole tehty tasa-arvolain, yhdenvertaisuuslain eikä perustuslain 125 §:n edellyttämää ansiovertailua. Esittelymuistion liitteenä oleva yhdistelmä hakijoista ei täytä ansiovertailun kriteerejä. Virkaan ottamispäätös ja siihen liittyvä esittelymuistio eivät täytä perustuslain 21 §:ssä säädetyn hyvän hallinnon ja erityisesti hallintolain 45 §:n 1 momentissa nimenomaisesti säädetyn perusteluvollisuuden eikä perustuslain 125 §:n mukaan viranhakijoiden pätevyysarvioinneille ja ansiovertailulle asetettavia vaatimuksia.

Tasa-arvolain 7 §:n mukaan syrjintä välittömästi tai välillisesti sukupuolen perusteella on kielletty. Lain 8 §:n mukaan työnantajan menettelyä on lisäksi pidettävä 7 §:ssä kiellettyinä syrjintänä, jos työnantaja työhön ottaessaan taikka tehtävään tai koulutukseen valitessaan syrjäyttää henkilön, joka on ansioituneempi kuin valituksi tullut toista sukupuolta oleva henkilö, jollei työnantaja voi osoittaa, että hänen menettelynsä on työn tai tehtävän laadusta johtuva hyväksyttävä syy taikka hänen menettelynsä on johtunut muusta hyväksyttävästä seikasta kuin sukupuolesta.

Yhdenvertaisuuslain 4 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuutta. 6 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta. Ketään ei saa syrjiä mm. iän vuoksi.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittavat sovelletut säännökset.

Perustuslain 125 §:n mukaan yleiset nimitysperusteet ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Taidolla tarkoitetaan koulutuksen ja työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä tarkoitetaan yleistä kyvykkyyttä, kuten työ- ja omaksumiskykyä ja vastaavia hakijoiden henkilökohtaisia ominaisuuksia, jotka ovat tarpeen tehtävien hoitamiseksi. Koetellulla kansalaiskunnolla tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä asioita sekä nuhteetonta käytöstä. Yleisiä nimitysperusteita on tulkittava yhteydessä viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran nimi ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät.

Virkaa haki 42 henkilöä. Alkuhaastatteluun pyydettiin kymmenen henkilöä. Neljä hakijaa kutsuttiin jatkohaastatteluun. Yksi heistä peruutti hakemuksensa jatkohaastattelun jälkeen ja yksi ilmoitti jättäytyvänsä hakuprosessista. I-L N oli ensimmäisessä haastattelussa, mutta ei jatkohaastattelussa. Ensimmäisen haastattelun suorittivat Psycon Oy:n rekrytointikonsultti, tietokeskuksesta tietohuoltopäällikkö/tilasto- ja tietopalvelupäällikkö ja vs. kehittämisspäällikkö. Jatkohaastattelun suorittivat Psycon Oy:stä seniorikonsultti ja tietokeskuksen johtaja ja tutkimuspäällikkö. Henkilöarviointiin, jonka suoritti Psycon Oy, kutsuttiin A J.

Hakijoista on laadittu yhteenveto (yhdistelmä hakijoista, jossa oli hakijoiden hakemuksissaan antamat tiedot), joka oli esityslistan liitteenä 1. Liitteenä 2 oli alkuhaastatteluun kutsutut hakijat. Esityslistalla 19.3.2012 on vertailtu tarkemmin kahta jatkohaastatteluun kutsuttua hakijaa.

Haastattelijat ja kaupunginhallituksen esittelijä sekä kaupunginhallituksen jäsenet ovat voineet tehdä ansiovertailun sekä hakemusten että laaditun yhteenveton että haastattelijain perusteella. Kaupunginhallituksen jäsenillä on ollut valintaa tehdessään käytettävissään kokouksessa myös hakijoiden hakemusasiakirjat. Ansiovertailu on siten tehty.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen päätös 19.3.2012 on perusteltu ja se täyttää em. lakien vaatimukset. Oikaisuvaatimusta käsiteltäessä em. lait on myös otettava huomioon.

Oikaisuvaatimuksen tekijä väittää lisäksi, että hän on ansioituneempi hakija kuin virkaan valittu A J. Hän toteaa, että on syytä epäillä, että häntä on syrjitty sukupuolen ja/ tai iän perusteella.

Tietokeskuksen tilasto- ja tietopalveluosaston päällikkönä on tilasto- ja tietopalvelupäällikkö. Osasto laatii ja hankkii kaupungin ja sen toimintaympäristön tilaaja tietorekistereitä sekä antaa tieto- ja konsultointipalveluita. Tilastot kuvaavat Helsinkiä, sen osa-alueita ja pienalueita sekä Helsingin seutua. Lisäksi tehdään kansainvälisiä vertailuja. Tilasto- ja tietopalvelupäällikkö johtaa osastonsa toimintaa ja vastaa siitä, että hyväksytyt tavoitteet saavutetaan. Hän toimii myös tietokeskuksen johtoryhmän jäsenenä sekä alan asiantuntijana kansallisissa ja kansainvälisissä tilastotoimen hankkeissa ja tehtävissä. ja kehitystä kuvaavia tilastoja, selvityksiä ja ennusteita, ylläpitää ja kehittää verkkopalveluita, tilastollisia tietokantoja

A J on suorittanut filosofian maisterin tutkinnon vuonna 2008 pääaineena maantiede ja sivuaineina suunnittelumaantiede, viestintä ja tietojenkäsittelyoppi. Hän on suorittanut tilastotieteen johdantokurssin Helsingin yliopistossa ja Aalto-yliopiston/TKK Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen yhdyskunta- ja aluesuunnitteluun sekä asiantuntijayhteistyön ja kanssa-asiantuntijuuteen painottuvan pitkän kurssin vuonna 2009. Vantaan kaupungilla hän on suorittanut uusien esimiesten valmennuksen keväällä 2011.

A J on toiminut Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelussa tietopalvelupäällikkönä 1.1.2011- Hän vastaa Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelun tietopalveluyksikön toiminnasta ja sen kehittämisestä sekä näihin liittyvien ulkoisten yhteyksien hoitamisesta, kuten seutuyhteistyöstä sekä korkeakoulu- ja tutkimuslaitosyhteistyöstä. Hän on Vantaan kaupungin edustaja mm. Kaupunkitutkimus metropolipolitiikka –yhteistyöohjelman ohjausryhmässä. Hän on Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelun johtoryhmän jäsen ja osallistuu Vantaan kaupungin strategiatyöhön toimien maankäytön ja ympäristön toimialaa ja koko kaupunkia koskevissa kehittämistehtävissä.

A J toimi Helsingin kaupungin tietokeskuksessa tutkijana, projektitutkijana, tilastosihteerinä ja tutkimussihteerinä yhteensä 11 vuotta. Hänen tutkimustyön toimenkuvassaan painottuivat kaupunkitutkimuksen ja – tilaston tietoaineistot (rekisteri-, tilasto- ja tutkimusaineistot, erityisesti paikkatietoaineistot), menetelmät ja analyysit, erityisesti spatiaaliset analyysit ja visualisointi (esim.

kaupungin tai kaupunkiseudun eri alueiden monimuuttujapohjaisen kehityksen kuvaaminen). Hän toimi myös paikkatietojärjestelmien asiantuntija- ja kehittämistehtävissä, kuten Helsingin kaupungin paikkatiedon kehittämisohjelmatyössä, toimipisterehysterin kehittämisessä ja seudullisessa perusrekisterihankkeessa. Lisäksi hän osallistui useiden paikkatietoalaan sekä geoinformatiikan ja kaupunkitutkimuksen alaan liittyvien koulutushankkeiden toteuttamiseen Helsingin yliopistossa ja Aalto-yliopistossa. Vuosina 2009 - 2010 hän toimi Kaupunkitutkimus ja metropolipolitiikka – yhteistyöohjelman valmistelusihteeristössä vastaten laajan monitoimijaprojektin koordinoinnista ja edistämisen saattamista yhteistyöohjelmaksi. Samanaikaisesti hän osallistui Tietoa Stadista - Helsingin kaupungin tilasto- ja tutkimusohjelmien 2011 - 2015 laatimiseen.

A J on toiminut Helsingin yliopistossa sivutoimisena kurssinjohtajana yli vuoden ja sivutoimisena tuntiopettajana (213 opetustuntia). Vuosina 1992 – 1997 hän toimi Ondine Oy:ssä logistiikkavastaavana.

A J:n äidinkieli on suomi; todistus tyydyttävästä ruotsin kielen suullisesta ja kirjallisesta taidosta 2008. Hänen englannin kielen taitonsa on hyvä.

Valtiotieteen tohtori I-L N on suorittanut valtiotieteen tohtorin tutkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 1989 pääaineena sosiologia/väestötiede ja pääsivuaineina tilastotiede. Valtiotieteen maisterin tutkinnon (pääaineena sosiologia ja sivuaineina sosiaalipsykologia, tilastotiede ja matematiikka) hän suoritti Helsingin yliopistossa vuonna 1979 ja valtiotieteen lisensiaatin tutkinnon 1989. Vuosina 2008 - 2009 hän suoritti sosiaali- ja terveysalan organisaatioille suunnatun JET-koulutukseen (Johtamisen erikoisammattitutkinto) SLK Instituutissa.

I-L N toimii tällä hetkellä (vuodesta 2006) Rekisteritutkimuksen tukikeskuksen (ReTKi; www.rekisteritutkimus.fi) päällikkönä, jossa tehtävässä hän on verkostoitunut tietohallinnon toimijoiden kanssa. Rekisteritutkimuksen tukikeskus toimii osana Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen Tieto-osastoa ja sen tehtävänä on edistää kansallisten rekistereiden tutkimuskäyttöä. I-L N:n johtama Rekisteritutkimuksen tukikeskus on vuosina 2009 - 2011 yhdessä CSC:n eli Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n kanssa ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella toteuttanut merkittävän rekisteritietojen etäkäytön selvityshankkeen eli MIDRAS – hankkeen (MicroData Remote Access System). Ennen Rekisteritutkimuksen tukikeskuksen päällikköksi siirtymistä I-L N toimi Kansanterveyslaitoksen erikoistutkijana vuosina 2002 - 2006 ja Kuopion yliopiston yliassistenttina (biostatistiikka) vuosina 1990 - 1999 ja assistenttina (biostatistiikka) vuosina 1987 - 1990. Vuosina 1979 – 1987 ja 1999 – 2001 I-L N on toiminut

tutkimusavustajana, tuntiopettajana, tutkijana ja assistenttina Helsingin yliopistossa, Kuopion yliopistossa ja Pellervo-Seurassa., vs. suunnittelusihteerinä Espoon kaupungin tilastotoimistossa (15.11.1983 – 31.12.1984) sekä apurahatutkijana (Emil Aaltosen säätiö, Kyösti Haatajan säätiö, Kulttuurirahasto).

I-L N:lla on väestötieteen dosenttuuri Helsingin yliopistossa (2006 -) ja lääketieteellisen tilastotieteen dosenttuuri Kuopion yliopistossa (2006 -).

I-L N on tutkimussuuntautunut. Hän on suuren osan työuraansa toiminut tutkijana ja yliopisto-opettajana sekä omaa kaksi dosenttuuria. Laaja julkaisutoiminta on väestötieteen ja epidemiologian/lääketieteen alalta. Rekisteritutkimuksen päällikkönä toimiminen vuodesta 2006 on antanut kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä. Hän on myös vuodesta 2006 lähtien toiminut Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (aiemmin Stakesin) tilastotuotteiden julkaisutoimikunnan jäsenenä.

I-L N:n äidinkieli on suomi; ruotsin kielen kirjallinen ja suullinen taito on tyydyttävä. Hänen kirjallinen englannin kielen taitonsa on erinomainen ja suullinen englanninkielen taitonsa hyvä (oma ilmoitus). Hän on suorittanut saksan kielen pro exercitio –kokeen.

Tasa-arvolain tarkoituksena ei ole rajoittaa työnantajan oikeutta valita tehtävään parhaaksi katsomansa henkilö. Ansiovertailussa otetaan huomioon ensisijaisesti työnhakijoiden koulutus, aikaisempi työkokemus sekä sellaiset työnhakijan ominaisuudet, tiedot ja taidot, jotka ovat eduksi tehtävän hoitamisessa ja voidaan siten katsoa lisäansioksi. Lopullinen ansiovertailu tehdään kokonaisarviossa. Myös perustuslain 125 § tulee ottaa huomioon. Virkaan valinta perustuu kokonaisarvioon.

Työ- ja ammattikokemusta arvioitaessa ei pelkästään kokemuksen pituutta voida pitää ratkaisevana. Arvioitaessa työkokemuksen merkitystä tasa-arvolain näkökulmasta on yleensä sellainen työkokemus merkityksellisempää, joka vastaa täytettävän viran tai toimen tehtäviä. Koulutuksen osalta voidaan todeta, että painoarvoltaan merkityksellisempää on koulutuksen sisällöllinen sopivuus tai sen suuntautuneisuus haettavana olevan tehtävän kannalta.

Tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran menestyksellistä hoitamista edistävät hyvä johtamis- ja hallintokokemus, monipuolinen kaupunki-ilmiöiden ja niiden tilastolliseen kuvaamiseen, analyysiin ja ennakointiin tarvittavien menetelmien että tietoaaineistojen ja tietojärjestelmien tuntemus sekä kokemus tietotekniikan käyttäjälähtöisestä soveltamisesta tietopalveluja kehitettäessä. Yhteistyö- ja organisointikykyä sekä kykyä toimia verkostomaisesti tarvitaan myös,

sillä tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran hoidossa korostuvat laaja yhteistyö kaupungin yksiköiden kanssa, seudullinen yhteistyö, korkeakouluyhteistyö sekä yhteistyö keskeisten tietoaaineistojen tuottajien kanssa.

A J:lla ja I-L N:lla on hyvin erilaiset osaamis- ja kokemusprofiilit. I-L N:lla on ansioitunut ja pitkä yliopistoura opettajana ja tutkijana. Hän on myös paneutunut kansallisten rekistereiden tutkimuskäytön edistämiseen. Hänen kokemuksessa painottuvat sosiologia/väestötiede, tilastoala (biostatistiikka ja lääketieteellinen tilastotiede) ja sosiaali- ja terveysala. A J on selvästi enemmän kaupunkitilastoihin ja niihin läheisesti liittyvään soveltavaan kaupunkitutkimukseen liittyvää kokemusta ja asiantuntemusta että laaja-alaisempi ja pitempi perehtyneisyys Helsingin kaupungin tietokeskuksen tilasto- ja tietopalveluosaston päätehtäviin. Myös Helsingin kaupungin ja seudun hallinnon että toimintaympäristön tuntemus on vahvempi A J:lla. Molemmilla on esimies- ja johtamistehtävien kokemusta ja koulutusta.

Sekä A J että I-L N ovat olleet ensimmäisessä haastattelussa. I-L N:aa ei kuitenkaan kutsuttu jatko haastatteluun. Hänellä on erittäin vähän kokemusta kaupunki-ilmiöiden tilastoinnista ja tilasto- ja tietopalveluosaston vastuulla olevista tehtävistä.

I-L N on väittänyt, että häntä olisi syrjitty sukupuolen ja/ tai iän takia. Hän on syntynyt v. 1952 ja A J v. 1970. Ikään tai sukupuoleen ei ole kiinnitetty valintaa tehtäessä mitään huomiota. Tietokeskuksessa on naisia johtavissa tehtävissä; johtajana on nainen ja johtoryhmässä on hänen lisäksi ollut kolme naista ja yksi mies.

Tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran menestyksellistä hoitamista edistävät hyvä johtamis- ja hallintokokemus, monipuolinen kaupunki-ilmiöiden ja niiden tilastolliseen kuvaamiseen, analyysiin ja ennakointiin tarvittavien menetelmien että tietoaaineistojen ja tietojärjestelmien tuntemus sekä kokemus tietotekniikan käyttäjälähtöisestä soveltamisesta tietopalveluja kehitettäessä. Yhteistyö- ja organisointikykyä sekä kykyä toimia verkostomaisesti tarvitaan myös, sillä tilasto- ja tietopalvelupäällikön viran hoidossa korostuvat laaja yhteistyö kaupungin yksiköiden kanssa, seudullinen yhteistyö, korkeakouluyhteistyö sekä yhteistyö keskeisten tietoaaineistojen tuottajien kanssa.

Oikeuspalvelut toteaa, että A J:lla arvioitiin olevan parhaat edellytykset menestyksellisesti hoitaa tilasto- ja tietopalvelupäällikön virkaa. Ansiovertailun perusteella A J:aa voidaan pitää tilasto- ja tietopalveluosaston tehtävään ansioituneempana kuin I-L N:aa. I-L N:aa ei ole syrjitty sukupuolen ja/ tai iän perusteella.

Lausunto on laadittu yhteistyössä tietokeskuksen kanssa.

Lisätiedot

Tapiolinna Hilikka, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilikka.tapiolinna(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 19.03.2012 § 290

HEL 2011-006611 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ottaa filosofian maisteri Ari Jaakolan tietokeskuksen tilasto- ja tietopalvelupäällikön virkaan lukien 5400 euron kuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin toistaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti, että jos virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, niin päätös on ehdollinen kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä kuukauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti kehottaa tietokeskusta huolehtimaan päätöksestä tiedottamisesta valitulle ja muille hakijoille muutoksenhakuohjeistuksin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

§ 756

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 23 ja 24 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Eläintarhan johtokunta
henkilöstökassatoimikunta 15.6.2012
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta 12.6.2012
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta 14.6.2012
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto 7.6.2012
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämisspalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
henkilöstökeskus
- henkilöstöjohtaja
- osastopäällikkö (henkilöstöpolitiikka)
- osastopäällikkö (henkilöstövoimavara)
- osastopäällikkö (maahanmuutto)
museujohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- johtava rehtori
- apulaisrehtori
- aluerehtori
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja

Henkilöstön kehittämisspalvelut
- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 23 ja 24 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Eläintarhan johtokunta
henkilöstökassatoimikunta 15.6.2012
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta 12.6.2012
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta 14.6.2012
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto 7.6.2012
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämisspalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
henkilöstökeskus
- henkilöstöjohtaja
- osastopäällikkö (henkilöstöpolitiikka)
- osastopäällikkö (henkilöstövoimavara)
- osastopäällikkö (maahanmuutto)
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- johtava rehtori
- apulaisrehtori
- aluerehtori
taidemuseon johtaja
tietokeskus:

18.06.2012

Sj/3

- johtaja
  - tutkimuspäällikkö
  - tietohuoltopäällikkö
  - kehittämisspäällikkö
- työterveysjohtaja
Henkilöstön kehittämisspalvelut
- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

18.06.2012

Kaupunginhallitus

Risto Rautava
puheenjohtaja

Anna Villeneuve
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Laura Rissanen

Johanna Sumuvuori

Juha Hakola

Osku Pajamäki

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 27.06.2012 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Anna Villeneuve
vs. hallintosihteeri

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

18.06.2012

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 724, 726 - 730, 732 - 738, 741 - 743, 747, 749, 752 - 754 ja 756 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 725, 731 ja 740 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

3

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 739 §.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Nähtäville asettamispäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului-

18.06.2012

juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä päivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, joko alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta

18.06.2012

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 90 euron oikeudenkäyntimaksun.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: 09 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11–13

Puhelinnumero: 09 310 13701

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

4

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 744, 750 ja 751 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määrääjän viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

18.06.2012

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistys- ja henkilöstötoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

18.06.2012

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

5 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 745, 746 ja 748 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Poikkeamispäätöksen tekemistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valituksella

- se, jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen, päätös välittömästi vaikuttaa
- viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistaja ja haltija
- sellaisen kiinteistön omistaja ja haltija, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa
- se, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa
- kunta ja naapurikunta, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa
- toimialueellaan sellainen rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- muu viranomaisen toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioalojan päättymistä.

Asianosaisen ja muun valittamaan oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun päätös on julkipanon jälkeen annettu.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

18.06.2012

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoituksen valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 90 euron oikeudenkäyntimaksun.

18.06.2012

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: 09 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11–13
Puhelinnumero: 09 310 13701

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

6 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 755 §.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

18.06.2012

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arklauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Faksinumero: 029 56 42079

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5

Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

18.06.2012

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 90 euron oikeudenkäyntimaksun.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)

(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)

(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)

(09) 310 13703 (Sivistys- ja henkilöstötoimi)

(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.